Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

LV
L sērija

2026/2394

6.11.2026.

KOMISIJAS IETEIKUMS (ES) 2026/2394

(2026. gada 29. oktobris)

par nesaistošiem līguma paraugnoteikumiem par piekļuvi datiem un to izmantošanu un nesaistošām līguma standartklauzulām mākoņdatošanas līgumiem

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 292. pantu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2023/2854 (2023. gada 13. decembris) par saskaņotiem noteikumiem par taisnīgu piekļuvi datiem un to lietošanu un ar ko groza Regulu (ES) 2017/2394 un Direktīvu (ES) 2020/1828 (Datu akts) ([1]), un jo īpaši tās 41. pantu,

tā kā:

(1) Taisnīgas līgumiskās tiesības un pienākumi veicina tirgus dalībnieku savstarpējo uzticēšanos un var palīdzēt vairot taisnīgu piekļuvi datiem, datu taisnīgu izmantošanu un konkurenci datu apstrādes pakalpojumu tirgū, tādējādi pilnībā izmantojot priekšrocības, ko sniedz datu ekonomika Savienībā.

(2) Lai apmierinātu digitālās ekonomikas vajadzības un novērstu šķēršļus labi funkcionējošam iekšējam datu tirgum, ar Regulu (ES) 2023/2854 tika izveidots saskaņots satvars, kur nosaka, kurš ir tiesīgs izmantot produktu datus vai ar tiem saistīto pakalpojumu datus, ar kādiem nosacījumiem un uz kāda pamata. Galvenais rīks, ko šajā nolūkā izmanto Regula (ES) 2023/2854, ir līgumi. Kopš minētās regulas piemērošanas sākuma datu izmantošana ir balstīta nevis uz *de facto* kontroli pār datiem, bet gan uz līgumiem. Tas tiek darīts, lai radītu juridisko noteiktību attiecībā uz pušu tiesībām un pienākumiem un tādējādi veicinātu datu kopīgošanu. Papildus tam Regulas (ES) 2023/2854 mērķis ir ar līdzsvarotu līgumu palīdzību nodrošināt taisnīgu daļu ieguvumu visiem datu vērtības ķēdes posma dalībniekiem.

(3) Regulā (ES) 2023/2854 ir noteiktas datu piekļuvē un izmantošanā iesaistīto pušu tiesības un pienākumi, paredzot noteikumus par obligātu datu kopīgošanu, vienlaikus ļaujot pusēm līgumos noteikt savu tiesību un pienākumu praktisko īstenošanu saistībā ar šādu piekļuvi datiem un to izmantošanu.

(4) Datu apstrādes pakalpojumi ir būtisks digitālās pārkārtošanās veicinātājs un svarīgs konkurētspējas faktors digitālajā laikmetā. Iespēja klientam mainīt pakalpojumus vai vienlaikus izmantot vairāku pakalpojumu sniedzēju pakalpojumus ir svarīgs nosacījums konkurētspējīgākam tirgum, kurā ir mazāk šķēršļu jaunu pakalpojumu sniedzēju ienākšanai. Regulā (ES) 2023/2854 ir ietverti noteikumi par klientu tiesībām mainīt datu apstrādes pakalpojumu sniedzējus vai pāriet uz infrastruktūru, kas atrodas uz vietas, un paredzēti īpaši nosacījumi un procedūras, kas attiecas arī uz drošību un darbības nepārtrauktību maiņas procesā. Regula (ES) 2023/2854 aptver arī vairāku datu apstrādes pakalpojumu paralēlu izmantošanu, atbalstot daudzmākoņu stratēģiju sekmīgu ieviešanu. Regula (ES) 2023/2854 arī paredz, ka visām maiņas procesā iesaistītajām pusēm ir godprātīgi jāsadarbojas.

(5) Klientu un datu apstrādes pakalpojumu sniedzēju tiesības un pienākumi ir noteikti datu apstrādes pakalpojumu līgumos. Ar Regulu (ES) 2023/2854 datu apstrādes pakalpojumu sniedzējiem tiek ieviests pienākums novērst šķēršļus, kas varētu atturēt klientus no maiņas, tostarp līgumiskos šķēršļus.

(6) Saskaņā ar Regulas (ES) 2023/2854 41. pantu Komisijai ir uzdots izstrādāt līguma paraugnoteikumus par piekļuvi datiem un to izmantošanu un līguma standartklauzulas mākoņdatošanas līgumiem kā rīku, kas palīdzētu pusēm apspriest un noslēgt šādus līgumus un popularizētu paraugus, kas ietver taisnīgas, samērīgas un nediskriminējošas līgumiskās tiesības un pienākumus.

([1]) OV L, 2023/2854, 22.12.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2854/oj.

(7) Saskaņā ar Regulu (ES) 2023/2854 šo paraugu galvenais mērķis ir palīdzēt uzņēmumiem, jo īpaši MVU, izstrādāt, apspriest un noslēgt šādus līgumus. Regulā (ES) 2023/2854 ir arī noteikts, ka šiem līguma paraugnoteikumiem, ja tos plaši un integrēti izmanto, būtu labvēlīgi jāietekmē arī līgumu par piekļuvi datiem un to lietošanu izstrāde, tādējādi plašākā mērogā veidojot taisnīgākas līgumattiecības attiecībā uz piekļuvi datiem un to kopīgošanu.

(8) Šie mērķi liecina, ka līguma paraugnoteikumiem un līguma standartklauzulām ir atvēlēta svarīga loma Regulas (ES) 2023/2854 piemērošanā un ka tie būtu paraugs, kā var sagatavot līdzsvarotus līgumus, piemērojot Regulu (ES) 2023/2854, arī tiesām, piemērojot Regulā (ES) 2023/2854 noteikto vispārējo klauzulu par negodīguma kontroli. Turklāt, kā noteikts Regulas (ES) 2023/2854 55. apsvērumā, strīdu izšķiršanas struktūrām būtu jāņem vērā līguma paraugnoteikumi, lai nodrošinātu regulas vienādu piemērošanu.

(9) Līgumslēgšanas brīvība ir būtisks jēdziens uzņēmumu savstarpējās attiecībās, un uz to kā tādu attiecas darījumdarbības brīvība saskaņā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartu. Ar šo Komisija tirgus dalībniekiem nodrošina nesaistošus līgumattiecību paraugus, un, ja līgumslēdzējas puses izvēlas tos izmantot, tos var pielāgot, kā paskaidrots arī I pielikumā, ievietojot noteikumu un klauzulu paraugus. Šie noteikumi un klauzulas ir izstrādāti galvenokārt uzņēmumu attiecībām ar uzņēmumiem, ņemot vērā Regulu (ES) 2023/2854 un citus Savienības tiesību aktus. Tāpat kā visiem līgumiem – kad puses iesaistās līgumattiecībās, kas saistītas ar datiem, tām ir jāievēro Savienības tiesību aktu imperatīvās normas, tādas kā Regula (ES) 2023/2854, Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 ([2]) vai patērētāju tiesību imperatīvās normas, kā arī valsts tiesību aktu imperatīvās normas, kas piemērojamas konkrētajam līgumam.

(10) Negodīgi līguma noteikumi var padarīt piekļuvi datiem vai datu apstrādes pakalpojumu sniedzēju maiņu komerciāli mazāk dzīvotspējīgu un dažkārt ekonomiski neizdevīgu.

(11) Ar Regulu (ES) 2023/2854 tiek ieviesta negodīguma kontrole attiecībā uz līguma noteikumiem par piekļuvi datiem un to izmantošanu vai par atbildību un tiesiskās aizsardzības līdzekļiem datiem saistītu pienākumu neievērošanas vai izbeigšanas gadījumā, ja puse tos vienpusēji iekļauj līgumā, ko slēdz starp uzņēmumiem. Paraugnoteikumos un standartklauzulās tika ņemti vērā arī noteikumi, kas attiecas uz šo negodīguma kontroli.

(12) Līguma paraugnoteikumi ir jānosaka vairākiem līgumiem, kas aptver piekļuvi datiem un to izmantošanu Regulas (ES) 2023/2854 II, III un IV nodaļas darbības jomā. Pirmais ieteiktais līguma paraugs reglamentē juridiskās attiecības starp savienota produkta vai ar to saistīta pakalpojuma lietotāju, kuram saskaņā ar Regulu (ES) 2023/2854 ir tiesības piekļūt datiem un tos izmantot, un datu turētāju (II pielikums). Šos līguma paraugnoteikumus var izmantot kā atsevišķu līgumu paralēli citiem līgumiem, proti, a) līgumam par savienota produkta iegādi, nomu vai izpirkumnomu, b) līgumam par saistītu pakalpojumu sniegšanu vai c) jebkuram līgumam, kas jānoslēdz saskaņā ar Regulu (ES) 2016/679, bet tos var arī integrēt vispārējā līgumā, piemēram, par savienota produkta iegādi. Otrais līguma veids, kam sagatavoti līguma paraugnoteikumi, ir starp datu lietotāju un datu saņēmēju (III pielikums). Trešais līguma paraugs ir starp datu turētāju un datu saņēmēju attiecībā uz gadījumiem, kad datu turētājam ir juridisks pienākums datus darīt pieejamus trešai personai, piemēram, pienākums savienoto produktu vai saistīto pakalpojumu datus darīt pieejamus lietotāja norādītajam datu saņēmējam (IV pielikums). Ceturtais ieteiktais līguma paraugs ir līgums, ko slēdz starp uzņēmumiem, kuri brīvprātīgi apmainās ar datiem, un uz to attiecas negodīguma kontrole saskaņā ar Regulu (ES) 2023/2854 (V pielikums).

(13) Ir jānosaka līguma standartklauzulas, ko var iekļaut datu apstrādes pakalpojumu līgumos, lai atspoguļotu klientu un pakalpojumu sniedzēju tiesības un pienākumus, ņemot vērā Regulas (ES) 2023/2854 VI nodaļu un nepieciešamību novērst līgumiskos šķēršļus piegādātāja maiņai un nodrošināt taisnīgas, samērīgas un nediskriminējošas līgumiskās tiesības un pienākumus (VI–XII pielikums).

([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

(14) Lai atvieglotu paraugnoteikumu un standartklauzulu izmantošanu, būtu jāiekļauj norādījumi un skaidrojumi informācijas izcēlumu veidā. Norādījumu un skaidrojumu mērķis ir sniegt atbalstu pusēm, dodot atsauces uz attiecīgajām juridiskajām saistībām, mijnorādes uz noteikumiem un klauzulām un vajadzības gadījumā skaidrojot sekas, kas pusēm radīsies, izvēloties kādu no konkrēta līguma noteikuma vai klauzulas variantiem,

IESAKA.

1. Līgumslēdzējas puses izmanto līguma paraugnoteikumus par piekļuvi datiem un to izmantošanu, kā noteikts I–V pielikumā.

2. Līgumslēdzējas puses mākoņdatošanas līgumiem izmanto līguma standartklauzulas, kas izklāstītas I un VI–XII pielikumā.

3. Dalībvalstis veicina ieteikto līguma paraugnoteikumu un līguma standartklauzulu izmantošanu, tostarp ar savu norīkoto strīdu izšķiršanas struktūru un kompetento iestāžu starpniecību, kā paredzēts Regulā (ES) 2023/2854.

Briselē, 2026. gada 29. oktobrī

Komisijas vārdā –
Komisijas loceklis
Michael McGRATH

I PIELIKUMS

VISPĀRĪGS IEVADS

1. Vispārīga informācija

Komisija 2022. gadā izveidoja ekspertu grupu, kuras sastāvā bija eksperti, kas iecelti privātpersonas statusā, lai palīdzētu Komisijai nodrošināt praktiskus rīkus tirgus dalībniekiem, kuri īstenotu jaunas tiesības un pienākumus saskaņā ar Regulu (ES) 2023/2854 (turpmāk "Datu akts"). Eksperti izstrādāja līguma paraugnoteikumus par piekļuvi datiem un to izmantošanu un līguma standartklauzulas par datu apstrādes pakalpojumiem. Šie līguma paraugnoteikumi un standartklauzulas tika iekļauti ziņojumā, kas grupas reģistrā publicēts 2025. gada aprīlī. Ekspertu grupai palīdzēja apakšgrupa, kuras sastāvā bija uzņēmumi un Eiropas un valstu uzņēmēju organizācijas. Apakšgrupa sniedza atgriezenisko saiti ekspertiem visā izstrādes procesā.

Lai nodrošinātu papildu materiālu ekspertiem, Komisijas dienesti organizēja ne tikai mērķorientētas apspriešanas, izmēģinot paraugu projektus ar uzņēmumiem, kas brīvprātīgi pieteicās šim uzdevumam, bet arī divas sabiedriskās apspriešanas kārtas (vienu par līguma paraugnoteikumu un standartklauzulu versiju, ko sagatavoja eksperti, un otru par to galīgajām versijām, kas iekļautas ekspertu grupas ziņojumā).

Pamatojoties uz ekspertu grupas ziņojumu un sabiedriskās apspriešanas pasākumos saņemto informāciju un kā noteikts Datu akta 41. pantā, Komisija ir sagatavojusi līgumu paraugnoteikumus un standartklauzulas, un tie ir iekļauti šā ieteikuma pielikumos.

Līguma paraugnoteikumi un standartklauzulas nav saistoši. Puses tos var pielāgot tā, kā vajadzīgs to līgumiem, un tie tādā veidā arī ir izstrādāti. Tomēr pusēm jāņem vērā, ka šie līguma paraugnoteikumi un standartklauzulas tika izstrādāti atbilstīgi Datu aktā paredzētajām tiesībām un pienākumiem un savstarpēji saskanīgi. Tajos iekļauta norāde par to, ka tie ir brīvprātīgi, un ieteikumi par to, kas pusēm jāapsver attiecībā uz juridiskajām sekām, ja tās veic izmaiņas. Līguma paraugnoteikumi un standartklauzulas būtu jāņem vērā arī strīdu izšķiršanas struktūrām, kas izraudzītas saskaņā ar Datu akta 10. pantu.

Līguma paraugnoteikumi un standartklauzulas tika izstrādāti galvenokārt uzņēmumu līgumattiecībām ar uzņēmumiem. Tomēr tos var izmantot arī attiecībās starp uzņēmumiem un patērētājiem. Tādā gadījumā gan būtu jāpievieno papildu noteikumi, lai līgums atbilstu obligātajiem patērētāju tiesību aizsardzības noteikumiem (piemēram, patērētāja atteikuma tiesībām attiecībā uz līgumiem, kas noslēgti tiešsaistē/attālināti).

Šo līguma paraugnoteikumu un standartklauzulu izmantošana neatbrīvo puses no to pienākuma nodrošināt atbilstību visiem piemērojamajiem obligātajiem Savienības vai valsts tiesību aktu noteikumiem. Pusēm ir pilnīga rīcības brīvība, vai tās izmanto līguma paraugnoteikumus un standartklauzulas. Eiropas Komisija nav atbildīga par sekām, kas rodas no klauzulu izmantošanas.

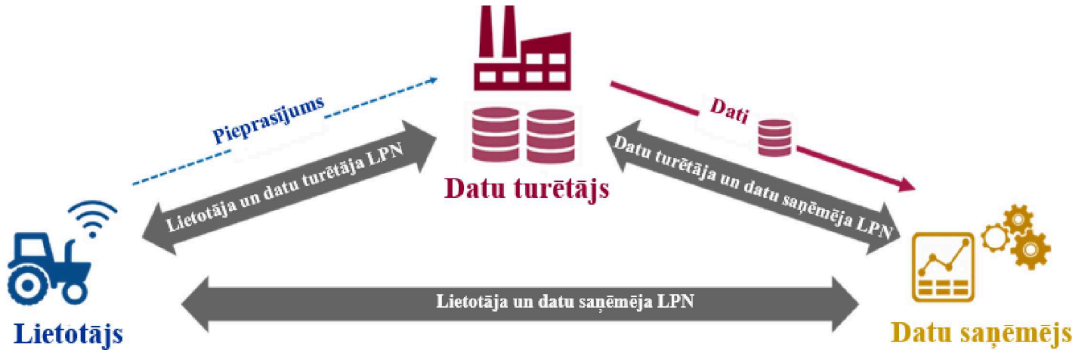
Komisija var pārskatīt šos līguma paraugnoteikumus un standartklauzulas, ņemot vērā to piemērošanu un ietekmi uz uzņēmumiem un tirgus praksi.

2. Līguma paraugnoteikumi

II–V pielikumā izklāstītie līguma paraugnoteikumi ir izstrādāti, lai palīdzētu pusēm izstrādāt un apspriest līgumus par piekļuvi datiem (personas datiem un nepersondatiem) un to izmantošanu. Šo līgumu mērķis ir nodrošināt taisnīgas, saprātīgas un nediskriminējošas līgumiskās tiesības un pienākumus, tostarp samērīgu kompensāciju un komercnoslēpumu aizsardzību.

Līgumslēdzējas puses ir definētas katra līguma parauga sākumā, attiecīgā gadījumā ievērojot Datu aktā definētos terminus – dati, datu turētājs, lietotājs, datu saņēmējs u. c.

Līguma paraugnoteikumu izmantošana dažādiem datu kopīgošanas veidiem

II pielikumā ietvertie līguma paraugnoteikumi ir izstrādāti līgumiem starp datu turētāju un savienota produkta vai ar to saistīta pakalpojuma lietotāju, kad datu turētājs vēlas izmantot datus, kas ģenerēti, izmantojot produktu/pakalpojumu.

III pielikumā ietvertie līguma paraugnoteikumi ir izstrādāti līgumiem starp savienota produkta vai ar to saistīta pakalpojuma lietotāju un trešo personu, kas ir datu saņēmējs, kad lietotājs pieprasa datu turētājam darīt datus pieejamus datu saņēmējam saskaņā ar Datu akta 5. pantu.

IV pielikumā ietvertie līguma paraugnoteikumi ir izstrādāti līgumiem starp datu turētāju un trešo personu, kas ir datu saņēmējs uzņēmums, kad datu turētājam ir pienākums (saskaņā ar Datu akta 5. pantu) darīt datus pieejamus saņēmējam pēc produkta lietotāja pieprasījuma. Tos var attiecīgi grozīt, ja datu turētājam ir pienākums datus darīt pieejamus trešai personai, kas ir datu saņēmējs, saskaņā ar citiem Savienības tiesību aktiem vai valsts tiesību aktiem, kas pieņemti saskaņā ar Savienības tiesību aktiem.

V pielikumā ietvertie līguma paraugnoteikumi ir izstrādāti līgumiem starp datu kopīgotāju un datu saņēmēju, kad datu kopīgotājs vēlas datus darīt pieejamus datu saņēmējam brīvprātīgi un neatkarīgi no lietotāja vai tamlīdzīgas personas pieprasījuma. Termins "datu kopīgotājs" tika izvēlēts, lai ņemtu vērā vairākus iespējamos scenārijus.

Pusēm būtu jāapzina sava situācija iepriekšminēto scenāriju kontekstā un jāizmanto attiecīgie līguma paraugnoteikumi.

Līguma paraugnoteikumu juridiskais spēks saistībā ar Datu aktu un citiem piemērojamajiem tiesību aktiem

Tas, ka līgumslēdzējas puses izmanto līguma paraugnoteikumus, neietekmē tiesības un pienākumus, kas tām ir saskaņā ar Datu aktu vai citiem Savienības tiesību aktiem, vai dalībvalstu tiesību aktiem, kas pieņemti saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, tostarp pārziņa pienākumus un datu subjektu tiesības saskaņā ar Regulu (ES) 2016/679, un konkurences tiesībām.

Pusēm būtu jāpievērš īpaša uzmanība, ja datu kopīgošana skar personas datus vai jauktas datu kopas. Konkrētāk, datu turētājiem personas dati ir jādara pieejami lietotājiem vai trešām personām tā, kā noteikts Regulā (ES) 2023/2854, bet tikai tik ilgi, kamēr pastāv juridisks pamats saskaņā ar Regulu (ES) 2016/679.

Tāpat kā attiecībā uz jebkuru līgumu, tas, ka puses izmanto līguma paraugnoteikumus, neliedz kompetentai tiesai vai jebkurai kompetentai administratīvai iestādei līgumu vai konkrētus tā noteikumus pasludināt par spēkā neesošiem, ja nav ievēroti Savienības vai dalībvalsts tiesību akti.

3. **Līguma standartklauzulas**

Šīs līguma standartklauzulas ir paredzētas, lai palīdzētu pusēm līgumiski īstenot tiesības un pienākumus, kas izriet no Datu akta. Līguma standartklauzulas ir modulāru savstarpēji papildinošu klauzulu kopums, kuras var izmantot arī atsevišķi. Tās paredzētas iekļaušanai datu apstrādes pakalpojumu līgumos.

Līguma standartklauzulu mērķis ir palīdzēt klientiem un visu datu apstrādes pakalpojumu sniedzējiem Datu akta darbības jomā neatkarīgi no tā, vai tie ir publiski, privāti vai citādi, mazi, vidēji vai lieli.

Saskaņā ar Datu aktā sniegto datu apstrādes pakalpojuma definīciju šīs līguma standartklauzulas ir piemērojamas visiem mākoņpakalpojumu modeļiem, tostarp infrastruktūrai kā pakalpojumam (*IaaS*), platformai kā pakalpojumam (*PaaS*) un programmatūrai kā pakalpojumam (*SaaS*), ja tiem ir Datu akta 2. panta 8. punktā noteiktie raksturlielumi.

Datu aktā paredzētās līguma standartklauzulas neietver VDAR ([1]) prasības. Līgumā būtu jāiekļauj noteikumi, kas nodrošina atbilstību VDAR. Komisija ir pieņēmusi līguma standartklauzulas par pārziņa un apstrādātāja attiecībām, lai palīdzētu nodrošināt atbilstību VDAR un personas datu atbilstīgu nosūtīšanu uz valstīm ārpus EEZ ([2]).

Līguma standartklauzulas, kuras attiecas uz VDAR, ļauj struktūrām, kas tās izmanto, nodrošināt un pierādīt atbilstību konkrētām VDAR prasībām. Šīs līguma standartklauzulas puses nevar modificēt; puses tās var iekļaut plašākā līgumā vai izmantot kā atsevišķu līgumu.

Līguma standartklauzulu izmantošana

Lai gan ir ieteicams izmantot visu līguma standartklauzulu kopumu, ir svarīgi norādīt, ka šīs līguma standartklauzulas nav viss līgums par datu apstrādes pakalpojumiem, kas būtu piemērojams starp klientu un pakalpojumu sniedzēju. Šādā nolīgumā ir jāiekļauj arī citi temati, kas nav aplūkoti Datu aktā un līguma standartklauzulās.

Līguma standartklauzulās izmantotās definīcijas, kas saskan ar Datu aktu, ir noteiktas XII pielikumā. Ja izmanto nevis līguma standartklauzulās ierosinātās definīcijas, bet citas, līguma standartklauzulas ir attiecīgi jāpielāgo. Tas ir tikai viens piemērs pielāgojumiem, kas ir iespējami, joprojām izmantojot visu līguma standartklauzulu kopumu vai daļu no tā.

Ērtības labad līguma standartklauzulās ir ietvertas mijnorādes, kas saista konkrētus līguma standartklauzulu noteikumus ar attiecīgajiem Datu akta noteikumiem vai citām līguma standartklauzulām.

Datu apstrādes pakalpojumiem konkrētās nozarēs var būt piemērojami papildu noteikumi un prasības, kas arī būtu jāņem vērā (piemēram, finanšu, veselības aprūpes, telesakaru, rūpniecības, enerģētikas vai publiskajā sektorā). Datu aktā ir paredzēti izņēmumi attiecībā uz dažiem pienākumiem, kas saistīti ar līguma standartklauzulām attiecībā uz maiņu un atteikšanos. Papildu skaidrojumi atrodami līguma standartklauzulās par maiņu un atteikšanos.

Datu aktā ir paredzētas konkrētas strīdu risināšanas iespējas:

klientam un pakalpojumu sniedzējam ir piekļuve strīdu izšķiršanas struktūrai, ko dalībvalstis izraudzījušās saskaņā ar Datu akta 10. panta 4. punktu, un

katra puse var iesniegt sūdzību savas dalībvalsts kompetentajai iestādei saskaņā ar Datu akta 37. panta 5. punkta b) apakšpunktu.

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

([2]) Publikācijas par līguma standartklauzulām (SCC) – Eiropas Komisija.

Tomēr iecelšanas brīdī dalībvalstis nosaka attiecīgās kompetentās iestādes uzdevumus un pilnvaras, kas dažādās dalībvalstīs var zināmā mērā atšķirties. Iespējams, ka šāda iestāde nav kompetenta izšķirt visus strīdus starp klientu un pakalpojumu sniedzēju. Pusēm ir jāizvērtē, kāds būtu vispiemērotākais veids, kā likt otrai pusei izpildīt savas juridiskās un līgumiskās saistības un kā izšķirt strīdus.

Puses var vienoties vienā līgumā aptvert vairākus pakalpojumus, ko var saukt par "pakalpojumu pamatlīgumu" vai kā citādi (turpmāk "līgums"). Tas ir vēl viens iemesls, kāpēc tiek ieteikts līgumā izmantot standartklauzulas. Ja līgums attiecas uz visiem pakalpojumiem un ja klients nolemj mainīt vienu vai vairākus pakalpojumus, līgums paliek spēkā attiecībā uz pārējiem pakalpojumiem.

Ja puses plāno izmantot šīs līguma standartklauzulas tikai daļēji vai veikt tajās izmaiņas, tām rūpīgi jāapsver, kā tas varētu ietekmēt līgumiskās tiesības un pienākumus. Šādās situācijās vienmēr ir ieteicams meklēt juridiskas un citas profesionālas konsultācijas.

II PIELIKUMS

LĪGUMA PARAUGNOTEIKUMI

līgumiem par piekļuvi datiem un to izmantošanu starp datu turētājiem un savienoto produktu un saistīto pakalpojumu lietotājiem

Šie līguma paraugnoteikumi ("LPN") ir paredzēti, lai risinātu jautājumus par piekļuvi datiem un to izmantošanu, kā arī saistītos līgumiskos jautājumus, kas var rasties starp datu turētāju un lietotājiem (kā definēts Regulā (ES) 2023/2854; turpmāk – "Datu akts").

Šajā sakarā Datu akta galvenais jauninājums ir šāds:

— lietotājiem tiek piešķirtas tiesības piekļūt datiem, ko ģenerējuši to savienotie produkti un/vai saistītie pakalpojumi (ar aizsardzības pasākumiem attiecībā uz datiem, kas aizsargāti kā komercnoslēpumi);

— lietotāji var arī kopīgot šos datus ar trešām personām, piemēram, lai izmantotu pēcpārdošanas pakalpojumus;

— datu turētājam ir jānoslēdz līgums ar lietotāju par nepersondatu izmantošanu un kopīgošanu;

— negodīgi līguma noteikumi par piekļuvi datiem un to izmantošanu vai atbildību un tiesiskās aizsardzības līdzekļiem ar datiem saistītu pienākumu neizpildes vai izbeigšanas gadījumā nav saistoši, ja tos uzņēmumam vienpusēji noteicis cits uzņēmums.

Šim līgumam ir modulāra struktūra, un, lai gan to var izmantot kā pilnīgu līgumu, puses var arī izvēlēties konkrētas klauzulas, kas atbilst to konkrētajai situācijai. Daži noteikumi var neattiekties uz visiem produktiem un visiem līgumiem, piemēram, tie, kas attiecas uz komercnoslēpumu aizsardzību vai tehnisko aizsardzības pasākumu piemērošanu. Pusēm tie būtu jāiekļauj līgumā tikai attiecīgā gadījumā. Arī ierobežojumi attiecībā uz piekļuvi datiem, to izmantošanu vai kopīgošanu līgumos būtu jāiekļauj tikai attiecīgā gadījumā, t. i., ja citādi tiktu apdraudētas produkta drošības prasības, radot nopietnu negatīvu ietekmi uz fizisku personu veselību, drošumu vai drošību.

Vairākas klauzulas ietver variantus, un šajā gadījumā pusēm būtu jāapsver savas konkrētās vajadzības, darījumu attiecības un intereses, lai noteiktu, kura iespēja vislabāk atbilst to līgumam.

Dažas klauzulas arī ir atzīmētas ar *(attiecīgā gadījumā)*, un tās jāiekļauj, ja ir izpildīti konkrēti nosacījumi.

Lai gan līguma paraugnoteikumus iesaka Komisija, tie nav saistoši un puses no tiem vienmēr var atkāpties.

1. Puses un produkts / saistītais(-ie) pakalpojums(-i)

1.1. Līgumslēdzējas puses

Šis līgums par piekļuvi datiem un to izmantošanu ir noslēgts

starp

(ierakstīt vārdu, uzvārdu vai nosaukumu, kontaktinformāciju un citas norādes) ("datu turētājs")

Saskaņā ar Datu aktu "datu turētājs" ir fiziska vai juridiska persona, kurai saskaņā ar Datu aktu, piemērojamiem Savienības tiesību aktiem vai valsts tiesību aktiem, kas pieņemti saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, ir tiesības vai pienākums izmantot un darīt pieejamus datus, tostarp, ja par to panākta līgumiska vienošanās, – produkta datus vai ar to saistīta pakalpojuma datus, ko tā ir izguvusi vai ģenerējusi, sniedzot saistītu pakalpojumu.

Vairumā scenāriju datu turētājs var būt produkta ražotājs vai attiecīgā saistītā pakalpojuma sniedzējs, vai cita persona, kas sadarbojas ar ražotāju vai pakalpojumu sniedzēju un var izgūt datus no produkta vai saistītā pakalpojuma.

Ja par datu turētāju var kvalificēties vairāk nekā viena persona, to var reglamentēt dažādos veidos, piemēram:

(a) katra puse slēdz savu vienošanos ar lietotāju kā neatkarīgs datu turētājs vai
(b) viena no pusēm slēdz līgumu ar lietotāju un tādējādi darbojas kā datu turētājs. Ja nav vienošanās ar lietotāju, pārējās puses uzskata par trešām personām 3.2. punkta nozīmē. Pamatojoties uz līgumu ar lietotāju un līgumiem ar šīm trešām personām, datu turētājs var koordinēt piekļuvi datiem un to izmantošanu.

Tas, kurai no abām iespējām konkrētajā gadījumā dodama priekšroka, ir atkarīgs no daudziem faktoriem. Puses var apsvērt, piemēram, vai lietotāji dod priekšroku tikai vienam līgumslēdzējam partnerim un vienam līgumam. Pusēm būtu jāapzinās, ka izvēle starp abām iespējām ir cieši saistīta ar to, kā puses formulē 3.2.1. punktu.

un

[1. VARIANTS] [(*ierakstīt vārdu, uzvārdu vai nosaukumu, kontaktinformāciju un citas norādes*) ("lietotājs")]

[2. VARIANTS] [jebkura puse, kas sevi identificē kā lietotāju Datu akta nozīmē un apliecina savu piekrišanu šā līguma noteikumiem, veicot šādus pasākumus: (*ievietot tehniskos pasākumus, kas jāveic jebkurai pusei, kura kvalificējas kā lietotājs, piemēram, informāciju, kas jāsniedz, un apstiprinājumus, kas jāsniedz, izmantojot lietotāja saskarni*) ("lietotājs")],

šajā līgumā kopā sauktas "puses" un atsevišķi "puse".

Saskaņā ar Datu aktu "lietotājs" "ir fiziska vai juridiska persona, kurai pieder savienots produkts vai kurai ar līgumu ir nodotas pagaidu tiesības izmantot minēto savienoto produktu, vai kura saņem saistītos pakalpojumus". Šis līgums var kļūt relevants dažādos scenārijos. Vienā spektra pusē ir scenāriji, kuros lietotājs ir zināms datu turētājam un kuros abu pušu juristi risina sarunas par pielāgotu līgumu par piekļuvi datiem un to izmantošanu (piemēram, aviosabiedrība pērk lidmašīnas no lidmašīnu ražotāja). Otrā spektra pusē ir scenāriji, kad masu produkti un pakalpojumi tiek izplatīti miljoniem patērētāju, kuri nav individuāli zināmi (un kuru identitāti mēs pat nevēlamies izpaust datu aizsardzības apsvērumu dēļ), un kad individuālas sarunas vienkārši nav iespējamas (piemēram, savienoti kafijas automāti).

Attiecībā uz pēdējiem minētajiem scenārijiem un daudziem citiem scenārijiem starp galējībām var būt lietderīgi identificēt lietotāju nevis pēc vārda vai nosaukuma, bet gan pēc veiktajiem pasākumiem (piemēram, lietotāja konta izveide vai savienota kafijas automāta pieslēgšana barošanas avotam un piekrišana piedāvātajiem noteikumiem, nospiežot "OK" displejā). Pusēm būtu jāapzinās, ka īpaši gadījumos, kad ir iesaistīti patērētāji, tiesas vērtēs, vai procedūra ir izstrādāta tā, lai tā atbilstu piemērojamo vispārējo līgumtiesību un patērētāju tiesību aktu noteikumiem, saskaņā ar kuriem līgumā var būt jāiekļauj konkrēti noteikumi.

1.2. **Produkts / saistītais(-ie) pakalpojums(-i)**

Šis līgums attiecas uz:

(a) šādu(-iem) savienoto(-ajiem) produktu(-iem) ("produkts"): (norādīt tā konkrētā savienotā produkta vai produktu veida nosaukumu un papildu specifikācijas, uz ko attiecas šis līgums);

(b) šādu(-iem) saistīto(-ajiem) pakalpojumu(-iem) ("saistītais(-ie) pakalpojums(-i)"): (attiecīgā gadījumā norādīt to konkrēto saistīto pakalpojumu vai saistīto pakalpojumu veidu nosaukumu un papildu specifikācijas, uz kuriem attiecas šis līgums).

1.2.1. Lietotājs apliecina, ka ir vai nu produkta īpašnieks, vai ir tiesīgs saskaņā ar nomas, izpirkumnomas vai līdzīgu līgumu izmantot produktu un/vai saskaņā ar pakalpojumu līgumu saņemt saistīto(-s) pakalpojumu(-s).

[1. VARIANTS] [Lietotājs apņemas pēc pienācīgi pamatota pieprasījuma datu turētājam vajadzības gadījumā iesniegt visus attiecīgos dokumentus, kas pamato šos apliecinājumus.]

[2. VARIANTS] [Dokumenti, kas pamato šos apliecinājumus, kā arī informācija par to, kas ir uzskatāms par lietotāju saskaņā ar šo līgumu, ir izklāstīti **9. papildinājumā**.]

Saskaņā ar Datu aktu datu turētājs nedrīkst pieprasīt fiziskai vai juridiskai personai sniegt nekādu informāciju, izņemot to, kas ir nepieciešama, lai pārbaudītu, vai persona ir kvalificējama kā lietotājs Datu akta nolūkā. Daudzās situācijās, jo īpaši attiecībā uz plaša patēriņa precēm vai uzņēmējdarbības iekārtām ar salīdzinoši zemu ģenerēto datu sensitivitāti (piemēram, savienotiem kafijas automātiem, sk. iepriekš), parasti būs nesamērīgi veikt papildu izmeklēšanu.

2. **Dati, uz kuriem attiecas līgums**

Dati, uz kuriem attiecas šis līgums, ir jebkuri viegli pieejami produkta dati vai saistītā(-o) pakalpojuma(-u) dati Datu akta nozīmē, un tie ietver gan nepersondatus, gan personas datus ("dati").

Datu turētājs datus uzskaita **1. papildinājumā**, aprakstot datu veidu vai raksturu, aplēsto apjomu, vākšanas biežumu, glabāšanas vietu un glabāšanas ilgumu.

Ja šā līguma darbības laikā ir jādara lietotājam pieejami dati, kas nav norādīti 1. papildinājumā, attiecīgi groza **1. papildinājumu**.

Saskaņā ar Datu aktu "**produkta dati**" "ir dati, kas[kuri] ģenerēti, izmantojot savienotu produktu, un kurus ražotājs ir izstrādājis tā, lai lietotājs, datu turētājs vai trešā persona, tostarp attiecīgā gadījumā ražotājs, tos varētu iegūt, izmantojot kādu elektronisko sakaru pakalpojumu, fizisku savienojumu vai piekļuvi ierīcē".

"**Saistīto pakalpojumu dati**" "ir dati, kas[kuri] atspoguļo ar savienoto produktu saistītu lietotāja darbību vai notikumu digitalizāciju, [un] kurus lietotājs reģistrējis apzināti vai kuri ir ģenerēti kā lietotāja darbības blakusprodukts, pakalpojumu sniedzējam sniedzot saistīto pakalpojumu".

Produktu un saistīto pakalpojumu dati var būt gan personas dati, gan nepersondati. Tie ietver "neapstrādātus datus", kā arī datus, "kuri ir iepriekš apstrādāti tā, lai padarītu tos saprotamus un izmantojamus pirms turpmākas apstrādes". Taču tie izslēdz informāciju, "kas ir secināta vai atvasināta no šādiem datiem un radusies no papildu ieguldījumiem vērtību piešķiršanā datiem vai ieskatu iegūšanā no datiem" (15. apsvērums).

"**Uzreiz pieejami dati**" "ir produkta dati un saistīta pakalpojuma dati, kurus datu turētājs bez nesamērīgām pūlēm, kas pārsniedz vienkāršu darbību, likumīgi iegūst vai var likumīgi iegūt no savienotā produkta vai ar to saistīta pakalpojuma".

Kā skaidrots apsvērumos, šī definīcija izslēdz datus, "kas ir ģenerēti, lietojot savienoto produktu, ja savienotā produkta uzbūve neparedz, ka šādi dati tiks glabāti vai pārsūtīti ārpus attiecīgā komponenta, kurā tie ir ģenerēti, vai savienota produkta kopumā" (20. apsvērums). "Ražotāju projektēšanas izvēlē un attiecīgā gadījumā Savienības vai valsts tiesību aktos, kas risina specifiskas nozares vajadzības un mērķus vai attiecīgos kompetento iestāžu lēmumos, būtu jānosaka, kurus datus savienotais produkts spēj darīt pieejamus." (14. apsvērums)

3. **Datu izmantošana un kopīgošana, ko veic datu turētājs**

3.1. **Nepersondatu saskaņota izmantošana, ko veic datu turētājs**

3.1.1. Neskarot jebkādas likumīgas tiesības izmantot datus, datu turētājs apņemas izmantot datus, kas ir nepersondati, tikai mērķiem, par kuriem panākta vienošanās ar lietotāju, šādi:

(a) ar lietotāju noslēgta līguma izpildei vai ar šādu līgumu saistītu darbību veikšanai (piemēram, rēķinu izrakstīšanai, ziņojumu vai analīzes sagatavošanai un sniegšanai, finanšu prognozēm, ietekmes novērtējumiem, personāla pabalstu aprēķināšanai);

(b) atbalsta, garantijas, paplašinātas garantijas vai līdzīgu darbību nodrošināšanai vai lietotāju, datu turētāju vai trešo personu prasību novērtēšanai (piemēram, attiecībā uz produkta darbības traucējumiem) saistībā ar produktu vai saistīto pakalpojumu;

(c) produkta vai saistītā pakalpojuma darbības, drošuma un drošības uzraudzībai un uzturēšanai un kvalitātes kontroles nodrošināšanai;

(d) jebkura datu turētāja piedāvātā produkta vai saistītā pakalpojuma darbības uzlabošanai;

(e) jaunu produktu vai pakalpojumu izstrādei, ko veic datu turētājs vai trešās personas, kuras rīkojas datu turētāja vārdā (t. i., ja datu turētājs nolemj, kādi uzdevumi tiks uzticēti šādām pusēm un kādi būs ieguvumi no tiem), sadarbojoties ar citām pusēm vai izmantojot īpašam nolūkam dibinātus uzņēmumus (piemēram, kopuzņēmumus);

(f) šo datu agregēšanai ar citiem datiem vai atvasinātu datu radīšanai jebkuram likumīgam nolūkam, arī ar mērķi pārdot vai citādi darīt pieejamus šādus agregētus vai atvasinātus datus trešām personām, ar noteikumu, ka šādi dati neļauj identificēt konkrētus datus, kas datu turētājam nosūtīti no savienotā produkta, vai neļauj trešai personai iegūt minētos datus no datu kopas.

Pusēm būtu jāizklāsta mērķi un visa informācija par to, kā datu turētājs var izmantot nepersondatus. Sarakstā ir ietverti galvenie kopīgie lietojumi, bet puses var brīvi izvēlēties vienu no tiem, kas uzskaitīti šajā punktā, vai to papildināt.

Vienojoties par datu izmantošanu, puses attiecīgā gadījumā var datus sagrupēt kategorijās. Plašākas kategorijas var būt šādas:

— produkta vai pakalpojuma statusa dati (piemēram, konfigurācija, versija, diagnostikas ziņojumi, patēriņa dati, tehniskās apkopes dati);

— klientu lietošanas dati (piemēram, darbības laiki, darbības veidi, produkta ģeolokācija) – jāņem vērā, ka šie dati dažos gadījumos var būt personas dati un uz tiem attieksies nevis šis punkts, bet gan 3.3. punkts un citi līguma noteikumi;

— lietotāju vides dati (piemēram, augsnes apstākļi, platības lielums);

— vispārīgi vides dati (piemēram, meteoroloģiskie dati).

Pusēm būtu jāapzinās, ka šajā noteikumu kopumā iepriekš sniegtais noklusējuma formulējums paredz, ka tajā uzskaitītie nolūki ir nolūki, kurus tiecas sasniegt datu turētājs, kas ir šā līguma puse. Piemēram, attiecībā uz jaunu produktu vai pakalpojumu izstrādi tiek pieņemts, ka izstrādes darbības veic datu turētājs, kaut arī, iespējams, viņš to dara kopā ar citām pusēm, piemēram, sastāvdaļu ražotāju. Tāpēc datu kopīgošana ar šādām pusēm būtu jāatļauj pēc noklusējuma, kā paredzēts 3.2.1. punkta a) apakšpunkta i) un ii) punktā.

Lai trešās personas varētu datus izmantot neatkarīgiem mērķiem, šīm trešām personām būtu vai nu jānoslēdz atsevišķs līgums ar lietotāju, vai arī jāpiemēro 3.2.1. punkta a) apakšpunkta iii) punkts, kas ļauj datu turētājam pārdot vai ziedot datus šādām trešām personām to mērķiem.

Lietotājam būtu jānovērtē, kā šāda datu turētāja vai trešo personu veikta izmantošana ietekmē tā darbību un intereses, jo īpaši to, vai datu turētājam tas būtu jāatlīdzina, piemēram, ja datu turētājs lietotāja ģenerētos datus var pārdot trešām personām.

3.1.2. Datu turētājs apņemas neizmantot datus, lai:

(a) gūtu ieskatu par lietotāja ekonomisko stāvokli, aktīviem un ražošanas metodēm vai par to, kā lietotājs izmanto produktu vai saistīto pakalpojumu, jebkādā citā veidā, kas varētu apdraudēt lietotāja komerciālo stāvokli tirgos, kuros lietotājs darbojas;

(b) [VARIANTS] (*precizēt datu lietojumus, kas, piemēram, būtiski kaitē lietotāja leģitīmajām interesēm*)].

Puses var vēlēties sniegt sīkāku informāciju par to, kāda veida datus tās uzskata par tik kaitējošiem, ka tie ir jāizslēdz. Tas būs atkarīgs no attiecīgās nozares un citiem apstākļiem. Proti, lietotājs var vēlēties izslēgt:

— ļoti sensitīvu datu īpašu kategoriju izmantošanu un/vai

— datu izmantošanu konkrētiem mērķiem.

Neviens no datu izmantošanas veidiem, par kuriem panākta vienošanās 3.1.1. punktā, nedrīkst būt pretrunā šim punktam, un datu turētājs apņemas ar atbilstošiem līgumiskiem, organizatoriskiem un tehniskiem līdzekļiem nodrošināt, ka neviena trešā persona datu turētāja organizācijā neizmanto šādus datus.

3.2. **Nepersondatu kopīgošana ar trešām personām un apstrādes pakalpojumu izmantošana**

3.2.1. Neskarot juridiskās prasības saskaņā ar Savienības vai valsts tiesību aktiem, lai datu turētājs datus darītu pieejamus, datu turētājs datus, kas ir nepersondati, var kopīgot ar trešām personām, ja:

(a) trešā persona datus izmanto vienīgi šādiem mērķiem:

i) lai palīdzētu datu turētājam sasniegt 3.1.1. punktā atļautos mērķus;

ii) lai sadarbībā ar datu turētāju vai ar īpašam nolūkam dibinātu sabiedrību starpniecību sasniegtu 3.1.1. punktā atļautos mērķus;

iii) [VARIANTS] [(precizēt nolūkus, kādi trešajām personām var būt viņu vajadzībām neatkarīgi no datu turētāja, un to, vai dati šiem nolūkiem tiek kopīgoti par atlīdzību vai bez maksas);] un

(b) datu turētājs līgumā nosaka, ka trešā persona:

i) nedrīkst datus izmantot nekādiem mērķiem vai jebkādā veidā, kas pārsniedz saskaņā ar 3.2.1. punkta a) apakšpunktu atļauto izmantošanu;

ii) ievēro 3.1.2. punkta saturu;

iii) piemēro 3.4.1. punktā paredzētos aizsardzības pasākumus un

iv) [1. VARIANTS] [nedrīkst kopīgot šos datus tālāk, ja vien lietotājs nav devis vispārēju vai konkrētu piekrišanu šādai tālākai nosūtīšanai. Datu turētājam ir jāuzliek pienākums trešai personai, ar kuru tas kopīgo datus, līgumos ar saņēmējiem iekļaut klauzulas, kas atbilst i)–iv) punktam.] [2. VARIANTS] [nedrīkst kopīgot šos datus, izņemot, kā noteikts 5. papildinājumā.]

[VARIANTS] [Sīkāka informācija, arī attiecībā uz to trešo personu identitāti vai kategorijām, ar kurām datus var kopīgot, datu izmantošanas ierobežojumi trešām personām, kā arī papildu nosacījumi un aizsardzības pasākumi ir sīki izklāstīti **5. papildinājumā**.]

3.2.2. Neatkarīgi no 3.2.1. punkta datu turētājs var izmantot apstrādes pakalpojumus, piemēram, mākoņdatošanas pakalpojumus (arī infrastruktūru kā pakalpojumu, platformu kā pakalpojumu un programmatūru kā pakalpojumu), mitināšanas pakalpojumus vai līdzīgus pakalpojumus, lai savā vārdā un uz savu atbildību sasniegtu 3.1.1. punktā noteiktos saskaņotos mērķus. Arī trešās personas var izmantot šādus pakalpojumus, lai savā vārdā un uz savu atbildību sasniegtu 3.2.1. punkta a) apakšpunktā noteiktos saskaņotos mērķus.

3.3. **Personas datu izmantošana un kopīgošana, ko veic datu turētājs**

3.3.1. Datu turētājs var izmantot, kopīgot ar trešām personām vai citādi apstrādāt jebkādus datus, kas ir personas dati, tikai tad, ja ir paredzēts juridiskais pamats Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2016/679 ([1]) (VDAR) un attiecīgā gadījumā Direktīvā 2002/58/EK (Direktīva par privāto dzīvi un elektronisko komunikāciju), un saskaņā ar minētajos tiesību aktos atļautajiem nosacījumiem.

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

3.4. **Datu turētāja veiktie aizsardzības pasākumi**

3.4.1. Lai novērstu datu zudumu un neatļautu piekļuvi datiem, datu turētājs apņemas piemērot aizsardzības pasākumus, [1. VARIANTS] [kas ir pamatoti un atbilstoši apstākļiem, ņemot vērā zinātnes un tehnoloģijas stāvokli, iespējamo lietotājam nodarīto kaitējumu un ar aizsardzības pasākumiem saistītās izmaksas.] [2. VARIANTS] [kas ir sīki izklāstīti 6. papildinājumā.]

Pusēm jāapsver, vai tās vēlas vajadzības gadījumā atsevišķā papildinājumā iekļaut visu informāciju par to, cik svarīgas ir lietotāja intereses, lai tās varētu efektīvi aizsargāt. Pasākumi var būt gan tehniski (piemēram, šifrēšana, ugunsmūri, dalīta glabāšana), gan organizatoriski (piemēram, uzticamas trešās personas iesaistīšana). Tā kā pasākumiem jābūt samērīgiem, to saturs ievērojami atšķirsies atkarībā no datu veida un attiecīgajām interesēm.

4. **(attiecīgā gadījumā) Lietotāja piekļuve datiem pēc pieprasījuma**

Šos 4. sadaļas punktus piemēro, ja lietotājs nevar tieši piekļūt datiem no produkta vai saistītā pakalpojuma saskaņā ar Datu akta 3. pantu. Šādā gadījumā lietotājam ir tiesības pēc pieprasījuma iegūt no turētāja piekļuvi datiem saskaņā ar Datu akta 4. pantu. Ja lietotājs vēlas piešķirt datu saņēmējam piekļuvi datiem, piemēro 7. punktu.

4.1. **Pienākums darīt pieejamus datus**

4.1.1. Dati kopā ar attiecīgajiem metadatiem, kas vajadzīgi šo datu interpretēšanai un izmantošanai, datu turētājam ir jādara pieejami lietotājam pēc lietotāja vai personas, kas rīkojas tā vārdā, pieprasījuma. Pieprasījumu var iesniegt (*aprakstīt vienkārša pieprasījuma procedūru , ko veic, izmantojot elektroniskus līdzekļus, ja tas ir tehniski iespējams*). Lai pārbaudītu, vai lietotājs ir iesniedzis pieprasījumu, datu turētājs nepieprasa nekādu informāciju, kas pārsniedz nepieciešamo. *(attiecīgā gadījumā)* [Ja pieprasījumu iesniedz puse, kas rīkojas lietotāja vārdā, pieprasījumam ir pievienots pierādījums par tās pilnvarojumu.]

2. papildinājumā ir izklāstīta informācija, ko var ietvert pieprasījumā.

4.1.2. Ja lietotājs nav datu subjekts, datu turētājs datus, kas ir personas dati, dara pieejamus lietotājam tikai tad, ja ir spēkā esošs juridiskais pamats persondatu pieejamības nodrošināšanai saskaņā ar Regulas (ES) 2016/679 6. pantu, un tikai tad, ja attiecīgā gadījumā ir izpildīti minētās regulas 9. pantā un Direktīvas 2002/58/EK (Direktīva par privāto dzīvi un elektronisko komunikāciju) 5. panta 3. punktā izklāstītie nosacījumi.

Šajā sakarā, ja lietotājs nav datu subjekts, lietotājam katrā pieprasījumā, kas iesniegts saskaņā ar iepriekšējo punktu, jānorāda datu turētājam apstrādes juridiskais pamats saskaņā ar Regulas (ES) 2016/679 6. pantu (un attiecīgā gadījumā piemērojamā atkāpe saskaņā ar minētās regulas 9. pantu un Direktīvas 2002/58/EK 5. panta 3. punktu), pēc kura tiek pieprasīta personas datu pieejamības nodrošināšana.

4.2. **Datu raksturlielumi un piekļuves kārtība**

4.2.1. Datu turētājam dati ir jādara pieejami lietotājam bez maksas, un datu kvalitātei ir jābūt vismaz tādai pašai kā tad, kad tie kļūst pieejami datu turētājam, un jebkurā gadījumā visaptverošā, strukturētā, plaši izmantotā un mašīnlasāmā formātā.

"Metadati" ir strukturēts datu satura vai izmantošanas apraksts, kas atvieglo minēto datu atrašanu un izmantošanu. Saskaņā ar Datu akta 4. panta 1. punktu metadati ir jādara pieejami kopā ar datiem, ciktāl metadati ir "vajadzīgi minēto datu interpretēšanai un izmantošanai".

Lai gan attiecīgie metadati, kas vajadzīgi minēto datu interpretēšanai un lietošanai, nav noteikti un tāpēc ir jāidentificē katrā gadījumā atsevišķi, Datu aktā ir noteikts, ka "[d]atiem, kas jādara pieejami, būtu jāaptver attiecīgie metadati, tostarp to pamata konteksts un laika zīmogs, lai padarītu datus izmantojamus, savienojumā ar citiem datiem, piemēram, datiem, kas ir sašķiroti un klasificēti ar citiem datu punktiem, kas uz tiem attiecas, vai ir pārformatēti parasti izmantotā formātā" (15. apsvērums).

Datu turētājs un lietotājs var izmantot trešās personas (arī trešās personas, kas sniedz datu starpniecības pakalpojumus, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2022/868 ([2]) 2. pantā) pakalpojumus, lai ļautu īstenot lietotāja tiesības saskaņā ar šā līguma 4.1. punktu. Šāda trešā persona netiks uzskatīta par datu saņēmēju saskaņā ar Datu aktu, un šādus pakalpojumus var piedāvāt pakalpojumu sniedzējs, ko uzskata par vārtzini saskaņā ar Regulas (ES) 2022/1925 3. pantu, ja vien tas neapstrādā datus savām uzņēmējdarbības vajadzībām.

Trešā persona, kas sniedz pakalpojumu datu turētāja vai lietotāja vārdā, netiks uzskatīta par datu saņēmēju saskaņā ar Datu aktu, un šos pakalpojumus var piedāvāt pakalpojumu sniedzējs, ko uzskata par vārtzini saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2022/1925 ([3]) 3. pantu, ja vien šī persona neapstrādā datus savām uzņēmējdarbības vajadzībām.

4.2.2. Lietotājam ir jāsaņem piekļuve pieprasītajiem datiem:

a) viegli un droši;

b) bez nepamatotas kavēšanās;

(attiecīgā gadījumā) [c) pastāvīgi un reāllaikā].

4.2.3. Lai izpildītu 4.2.1. un 4.2.2. punkta prasības, datu turētājs norāda šo piekļuves kārtību 1. papildinājumā.

Saskaņā ar Datu akta 4. panta 1. punktu dati ir jādara pieejami bez nepamatotas kavēšanās un, ja tas ir būtiski un tehniski iespējams, pastāvīgi un reāllaikā.

Tā kā ir dažādi veidi, kā īstenot šīs juridiskās prasības, datu turētājam 1. papildinājumā būtu jāprecizē visa informācija par to, kā jānodrošina piekļuve. Piekļuves nosacījumi nedrīkst apdraudēt nekādas tiesības, kas lietotājam piešķirtas saskaņā ar Datu aktu vai citiem piemērojamiem tiesību aktiem.

Paturot prātā šo ierobežojumu, datu turētājam vispirms būtu jāizlemj, vai tas vēlas noteikt:

— datu pilnīgu nosūtīšanu, t. i., datu kopija tiek nosūtīta uz datu lietotāja kontrolē esošu datu nesēju:

— veicot datu nosūtīšanu, ko izraisa datu turētājs (*push*), piemēram, nosūtīšanu tiešsaistē, augšupielādi lietotāja mākoņdatošanas telpā vai fiziska datu nesēja piegādi, kurā dati tiek glabāti, vai

— izmantojot izguvi, ko izraisa lietotājs (*pull*), piemēram, saņemot *API*, piekļuvi datu turētāja mākoņdatošanas telpai vai līdzīgiem rīkiem, kuri ļauj lietotājam piekļūt datiem un iegūt tos; vai

— piekļuvi datiem tur, kur tie tiek glabāti, t. i., datiem piekļūst un tos apstrādā datu turētāja vai uzticamas trešās personas kontrolē esošā datu nesējā, piemēram, lietotājs piesakās īpašā vietā datu turētāja vai uzticamas trešās personas serveros, bet dati netiek pārsūtīti uz lietotāja kontrolē esošu datu nesēju, ja vien nav veikti īpaši pasākumi.

Pilnīga nosūtīšana sniedz lietotājam maksimālu brīvību, savukārt piekļuve vietai, kur dati tiek glabāti, palielina risku lietotājiem, ka viņu uzņēmējdarbības idejas kļūs zināmas. Turklāt saskaņā ar Datu akta 13. panta 5. punkta e) apakšpunktu "līguma noteikums ir negodīgs, ja tā mērķis vai sekas ir (..) liegt pusei, kurai noteikums ir noteikts vienpusēji, iegūt to datu kopiju, kurus minētā puse sniegusi vai ģenerējusi līguma darbības laikā vai saprātīgā termiņā pēc līguma izbeigšanas". Tāpēc pamatnoteikumam vajadzētu būt pilnīgai nosūtīšanai.

([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/868 (2022. gada 30. maijs) par Eiropas datu pārvaldību un ar ko groza Regulu (ES) 2018/1724 (Datu pārvaldības akts) (OV L 152, 3.6.2022., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/868/oj).

([3]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/1925 (2022. gada 14. septembris) par sāncensīgiem un godīgiem tirgiem digitālajā nozarē un ar ko groza Direktīvas (ES) 2019/1937 un (ES) 2020/1828 (Digitālo tirgu akts) (OV L 265, 12.10.2022., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/1925/oj).

Tomēr pilnīga nosūtīšana ievērojami samazina datu turētāja spēju novērst ļaunprātīgu izmantošanu un aizsargāt savas intereses, piemēram, komercnoslēpumus. Tāpēc vajadzētu būt iespējamai arī piekļuvei datu glabāšanas vietai un tās apstrādei. Lai saskaņotu šādu piekļuvi ar lietotāja interesēm, piekļuve tur, kur dati tiek glabāti datu nesējā, ko kontrolē uzticama trešā persona, bieži būs vēlamāka nekā piekļuve datu turētāja kontrolētam datu nesējam. Piekļuvei vietai, kur dati tiek glabāti, parasti joprojām vajadzētu nozīmēt attālinātu piekļuvi, un piekļuve uz vietas būtu jāierobežo līdz ārkārtējām situācijām ar visaugstāko sensitivitātes pakāpi.

Ja tiek piešķirta piekļuve vietai, kur dati tiek glabāti, ir vairāki risināmi jautājumi, arī par to, kā pārliecināties, ka lietotāja uzņēmējdarbības idejas netiek izpaustas, un kādus datus lietotājam ir atļauts izgūt un nosūtīt uz datu nesēju, kas atrodas viņa pārziņā (piemēram, atvasinātus vai izsecinātus datus, kas izriet no lietotāja apstrādes darbībām).

Saskaņā ar Datu akta 4. panta 1. punktu dati ir jādara pieejami bez nepamatotas kavēšanās un, ja tas ir būtiski un ir tehniski iespējams, pastāvīgi un reāllaikā. Tāpēc datu turētājam papildinājumā būtu jāprecizē, vai piekļuvi var nodrošināt pastāvīgi un reāllaikā, un, ja nevar, tad cik bieži var.

Datu turētājam būtu jāapsver arī virkne citu jautājumu, piemēram, kādi piekļuves akreditācijas dati ir vajadzīgi, kuri lietotāja darbinieki var piekļūt datiem un cik šādu darbinieku ir.

4.2.4. Datu turētājam bez papildu maksas ir jāsniedz lietotājam informācija, kas vajadzīga, lai piekļūtu datiem saskaņā ar Datu akta 4. pantu.

Tas īpaši ietver datu turētājam viegli pieejamas informācijas sniegšanu par jebkādām tiesībām, kas trešām personām varētu būt attiecībā uz datiem, piemēram, datu subjektu tiesībām, kuras izriet no Regulas (ES) 2016/679, vai faktiem, kas var radīt šādas tiesības.

Datu turētājs precizē šo informāciju **1. papildinājumā**.

Puses var brīvi vienoties par jebkādu papildu atbalstu – bez maksas vai par maksu –, kas pārsniedz Datu akta prasības.

4.2.5. Datu turētājs apņemas neglabāt nekādu informāciju par lietotāja piekļuvi pieprasītajiem datiem, izņemot informāciju, kas nepieciešama:

(a) lai pareizi izpildītu i) lietotāja piekļuves pieprasījumu un ii) šo līgumu;

(b) datu infrastruktūras drošībai un uzturēšanai;

(c) datu turētāja juridisko pienākumu izpildei attiecībā uz šādas informācijas glabāšanu.

4.3. **Atgriezeniskā saite**

Ja lietotājs konstatē incidentu saistībā ar 2. punktu par datiem, uz kuriem attiecas līgums, 4.2.1. vai 4.2.2. punkta prasībām vai **1. papildinājuma** prasībām par datu raksturlielumiem un piekļuves kārtību un ja lietotājs sniedz datu turētājam incidenta sīku aprakstu, datu turētājam un lietotājam ir godprātīgi jāsadarbojas, lai noteiktu incidenta iemeslu.

Ja incidentu izraisīja datu turētāja pienākumu neizpilde, tam bez nepamatotas kavēšanās ir jānovērš pārkāpums. Ja datu turētājs to nedara, to uzskata par būtisku neizpildi un lietotājs var aktivizēt šā līguma 12. punktu. Ja lietotājs uzskata, ka ir pārkāptas viņa piekļuves tiesības saskaņā ar Datu akta 4. panta 1. punktu, lietotājs ir tiesīgs arī iesniegt sūdzību kompetentajai iestādei, kas izraudzīta saskaņā ar Datu akta 37. panta 5. punkta b) apakšpunktu.

Šis punkts dod datu turētājam iespēju novērst jebkādu savu juridisko vai līgumisko saistību pārkāpumu. Ja datu turētājs to neizdara bez nepamatotas kavēšanās, tas ļauj lietotājam izmantot līgumā paredzētos tiesiskās aizsardzības līdzekļus līguma būtiskas neizpildes gadījumā.

Ja lietotājs uzskata, ka ir pārkāptas viņa piekļuves tiesības saskaņā ar Datu akta 4. panta 1. punktu, lietotājs ir tiesīgs arī iesniegt sūdzību kompetentajai iestādei, kas izraudzīta saskaņā ar Datu akta 37. panta 5. punkta b) apakšpunktu. Tomēr lietotājam būtu jāapzinās, ka saskaņā ar 37. pantu izraudzīto kompetento iestāžu konkrētie uzdevumi un pilnvaras dažādās dalībvalstīs var atšķirties.

Lietotājam vienmēr ir tiesības pieprasīt efektīvu tiesisko aizsardzību kompetentajā tiesā vai nodot strīdu jebkurai strīdu alternatīvas izšķiršanas struktūrai.
Tāpēc lietotājam ir rūpīgi jāizvērtē, kāds ir vispiemērotākais veids, kā likt datu turētājam izpildīt savas juridiskās un līgumiskās saistības.

4.4. **Datu turētāja veiktas vienpusējas izmaiņas**

4.4.1. Datu turētājs var vienpusēji mainīt **1. papildinājumā** norādīto datu raksturlielumu specifikācijas vai piekļuves kārtību, ja to objektīvi pamato datu turētāja parastā uzņēmējdarbības prakse, piemēram, veicot tehniskas izmaiņas sakarā ar tūlītēju drošības ievainojamību produktu vai saistīto pakalpojumu līnijā vai izmaiņas datu turētāja infrastruktūrā. Visām izmaiņām ir jāatbilst 4.2.1. un 4.2.2. punkta prasībām.

Datu turētājam ir jāpaziņo par izmaiņām lietotājam vismaz *(norādīt saprātīgu laikposmu)* pirms izmaiņu stāšanās spēkā.

Var pietikt ar īsāku paziņošanas termiņu:

(a) ja izmaiņas negatīvi neietekmē lietotāja piekļuvi datiem un to lietošanu vai

(b) ja šāds paziņojums konkrētajos apstākļos būtu neiespējams vai nepamatots, piemēram, ja tikko atklātas drošības neaizsargātības dēļ ir vajadzīgas tūlītējas izmaiņas.

5. **(ja dati, ko datu turētājs darījis pieejamus pēc lietotāja pieprasījuma, ir jāaizsargā kā komercnoslēpumi) Komercnoslēpumu aizsardzība**

1. **Komercnoslēpumu izpaušana** – datu turētāji principā nevar noraidīt Datu aktā paredzētu datu piekļuves pieprasījumu, pamatojoties vienīgi uz to, ka daži dati tiek uzskatīti par aizsargātiem kā komercnoslēpums, jo tas grautu Datu akta paredzēto ietekmi.

Sk. 5.1. punktu.

Komercnoslēpumi – tomēr, ja datu turētājs konstatē, ka daži dati, uz kuriem attiecas šis līgums, ir aizsargāti kā komercnoslēpumi, kā definēts Direktīvā (ES) 2016/943 ([4]) (turpmāk – "Komercnoslēpumu direktīva"), tam ir tiesības uz konkrētām tiesībām, galvenokārt, lai saglabātu attiecīgo noslēpumu konfidencialitāti.

Saskaņā ar Komercnoslēpumu direktīvas 2. panta 1. punktu "komercnoslēpums" ir informācija, kas atbilst trim prasībām: a) tā ir slepena tādā nozīmē, ka tā nav (kā veselums vai precīzs tās komponentu izkārtojums un salikums) vispārzināma vai pieejama gatavā veidā personām aprindās, kuras parasti izmanto minēto informācijas veidu; b) tai ir komerciāla vērtība tādēļ, ka tā ir slepena, un c) tā attiecīgajos apstākļos ir bijusi pakļauta saprātīgiem slepenības uzturēšanas pasākumiem, ko veic persona, kura likumīgi kontrolē informāciju.

"Komercnoslēpuma turētājs" ir jebkura fiziska vai juridiska persona, kas likumīgi kontrolē šādu komercnoslēpumu.

([4]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/943 (2016. gada 8. jūnijs) par zinātības un darījumdarbības neizpaužamas informācijas (komercnoslēpumu) aizsardzību pret nelikumīgu iegūšanu, izmantošanu un izpaušanu (OV L 157, 15.6.2016., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2016/943/oj).

Datus var identificēt kā komercnoslēpumus tikai, ja tos laikā, kad tiek iesniegts datu piekļuves pieprasījums saskaņā ar Datu akta 4. pantu, kā komercnoslēpumus aizsargā datu turētājs vai komercnoslēpuma turētājs.

Sk. 5.1.1. punktu.

2. **Komercnoslēpumu sākotnēja identificēšana** – datu turētāju tiesības attiecībā uz komercnoslēpumiem sākotnēji ir piemērojamas tikai, ja un ciktāl dati, kas aizsargāti kā komercnoslēpumi, ir norādīti līgumā.

Sk. 5.1.2. punktu.

3. **Līguma darbības laikā** – datu turētāju tiesības attiecībā uz komercnoslēpumiem tomēr varētu piemērot arī līguma darbības laikā attiecībā uz jauniem datiem, kas jādara pieejami.

Sk. 5.1.3. punktu.

4. **Revīzijas tiesības** – lai saglabātu to datu konfidencialitāti, kas aizsargāti kā komercnoslēpumi, vienlaikus neiejaucoties citam cita darbībās, var apsvērt konkrētas revīzijas tiesības ar neatkarīgu trešo personu iesaisti, ietverot mehānismus domstarpību gadījumā saistībā ar revīzijas ziņojuma rezultātiem. Puses var izmantot revīzijai alternatīvus pasākumus.

Sk. 5.2.3. punktu.

5. **Komercnoslēpuma turētāja tiesības (1/4)** – datu turētājs (vai trešās personas komercnoslēpuma turētājs) var vienoties ar lietotāju par prasībām saglabāt komercnoslēpumu konfidencialitāti kā nosacījumu minēto identificēto komercnoslēpumu kopīgošanai, piemēram, veikt konkrētus samērīgus tehniskus un organizatoriskus pasākumus.

Sk. 5.2. un 5.3. punktu.

6. **Komercnoslēpuma turētāja tiesības (2/4)** – ja sākotnējie pasākumi nav pietiekami, komercnoslēpuma turētājs, izskatot katru gadījumu atsevišķi, attiecībā uz konkrētiem un identificētiem datiem, kas aizsargāti kā komercnoslēpumi, var vai nu vienpusēji palielināt pasākumu līmeni, vai pieprasīt, lai ar lietotāju tiek panākta vienošanās par papildu pasākumiem. Ja nav vienošanās par nepieciešamajiem pasākumiem, datu turētājs var apturēt konkrētu datu, kas aizsargāti kā komercnoslēpumi, kopīgošanu saskaņā ar Datu aktā izklāstītajiem nosacījumiem.

Sk. 5.4.1. punktu.

7. **Komercnoslēpuma turētāja tiesības (3/4)** – komercnoslēpuma turētājs, izskatot katru gadījumu atsevišķi, var arī atteikties izpaust konkrētus, identificētus komercnoslēpumus tikai ārkārtējos apstākļos un saskaņā ar Datu aktā izklāstītajiem nosacījumiem.

Sk. 5.4.2. punktu.

8. **Komercnoslēpuma turētāja tiesības (4/4)** – komercnoslēpuma turētājs var aizturēt vai pārtraukt datu kopīgošanu, ja lietotājs nepilda savus pienākumus, kas saistīti ar komercnoslēpumu aizsardzību.

Sk. 5.4.3. punktu.

9. **Identificētus komercnoslēpumus saturošu datu saglabāšana** – ja datu turētājs aiztur vai pārtrauc datu kopīgošanu saskaņā ar 5.4.1., 5.4.2. vai 5.4.3. punktu, datu turētājam joprojām būs pienākums nodrošināt, ka saistītie dati, kas satur identificētus komercnoslēpumus, ir viegli pieejami, saglabājot tos līdz brīdim, kad tos var kopīgot līguma darbības jomā.

Sk. 5.6. punktu.

10. **Trešās personas identificētu komercnoslēpumu turētājs** – ja komercnoslēpuma turētājs ir trešā persona, datu turētājam ir jāpārliecinās, ka 5. punkts aizsargā arī tā komercnoslēpumus, un jāsaņem visas attiecīgās atļaujas no minētās trešās personas, kas ir komercnoslēpuma turētājs.

Sk. 5.1.2. punktu.

5.1. **Komercnoslēpuma noteikumu piemērojamība**

5.1.1. Aizsardzības pasākumi, par kuriem panākta vienošanās šā līguma 5.2. un 5.3. punktā, kā arī saistītās tiesības, par kurām panākta vienošanās 5.4. punktā, attiecas tikai uz datiem vai metadatiem, kas iekļauti datos, kuri datu turētājam jādara pieejami lietotājam, un kas ir aizsargāti kā komercnoslēpumi (kā definēts Komercnoslēpumu direktīvā), kurus tur datu turētājs vai cits komercnoslēpuma turētājs (kā definēts minētajā direktīvā).

5.1.2. To datu identifikācija, kas aizsargāti kā komercnoslēpumi, un komercnoslēpuma turētāja(-u) identitāte ir noteikta 4. papildinājumā.

Datu turētājs apliecina lietotājam, ka tam no jebkuras trešās personas, kas ir komercnoslēpuma turētāja, ir visas attiecīgās tiesības slēgt šo līgumu attiecībā uz datiem, kas aizsargāti kā komercnoslēpumi.

Saskaņā ar Datu akta 4. panta 6. punktu "[š]ādā gadījumā datu turētājs vai, ja tā nav viena un tā pati persona, komercnoslēpuma turētājs, identificē datus, kas ir aizsargāti kā komercnoslēpumi, tostarp attiecīgos metadatus".

Tāpēc datu turētājam dati, kas aizsargāti kā komercnoslēpumi, būtu jānorāda **4. papildinājumā**. Tomēr datu turētājam nevajadzētu būt pienākumam pašam aprakstīt komercnoslēpumu. Ir pietiekami identificēt datus, kas jāaizsargā, lai nodrošinātu komercnoslēpuma konfidencialitāti, ja šādu datu analīze varētu atklāt komercnoslēpumu.

5.1.3. Ja šā līguma darbības laikā lietotājam tiek darīti pieejami jauni dati, kas ir aizsargāti kā komercnoslēpumi, kā noteikts 5.1.1. punktā, pēc datu turētāja pieprasījuma attiecīgi groza 4. papildinājumu.

Kamēr **4. papildinājums** nav grozīts un puses par to nav vienojušās, datu turētājs var aizturēt vai uz laiku pārtraukt tādu jaunu datu kopīgošanu, kas aizsargāti kā komercnoslēpumi. Tādā gadījumā datu turētāja lēmumu pienācīgi pamato un bez liekas kavēšanās rakstveidā sniedz lietotājam. Datu turētājs arī paziņo kompetentajai iestādei, kas izraudzīta saskaņā ar Regulas (ES) 2023/2854 37. pantu, ka tas ir aizturējis vai pārtraucis datu kopīgošanu, un norāda, par kuriem pasākumiem nav panākta vienošanās vai kuri pasākumi nav īstenoti.

5.1.4. Saistības, kas noteiktas 5.2. un 5.3. punktā, paliek spēkā pēc līguma izbeigšanas, ja vien puses nevienojas citādi.

5.2. **Lietotāja veiktie aizsardzības pasākumi**

5.2.1. Lietotājam ir jāveic **4. papildinājumā** noteiktie aizsardzības pasākumi (turpmāk – "lietotāja aizsardzības pasākumi").

Pusēm atsevišķā papildinājumā būtu jāizklāsta visa informācija par šiem pasākumiem, arī par situācijām, kad lietotājs kopīgo datus ar trešām personām. Pasākumi var būt gan tehniski (piemēram, šifrēšana, ugunsmūri, dalīta glabāšana utt.), gan organizatoriski (piemēram, iekšējā pārvaldība, pienācīga identitātes pārvaldība un piekļuves pārbaudes, uzticamas trešās personas iesaistīšana, konfidencialitātes līgumi).

Tā kā pasākumiem ir jābūt samērīgiem, to saturs atšķirsies atkarībā no piemērojamā(-o) komercnoslēpuma(-u) veida. Pasākumi būs atkarīgi arī no tā, vai i) ir jānodrošina piekļuve vietai, kur dati tiek glabāti, vai ii) dati ir pilnībā jānosūta lietotājam. Pirmajā gadījumā datu turētājam ir augstāka kontroles pakāpe un tas var pats piemērot daļu no aizsardzības pasākumiem, savukārt lietotājam var būt zemāks datu lietošanas līmenis. Jebkurā gadījumā abām pusēm būs jākoncentrējas uz Datu akta iecerētās ietekmes sasniegšanu. Šā iemesla dēļ dažādās intereses ir jālīdzsvaro, vienlaikus nemazinot šo paredzēto ietekmi.

5.2.2. Ja lietotājam ir atļauts datus darīt pieejamus trešai personai, lietotājs var kopīgot datus, kas aizsargāti kā komercnoslēpumi, ja:

(a) tas i) bez nepamatotas kavēšanās informē datu turētāju par to, ka dati, kas aizsargāti kā komercnoslēpumi, tiks darīti pieejami trešai personai; ii) precizē attiecīgos datus un iii) dara zināmu datu turētājam trešās personas identitāti, uzņēmējdarbības veikšanas vietu un kontaktinformāciju;

(b) trešā persona piemēro 4. papildinājumā noteiktos aizsardzības pasākumus.

5.2.3. [VARIANTS] [Lai pārbaudītu, vai un cik lielā mērā lietotājs ir īstenojis un uztur lietotāja aizsardzības pasākumus, lietotājs piekrīt vai nu i) reizi gadā uz lietotāja rēķina saņemt drošības atbilstības novērtējuma revīzijas ziņojumu no neatkarīgas trešās personas, ko izvēlējies lietotājs, vai ii) katru gadu uz datu turētāja rēķina atļauj veikt drošības atbilstības novērtēšanas revīziju, ko veic neatkarīga trešā persona, kuru izvēlējies datu turētājs, ar nosacījumu, ka šāda neatkarīga trešā persona ir parakstījusi lietotāja nodrošinātu konfidencialitātes līgumu. Šādā drošības revīzijas ziņojumā uzskatāmi jāparāda lietotāja atbilstība tajā laikā spēkā esošajam 5. punktam un 4. papildinājumam. Revīzijas ziņojumu rezultāti bez liekas kavēšanās tiks iesniegti abām pusēm.

Lietotājs var izvēlēties vai nu i), vai ii) punktu. Ja puse uzskata, ka uz otras puses rēķina iegūtais drošības revīzijas ziņojums ir nepareizs, tā patur tiesības par saviem līdzekļiem saņemt drošības revīzijas ziņojumu no citas neatkarīgas trešās personas. Ja šīs tiesības tiek izmantotas, abi neatkarīgie trešo personu revidenti kopā ar pusēm apspriedīs visas atšķirības starp šiem diviem ziņojumiem un centīsies labticīgi atrisināt visus neatrisinātos jautājumus.]

Šis punkts ir atzīmēts kā variants, jo puses var vienoties par citiem pasākumiem, ar kādiem pārbaudīt, vai lietotājs pilda savus pienākumus īstenot un uzturēt lietotāja aizsardzības pasākumus.

5.3. **Komercnoslēpuma turētāja veiktie aizsardzības pasākumi**

5.3.1. Datu turētājs var piemērot pasākumus, par kuriem panākta vienošanās **4. papildinājumā**, lai saglabātu to datu konfidencialitāti, kas aizsargāti kā komercnoslēpumi (turpmāk – "datu turētāja aizsardzības pasākumi").

5.3.2. Datu turētājs var vienpusēji īstenot piemērotus tehniskus un organizatoriskus aizsardzības risinājumus, piemēram, programmatūras atjauninājumu, ja tie negatīvi neietekmē lietotāju saskaņā ar šo līgumu.

5.3.3. Lietotājs apņemas nemainīt vai neatcelt datu turētāja aizsardzības pasākumus vai pasākumus, kas veikti saskaņā ar 5.3.2. punktu, ja vien puses nevienojas citādi.

5.4. **Pienākums kopīgot un tiesības atteikt, aizturēt vai izbeigt**

5.4.1. Ja identificētā lietotāja aizsardzības pasākumi un datu turētāja aizsardzības pasākumi pēc būtības nav pietiekami, lai pienācīgi aizsargātu konkrētu datu elementu, kas aizsargāts kā komercnoslēpums, datu turētājs, paziņojot lietotājam un sīki aprakstot pasākumu neatbilstību, var pieprasīt, lai tiek panākta vienošanās par papildu aizsardzības pasākumiem; ja pēc samērīga laikposma nav panākta vienošanās par nepieciešamajiem papildu pasākumiem un ja šādu pasākumu nepieciešamība ir pienācīgi pamatota, piemēram, drošības revīzijas ziņojumā, datu turētājs var aizturēt vai pārtraukt konkrēto datu kopīgošanu; šādā gadījumā datu turētājam par to jāpaziņo lietotājam; paziņojumam ir jābūt pienācīgi pamatotam, tajā jānorāda pasākumi, par kuriem nav panākta vienošanās, attiecīgā gadījumā attiecīgie komercnoslēpumi, un tas jāsniedz rakstveidā bez liekas kavēšanās; datu turētājam ir jāturpina kopīgot visus datus, kas ir aizsargāti kā komercnoslēpumi un kas nav šie konkrētie dati.

5.4.2. Ja pastāv liela iespējamība, ka ārkārtējos apstākļos datu turētājs cietīs nopietnu ekonomisku kaitējumu, izpaužot lietotājam konkrētus datus, kas aizsargāti kā komercnoslēpums, lai gan ir īstenoti lietotāja aizsardzības pasākumi un datu turētāja aizsardzības pasākumi, datu turētājs var atteikties kopīgot konkrētos datus vai apturēt to kopīgošanu.

Datu turētājam bez nepamatotas kavēšanās jāsniedz pienācīgi pamatots paziņojums lietotājam un kompetentajai iestādei, kas izraudzīta saskaņā ar Datu akta 37. pantu.

Tomēr datu turētājam ir jāturpina kopīgot visus datus, kas ir aizsargāti kā komercnoslēpumi un kas nav šie konkrētie dati.

Datu kopīgošanas atteikums vai pārtraukšana saskaņā ar Regulas (ES) 2023/2854 4. pantu attiecas tikai uz ārkārtējiem apstākļiem. Tāpēc paziņojumam ir jābūt pienācīgi pamatotam. Aspekti, kas jāņem vērā, var būt, piemēram, tas, ka nav komercnoslēpuma aizsardzības izpildes iespēju trešās valstīs, attiecīgā komercnoslēpuma raksturs un konfidencialitātes līmenis vai attiecīgā savienotā produkta unikalitāte un novitāte.

5.4.3. Ja lietotājs neīsteno un neuztur savus lietotāja aizsardzības pasākumus un ja datu turētājs šo nepilnību pienācīgi pierāda, piemēram, drošības revīzijas ziņojumā, datu turētājs ir tiesīgs aizturēt vai pārtraukt konkrēta identificētā komercnoslēpuma kopīgošanu līdz brīdim, kad lietotājs ir atrisinājis incidentu.

Šādā gadījumā datu turētājam bez nepamatotas kavēšanās ir jāsniedz pienācīgi pamatots rakstveida paziņojums lietotājam un kompetentajai iestādei, kas izraudzīta saskaņā ar Datu akta 37. pantu.

5.4.4. 5.4.1. punkts nedod datu turētājam tiesības izbeigt šo līgumu.

5.4.2. vai 5.4.3. punkts datu turētājam dod tiesības izbeigt šo līgumu tikai attiecībā uz konkrētiem identificētiem komercnoslēpumiem un ja:

(a) ir izpildīti visi 5.4.2. vai 5.4.3. punkta nosacījumi;

(b) puses nav atradušas risinājumu samērīgā laikposmā, lai gan ir mēģināts rast izlīgumu, arī pēc saskaņā ar Datu akta 37. pantu izraudzītās kompetentās iestādes iejaukšanās, un

(c) kompetenta tiesa nav piešķīrusi lietotājam tiesas lēmumu, ar ko datu turētājam uzliek pienākumu datus darīt pieejamus, un nav nepabeigtas tiesvedības par šādu lēmumu.

5.5. **Pārkāpuma preču ražošanas izbeigšana un iznīcināšana**

Neskarot citus tiesiskās aizsardzības līdzekļus, kas datu turētājam pieejami saskaņā ar šo līgumu vai piemērojamiem tiesību aktiem, ja lietotājs maina vai atceļ datu turētāja piemērotos tehniskos aizsardzības pasākumus vai neuztur tehniskos un organizatoriskos pasākumus, kurus tas veicis, vienojoties ar datu turētāju saskaņā ar 5.2. un 5.3. punktu, datu turētājs var lūgt lietotāju:

(a) dzēst datus, ko ir darījis pieejamus datu turētājs, un visas to kopijas un/vai

(b) izbeigt tādu preču, atvasinātu datu vai pakalpojumu ražošanu, piedāvāšanu vai laišanu tirgū vai lietošanu, kas ražoti, pamatojoties uz zināšanām, kuras iegūtas, izmantojot identificētos komercnoslēpumus, vai pārkāpuma preču importu, eksportu vai uzglabāšanu minētajos nolūkos un visas pārkāpuma preces iznīcināt, ja pastāv nopietns risks, ka minēto datu nelikumīga izmantošana nodarīs būtisku kaitējumu datu turētājam vai komercnoslēpuma turētājam, vai ja šāds pasākums nebūtu nesamērīgs, ņemot vērā datu turētāja vai komercnoslēpuma turētāja intereses, un/vai

(c) sniegt kompensāciju pusei, kas cieš no šādu datu, kuriem ir nelikumīgi piekļūts vai kuri tiek nelikumīgi izmantoti, ļaunprātīgas izmantošanas vai izpaušanas.

5.6. **Tādu datu saglabāšana, kas aizsargāti kā identificēti komercnoslēpumi**

5.6.1. Ja datu turētājs izmanto tiesības atteikt, aizturēt vai pārtraukt datu kopīgošanu ar lietotāju saskaņā ar 5.4.1., 5.4.2. un 5.4.3. punktu, tam būs jānodrošina, ka attiecīgie dati tiek saglabāti tā, lai minētie dati tiktu darīti pieejami lietotājam:

(a) tiklīdz ir panākta vienošanās par attiecīgajiem aizsardzības pasākumiem un tie ir īstenoti, vai

(b) tiklīdz kompetentā iestāde vai tiesa ir izdevusi saistošu lēmumu, ar ko datu turētājam pieprasa sniegt datus lietotājam.

Šis saglabāšanas pienākums beidzas, ja kompetentā iestāde vai tiesa ar saistošu lēmumu atļauj dzēst šādus saglabātos datus vai ja līgums beidzas.

5.6.2. Datu turētājs sedz izmaksas, kas nepieciešamas datu saglabāšanai saskaņā ar 5.6.1. punktu. Tomēr lietotājs segs šādas izmaksas, ciktāl datu kopīgošana tiek aizturēta vai pārtraukta saskaņā ar 5.4.3. punktu.

6. **(ja datus dara pieejamus datu turētājs pēc lietotāja pieprasījuma) Datu lietošana, ko veic lietotājs**

6.1. **Pieļaujamā datu lietošana un kopīgošana**

6.1.1. Lietotājs var lietot datus, ko datu turētājs darījis pieejamus pēc tā pieprasījuma, jebkuram likumīgam nolūkam un/vai brīvi kopīgot datus, ievērojot 6.2. punktā noteiktos ierobežojumus, ciktāl tie tiek nosūtīti lietotājam vai lietotājs tos var izgūt.

6.2. **Datu lietošanas un kopīgošanas ierobežojumi**

6.2.1. Lietotājs apņemas:

(a) neizmantot datus, lai izstrādātu savienotu produktu, kas konkurē ar produktu, un tāda produkta izstrādāšanas nolūkā nekopīgot datus ar trešo personu;

(b) neizmantot šādus datus, lai gūtu ieskatu par ražotāja vai attiecīgā gadījumā datu turētāja ekonomisko situāciju, aktīviem un ražošanas metodēm;

(c) neizmantot piespiedu līdzekļus un ļaunprātīgi neizmantot trūkumus datu aizsardzībai paredzētajā datu turētāja tehniskajā infrastruktūrā, lai iegūtu piekļuvi datiem;

(d) nekopīgot datus ar trešo personu, kas tiek uzskatīta par vārtzini saskaņā ar Regulas (ES) 2022/1925 3. pantu.

6.2.2. [VARIANTS] [Turklāt un saskaņā ar Datu akta 4. panta 2. punktu lietotājs un datu turētājs vienojas ierobežot vai aizliegt šādu apstrādi (precizēt attiecīgo apstrādi: *piekļuve datiem, to lietošana un/vai turpmāka kopīgošana*), kā rezultātā tiek vājinātas produkta drošības prasības, kas noteiktas Savienības tiesību aktos (*precizēt attiecīgo juridisko drošības prasību*), tādējādi nopietni ietekmējot fizisku personu veselību, drošumu vai drošību.

Lietotājs apņemas (precizēt attiecīgos ierobežojumus vai aizliegumus, kas saistīti ar iepriekšminēto apstrādi).]

7. **Datu kopīgošana ar datu saņēmēju pēc lietotāja pieprasījuma**

7.1. **Datu pieejamības nodrošināšana datu saņēmējam**

7.1.1. Dati kopā ar attiecīgajiem metadatiem, kas vajadzīgi minēto datu interpretēšanai un izmantošanai, datu turētājam pēc lietotāja vai personas, kas rīkojas tā vārdā, pieprasījuma bez maksas ir jādara pieejami datu saņēmējam. Pieprasījumu var iesniegt, izmantojot **3. papildinājumā** norādīto veidlapu, kas nosūtīta (*aprakstīt vienkārša pieprasījuma procedūru, izmantojot elektroniskos līdzekļus, ja tas ir tehniski iespējams*). Lai pārbaudītu, vai pieprasījumu ir iesniedzis lietotājs, datu turētājs nepieprasa nekādu informāciju, kas pārsniedz nepieciešamo.

7.1.2. Ja lietotājs nav datu subjekts, datu turētājs datus, kas ir personas dati, dara pieejamus trešai personai tikai pēc lietotāja pieprasījuma, ja ir spēkā esošs juridiskais pamats personas datu pieejamības nodrošināšanai saskaņā ar Regulas (ES) 2016/679 (VDAR) 6. pantu un tikai tad, ja attiecīgā gadījumā ir izpildīti minētās regulas 9. pantā un Direktīvas 2002/58/EK (Direktīva par privāto dzīvi un elektronisko komunikāciju) 5. panta 3. punktā izklāstītie nosacījumi.

Šajā sakarā, ja lietotājs nav datu subjekts, lietotājam katrā pieprasījumā, kas iesniegts saskaņā ar iepriekšējo punktu, jānorāda datu turētājam apstrādes juridiskais pamats saskaņā ar Regulas (ES) 2016/679 6. pantu (un attiecīgā gadījumā piemērojamā atkāpe saskaņā ar minētās regulas 9. pantu un Direktīvas 2002/58/EK 5. panta 3. punktu), pēc kura tiek pieprasīta personas datu pieejamības nodrošināšana.

7.1.3. Datu turētājam dati ir jādara pieejami datu saņēmējam, un datu kvalitātei ir jābūt vismaz tādai pašai kā tad, kad tie kļuva pieejami datu turētājam, un jebkurā gadījumā visaptverošā, strukturētā, plaši izmantotā un mašīnlasāmā formātā, viegli un droši.

7.1.4. Ja lietotājs iesniedz šādu pieprasījumu, datu turētājs vienojas ar datu saņēmēju par kārtību, kādā dati tiek darīti pieejami saskaņā ar Datu akta III un IV nodaļu.

7.1.5. Lietotājs atzīst, ka 7.1.1. punktā minētais pieprasījums nedrīkst sniegt labumu trešai personai, ko uzskata par vārtzini saskaņā ar Regulas (ES) 2022/1925 3. pantu [VARIANTS] [un to nevar iesniegt saistībā ar tādu jaunu savienotu produktu, vielu vai procesu testēšanu, kas vēl nav laisti tirgū].

7.1.6. Lietotājs atzīst, ka trešā persona datus, kas tai darīti pieejami saskaņā ar 7.1.1. punktu, apstrādā tikai tiem mērķiem un saskaņā ar tiem nosacījumiem, par kuriem ir panākta vienošanās ar lietotāju. Datu turētāju nevar saukt pie atbildības attiecībā pret lietotāju, ja lietotājs un trešā persona nav noslēguši šādu līgumu, izņemot, ja datu turētājs zināja vai tam bija jāzina par šādu neesību.

8. **[VARIANTS, ja lietotājs ir juridiska persona] Lietotāja tiesību ierobežojumi**

Lietotājs piekrīt (*precizēt, ar kādu mērķi tiek ierobežotas lietotāja tiesības lietot vai kopīgot datus, ierobežojuma būtību un ilgumu un identificēt to datu daļu, uz kuru attiecas šādi ierobežojumi*).

Saskaņā ar Datu akta 7. panta 2. punktu "[l]īguma noteikumi, kas, kaitējot lietotājam, izslēdz šajā nodaļā paredzēto lietotāja tiesību piemērošanu, atkāpjas no tām vai maina to ietekmi, lietotājam nav saistoši".

Tas būtu jālasa, ņemot vērā 25. apsvērumu, kurā noteikts, ka tas "neliedz lietotājiem uzņēmumu savstarpējo attiecību gadījumā darīt datus pieejamus trešām personām vai datu turētājiem saskaņā ar jebkuru likumīgu noteikumu, tostarp, vienojoties ierobežot vai samazināt turpmāku šādu datu kopīgošanu, vai saņemt samērīgu atlīdzību, piemēram, apmaiņā pret atteikšanos no savām tiesībām lietot vai kopīgot šādus datus".

Tāpēc šādi ierobežojumi būs spēkā tikai tad, ja tie nerada kaitējumu lietotājam, kas nozīmē, ka ierobežojumiem nevajadzētu kaitēt lietotāja leģitīmajām interesēm.

Turklāt šo punktu nevajadzētu izmantot, lai pilnībā liegtu lietotājam viņa likumīgās tiesības saskaņā ar Datu akta 4. un 5. pantu, piemēram, lietotājam pilnībā atsakoties no tiesībām piekļūt datiem. Lietotājs varētu piekrist savu tiesību ierobežojumiem tikai tad, ja to darbības joma un laiks ir ierobežots. Tie nenodara lietotājam kaitējumu. Tie varētu būt, piemēram, īpaši ierobežojumi attiecībā uz to datu izmantošanu, kuriem ir piekļūts, vai piekrišana nekopīgot datus tālāk ar trešo personu, kā norādīts 25. apsvērumā, vai neļaušana datu saņēmējam tālāk kopīgot datus ar trešo personu.

Šo punktu varētu izmantot, ja lietotājs ir ieinteresēts šādos ierobežojumos, piemēram, ja datu turētājs un lietotājs iesaistās kopīgā rūpnieciskā projektā.

To varētu piemērot arī tad, ja lietotājs saņem atlīdzību. Tomēr atlīdzības saņemšana pati par sevi nebūtu pietiekama, lai uzskatītu, ka ierobežojumi nekaitē lietotājam. Šādai atlīdzībai vajadzētu būt samērīgai ar ierobežojumiem.

Lietotājs pēc saviem ieskatiem var pieņemt vai noraidīt šajā punktā noteikto(-os) ierobežojumu(-us).

9. **Atlīdzība lietotājam**

9.1. **Atlīdzība**

Datu turētājs apņemas izmaksāt lietotājam atlīdzību, kā sīki izklāstīts **7. papildinājumā** *(attiecīgā gadījumā)*, arī par lietotāja tiesību ierobežojumiem saskaņā ar 8. punktu.

Puses var vienoties, ka par to, ka datu turētājs izmanto un kopīgo datus, pienākas atlīdzība, ja tās uzskata, ka tas ir taisnīgi un pamatoti. Piemēram, tās var apsvērt šādu atlīdzību, ja datu turētājs izmanto datus jaunu produktu vai pakalpojumu izstrādei vai ja datu turētājs rada agregētus vai atvasinātus datus komerciāliem mērķiem. Savukārt, ja, piemēram, datus izmanto tikai ar lietotāju noslēgta līguma vajadzībām vai lai nodrošinātu produkta vai saistītā pakalpojuma darbību, drošumu un drošību, atlīdzību var neiekļaut.

Tomēr pusēm būtu jāapzinās, ka, piemēram, ja lietotājs ierobežo savas tiesības saskaņā ar 8. punktu, lietotājam būtu jāsaņem atlīdzība, kā skaidrots paskaidrojošajā izcēlumā 8. punktā, un atlīdzībai vajadzētu būt samērīgai ar ierobežojuma smagumu.

Tāpat atlīdzība varētu būt nepieciešama, lai nodrošinātu taisnīgu attieksmi pret lietotāju, ja lietotājs piekrīt, ka datu turētājs var pārdot datus trešām personām saskaņā ar 3.2.1. punkta a) apakšpunkta iii) punktu.

Ja ir jāmaksā atlīdzība, pusēm ir jāvienojas par tās veidu, un tā var būt vai nebūt atlīdzība naudā.

9.2. **(piemēro atlīdzībai naudā) Procenti maksājumu kavējumu gadījumā**

Ja atlīdzības maksājums kavējas, datu turētājam būtu jāmaksā lietotājam procenti par nokavētu atlīdzību no brīža, kad maksājums bija jāveic, līdz maksājuma veikšanas brīdim, kā noteikts piemērojamos tiesību aktos.

10. **Lietošanas nodošana un vairāki lietotāji**

Sākotnējais lietotājs var pastāvīgi nodot produkta īpašumtiesības vai savas tiesības izmantot produktu nākamajam lietotājam, piemēram, kad lietotājs pārdod produktu (lietošanas nodošana).

Sākotnējais lietotājs var arī piešķirt produkta lietošanas tiesības un/vai saistīto pakalpojumu saņemšanas tiesības papildu lietotājiem, vienlaikus saglabājot savu lietotāja lomu (vairāki lietotāji), piemēram, ja:

— uzņēmums nodod savu autofurgonu apakšnomā citam uzņēmumam uz noteiktiem gada periodiem;

— automobiļu nomas uzņēmums iznomā savus automobiļus klientiem.

Datu turētāja tiesības lietot datus

Šādos gadījumos datu turētājam ir jānoslēdz līgums ar nākamajiem vai papildu lietotājiem, lai varētu lietot datus, kas ģenerēti, šādiem lietotājiem izmantojot produktu vai saistītos pakalpojumus. Turpmākajos punktos ir ierosināti iespējamie risinājumi šāda līguma noslēgšanai, lai puses varētu izvēlēties risinājumu, kas ir vispiemērotākais situācijas specifikai.

Nosūtīšanas gadījumā puses varētu, piemēram, vienoties, ka sākotnējais lietotājs paziņo datu turētājam par nosūtīšanu, nākamā lietotāja identitāti un kontaktinformāciju, lai datu turētājs varētu sazināties ar nākamo lietotāju un noslēgt ar to līgumu.

Vairāku lietotāju gadījumā šāds risinājums varētu būt datu turētājam pārāk apgrūtinošs. Ja sākotnējais lietotājs var rīkoties datu turētāja vārdā, viena no iespējām ir tāda, ka sākotnējais lietotājs iegūst papildu lietotāju piekrišanu datu piekļuves un lietošanas nosacījumiem, kas izklāstīti šajā līgumā.

Citās situācijās sākotnējam lietotājam joprojām var būt iespējams un vēlams paziņot datu turētājam papildu lietotāja kontaktinformāciju tā, lai datu turētājs varētu noslēgt līgumu tieši ar papildu lietotāju.

Ir arī iespējams, ka sākotnējam lietotājam nav jāinformē datu turētājs par nākamo vai papildu lietotāju, lai noslēgtu līgumu, jo apstākļi ir tādi, ka datu turētājs var noslēgt līgumu bez sākotnējā lietotāja rīcības. Piemēram, var gadīties, ka ir jāizveido lietotāja identifikācijas konts, lai izmantotu produktu un/vai saistīto pakalpojumu. Šādā gadījumā datu turētājs varēs slēgt līgumu ar nākamo lietotāju vai papildu lietotāju, kad viņi izveidos savus kontus. Tomēr tādā gadījumā sākotnējam lietotājam var nākties nodrošināt, lai nākamais vai papildu lietotājs neizmanto sākotnējā lietotāja kontu.

Pušu piekļuves tiesības saistībā ar lietošanas nodošanu un vairākiem lietotājiem

Lietošanas nodošanas vai vairāku lietotāju gadījumā līgumam būtu jāsniedz noteiktība par to, kas un ar kādiem nosacījumiem var piekļūt datiem. Piemēram, ja uzņēmums (sākotnējais lietotājs) katru dienu vai nedēļu iznomā savienotu lauksaimniecības tehniku individuāliem lauksaimniekiem (papildu lietotājiem), lauksaimniecības tehnikas ģenerētie dati var atklāt sensitīvu informāciju par atsevišķu lauksaimnieku uzņēmējdarbību. Ražotājs (datu turētājs) nevar vienkārši darīt pieejamus datus saskaņā ar šā līguma 4. punktu sākotnējam lietotājam (uzņēmumam, kam pieder iekārtas), nenodrošinot, ka, šādi rīkojoties, netiek pārkāpta konfidenciāla informācija vai atsevišķu lauksaimnieku (papildu lietotāju) tiesības.

Papildu vai nākamā lietotāja piekļuves tiesības jo īpaši var būt atkarīgas no datu līgumiskas kategorizācijas, piemēram:

— lietotāja noņemamiem datiem – proti, produkti vai saistītie pakalpojumi bieži vien ļauj lietotājam dzēst datus, kas ģenerēti to lietošanas gaitā. Nodošanas gadījumā lietotājam šādi dati būtu jādzēš. Pretējā gadījumā šādi dati var būt pieejami papildu vai nākamajam lietotājam;

— vienmēr noņemamiem datiem – datiem, kurus datu turētājam nevajadzētu darīt pieejamus papildu vai nākamajam lietotājam;

— atlikušajiem datiem – datiem, kas nav lietotāja noņemamie vai vienmēr noņemamie dati. Šādi dati nebūs noņemami, un uz tiem neattieksies konfidencialitātes līgums (t. i., dati būs pieejami arī jauniem nākamajiem lietotājiem). Šādi dati var ietvert datus, kuriem jābūt pieejamiem papildu vai nākamajam lietotājam saskaņā ar tiesību aktiem vai praksē (piemēram, saistībā ar atjauninājumiem, kas veikti savienotā transportlīdzeklī).

Datu turētājam dati būtu jāsašķiro šajās kategorijās, jo īpaši attiecībā uz informāciju, kas minēta Datu akta 3. panta 2. un 3. punktā, šajā līgumā (piemēram, 1. papildinājumā) vai dokumentācijā, kura attiecas uz produktu vai saistīto pakalpojumu.

Šajā 10. punktā galvenā uzmanība ir pievērsta Datu aktam; tas neskar nekādus papildu tiesību aktus, arī ne nozaru tiesību aktus, kas varētu reglamentēt savienota produkta vai ar to saistīta pakalpojuma nodošanu (piemēram, medicīnisko ierīču pārstrādi).

10.1. **Lietošanas nodošana**

Ja lietotājs ar līgumu nodod i) īpašumtiesības uz produktu vai ii) savas pagaidu tiesības izmantot produktu un/vai iii) savas tiesības saņemt saistītos pakalpojumus nākamajai personai ("nākamais lietotājs") un pēc nodošanas zaudē lietotāja statusu, puses apņemas ievērot šajā punktā noteiktās prasības.

[1. VARIANTS] [Sākotnējam lietotājam jāpaziņo datu turētājam par nodošanu un jāsniedz nākamā lietotāja nepieciešamā kontaktinformācija, lai datu turētājs varētu ar to noslēgt līgumu par to, kā datu turētājs izmanto datus.]

[2. VARIANTS] [Datu turētājs veic nepieciešamos pasākumus, lai noslēgtu līgumu ar nākamo lietotāju par to, kā datu turētājs izmanto datus. *(attiecīgā gadījumā)* Sākotnējam lietotājam ir jānodrošina, ka nākamais lietotājs nevar izmantot sākotnējā lietotāja kontu.]

Datu turētāja tiesības lietot produkta datus vai saistīto pakalpojumu datus, kas ģenerēti pirms nodošanas, neietekmēs nodošana, t. i., tiesības un pienākumi saistībā ar datiem, kas nosūtīti saskaņā ar līgumu pirms nodošanas, turpināsies pēc nodošanas.

10.2. **Vairāki lietotāji**

Ja sākotnējais lietotājs piešķir tiesības izmantot produktu un/vai saistīto(-os) pakalpojumu(-us) citai personai ("papildu lietotājs"), saglabājot savu lietotāja statusu, puses apņemas ievērot šajā punktā noteiktās prasības.

10.2.1. Papildu lietotāja piekrišana tam, ka datu turētājs lieto un kopīgo datus

[1. VARIANTS] [Līgumā starp sākotnējo lietotāju un papildu lietotāju sākotnējais lietotājs datu turētāja vārdā iekļauj punktus, kas būtiski atspoguļo šā starp sākotnējo lietotāju un datu turētāju noslēgtā līguma saturu, jo īpaši 3. punktu par to, kā datu turētājs lieto un kopīgo produkta un/vai saistītā pakalpojuma datus uz laiku, kamēr produkts un/vai saistītais pakalpojums tiek īslaicīgi izmantots.]

[2. VARIANTS] [Sākotnējais lietotājs paziņo datu turētājam par papildu lietotāja tiesībām izmantot produktu un/vai saistīto pakalpojumu un kontaktinformāciju, lai datu turētājs varētu noslēgt līgumu ar papildu lietotāju par to, kā datu turētājs lieto un kopīgo minētos datus.]

[3. VARIANTS] [Datu turētājs veic nepieciešamos pasākumus, lai noslēgtu līgumu ar papildu lietotāju. *(attiecīgā gadījumā)* Sākotnējam lietotājam ir jānodrošina, ka papildu lietotājs nevar izmantot sākotnējā lietotāja kontu.]

10.2.2. Papildu lietotāja piekļuve datiem

[VARIANTS] [Sākotnējais lietotājs darbojas kā pirmais kontaktpunkts papildu lietotājam, ja papildu lietotājs iesniedz datu piekļuves pieprasījumu saskaņā ar Datu akta 4. vai 5. pantu. Datu turētājam ir jāsadarbojas ar sākotnējo lietotāju, lai izpildītu pieprasījumu, kā norādīts **10. papildinājumā**.]

10.3. **Sākotnējā lietotāja atbildība**

Ja sākotnējais lietotājs nepilda 10.1. un 10.2. punktā noteiktos pienākumus un datu turētājs izmanto un kopīgo produktu vai saistīto pakalpojumu datus bez līguma ar nākamo vai papildu lietotāju, sākotnējais lietotājs atlīdzina datu turētājam visas nākamā vai papildu lietotāja prasības par zaudējumu atlīdzību pret datu turētāju par datu izmantošanu pēc produkta un/vai saistītā(-o) pakalpojuma(-u) nodošanas vai pagaidu izmantošanas.

11. **Piemērošanas diena, līguma darbības ilgums un izbeigšana**

11.1. **Piemērošanas diena un darbības ilgums**

Šis līgums parasti nepastāvētu kā atsevišķs līgums, bet tiktu noslēgts paralēli līgumam, ar ko lietotājam nodod īpašumtiesības uz produktu, piešķirot tam pagaidu tiesības izmantot produktu, un/vai līgumam par saistītu pakalpojumu.

Šim līgumam parasti jāpaliek spēkā tik ilgi, kamēr šis cits līgums ļauj lietotājam izmantot produktu vai saistīto pakalpojumu. Tāpat ne datu turētājam, ne lietotājam nevajadzētu būt iespējai izbeigt šo līgumu, izņemot gadījumus, kad otra puse ir būtiski pārkāpusi savus pienākumus, jo pretējā gadījumā lietotājs izmantotu produktu un/vai saistīto pakalpojumu bez jebkāda līgumiska satvara attiecībā uz tiesībām un pienākumiem saskaņā ar Datu aktu.

11.1.1. Šis līgums [1. VARIANTS] [stājas spēkā nekavējoties] [2. VARIANTS] [stājas spēkā no (*precizēt datumu*)].

11.1.2. Līgums ir noslēgts [1. VARIANTS] [uz nenoteiktu laiku] [2. VARIANTS] [uz noteiktu laiku (*precizēt*)] pakārtoti jebkādam šajā līgumā paredzētajam līguma izbeigšanās vai izbeigšanas pamatam.

11.2. **Līguma izbeigšana**

Neatkarīgi no līguma termiņa, par kuru panākta vienošanās saskaņā ar 11.1. punktu, šis līgums beidzas:

(a) pēc produkta iznīcināšanas vai saistītā pakalpojuma izbeigšanas, vai pēc tam, kad produkts vai saistītais pakalpojums neatgriezeniski zaudē spēju ģenerēt datus, vai

(b) kad lietotājs zaudē īpašumtiesības uz produktu, vai kad beidzas lietotāja tiesības attiecībā uz produktu saskaņā ar nomas, īres vai līdzīgu līgumu vai lietotāja tiesības attiecībā uz saistīto pakalpojumu, vai

(c) ja abas puses par to vienojas.

Šā punkta b) un c) apakšpunkts neskar līgumu, kas paliek spēkā starp datu turētāju un jebkuru nākamo vai papildu lietotāju.

11.3. **Līguma izbeigšanās un izbeigšanas sekas**

11.3.1. Šā līguma termiņa izbeigšanās vai šā līguma izbeigšana atbrīvo abas puses no to pienākuma veikt un saņemt turpmāku izpildi, bet neietekmē tiesības un saistības, kas uzkrājušās līdz līguma beigām.

Līguma izbeigšanās vai izbeigšana neietekmē nevienu šā līguma noteikumu, kas ir spēkā arī pēc tam, kad līgums ir beidzies, jo īpaši 13.1. punktu par konfidencialitāti, 13.4. punktu par piemērojamiem tiesību aktiem un 13.6. punktu par strīdu izšķiršanu.

11.3.2. Līguma izbeigšanas vai izbeigšanās sekas būs šādas:

(a) datu turētājs pārtrauc izgūt ģenerētos vai reģistrētos datus, sākot no līguma izbeigšanas vai izbeigšanās dienas;

(b) datu turētājs saglabā tiesības lietot un kopīgot datus, kas ģenerēti vai reģistrēti pirms līguma izbeigšanas vai izbeigšanās dienas, kā noteikts šajā līgumā.

12. **Tiesiskās aizsardzības līdzekļi līguma pārkāpuma gadījumā**

Puses var vēlēties vienoties ne tikai par tiesībām un pienākumiem, kas attiecas uz datiem (daudzi no tiem jau izriet no Datu akta), bet arī par vispārējo līgumtiesību jautājumiem, piemēram, līgumslēdzējas puses tiesībām un tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, ja otra līgumslēdzēja puse nepilda savas saistības.

Attiecībā uz šādiem vispārējo līgumtiesību jautājumiem puses var vēlēties izmantot tiesību aktos paredzētos noklusējuma noteikumus vai citas līgumu veidnes. Ja tās vēlas izmantot šos līguma paraugnoteikumus, tām jāpārliecinās, ka tie ir saderīgi ar visiem obligātajiem valsts tiesību aktiem, kas var būt piemērojami līgumam.

12.1. **Neizpildes gadījumi**

12.1.1. Puses saistību neizpilde ir būtiska šim līgumam, ja:

(a) neizpilde būtiski atņem otrai pusei to, ko tai bija tiesības gaidīt saskaņā ar šo līgumu, izņemot, ja saistības nepildošā puse nav paredzējusi un nav varējusi pamatoti paredzēt šādu rezultātu, vai

(b) no apstākļiem ir skaidrs, ka nevar paļauties uz saistības nepildošās puses turpmāku izpildi.

12.1.2. Puses neizpilde ir attaisnota, ja tās iemesls ir šķērslis, ko tā nevar ietekmēt, un ja nav pamatoti gaidīt, ka šī puse šo šķērsli būtu varējusi ņemt vērā šā līguma noslēgšanas brīdī vai būtu varējusi izvairīties no šķēršļa vai tā sekām vai tās pārvarējusi.

Ja šķērslis ir tikai īslaicīgs, attaisnojums attiecas uz laikposmu, kurā šķērslis pastāv. Tomēr, ja kavēšanās ir uzskatāma par būtisku neizpildi, otra puse to var par tādu uzskatīt.

Saistības nepildošajai pusei ir jānodrošina, ka otra puse bez liekas kavēšanās saņem paziņojumu par šķērsli un tā ietekmi uz tās spēju pildīt saistības pēc tam, kad saistības nepildošā puse ir uzzinājusi par šiem apstākļiem vai ir pamats uzskatīt, ka tā ir uzzinājusi par šiem apstākļiem. Otrai pusei ir tiesības uz zaudējumu atlīdzību par ekonomiskiem zaudējumiem, kas radušies šāda paziņojuma nesaņemšanas dēļ.

12.2. **Tiesiskās aizsardzības līdzekļi**

12.2.1. Ja kāda puse nepilda saistības, otrai pusei ir tiesiskās aizsardzības līdzekļi, kas uzskaitīti turpmākajos punktos, neskarot tiesiskās aizsardzības līdzekļus, kuri pieejami saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem.

12.2.2. Tiesiskās aizsardzības līdzekļus, kuri nav nesaderīgi, var apvienot.

12.2.3. Puse nevar izmantot tiesiskās aizsardzības līdzekli, ciktāl tas izraisa otras puses neizpildi, piemēram, ja tās datu infrastruktūras trūkums neļauj otrai pusei pienācīgi pildīt tās saistības. Puse nevar arī atsaukties uz prasību par nodarīto kaitējumu, ciktāl tā būtu varējusi samazināt kaitējumu, veicot samērīgus pasākumus.

12.2.4. Cietusī puse var:

(a) pieprasīt, lai saistības nepildošā puse bez liekas kavēšanās izpilda savas saistības saskaņā ar šo līgumu, izņemot, ja tas būtu nelikumīgi vai neiespējami vai ja konkrēta izpilde radītu saistības nepildošajai pusei izmaksas, kas ir nesamērīgas ar labumu, kuru būtu guvusi otra puse;

(b) pieprasīt, lai saistības nepildošā puse dzēš datus, kuriem piekļūts vai kuri izmantoti, pārkāpjot šo līgumu, un to kopijas;

(c) pieprasīt atlīdzināt ekonomisko kaitējumu, kas nodarīts otras puses neizpildes dēļ un kas nav attaisnots saskaņā ar 12.1.2. punktu. Saistības nepildošā puse ir atbildīga tikai par kaitējumu, ko tā ir paredzējusi vai varēja pamatoti paredzēt šā līguma noslēgšanas laikā savas neizpildes dēļ, ja vien neizpilde nav bijusi tīša vai rupjas neuzmanības dēļ.

12.2.5. Datu turētājs var arī apturēt datu kopīgošanu ar lietotāju līdz brīdim, kad lietotājs izpilda savus pienākumus vai ierobežojumus, bez liekas kavēšanās sniedzot lietotājam pienācīgi pamatotu paziņojumu:

a) ja lietotāja pienākumu neizpilde ir būtiska;

b) *(attiecīgā gadījumā)* ar noteikumu, ka ir izpildīti visi pārējie 5.4.3. punktā izklāstītie nosacījumi 5.4.3. punktā aprakstītajos gadījumos.

12.2.6. Lietotājs var arī:

(a) apturēt piekrišanu, kas datu turētājam dota saskaņā ar 3. punktu, vai piekrišanu lietotāja tiesību ierobežojumiem, par kuriem panākta vienošanās saskaņā ar 8. punktu, līdz brīdim, kad datu turētājs izpilda savus pienākumus, ja vien tas nerada datu turētājam kaitējumu, kas ir ārkārtīgi nesamērīgs salīdzinājumā ar neizpildi vai tās sekām;

(b) atsaukt atļauju, kas datu turētājam dota saskaņā ar 3. punktu, un/vai piekrišanu lietotāja tiesību ierobežojumiem, par kuriem panākta vienošanās saskaņā ar 8. punktu, paziņojot datu turētājam, ja:

i) datu turētāja neizpilde ir būtiska vai

ii) tādas neizpildes gadījumā, kas nav būtiska, lietotājs ir iesniedzis paziņojumu, kurā noteikts saprātīgs termiņš neizpildes novēršanai, un šis termiņš ir beidzies, bet datu turētājs nav veicis nekādas darbības. Norādītais termiņš tiek uzskatīts par samērīgu, ja datu turētājs pret to neiebilst bez nepamatotas kavēšanās.

12.2.7. [VARIANTS] [Ja puse nepilda savas saistības saskaņā ar šo līgumu, tā jebkurā gadījumā maksā soda naudas, kas sīki izklāstītas 8. papildinājumā un ko puses uzskata par zaudējumu atlīdzību 12.2.4. punkta c) apakšpunkta nozīmē. Saistības nepildošajai pusei ir tiesības pieprasīt, lai sods tiek samazināts līdz samērīgai summai, ja tā var pierādīt, ka sods ir ievērojami pārmērīgs salīdzinājumā ar kaitējumu, kas radies neizpildes dēļ.]

Puses var vēlēties noteikt sodu par noteiktiem neizpildes veidiem, jo cietušajai pusei var būt pārāk apgrūtinoši pierādīt faktiskā kaitējuma apmēru, ko izraisījusi, piemēram, datu nesniegšana. Sodiem vajadzētu būt samērīgiem.

13. **Vispārīgi noteikumi**

13.1. **Konfidencialitāte**

13.1.1. Par konfidenciālu tiks uzskatīta šāda informācija:

(a) informācija, kas attiecas uz kādas puses komercnoslēpumiem, finansiālo stāvokli vai jebkuru citu tās darbību aspektu, ja vien minētā puse šo informāciju nav publiskojusi;

(b) informācija, kas attiecas uz lietotāju un jebkuru trešo personu, ja vien tās šo informāciju jau nav publiskojušas.

13.1.2. Abas puses piekrīt veikt visus samērīgos pasākumus, lai droši glabātu konfidenciālu informāciju, un nedarīt šādu informāciju pieejamu nevienai trešai personai, izņemot ja:

(a) vienai no pusēm ir juridisks pienākums sniegt vai darīt pieejamu attiecīgo informāciju;

(b) vienai no pusēm ir jādara pieejama attiecīgā informācija, lai izpildītu savas saistības saskaņā ar šo līgumu, vai

(c) viena puse ir saņēmusi otras puses vai tās puses iepriekšēju piekrišanu, kura sniedz konfidenciālo informāciju vai kuru skar tās izpaušana.

13.1.3. Šie konfidencialitātes pienākumi paliek spēkā pēc līguma izbeigšanas uz (*precizēt laikposmu*).

13.1.4. Šie konfidencialitātes pienākumi neatceļ nekādus stingrākus pienākumus saskaņā ar i) Regulu (ES) 2016/679 (VDAR), ii) noteikumiem, ar ko īsteno Direktīvu 2002/58/EK vai Direktīvu (ES) 2016/943, vai iii) jebkuriem citiem Savienības tiesību aktiem vai dalībvalsts tiesību aktiem, iv) (attiecīgā gadījumā) šā līguma 6. punktu.

13.2. **Saziņas līdzekļi**

Visiem paziņojumiem vai citiem paziņojumiem, kas paredzēti šajā līgumā, jābūt rakstveidā, un tos var iesniegt personīgi, nosūtīt pa pastu ar priekšapmaksu vai elektroniski, arī pa e-pastu, ar nosacījumu, ka sūtītājs saglabā pierādījumu par nosūtīšanu, uz turpmāk norādītajām adresēm:

Puse	Kontaktpersona	E-pasta adrese	Tālrunis	Adrese
Lietotājs	[Vārds, uzvārds vai nosaukums] / [amats]	[E-pasta adrese]	[Tālrunis]	[Adrese]
Datu saņēmējs	[Vārds, uzvārds vai nosaukums] / [amats]	[E-pasta adrese]	[Tālrunis]	[Adrese]

Jebkurš šāds paziņojums vai saziņa tiks uzskatīti par saņemtiem:

(a) ja piegādāti personīgi – piegādes dienā;

(b) ja nosūtīti pa priekšapmaksas pastu – trešajā darbdienā pēc nosūtīšanas;

(c) ja nosūtīti elektroniski – nosūtīšanas dienā ar nosacījumu, ka sūtītājs nav saņēmis kļūdas ziņojumu, kas liecina par nesekmīgu piegādi.

13.3. **Viss līgums, tā grozījumi un nodalāmība**

13.3.1. Šis līgums (kopā ar tā papildinājumiem un citiem dokumentiem, kas minēti šajā līgumā) ir viss līgums starp pusēm attiecībā uz šā līguma priekšmetu un aizstāj visus iepriekšējos līgumus vai vienošanās un saprašanās memorandus starp pusēm – gan mutvārdos, gan rakstveidā – attiecībā uz šā līguma priekšmetu.

13.3.2. Jebkādi šā līguma grozījumi ir spēkā tikai tad, ja par tiem ir panākta rakstveida vienošanās, arī jebkādā elektroniskā veidā.

13.3.3. Ja kāds šā līguma noteikums tiek atzīts par spēkā neesošu, nederīgu, atceļamu vai neizpildāmu jebkāda iemesla dēļ un ja šis noteikums ir nodalāms no pārējiem līguma noteikumiem, minētie pārējie noteikumi joprojām ir spēkā un izpildāmi. Visas no tā izrietošās nepilnības vai neskaidrības šajā līgumā risina saskaņā ar 13.5. punktu.

13.4. **Piemērojamie tiesību akti**

13.4.1. Šo līgumu reglamentē *(precizēt dalībvalsti)* tiesību akti.

13.5. **Interpretācija**

13.5.1. Šo līgumu puses noslēdz, ņemot vērā pušu tiesības un pienākumus saskaņā ar Datu aktu. Jebkurš šā līguma noteikums ir jāinterpretē tā, lai tas atbilstu Datu aktam un citiem Savienības tiesību aktiem vai valsts tiesību aktiem, kas pieņemti saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, kā arī visiem piemērojamiem valsts tiesību aktiem, kuri ir saderīgi ar Savienības tiesību aktiem un no kuriem nevar atkāpties, savstarpēji vienojoties.

13.5.2. Ja kādu nepilnību vai neskaidrību šajā līgumā nevar novērst 13.5.1. punktā norādītajā veidā, šis līgums ir jāinterpretē, ņemot vērā piemērojamos tiesību aktos paredzētos interpretācijas noteikumus (sk. 13.4. punktu).

13.6. **Strīdu izšķiršana**

13.6.1. Puses vienojas darīt visu iespējamo, lai strīdus atrisinātu izlīguma ceļā, un pirms lietas iesniegšanas tiesā vai tribunālā iesniegt strīdu *(ierakstīt konkrētās strīdu izšķiršanas struktūras nosaukumu un kontaktinformāciju; attiecībā uz strīdiem to kompetencē, kā noteikts Datu akta 10. panta 1. punktā, tā var būt jebkura strīdu izšķiršanas struktūra, kura atbilst Datu akta 10. panta nosacījumiem*).

13.6.2. Tomēr strīda iesniegšana strīdu izšķiršanas struktūrai saskaņā ar 13.6.1. punktu neietekmē lietotāja tiesības iesniegt sūdzību valsts kompetentajai iestādei, kas izraudzīta saskaņā ar Datu akta 37. pantu, vai jebkuras puses tiesības meklēt efektīvu tiesiskās aizsardzības līdzekli dalībvalsts tiesā.

13.6.3. [VARIANTS, ja lietotājs ir uzņēmums] [(*precizēt dalībvalsti*) tiesām būs ekskluzīva jurisdikcija izskatīt lietu saistībā ar šo līgumu.]

1. papildinājums.

Sīkāka informācija par datiem, uz kuriem attiecas šis līgums, un par piekļuves kārtību

Šajā papildinājumā pusēm būtu jāsniedz sīkāka informācija par datiem, uz kuriem attiecas šis līgums, par piekļuves kārtību un par līdzekļiem un informāciju, kas vajadzīga, lai piekļūtu datiem un tos lietotu, kā noteikts 2. un 3. punktā.

A. **Datu satura specifikācija**

Papildinājumā vispirms jānodala un jāuzskaita produkta dati un saistītā pakalpojuma dati, uz kuriem attiecas līgums, norādot datu saturu un vākšanas biežumu, lai lietotājs tiktu precīzi informēts par datos ietverto informāciju (strukturēts datu punktu saraksts vai precīzas datu kategorijas).

B. **Saglabāšanas ilgums**

Pēc tam papildinājumā būtu jānorāda saglabāšanas ilgums, lai lietotājs būtu informēts par datu pieejamības ilgumu. To var darīt detalizēti par katru datu punktu vai datu punktu grupu.

C. **Datu režīms**

Papildinājumā būtu jāprecizē, vai visi dati vai daļa no tiem ir konkrēti dati, ko reglamentē īpašs režīms. Papildinājumā varētu, piemēram, norādīt, vai un kādi dati ir kvalificējami kā personas dati.

D. **Datu struktūra un formāts**

Papildinājumā būtu jāprecizē, kādā strukturētā, plaši izmantotā un mašīnlasāmā formātā dati tiek darīti pieejami.

E. **Piekļuves politika**

Var gadīties, ka lietotājs nodod tiesības izmantot produktu vai saņemt saistītos pakalpojumus nākamajam lietotājam vai ka vairāki lietotāji šīs tiesības izmanto kopīgi. Šādos gadījumos pusēm šeit būtu jāprecizē piekļuves tiesības datiem produkta izmantošanas nodošanas gadījumā vai vairāku lietotāju gadījumā. Papildinājumā īpaši varētu uzskaitīt:

— lietotāja noņemamos datus – proti, produkti vai saistītie pakalpojumi bieži vien ļauj lietotājam dzēst datus, kas ģenerēti to lietošanas gaitā. Nodošanas gadījumā lietotājam šādi dati būtu jādzēš. Pretējā gadījumā šādi dati var būt pieejami nākamajam lietotājam;

— vienmēr noņemamos datus – datus, kurus datu turētājam nevajadzētu darīt pieejamus nākamajam lietotājam;

— atlikušos datus – citus datus, kas nav lietotāja noņemamie vai vienmēr noņemamie dati. Šādi dati nebūs noņemami, un uz tiem neattieksies konfidencialitātes līgums (t. i., dati būs pieejami arī jauniem nākamajiem lietotājiem). Šādi dati var ietvert datus, kuriem saskaņā ar tiesību aktiem vai praksē ir jābūt pieejamiem nākamajam lietotājam (piemēram, saistībā ar atjauninājumiem, kas veikti savienotajā transportlīdzeklī).

F. **Nosūtīšana / piekļuves līdzeklis**

Papildinājumā būtu jānorāda, ar kāda droša un ērta elektroniskā datu nesēja starpniecību datu turētājs var darīt datus pieejamus lietotājam, vai nu tos nosūtot, vai tiem piekļūstot.

G. **Informācija, kas nepieciešama lietotāja piekļuves tiesību realizēšanai**

Papildinājumā var precizēt informāciju, kas nepieciešama lietotāja piekļuves tiesību realizēšanai. Informācijā var iekļaut kontaktpersonu tehnisku jautājumu risināšanai datu turētāja pusē, kā arī lietotāja pusē.

2. papildinājums.

Lietotāja piekļuves pieprasījuma saturs

Šī veidlapa ir paredzēta vienam konkrētam pieprasījumam. Ir iespējami un ieteicami vairāki pieprasījumi, lai, piemēram, nodalītu konkrētas datu plūsmas un tās varētu pārvaldīt kā atsevišķas plūsmas, pa atsevišķiem nolūkiem un datu aprites cikliem (piemēram, personas datu plūsmas).

Lai gan šajā veidlapā ir uzskaitīti pieprasījuma galvenie elementi, veidlapu var pielāgot, jo īpaši, lai tā atbilstu elektroniskajām procedūrām.

Lietotāja identifikācija	Vārds, uzvārds / nosaukums: precizēt Līguma Nr.: *precizēt*
Tās personas identifikācija, kas iesniedz pieprasījumu lietotāja vārdā (attiecīgā gadījumā)	Vārds, uzvārds / nosaukums: precizēt Attiecības ar lietotāju: *precizēt* Pievienojiet pierādījumus par pilnvarām rīkoties lietotāja vārdā
Produkti un/vai pakalpojumi, uz kuriem attiecas pieprasījums	Produkts/pakalpojums Nr. 1: precizēt (piemēram, sērijas numuru) Produkts/pakalpojums Nr. 2: precizēt (piemēram, sērijas numuru)
Datu punkti, uz kuriem attiecas pieprasījums	☐ Visi dati, kas datu turētājam ir viegli pieejami ☐ Citi: precizēt datu punktus, uz kuriem attiecas pieprasījums
Pieprasīto datu veids	☐ T. sk. personas dati Ja lietotājs nav datu subjekts, precizēt derīgu apstrādes juridisko pamatu saskaņā ar Regulas (ES) 2016/679 6. pantu un attiecīgā gadījumā to, kā ir izpildīti minētās regulas 9. panta un Direktīvas 2002/58/EK 5. panta 3. punkta nosacījumi. ☐ Tikai nepersondati
To datu datums, uz kuriem attiecas pieprasījums	☐ Iepriekšēji dati: precizēt laikposmu ☐ Nākotnes dati: precizēt laikposmu
Piekļuves datiem laiks (atkarībā no tā, kas norādīts 1. papildinājumā)	☐ Nepārtraukti ☐ Reāllaikā ☐ Cits: precizēt
Kārtība, kādā piekļūst datiem (atkarībā no tā, kas norādīts 1. papildinājumā)	☐ Datu nosūtīšana ☐ Piekļuve datiem tur, kur tie tiek glabāti
Nosūtīšanas galamērķis:	precizēt atkarībā no atbildes uz iepriekšējo punktu
Pieprasījuma iesniegšanas datums	precizēt

3. papildinājums.

Veidlapa lietotāja piekļuves pieprasījumam, lai datus darītu pieejamus trešai personai

Šī veidlapa ir paredzēta vienam konkrētam pieprasījumam. Ir iespējami un ieteicami vairāki pieprasījumi, lai, piemēram, nodalītu konkrētas datu plūsmas un lai tās katru atsevišķi un pa atsevišķiem nolūkiem varētu pārvaldīt konkrēts datu saņēmējs, ko iecēlis lietotājs.

Lietotāja identifikācija	Vārds, uzvārds / nosaukums: precizēt Līguma Nr.: *precizēt*
Tās personas identifikācija, kas iesniedz pieprasījumu lietotāja vārdā (attiecīgā gadījumā)	Vārds, uzvārds / nosaukums: precizēt Attiecības ar lietotāju: *precizēt*
Produkti un/vai pakalpojumi, uz kuriem attiecas pieprasījums	Produkts/pakalpojums Nr. 1: *precizēt* Produkts/pakalpojums Nr. 2: *precizēt*
Dati, uz kuriem attiecas pieprasījums Piezīme: neattiecas uz tādu jaunu savienotu produktu, vielu vai procesu testēšanu, kas vēl nav laisti tirgū	☐ 1. variants. Visi dati, kas datu turētājam ir viegli pieejami ☐ 2. variants. Precizēt saskaņā ar lietotāja un datu saņēmēja līguma 1. papildinājumu, norādot datus, kas jākopīgo ar datu saņēmēju ☐ 3. variants. Kā datu saņēmējs norādījis starp datu turētāju un datu saņēmēju noslēgtā līguma 2. papildinājumā
Ja dati ietver personas datus	Precizēt derīgu apstrādes juridisko pamatu saskaņā ar Regulas (ES) 2016/679 6. pantu un attiecīgā gadījumā to, kā ir izpildīti minētās regulas 9. panta un Direktīvas 2002/58/EK 5. panta 3. punkta nosacījumi
Trešās personas identificēšana Piezīme: nedrīkst būt vārtzinis, kas noteikts Regulas (ES) 2022/1925 3. pantā	Vārds, uzvārds / nosaukums: precizēt Kontaktinformācija: *precizēt*

4. papildinājums.

Informācija par komercnoslēpumu aizsardzības pasākumiem

(jāsagatavo pusēm)

[VARIANTS] 5. papildinājums.

Sīkāka informācija par datu kopīgošanu ar trešām personām

(jāsagatavo pusēm)

6. papildinājums.

Informācija par aizsardzības pasākumiem

(jāsagatavo pusēm)

[VARIANTS] 7. papildinājums.

Informācija par atlīdzību lietotājam

(jāsagatavo pusēm)

[VARIANTS] 8. papildinājums.

Informācija par sodiem

(jāsagatavo pusēm)

[VARIANTS] 9. papildinājums.

Dokumentācija par produkta īpašumtiesībām vai līgumiskajām tiesībām izmantot produktu vai saistītos pakalpojumus

(Dokumenti jāpievieno pusēm)

[VARIANTS] 10. papildinājums.

Sīkāka informācija par kārtību, kādā papildu lietotāji piekļūst datiem

(jāsagatavo pusēm)

III PIELIKUMS

LĪGUMA PARAUGNOTEIKUMI

līgumiem starp lietotājiem un datu saņēmējiem

Šie līguma paraugnoteikumi ir izstrādāti līgumiem starp savienota produkta un/vai ar to saistīta pakalpojuma lietotāju un datu saņēmēju, ar kuru lietotājam ir nepieciešams vai ar kuru tas vēlas kopīgot savus datus saskaņā ar Regulas (ES) 2023/2854 (turpmāk – "Datu akts") 5. pantu.

Šajā sakarā Datu akta galvenais jauninājums ir šāds:

— lietotājs var likt datu turētājam kopīgot datus ar lietotāja izvēlētu datu saņēmēju;

— lietotājs līgumā ar datu saņēmēju nosaka, kādos nolūkos un ar kādiem nosacījumiem datu saņēmējs var izmantot un kopīgot datus;

— negodīgi līguma noteikumi par piekļuvi datiem un to izmantošanu vai atbildību un tiesiskās aizsardzības līdzekļiem ar datiem saistītu pienākumu neizpildes vai izbeigšanas gadījumā nav saistoši, ja tos uzņēmumam vienpusēji noteicis cits uzņēmums.

Šis līgums bieži atbilstu līgumam, kas noslēgts starp datu turētāju un lietotāju, un būtu noslēgts pirms līguma, kurš arī jānoslēdz starp datu turētāju un datu saņēmēju.

Šim līgumam ir modulāra struktūra, un, lai gan tas varētu pastāvēt kā atsevišķs līgums, izmantojot visas klauzulas (ja datu kopīgošana ir līguma galvenais mērķis), puses var arī izvēlēties konkrētas klauzulas, kas atbilst to konkrētajai situācijai. Ja datu kopīgošana bija tikai priekšnoteikums tam, lai izpildītu līgumu, kas noslēgts citam mērķim, piemēram, rūpniecības iekārtas remonta un tehniskās apkopes līgumu, varētu pietikt ar 1.2., 1.3., 2., 3. un 4. punktu (izņemot 4.1.1. punkta b) apakšpunktu), jo uz pārējo šā līguma klauzulu saturu, visticamāk, attiektos remonta un tehniskās apkopes līgums.

1. Puses un produkts / saistītie pakalpojumi

1.1. Līgumslēdzējas puses

Šis līgums par piekļuvi datiem un to izmantošanu ir noslēgts starp

(ierakstīt vārdu, uzvārdu vai nosaukumu, kontaktinformāciju un citas norādes) ("lietotājs")

un

(ierakstīt vārdu, uzvārdu vai nosaukumu, kontaktinformāciju un citas norādes) ("datu saņēmējs"),

šajā līgumā kopā sauktas "puses" un atsevišķi "puse".

"**Lietotājs**" ir fiziska vai juridiska persona, kurai pieder savienots produkts vai kurai ar līgumu ir nodotas pagaidu tiesības izmantot minēto savienoto produktu, vai kura saņem saistītos pakalpojumus.

"**Datu saņēmējs**" ir trešā persona pēc lietotāja izvēles. Tas var būt vai nu fiziska, vai juridiska persona, arī trešā persona, kura darbojas nolūkos, kas saistīti ar minētās personas komercdarbību, uzņēmējdarbību, amatniecisko darbību vai profesiju, bet nav savienota produkta vai ar to saistīta pakalpojuma lietotājs, un kurai datu turētājs pēc lietotāja pieprasījuma vai saskaņā ar juridisku pienākumu, kas noteikts Savienības tiesību aktos vai valsts tiesību aktos, kuri pieņemti saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, dara pieejamus datus.

Šāds datu saņēmējs var konkurēt ar attiecīgo datu turētāju. Tomēr vārtzinis nav tiesīgs kļūt vai būt par datu saņēmēju.

1.2. Datu saņēmēja atbilstība

Datu saņēmējs paziņo, ka tam nav noteikts vārtziņa statuss saskaņā ar Regulas (ES) 2022/1925 ([1]) ("Digitālo tirgu akts") 3. pantu.

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/1925 (2022. gada 14. septembris) par sāncensīgiem un godīgiem tirgiem digitālajā nozarē un ar ko groza Direktīvas (ES) 2019/1937 un (ES) 2020/1828 (Digitālo tirgu akts) (OV L 265, 12.10.2022., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/1925/oj).

1.3. **Pieprasījums datu turētājam un pušu sadarbība**

1.3.1. Puses vienojas, ka

[1. VARIANTS] [Lietotājs pieprasīs

(*ierakstīt vārdu, uzvārdu vai nosaukumu, kontaktinformāciju un citas norādes)* ("datu turētājs")

2. punktā norādītos datus darīt pieejamus datu saņēmējam.]]

[2. VARIANTS] [Lietotājs pilnvaro datu saņēmēju pieprasīt

(ierakstīt vārdu, uzvārdu vai nosaukumu, kontaktinformāciju un citas norādes) ("datu turētājs")

lietotāja vārdā 2. punktā norādītos datus darīt pieejamus datu saņēmējam.]

1.3.2. Lietotājs un datu saņēmējs godprātīgi sadarbojas, lai nodrošinātu pienācīgu saziņu un sadarbību ar datu turētāju. Konkrētāk, datu saņēmējs noslēgs atsevišķu līgumisku vienošanos ar datu turētāju ("*H2R* līgums") [VARIANTS: ciešā sadarbībā ar lietotāju] un saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem, tai skaitā, bet ne tikai, ar Datu aktu. Datu saņēmējam ir jānodrošina, ka *H2R* līgums atbilst šim līgumam.

1.3.3. Šis līgums attiecas uz:

(a) šādu(-iem) savienoto(-ajiem) produktu(-iem) ("produkts"): *(norādīt tā konkrētā savienotā produkta nosaukumu un papildu specifikācijas, uz ko attiecas līgums)*;

(b) šādu(-iem) saistīto(-ajiem) pakalpojumu(-iem) ("saistītais(-ie) pakalpojums(-i)"): *(attiecīgā gadījumā norādīt to konkrēto saistīto pakalpojumu vai saistīto pakalpojumu veidu nosaukumu un papildu specifikācijas, uz kuriem attiecas līgums)*.

Lietotājs apliecina, ka ir vai nu produkta īpašnieks, vai ir tiesīgs saskaņā ar nomas, izpirkumnomas vai līdzīgu līgumu izmantot produktu un/vai saskaņā ar pakalpojumu līgumu saņemt saistīto(-s) pakalpojumu(-s).

[1. VARIANTS] [Lietotājs apņemas pēc pienācīgi pamatota pieprasījuma datu saņēmējam vajadzības gadījumā iesniegt visus attiecīgos dokumentus, kas pamato šo apliecinājumu.]

[2. VARIANTS] [Dokumenti, kas pamato šos apliecinājumus, kā arī informācija par to, kas ir uzskatāms par lietotāju saskaņā ar šo līgumu, ir izklāstīti **5. papildinājumā**.]

2. **Dati, uz kuriem attiecas līgums**

Dati, uz kuriem attiecas šis līgums, ir visi viegli pieejamie produkta dati vai saistītā(-o) pakalpojuma(-u) dati, kas ģenerēti, lietojot produktu vai saistītos pakalpojumus:

[1. VARIANTS] [Datu akta nozīmē.]

[2. VARIANTS] [Datu akta nozīmē, kā uzskaitīts 1. papildinājumā.]

[3. VARIANTS] [Datu akta nozīmē, kā nepieciešams mērķiem, par kuriem panākta vienošanās saskaņā ar 3. punktu un kurus datu saņēmējs papildus uzskaitījis *H2R* līguma 2. papildinājumā.]

Lietotājs nav atbildīgs par datu kvalitāti, raksturlielumiem un kvantitāti un to piemērotību konkrētam mērķim.

Saskaņā ar Datu aktu "**produkta dati**" ir dati, kuri ģenerēti, izmantojot savienotu produktu, un kurus ražotājs ir izstrādājis tā, lai lietotājs, datu turētājs vai trešā persona, tai skaitā attiecīgā gadījumā ražotājs, tos varētu iegūt, izmantojot kādu elektronisko sakaru pakalpojumu, fizisku savienojumu vai piekļuvi ierīcē.

"**Saistīto pakalpojumu dati**" ir dati, kuri atspoguļo ar savienoto produktu saistītu lietotāja darbību vai notikumu digitalizāciju, un kurus lietotājs reģistrējis apzināti vai kuri ir ģenerēti kā lietotāja darbības blakusprodukts, pakalpojumu sniedzējam sniedzot saistīto pakalpojumu.

Produkta un saistīto pakalpojumu dati var būt gan personas dati, gan nepersondati.

"**Uzreiz pieejami dati**" ir produkta dati un saistīta pakalpojuma dati, kurus datu turētājs bez nesamērīgām pūlēm, kas pārsniedz vienkāršu darbību, likumīgi iegūst vai var likumīgi iegūt no savienotā produkta vai ar to saistīta pakalpojuma.

Kā skaidrots apsvērumos, šī definīcija izslēdz datus, "kas ir ģenerēti, lietojot savienoto produktu, ja savienotā produkta uzbūve neparedz, ka šādi dati tiks glabāti vai pārsūtīti ārpus attiecīgā komponenta, kurā tie ir ģenerēti, vai savienota produkta kopumā" (20. apsvērums). "Ražotāju projektēšanas izvēlē un attiecīgā gadījumā Savienības vai valsts tiesību aktos, kas risina specifiskas nozares vajadzības un mērķus vai attiecīgos kompetento iestāžu lēmumos, būtu jānosaka, kurus datus savienotais produkts spēj darīt pieejamus." (14. apsvērums)

3. Datu lietošana, ko veic datu saņēmējs

Datu kopīgošanas līgumi starp lietotājiem un datu saņēmējiem varētu, piemēram, būt jaunas attiecības vai papildināt esošās attiecības starp pusēm komerciālos datu kopīgošanas vai citos nolūkos. Šādiem līgumiem vajadzētu būt neekskluzīviem, izņemot gadījumus, kas ir labi aptverti, specifiski datiem, specifiski tirgum, specifiski konkrētam mērķim, ierobežoti laikā un paredz labu atlīdzību.

3.1. Datu saskaņota izmantošana

Lietotāja ziņā ir apsvērt, kuru daļu no tā datiem un kādam mērķim ļaut datu saņēmējam izmantot, jo īpaši to, cik lielā mērā būtu jāļauj datu saņēmējam kopīgot datus ar citām trešām personām.

Piemēram, lietotājs var lūgt datu saņēmēju uzraudzīt produkta vai ar to saistītā pakalpojuma darbību un darboties kā starpniekam, lietotāja vārdā paziņojot par garantijas prasījumiem iekārtas pārdevējam.

Lietotājam būtu arī jāapsver, vai ļaut saņēmējam kopīgot datus ar komerciālām vai nekomerciālām struktūrām. Datu nekomerciāla kopīgošana var ietvert altruistisku vai citādi bezpeļņas kopīgošanu un izmantošanu sabiedrības interesēs, zinātniskās, statistikas vai citas analītiskās pētniecības nolūkos (attiecīgā gadījumā un ja tas ir nepieciešams vai nav piemērojams vai nepieciešams, bet paredzēts saskaņā ar VDAR 89. pantu, Atvērto datu direktīvu (ES) 2019/1024, Vērtīgu datu kopu regulu (ES) 2023/138, Datu pārvaldības aktu (ES) 2022/868, Veselības datu telpu regulu (ES) 2025/327 u. c.), ko veic datu saņēmējs vai kas tiek veikta ar datu saņēmēja starpniecību kopā ar attiecīgajām kopienām, pašvaldībām, reģioniem, valstīm, NVO un citām nekomerciālām organizācijām. Attiecībā uz komerciālu datu kopīgošanu ir ieteicams neminēt un neizmantot terminu "pārdošana", jo dažas ieinteresētās personas to var saprast tā, ka datu saņēmējam tiek nodotas īpašumtiesības uz datiem un kontrole pār tiem vai dati kādā citā veidā tiek ekskluzīvi nodoti dati saņēmējam. Tas nav ne vajadzīgs, ne ieteicams, jo īpaši tāpēc, ka dati ir gan digitāls aktīvs, gan digitāls līdzeklis un tos var izmantot daudziem mērķiem visā to aprites ciklā, pat vairākiem komerciāliem mērķiem, vienlaikus joprojām dodot datu saņēmējam tirgus priekšrocību vai iespēju radīt citu vērtību, kas arī pamato taisnīgu atlīdzību lietotājam par šādas licences piešķiršanu datu (atkal)izmantošanas nolūkiem.

Lietotājam būtu jānovērtē sekas, ko rada tiesību piešķiršana datu saņēmējam izmantot un attiecīgā gadījumā kopīgot datus, kā arī jāapsver, vai šādas tiesības būtu jāpiešķir apmaiņā pret atlīdzību.

3.1.1. Datu saņēmējs drīkst izmantot datus tikai šādiem mērķiem, kas nedrīkst būt pretrunā 3.2. punktā minētajai praksei: *(norādīt saskaņotos mērķus)*.

Datu saņēmēja saskaņoto mērķu piemēri:

— piedāvāt lietotājam regulārus produkta uzturēšanas/pēcpārdošanas pakalpojumus;

— veikt pētījumus konkrētās jomās;

— izstrādāt jaunus pakalpojumus vai uzlabot, modernizēt vai uzturēt jaunus produktus vai pakalpojumus, arī mākslīgā intelekta (MI) risinājumus;

— agregēt datus ar citiem datiem vai radīt atvasinātus datus jebkuram likumīgam nolūkam, arī ar mērķi pārdot vai citādi darīt pieejamus šādus agregētus vai atvasinātus datus trešām personām.

3.1.2. Datu saņēmējam dati ir jādzēš, kad tie vairs nav vajadzīgi saskaņotajiem mērķiem.

3.2. **Datu neatļauta izmantošana**

Datu saņēmējs nedrīkst izmantot datus:

(a) jebkādiem citiem mērķiem, izņemot tos, par kuriem panākta vienošanās 3.1. punktā;

(b) jebkādā nolūkā, kas ir pretrunā Savienības tiesību aktiem vai piemērojamiem valsts tiesību aktiem;

(c) fizisku personu profilēšanai VDAR 4. panta 4. punkta izpratnē, ja vien tas nav nepieciešams, lai sniegtu lietotāja pieprasīto pakalpojumu;

(d) lai izstrādātu produktu, kas konkurē ar produktu;

(e) lai gūtu ieskatu par lietotāja ekonomisko stāvokli, aktīviem un ražošanas metodēm vai par to, kā lietotājs izmanto produktu vai ar to saistīto pakalpojumu, jebkādā veidā, kas varētu apdraudēt lietotāja komerciālo stāvokli tirgos, kuros lietotājs darbojas, ja vien lietotājs nav devis atļauju šādai lietošanai;

(f) tādā veidā, kas negatīvi ietekmē produkta vai jebkura saistītā pakalpojuma drošību;

(g) [VARIANTS] [cits: *(jo īpaši precizēt lietojumus, kas būtiski* kaitē lietotāja leģitīmajām interesēm)].

3.3. **Personas datu lietošana, ko veic datu saņēmējs**

Datu saņēmējs jebkādus datus, kas ir personas dati, izmanto vai citādi apstrādā tikai tad, ja tam ir paredzēts juridiskais pamats, un tikai saskaņā ar nosacījumiem, kas paredzēti Regulā (ES) 2016/679 (VDAR) un attiecīgā gadījumā Direktīvā 2002/58/EK (Direktīva par privāto dzīvi un elektronisko komunikāciju).

Reglamentējot personas datu apstrādi saskaņā ar piemērojamiem datu aizsardzības tiesību aktiem (tai skaitā, bet ne tikai, Regulu (ES) 2016/679), pusēm ir jāapsver, vai lietotājs ir datu subjekts attiecībā uz visiem personas datiem vai daļu no tiem.

3.4. **Aizsardzības pasākumu piemērošana**

Lai novērstu datu zudumu un neatļautu piekļuvi datiem, datu saņēmējs apņemas piemērot aizsardzības pasākumus, [1. VARIANTS] [kas ir pamatoti apstākļos, ņemot vērā zinātnes un tehnoloģijas stāvokli, iespējamo lietotājam nodarīto kaitējumu un ar aizsardzības pasākumiem saistītās izmaksas.] [2. VARIANTS] [kā sīki izklāstīts **2. papildinājumā**.]

Pusēm jāapsver, vai tās vēlas atsevišķā papildinājumā iekļaut visu informāciju par to, kā efektīvi aizsargāt svarīgas lietotāja intereses. Pasākumi var būt gan tehniski (piemēram, šifrēšana, ugunsmūri, dalīta glabāšana), gan organizatoriski (piemēram, uzticamas trešās personas iesaistīšana). Tā kā pasākumiem jābūt samērīgiem, to saturs ievērojami atšķirsies atkarībā no datu veida un attiecīgajām interesēm.

4. **Datu kopīgošana ar trešām personām un datu apstrādes pakalpojumu izmantošana**

Saskaņā ar Datu akta 6. panta 2. punkta c) apakšpunktu datu saņēmējs saņemtos datus nedrīkst darīt pieejamus citai trešai personai, ja vien dati nav darīti pieejami, pamatojoties uz līgumu ar lietotāju un ar noteikumu ka šī cita trešā persona veic visus nepieciešamos pasākumus, par kuriem datu turētājs un trešā persona ir vienojušies nolūkā saglabāt komercnoslēpumu konfidencialitāti.

Tāpēc, ja lietotājs izvēlas piešķirt šīs tiesības datu saņēmējam, būtu jāiekļauj šis punkts, iespējams, apmaiņā pret atlīdzību.

4.1. **Datu kopīgošanas nosacījumi**

4.1.1. Datu saņēmējs var kopīgot datus, kas ir nepersonas dati, ar trešām personām, ja:

(a) trešā persona datus izmanto vienīgi šādiem mērķiem:

i) lai palīdzētu datu saņēmējam sasniegt 3.1. punktā saskaņotos mērķus;

ii) lai sadarbībā ar datu saņēmēju vai ar īpašam nolūkam dibinātu sabiedrību starpniecību sasniegtu 3.1. punktā saskaņotos mērķus un

iii) [VARIANTS] [(*precizēt konkrētos nolūkus, kādi trešajām personām var būt to vajadzībām neatkarīgi no datu saņēmēja, un to, vai dati tiek kopīgoti šiem nolūkiem apmaiņā pret atlīdzību vai bez maksas*), un]

(b) trešai personai nav noteikts vārtziņa statuss saskaņā ar Regulas (ES) 2022/1925 ("Digitālo tirgu akts") 3. pantu, un

(c) datu saņēmējs līgumā nosaka, ka trešā persona:

i) datus nedrīkst izmantot citiem mērķiem kā vien tiem, par kuriem panākta vienošanās 4.1.1. punkta a) apakšpunktā;

ii) negūst ieskatu par lietotāja ekonomisko stāvokli, aktīviem un ražošanas metodēm vai par to, kā lietotājs izmanto produktu vai saistīto pakalpojumu, jebkādā citā veidā, kas varētu apdraudēt lietotāja komerciālo stāvokli tirgos, kuros lietotājs darbojas;

iii) neizmanto datus citādā veidā, kas būtiski kaitē lietotāja leģitīmajām interesēm, jo īpaši tad, ja šādi dati satur komerciāli sensitīvus datus vai ir aizsargāti ar komercnoslēpumiem vai intelektuālā īpašuma tiesībām;

iv) piemēro 3.4. punktā paredzētos aizsardzības pasākumus un

v) dzēš datus, ja dati vairs nav vajadzīgi 4.1.1. punkta a) apakšpunktā saskaņotajiem mērķiem;

vi) nekopīgo šos datus ar vēl kādu.

4.1.2. Sīkāka informācija, arī attiecībā uz trešo personu identitāti, ierobežojumiem attiecībā uz datu izmantošanu, ko veic trešās personas, kā arī papildu nosacījumiem un aizsardzības pasākumiem, ir sīki izklāstīta **3. papildinājumā**.

4.1.3. Neatkarīgi no 4.1.1.–4.1.2. punkta datu saņēmējs var izmantot apstrādes pakalpojumus, piemēram, mākoņdatošanas pakalpojumus (arī infrastruktūru kā pakalpojumu, platformu kā pakalpojumu un programmatūru kā pakalpojumu), mitināšanas pakalpojumus vai līdzīgus pakalpojumus, lai savā vārdā un uz savu atbildību sasniegtu 3.2.1. punkta a) apakšpunktā noteiktos saskaņotos mērķus. Trešās personas var arī izmantot šādus pakalpojumus, lai savā vārdā un uz savu atbildību sasniegtu 4.1.1. punkta a) apakšpunktā noteiktos saskaņotos mērķus. Datu saņēmējs kopīgo ar trešām personām vai citādi apstrādā jebkādus datus, kas ir personas dati, tikai tad, ja ir paredzēts juridiskais pamats, un saskaņā ar nosacījumiem, kas atļauti saskaņā ar Regulu (ES) 2016/679 (VDAR) un attiecīgā gadījumā Direktīvu 2002/58/EK (Direktīva par privāto dzīvi un elektronisko komunikāciju).

5. **Atlīdzība**

Datu saņēmējs apņemas izmaksāt atlīdzību lietotājam, kā sīki izklāstīts **4. papildinājumā**.

Puses var vienoties, ka tiek maksāta atlīdzība par to, ka datu saņēmējs lieto un kopīgo datus, ja tās uzskata, ka tas ir taisnīgi un pamatoti. Piemēram, tās var apsvērt šādu atlīdzību, ja datu saņēmējs lieto datus jaunu produktu vai pakalpojumu izstrādei vai ja datu saņēmējs rada agregētus vai atvasinātus datus komerciāliem mērķiem. Savukārt, ja, piemēram, datus izmanto tikai ar lietotāju noslēgta līguma vajadzībām, atlīdzību var neiekļaut.

Tāpat atlīdzība varētu būt nepieciešama, lai nodrošinātu taisnīgu attieksmi pret lietotāju, ja lietotājs piekrīt, ka datu saņēmējs var pārdot datus trešām personām saskaņā ar 4.1.1. punkta a) apakšpunkta iii) punktu. Ja ir jāmaksā atlīdzība, pusēm ir jāvienojas par tās veidu, un tā var būt vai nebūt atlīdzība naudā.

6. **Piemērošanas diena, līguma darbības ilgums un izbeigšana**

6.1. **Piemērošanas diena un darbības ilgums**

6.1.1. Šis līgums [1. VARIANTS] [stājas spēkā nekavējoties] [2. VARIANTS] [stājas spēkā no *(precizēt datumu)*].

6.1.2. [VARIANTS]Līgums ir noslēgts [1. VARIANTS] [uz nenoteiktu laiku] [2. VARIANTS] [uz noteiktu laiku (precizēt)] pakārtoti jebkādam šajā līgumā paredzētajam līguma izbeigšanās vai izbeigšanas pamatam.]

6.2. **Līguma izbeigšana**

6.2.1. Datu saņēmējs var izbeigt šo līgumu (*precizēt paziņošanas termiņu*), paziņojot lietotājam, ja ir izbeigts datu turētāja un datu saņēmēja līgums.

6.2.2. Ja lietotājs zaudē savu lietotāja statusu, šis līgums izbeidzas. Lietotājs (*precizēt paziņošanas termiņu*) par to paziņo datu saņēmējam.

6.2.3. [VARIANTS nenoteikta termiņa gadījumā vai ja puses vēlas atļaut izbeigšanu ērtības labad] [Jebkura puse var izbeigt šo līgumu jebkurā laikā pirms līguma darbības sākuma vai līguma darbības laikā, par to paziņojot (*precizēt laikposmu*) otrai pusei.] [VARIANTS] Ja lietotājs izbeidz šo līgumu saskaņā ar šo punktu pirms *(norādīt laiku vai minimālo līguma termiņu)*, lietotājs atlīdzina otrai pusei izmaksas, kas radušās saistībā ar šā līguma īstenošanu, šādā veidā: *(attiecīgi precizēt)*.

Gadījumos, kad lietotājam ir līgumisks pienākums kopīgot datus ar datu saņēmēju, šo punktu nevajadzētu iekļaut, jo tas varētu izraisīt cita līguma pārkāpumu.

6.3. **Līguma izbeigšanās vai izbeigšanas sekas**

6.3.1. Šā līguma termiņa izbeigšanās vai izbeigšana atbrīvo abas puses no to pienākuma veikt un saņemt turpmāku izpildi, bet neietekmē tiesības un saistības, kas uzkrājušās līdz brīdim, kad līgums ir izbeidzies vai izbeigts.

Līguma izbeigšanās vai izbeigšana neietekmē nevienu noteikumu, kas ir spēkā arī pēc tam, kad līgums ir beidzies, jo īpaši ierobežojumus attiecībā uz to, kā datu saņēmējs drīkst lietot un kopīgot datus saskaņā ar 3. un 4. punktu, 8.1. punktu par konfidencialitāti, 8.3. punktu par piemērojamiem tiesību aktiem un 8.6. punktu par strīdu izšķiršanu.

6.3.2. Proti, līguma izbeigšanas vai izbeigšanās sekas būs šādas:

(a) datu saņēmējs nekavējoties pārtrauc izgūt ģenerētos vai reģistrētos datus, sākot no izbeigšanas vai izbeigšanās dienas;

(b) [VARIANTS] datu saņēmējs saglabā tiesības lietot un kopīgot datus, kas ģenerēti vai reģistrēti pirms izbeigšanas vai izbeigšanās dienas, kā noteikts 3. un 4. punktā [VARIANTS(*precizēt laiku*)].

Var būt gadījumi, kad datu saņēmējam ir jāiegulda datu kopīgošanā, piemēram, jāpielāgo sava digitālā infrastruktūra; ieguldījums laika gaitā amortizējas. Šādā gadījumā puses var vēlēties būt drošs, ka datu saņēmējs saņem atlīdzību no puses, kura izbeidz līgumu. Atlīdzības summai vajadzētu būt nosakāmai.

7. Tiesiskās aizsardzības līdzekļi neizpildes gadījumā

7.1. Neizpildes gadījumi

7.1.1. Puses saistību neizpilde ir būtiska, ja:

(a) neizpilde ievērojami liedz otrai pusei saņemt to, ko tai bija tiesības gaidīt saskaņā ar šo līgumu, izņemot, ja saistības nepildošā puse nav paredzējusi un nav varējusi pamatoti paredzēt šādu rezultātu, vai

(b) no apstākļiem ir skaidrs, ka nevar paļauties uz saistības nepildošās puses turpmāku izpildi.

7.1.2. Puses neizpilde ir attaisnota, ja tās iemesls ir šķērslis, ko tā nevar ietekmēt, un ja nav pamatoti gaidīt, ka minētā puse šo šķērsli būtu varējusi ņemt vērā šā līguma noslēgšanas brīdī vai būtu varējusi izvairīties no šķēršļa vai tā sekām vai tās pārvarējusi.

7.1.3. Ja šķērslis ir tikai īslaicīgs, attaisnojums par puses saistību neizpildi attiecas uz laikposmu, kurā šķērslis pastāv. Tomēr, ja kavēšanās ir uzskatāma par būtisku neizpildi, otra puse to var par tādu uzskatīt.

Saistības nepildošajai pusei ir jānodrošina, ka otra puse bez liekas kavēšanās saņem paziņojumu par šķērsli un tā ietekmi uz tās spēju pildīt saistības pēc tam, kad saistības nepildošā puse ir uzzinājusi par šiem apstākļiem vai ir pamats uzskatīt, ka tā ir uzzinājusi par šiem apstākļiem. Otrai pusei ir tiesības uz zaudējumu atlīdzību par ekonomiskiem zaudējumiem, kas radušies šāda paziņojuma nesaņemšanas dēļ.

7.2. Tiesiskās aizsardzības līdzekļi neizpildes gadījumā

7.2.1. Ja kāda puse nepilda saistības, otrai pusei ir tiesiskās aizsardzības līdzekļi, kas uzskaitīti turpmākajos punktos, neskarot tiesiskās aizsardzības līdzekļus, kuri pieejami saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem.

7.2.2. Tiesiskās aizsardzības līdzekļus, kuri nav nesaderīgi, var apvienot.

7.2.3. Puse nevar izmantot tiesiskās aizsardzības līdzekli, ciktāl tas izraisa otras puses neizpildi, piemēram, ja tās datu infrastruktūras nepilnības neļauj otrai pusei pienācīgi pildīt tās saistības. Tāpat puse nevar atsaukties uz prasījumu par nodarīto kaitējumu, ciktāl tā būtu varējusi samazināt kaitējumu, veicot samērīgus pasākumus.

7.2.4. Cietusī puse var:

(a) nekavējoties un bez soda izbeigt šo līgumu, par to paziņojot otrai pusei, ja:

i) otras puses neizpilde ir būtiska neizpilde vai

ii) tādas neizpildes gadījumā, kas nav būtiska, cietusī puse ir sniegusi paziņojumu, kurā noteikts samērīgs termiņš neizpildes novēršanai, un šis termiņš ir beidzies, bet otra puse to nav izpildījusi;

(b) pieprasīt atlīdzināt ekonomisko kaitējumu, kas nodarīts otras puses neizpildes dēļ un kas nav attaisnots saskaņā ar 7.1.2. punktu; saistības nepildošā puse ir atbildīga tikai par to savas neizpildes dēļ nodarīto kaitējumu, ko tā bija paredzējusi vai varēja pamatoti paredzēt šā līguma noslēgšanas laikā, izņemot, ja neizpilde ir tīša vai rupjas neuzmanības dēļ;

(c) pieprasīt, lai saistības nepildošā puse bez liekas kavēšanās izpilda savas saistības saskaņā ar šo līgumu, izņemot, ja tas būtu nelikumīgi vai neiespējami vai ja konkrēta izpilde radītu saistības nepildošajai pusei izmaksas, kas ir nesamērīgas ar labumu, kuru būtu guvusi otra puse; [VARIANTS] [ja puse nepilda savas saistības saskaņā ar šo līgumu, tā jebkurā gadījumā maksā soda naudas, kas sīki izklāstītas 6. papildinājumā un ko puses uzskata par zaudējumu atlīdzību 7.2.4. punkta b) apakšpunkta nozīmē; saistības nepildošajai pusei ir tiesības pieprasīt, lai sods tiek samazināts līdz samērīgai summai, ja tā var pierādīt, ka sods ir ievērojami pārmērīgs salīdzinājumā ar kaitējumu, kas radies neizpildes dēļ.]

8. **Vispārīgi noteikumi**

8.1. **Konfidencialitāte**

8.1.1. Par konfidenciālu ir jāuzskata šāda informācija:

(a) informācija, kas attiecas uz kādas puses komercnoslēpumiem, finansiālo stāvokli vai jebkuru citu otras puses darbības aspektu, ja vien minētā puse šo informāciju nav publiskojusi;

(b) (*attiecīgā gadījumā*) informācija, kurā izklāstīts atlīdzības aprēķināšanas pamats;

(c) informācija, kas attiecas uz datu turētāju un jebkuru citu aizsargātu trešo personu, ja vien aizsargātā trešā persona nav šo informāciju publiskojusi.

8.1.2. Abas puses vienojas veikt visus samērīgos pasākumus, lai droši un pilnīgi konfidenciāli uzglabātu 8.1.1. punktā minēto informāciju un neizpaustu vai nedarītu šādu informāciju pieejamu nevienai trešai personai, izņemot gadījumus, kad:

(a) vienai no pusēm ir juridisks pienākums izpaust vai darīt pieejamu attiecīgo informāciju vai

(b) vienai no pusēm ir jāizpauž vai jādara pieejama attiecīgā informācija, lai izpildītu savas saistības saskaņā ar šo līgumu, vai

(c) viena puse ir saņēmusi otras puses vai tās puses iepriekšēju piekrišanu, kura sniedz konfidenciālo informāciju vai kuru skar tās izpaušana.

8.1.3. Jebkurā gadījumā lietotājs un datu saņēmējs var izpaust vai darīt pieejamu datu turētājam tādu informāciju, kas nepieciešama, lai identificētu datu saņēmēju vai lietotāju vai sazinātos ar tiem nolūkā slēgt līgumu starp datu turētāju un datu saņēmēju, kā minēts 1.3.2. punktā.

8.1.4. Šie konfidencialitātes pienākumi paliek spēkā pēc līguma izbeigšanas uz (*precizēt laikposmu*).

8.1.5. Šie konfidencialitātes pienākumi neatceļ stingrākus pienākumus saskaņā ar i) Regulu (ES) 2016/679 (VDAR), ii) noteikumiem, ar ko īsteno Direktīvu 2002/58/EK vai Direktīvu (ES) 2016/943, vai iii) citiem ES vai dalībvalsts tiesību aktiem.

8.2. **Saziņas līdzekļi**

Visiem paziņojumiem vai citiem paziņojumiem, ko pieprasa vai atļauj sniegt saskaņā ar šo līgumu, jābūt rakstveidā, un tos var iesniegt personīgi, nosūtīt pa pastu ar priekšapmaksu vai elektroniski, arī pa e-pastu, ar nosacījumu, ka sūtītājs saglabā pierādījumu par nosūtīšanu, uz turpmāk norādītajām adresēm:

Puse	Kontaktpersona	E-pasta adrese	Tālrunis	Adrese
Lietotājs	[Vārds, uzvārds vai nosaukums] / [amats]	[E-pasta adrese]	[Tālrunis]	[Adrese]
Datu saņēmējs	[Vārds, uzvārds vai nosaukums] / [amats]	[E-pasta adrese]	[Tālrunis]	[Adrese]

Jebkurš šāds paziņojums vai saziņa tiks uzskatīti par saņemtiem:

(a) ja piegādāti personīgi – piegādes dienā;

(b) ja nosūtīti pa priekšapmaksas pastu – trešajā darbdienā pēc nosūtīšanas;

(c) ja nosūtīti elektroniski – nosūtīšanas dienā ar nosacījumu, ka sūtītājs nav saņēmis kļūdas ziņojumu, kas liecina par nesekmīgu piegādi.

8.3. **Viss līgums, tā grozījumi un nodalāmība**

8.3.1. Šis līgums (kopā ar tā papildinājumiem un jebkuriem citiem dokumentiem, kas minēti šajā līgumā) ir viss līgums starp pusēm attiecībā uz šā līguma priekšmetu un aizstāj visus iepriekšējos līgumus vai vienošanās un saprašanās memorandus starp pusēm – gan mutvārdos, gan rakstveidā – attiecībā uz šā līguma priekšmetu.

8.3.2. Jebkādi šā līguma grozījumi būs spēkā tikai tad, ja puses par tiem rakstveidā vienosies, arī jebkādā elektroniskā formā.

8.3.3. Ja kāds šā līguma noteikums tiek atzīts par spēkā neesošu, nederīgu, atceļamu vai neizpildāmu jebkāda iemesla dēļ un ja šis noteikums ir nodalāms no pārējiem līguma noteikumiem, tas neietekmē šos pārējos noteikumus un tie joprojām ir spēkā un izpildāmi, izņemot, ja noteikums nav nodalāms no pārējiem šā līguma noteikumiem. Visas no tā izrietošās nepilnības vai neskaidrības šajā līgumā ir jārisina saskaņā ar 8.4. punktu.

8.4. **Piemērojamie tiesību akti**

Šo līgumu reglamentē (*precizēt dalībvalsti*) tiesību akti.

8.5. **Interpretācija**

8.5.1. Šo līgumu puses noslēdz, ņemot vērā pušu tiesības un pienākumus saskaņā ar Datu aktu. Jebkurš šā līguma noteikums ir jāinterpretē tā, lai tas atbilstu Datu aktam un citiem Savienības tiesību aktiem vai valsts tiesību aktiem, kas pieņemti saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, kā arī visiem piemērojamiem valsts tiesību aktiem, kuri ir saderīgi ar Savienības tiesību aktiem un no kuriem nevar atkāpties, savstarpēji vienojoties.

8.5.2. Ja kādu nepilnību vai neskaidrību šajā līgumā nevar novērst 8.5.1. punktā norādītajā veidā, šis līgums ir jāinterpretē, ņemot vērā piemērojamos tiesību aktos paredzētos interpretācijas noteikumus (sk. 8.4. punktu).

8.6. **Strīdu izšķiršana**

8.6.1. Puses vienojas darīt visu iespējamo, lai strīdus atrisinātu izlīguma ceļā, un pirms lietas iesniegšanas tiesā vai tribunālā iesniegt strīdu *(ierakstīt konkrētās strīdu izšķiršanas struktūras nosaukumu un kontaktinformāciju; attiecībā uz strīdiem, kas ir to jurisdikcijā, kā noteikts Datu akta 10. panta 1. punktā, tā var būt jebkura strīdu izšķiršanas struktūra dalībvalstī, kura atbilst Datu akta 10. panta nosacījumiem.*

8.6.1. [VARIANTS, ja lietotājs ir uzņēmums] [(*precizēt dalībvalsti*) tiesām būs ekskluzīva jurisdikcija izskatīt lietu saistībā ar šo līgumu.]

1. papildinājumā ir sniegts datu apraksts

[jāsagatavo pusēm]

2. papildinājumā ir uzskaitīti aizsardzības pasākumi, kas jāveic datu saņēmējam

[jāsagatavo pusēm]

3. papildinājumā ir iekļauta informācija par datu saņēmēja veikto datu kopīgošanu ar trešām personām

[jāsagatavo pusēm]

4. papildinājumā ir iekļauta informācija par atlīdzība lietotājam par datu saņēmēja veikto datu lietošanu un kopīgošanu

[jāsagatavo pusēm]

5. papildinājumā ir iekļauta dokumentācija par produkta īpašumtiesībām vai līgumiskajām tiesībām izmantot produktu vai saistītos pakalpojumus

[jāsagatavo pusēm]

[IESPĒJA] 6. papildinājumā ir iekļauta informācija par sodiem

[jāsagatavo pusēm]

IV PIELIKUMS

LĪGUMA PARAUGNOTEIKUMI

līgumiem starp datu turētājiem un datu saņēmējiem par datu pieejamības nodrošināšanu pēc savienoto produktu un saistīto pakalpojumu lietotāju pieprasījuma

Šie līguma paraugnoteikumi ir izstrādāti līgumiem starp datu turētāju un datu saņēmēju, kas ir uzņēmums, kad datu turētājam (saskaņā ar Regulas (ES) 2023/2854 (turpmāk – "Datu akts") 5. pantu) ir pienākums savienotā produkta un/vai ar to saistītā pakalpojuma datus darīt pieejamus datu saņēmējam pēc lietotāja pieprasījuma.

Šajā sakarā Datu akta galvenais jauninājums ir šāds:

— datu turētājam ir pienākums kopīgot datus ar datu turētāju pēc lietotāja pieprasījuma (ar aizsardzības pasākumiem attiecībā uz datiem, kas aizsargāti kā komercnoslēpumi);

— datu turētājs var pieprasīt samērīgu atlīdzību no datu saņēmēja;

— negodīgi līguma noteikumi par piekļuvi datiem un to izmantošanu vai atbildību un tiesiskās aizsardzības līdzekļiem ar datiem saistītu pienākumu neizpildes vai izbeigšanas gadījumā nav saistoši, ja tos uzņēmumam vienpusēji noteicis cits uzņēmums.

Šim līgumam ir modulāra struktūra, un, lai gan to var izmantot kā pilnīgu līgumu, puses var arī izvēlēties konkrētas klauzulas, kas atbilst to konkrētajai situācijai. Vairākas klauzulas ietver variantus, un šajā gadījumā pusēm būtu jāapsver savas īpašās vajadzības, darījuma attiecības un intereses, lai noteiktu pareizo iespēju, kas vislabāk atbilst to līgumam.

Dažas klauzulas arī ir atzīmētas ar *(attiecīgā gadījumā)*, un tās jāiekļauj, ja ir izpildīti konkrēti nosacījumi.

Lai gan līguma paraugnoteikumus iesaka Komisija, tie nav saistoši un puses no tiem vienmēr var atkāpties. Šos līguma paraugnoteikumus ar attiecīgiem grozījumiem var izmantot arī gadījumos, kad datu turētājam ir pienākums datus darīt pieejamus datu saņēmējam saskaņā ar citiem Savienības tiesību aktiem vai valsts tiesību aktiem, kas pieņemti saskaņā ar Savienības tiesību aktiem.

1. **Puses, pieprasošais lietotājs un produkts / saistītais(-ie) pakalpojums(-i)**

1.1. **Līgumslēdzējas puses**

Šis līgums par piekļuvi datiem un to izmantošanu ir noslēgts

starp

(*ierakstīt vārdu, uzvārdu vai nosaukumu, kontaktinformāciju un citas norādes*) ("datu turētājs")

un

(*ierakstīt vārdu, uzvārdu vai nosaukumu, kontaktinformāciju un citas norādes*) ("datu saņēmējs"),

šajā līgumā kopā sauktas "puses" un atsevišķi "puse".

Pusēm šeit jānorāda, kas ir datu turētājs un kas ir datu saņēmējs Datu akta 2. panta 13. un 14. punkta nozīmē.

Saskaņā ar Datu aktu "datu turētājs" ir fiziska vai juridiska persona, kurai saskaņā ar Datu aktu, piemērojamiem Savienības tiesību aktiem vai valsts tiesību aktiem, kas pieņemti saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, ir tiesības vai pienākums izmantot un darīt pieejamus datus, tostarp, ja par to panākta līgumiska vienošanās, – produkta datus vai ar to saistīta pakalpojuma datus, ko tā ir izguvusi vai ģenerējusi, sniedzot saistītu pakalpojumu.

Saskaņā ar Datu aktu "datu saņēmējs" ir fiziska vai juridiska persona, arī trešā persona, kura darbojas nolūkos, kas saistīti ar minētās personas komercdarbību, uzņēmējdarbību, amatniecisko darbību vai profesiju, bet nav savienota produkta vai ar to saistīta pakalpojuma lietotājs, un kurai datu turētājs pēc lietotāja pieprasījuma vai saskaņā ar juridisku pienākumu, kas noteikts Savienības tiesību aktos vai valsts tiesību aktos, kuri pieņemti saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, datus dara pieejamus. Saskaņā ar Datu akta 1. panta 3. punkta d) apakšpunktu datu turētājiem dati ir jādara pieejami tikai "datu saņēmējiem Savienībā". Tiem nav pienākuma to darīt attiecībā uz datu saņēmējiem, kuru iedibinājuma vieta ir ārpus Savienības.

1.2. **Pieprasošais lietotājs, produkts / saistītais(-ie) pakalpojums(-i)**

1.2.1. Šā līguma pamatā ir pušu kopīgs pieņēmums, ka datu turētājam saskaņā ar Datu akta 5. pantu ir pienākums darīt datus pieejamus datu saņēmējam, ja to pieprasa

(*ierakstīt vārdu, uzvārdu vai nosaukumu, kontaktinformāciju un citas norādes*) ("pieprasošais lietotājs") vai šī personas vārdā,

un ka pieprasošais lietotājs ir lietotājs (Datu akta 2. panta 12. punkta nozīmē)

šādam produktam: (*norādīt tā konkrētā savienotā produkta vai produktu veida nosaukumu un papildu specifikācijas, uz ko attiecas šis līgums*) un/vai

šādam(-iem) saistītajam(-ajiem) pakalpojumam(-iem): (*attiecīgā gadījumā norādīt tā/to konkrētā(-o) saistītā(-o) pakalpojuma(-u) vai saistītā(-o) pakalpojuma(-u) veidu nosaukumu un papildu specifikācijas, uz kuriem attiecas līgums*).

Pusēm šeit ir jānorāda, kurš ir tas lietotājs Datu akta 2. panta 12. punkta nozīmē, kas iesniedz pieprasījumu datu turētājam saskaņā ar Datu akta 5. pantu.

"**Lietotājs**" ir fiziska vai juridiska persona, kurai pieder savienots produkts vai kurai ar līgumu ir nodotas pagaidu tiesības izmantot minēto savienoto produktu, vai kura saņem saistītos pakalpojumus.

Pusēm arī jānorāda, kuru savienoto produktu un attiecīgā gadījumā kuru saistīto pakalpojumu izmanto pieprasošais lietotājs.

Saskaņā ar Datu aktu "**savienots produkts**" ir vienība:
i) kura iegūst, ģenerē vai vāc datus par tās izmantošanu vai vidi;
ii) kura spēj paziņot produkta datus, izmantojot elektronisko sakaru pakalpojumu, fizisku savienojumu vai piekļuvi ierīcē;
iii) kuras galvenā funkcija nav datu glabāšana, apstrāde vai nosūtīšana kādas citas puses vārdā, kas nav lietotājs.

"**Saistīts pakalpojums**" ir digitāls pakalpojums (kas nav elektronisko sakaru pakalpojums, tostarp programmatūra), kas:
i) pirkšanas, nomas vai izpirkumnomas brīdī ir savienots ar produktu tā, ka tā trūkums neļautu savienotam produktam veikt vienu vai vairākas no savām funkcijām, vai
ii) ko ražotājs vai trešā persona vēlāk pievieno produktam, lai papildinātu, atjauninātu vai pielāgotu savienota produkta funkcijas.

2. **Līguma pamats**

2.1. **Pieprasošā lietotāja kvalitāte un derīga pieprasījuma esība**

2.1.1. Katra puse apliecina, ka, cik tai zināms, pieprasošais lietotājs ir 1.2.1. punktā norādītā(-o) produkta(-u) un saistītā(-o) pakalpojuma(-u) lietotājs (Datu akta 2. panta 12. punkta nozīmē).

2.1.2. Katra puse apliecina, ka pieprasošais lietotājs ir pieprasījis, lai datu turētājs datu saņēmējam darītu pieejamus 3.1. punktā norādītos datus. Pieprasījuma pierādījumi ir pievienoti šim līgumam **1. papildinājumā**.

2.1.3. *(Attiecīgā gadījumā)* Katra puse apliecina, ka, cik tai zināms, puse, kas rīkojas pieprasošā lietotāja vārdā, no pieprasošā lietotāja ir saņēmusi vajadzīgo pilnvarojumu iesniegt šo pieprasījumu saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem. Pierādījums par pilnvarojumu ir pievienots šā līguma **1. papildinājumā**.

Saskaņā ar Datu aktu pieprasījumu var iesniegt trešā persona, kas rīkojas pieprasošā lietotāja vārdā. Šī trešā persona var būt, piemēram, datu brokeris vai jebkurš cits aģents vai pārstāvis, arī pats datu saņēmējs.

Protams, ja trešā persona, arī datu saņēmējs, apgalvo, ka pieprasošais lietotājs to ir pilnvarojis, šī situācija ir potenciāls ļaunprātīgas izmantošanas gadījums salīdzinājumā ar parastu pieprasījumu. Tāpēc pusēm jāveic samērīgi pasākumi, lai pārbaudītu, vai nav notikusi krāpšana vai manipulācijas un vai šis pieprasījums ir iesniegts pareizi.

2.1.4. Katra puse paziņo, ka, cik tai zināms, pieprasījums ir derīgs saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem, nav atsaukts un nav beidzies tā termiņš.

Ja ir norādes, ka pieprasījums ir nederīgs vai atsaukts, pusēm jāveic samērīgi pasākumi, lai pārbaudītu, vai pieprasījums joprojām ir derīgs. Ja tas nav derīgs, datu turētājam var nebūt atļauts kopīgot datus ar datu saņēmēju un tam par datu kopīgošanu var iestāties atbildība. Datu saņēmējam var iestāties atbildība arī par tādu datu pieprasīšanu, kurus tam nav tiesību pieprasīt.

Pieprasījuma derīgums var būt atkarīgs no daudziem faktoriem saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem. Piemēram, lai pieprasījums būtu juridiski derīgs, tam vajadzētu:

— kvalificēties kā brīvi sniegtai, pietiekami pamatotai un skaidrai norādei uz pieprasošā lietotāja vēlmēm;

— būt iesniegtam ar vajadzīgo iesniedzēja tiesībspēju un rīcībspēju.

2.2. **Datu saņēmēja atbilstība**

2.2.1. Datu saņēmējs apliecina, ka starp to un pieprasošo lietotāju ir spēkā līgums, kas ļauj tam izmantot datus, un ka saskaņā ar šo līgumu dati tiks izmantoti tikai (*ierakstīt nolūku(-s) saskaņā ar līgumu starp datu saņēmēju un pieprasošo lietotāju*):

(ja datos var būt izpausts komercnoslēpumus) Datu saņēmējs apliecina, ka dati ir absolūti nepieciešami šā mērķa sasniegšanai.

Saskaņā ar Datu akta 6. panta 1. punktu datu saņēmējs var izmantot datus, pamatojoties tikai uz līgumu, kas noslēgts ar lietotāju, un tikai mērķiem, par kuriem panākta vienošanās ar lietotāju. Datu saņēmējam šeit būtu jāsniedz apliecinājumi, kas apstiprina, ka tas tā ir. Ja šādu apliecinājumu nav vai tie vairs nav pareizi, datu turētājam var būt iespēja izbeigt līgumu saskaņā ar 2.4.3. punktu.

Pusēm būtu jācenšas noteikt saskaņotos mērķus tā, lai datu turētājs varētu saprast, vai datu saņēmējam ir atļauts izmantot datus, bet ne tik detalizēti, lai datu turētājam atklātu konfidenciālas uzņēmējdarbības idejas, kas pieder datu saņēmējam.

Ja tiek apdraudēti datu turētāja komercnoslēpumi, ir jāatklāj visi nolūki, lai datu turētājs varētu novērtēt, vai datu sniegšana ir absolūti nepieciešama norādītajam nolūkam.

2.2.2. Datu saņēmējs paziņo, ka tas nav iecelts par "vārtzini" saskaņā ar Regulas (ES) 2022/1925 ("Digitālo tirgu akts") 3. pantu.

2.3. **Atbilstība datu aizsardzības tiesību aktiem**

2.3.1. Ciktāl dati ir kvalificējami kā personas dati, katra puse apliecina, ka tie atbilst Regulai (ES) 2016/679 un attiecīgā gadījumā Direktīvai 2002/58/EK.

2.3.2. Proti, ja pieprasošais lietotājs nav datu subjekts, datu turētājs datus, kas ir personas dati, var darīt pieejamus datu saņēmējam tikai tiktāl, ciktāl tas atļauts saskaņā ar Regulu (ES) 2016/679 un attiecīgā gadījumā Direktīvu 2002/58/EK.

Jēdziens "personas dati" saskaņā ar VDAR ir ļoti plašs. Tas aptver datus, kas saistīti ar identificētu vai identificējamu personu, t. i., fizisku personu, kas ir tāda, kuru var tieši vai netieši identificēt, jo īpaši atsaucoties uz identifikatoru, piemēram, minētās personas vārdu, uzvārdu, identifikācijas numuru, atrašanās vietas datiem, tiešsaistes identifikatoru vai vienu vai vairākiem minētajai fiziskajai personai raksturīgiem fiziskās, fizioloģiskās, ģenētiskās, garīgās, ekonomiskās, kultūras vai sociālās identitātes faktoriem.

Nepersondati var kļūt par personas datiem, piemēram, ja tie ir daļa no jauktas datu kopas, kurā tie ir apvienoti ar jauniem datiem, un šīs apvienošanas rezultāts ļauj sasaistīt datus ar identificētu vai identificējamu personu. Tas var notikt arī tad, ja rodas jaunas datu apstrādes spējas.

Pusēm vispirms būtu rūpīgi jāizvērtē personas datu esība datos, kā arī savas un lietotāja lomas saskaņā ar VDAR:

— "datu subjekts" ir identificēta vai identificējama fiziska persona, uz kuru attiecas informācija;

— "pārzinis" ir fiziska vai juridiska persona, publiska iestāde, aģentūra vai cita struktūra, kas viena pati vai kopīgi ar citām nosaka personas datu apstrādes nolūkus un līdzekļus; ja šādas apstrādes nolūkus un līdzekļus nosaka tiesību akti, pārzinis var būt noteikts minētajos tiesību aktos;

— "apstrādātājs" ir fiziska vai juridiska persona, publiska iestāde, aģentūra vai cita struktūra, kura pārziņa vārdā apstrādā personas datus;

— "saņēmējs" ir fiziska vai juridiska persona, publiska iestāde, aģentūra vai cita struktūra, kurai izpauž personas datus, neatkarīgi no tā, vai tā ir trešā persona vai nav (izņemot publiskas iestādes, kas var saņemt personas datus konkrētas izmeklēšanas ietvaros saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem).

Pusēm būtu jāņem vērā, ka pusei var būt vairāk nekā viena loma atkarībā no apstrādes nolūka un/vai loma kopā ar citu pusi.

Saskaņā ar VDAR ir vajadzīgs juridiskais pamats, lai datus varētu kopīgot ar datu saņēmēju. Iespējamais juridiskais pamats personas datu kopīgošanai, ja pieprasošais lietotājs nav datu subjekts, varētu būt attiecīgo datu subjektu piekrišana VDAR 6. panta 1. punkta a) apakšpunkta nozīmē vai leģitīmās intereses VDAR 6. panta 1. punkta f) apakšpunkta nozīmē. Lai novērtētu šādu leģitīmu interešu esību, var ņemt vērā pienākumu darīt datus pieejamus saskaņā ar Datu akta 5. pantu, lai gan šis pienākums pats par sevi nav pietiekams juridiskais pamats.

2.4. **Apliecinājumu neprecizitāte**

2.4.1. Jebkurai pusei, kas uzzina, ka kāds no 2.1.–2.3. punktā minētajiem apliecinājumiem nav vai vairs nav precīzs vai tuvākajā nākotnē vairs nebūs precīzs, bez liekas kavēšanās par to jāziņo otrai pusei, izņemot, ja otra puse par to jau zina vai tai jau vajadzētu zināt.

Ja kāds no 2.1.–2.3. punktā minētajiem apliecinājumiem nav vai vairs nav precīzs, pusei būtu jāveic attiecīgi pasākumi. Proti, ja pieprasošais lietotājs ir pārdevis produktu un vairs nav lietotājs un datu turētājs saņem attiecīgu informāciju, datu turētājam būtu jāizbeidz līgums ar datu saņēmēju attiecībā uz šādu lietotāju. Paziņojumā par izbeigšanu jānorāda izbeigšanas iemesls. Šajā gadījumā nepietiek tikai ar paziņošanu, jo situāciju nav iespējams labot. Ja datu saņēmējs vēlas turpināt saņemt datus, tam jāvēršas pie jaunā lietotāja. Tomēr dažos gadījumos puses var labot pārstāvības pārkāpumu. Tā tas būtu, piemēram, gadījumā, ja lietotāja pieprasījumu ir izdevusi nepilnvarota persona (piemēram, darbinieks, kuram nebija pilnvaru pārstāvēt lietotāja uzņēmumu). Šādā gadījumā piemērojamie tiesību akti var dot iespēju apstiprināt šādu darbību ar atpakaļejošu spēku.

2.4.2. Tiklīdz attiecīgā puse uzzina par šo situāciju, tai jāveic atbilstoši pasākumi un, ciktāl iespējams, jālabo apliecinājuma neprecizitāte. Atkarībā no apstākļiem tas var ietvert paziņojumu pieprasošajam lietotājam vai jebkurai aizsargātai trešai personai, kuru skar datu turētāja veikta datu pieejamības nodrošināšana vai datu saņēmēja veikta datu izmantošanas pagaidu apturēšana, ja datu pieejamības nodrošināšana vai datu izmantošana ir kļuvusi nelikumīga.

2.4.3. Ja situācija netiek labota un to nevar labot, šis līgums ir jāizbeidz ar rakstveida paziņojumu par izbeigšanu, kurā norādīti izbeigšanas iemesli, ko viena puse sniegusi otrai pusei.

Izbeigšana stājas spēkā nekavējoties. Ja neprecizitāte skar tikai daļu no datiem, uz kuriem attiecas šis līgums, izbeigšana stājas spēkā tikai attiecībā uz konkrēto daļu.

Līguma izbeigšanas sekas ir reglamentētas 7.3. punktā.

3. **Datu pieejamības nodrošināšana**

3.1. **Dati, uz kuriem attiecas līgums**

3.1.1. Dati, uz kuriem attiecas šis līgums, ir tādi viegli pieejami produkta dati vai saistītā(-o) pakalpojuma(-u) dati Datu akta nozīmē, kuri norādīti pieprasošā lietotāja pieprasījumā saskaņā ar Datu akta 5. pantu, un tie ietver gan nepersondatus, gan personas datus ("dati").

Dati ir sīki uzskaitīti **2. papildinājumā**.

Ja šā līguma darbības laikā datu saņēmējam jādara pieejami dati, kas nav uzskaitīti **2. papildinājumā**, attiecīgi groza **2. papildinājumu**.

Pusēm 2. papildinājumā būtu jāprecizē dati un metadati, uz kuriem attiecas līgums, saskaņā ar pieprasošā lietotāja pieprasījumu.

Saskaņā ar Datu akta 5. pantu un 2. panta 15., 16. un 17. punktu šie dati var būt viegli pieejami tikai produkta vai ar to saistītā pakalpojuma dati:

— "produkta dati" ir dati, kuri ģenerēti, izmantojot produktu, un kurus ražotājs ir izstrādājis tā, lai lietotājs, datu turētājs vai trešā persona, tostarp attiecīgā gadījumā ražotājs, tos varētu iegūt, izmantojot kādu elektronisko sakaru pakalpojumu, fizisku savienojumu vai piekļuvi ierīcē;

— "saistīto pakalpojumu dati" ir dati, kuri atspoguļo ar savienoto produktu saistītu lietotāja darbību vai notikumu digitalizāciju un kurus lietotājs reģistrējis apzināti vai kuri ir ģenerēti kā lietotāja darbības blakusprodukts, sniedzot saistīto pakalpojumu;

— "uzreiz pieejami dati" ir dati, kurus datu turētājs bez nesamērīgām pūlēm, kas pārsniedz vienkāršu darbību, var likumīgi iegūt no savienotā produkta vai ar to saistīta pakalpojuma.

Tā kā šajā līgumā ir noteikta kārtība, kādā datus dara pieejamus datu saņēmējam pēc pieprasošā lietotāja pieprasījuma, šie dati ir tie, kas norādīti pieprasījumā.

Datu aprakstam jābūt pietiekamam, lai noteiktu, uz kuriem datiem attiecas īpašs režīms, ja tāds ir. Proti, pusēm būtu sīki jāizklāsta, kuri dati ir kvalificējami kā personas dati.

3.2. **Datu raksturlielumi un piekļuves kārtība**

3.2.1. Datu turētājam dati ir jādara pieejami datu saņēmējam, un datu kvalitātei ir jābūt vismaz tādai pašai kā tad, kad tie kļuva pieejami datu turētājam, un jebkurā gadījumā visaptverošā, strukturētā, plaši izmantotā un mašīnlasāmā formātā, kā arī ir jādara pieejami attiecīgie metadati, kas vajadzīgi minēto datu interpretēšanai un izmantošanai.

"Metadati" ir strukturēts datu satura vai izmantošanas apraksts, kas vienkāršo minēto datu atrašanu un izmantošanu. Saskaņā ar Datu akta 5. panta 1. punktu metadati ir jādara pieejami kopā ar datiem, ciktāl metadati ir "vajadzīgi minēto datu interpretēšanai un izmantošanai".

Lai gan attiecīgie metadati, kas vajadzīgi minēto datu interpretēšanai un izmantošanai, nav noteikti un tāpēc ir jāidentificē katrā gadījumā atsevišķi, Datu aktā ir noteikts, ka "[d]atiem, kas jādara pieejami, būtu jāaptver attiecīgie metadati, tostarp to pamata konteksts un laika zīmogs, lai padarītu datus izmantojamus, savienojumā ar citiem datiem, piemēram, datiem, kas ir sašķiroti un klasificēti ar citiem datu punktiem, kas uz tiem attiecas, vai ir pārformatēti parasti izmantotā formātā" (Datu akta 15. apsvērums).

3.2.2. Datu saņēmējam ir jāsaņem piekļuve datiem:

a) viegli un droši;

b) bez nepamatotas kavēšanās;

(attiecīgā gadījumā) c) pastāvīgi un reāllaikā.

3.2.3. Lai izpildītu 3.2.1. un 3.2.2. punkta prasības, puses vienojas par 2. papildinājumā noteiktajām specifikācijām.

Saskaņā ar Datu akta 5. panta 1. punktu dati ir jādara pieejami bez nepamatotas kavēšanās un, ja tas ir būtiski un tehniski iespējams, pastāvīgi un reāllaikā.

Tā kā ir dažādi veidi, kā īstenot šīs juridiskās prasības, pusēm būtu **2. papildinājumā** jāvienojas par visu informāciju attiecībā uz to, kā nodrošināt piekļuvi.

To darot, tām vispirms būtu jāizlemj, vai tās vēlas noteikt:

— datu **pilnīgu nosūtīšanu**, t. i., datu kopija tiek nosūtīta uz datu saņēmēja kontrolē esošu datu nesēju:

  — veicot datu nosūtīšanu, ko izraisa datu turētājs (*push*), piemēram, nosūtīšanu tiešsaistē, augšupielādi datu saņēmēja mākoņdatošanas telpā vai fiziska datu nesēja piegādi, kurā dati tiek glabāti, vai

  — izmantojot izguvi, ko izraisa datu saņēmējs (*pull*), piemēram, saņem *API*, piekļuvi datu turētāja mākoņdatošanas telpai vai līdzīgiem rīkiem, kuri ļauj datu saņēmējam piekļūt datiem un iegūt tos; vai

— **piekļuvi datiem tur, kur tie tiek glabāti**, t. i., datiem piekļūst un tos apstrādā datu turētāja vai uzticamas trešās personas kontrolē esošā datu nesējā, piemēram, datu saņēmējs piesakās īpašā vietā datu turētāja vai uzticamas trešās personas serveros, bet dati netiek pārsūtīti uz datu saņēmēja kontrolē esošu datu nesēju, ja vien nav veikti īpaši pasākumi.

Pilnīga nosūtīšana sniedz datu saņēmējam maksimālu brīvību, bet ievērojami samazina datu turētāja spēju novērst ļaunprātīgu izmantošanu.

Piekļuve vietai, kur dati tiek glabāti, palielina risku datu saņēmējiem, ka viņu uzņēmējdarbības idejas kļūst zināmas, bet ievērojami palielina datu turētāja spēju novērst ļaunprātīgu izmantošanu.

Papildus pilnīgai nosūtīšanai un piekļuvei vietai, kur dati tiek glabāti, ir vēl citas tehniskas iespējas, arī piekļuve pieprasošā lietotāja ierīcei.

Ja puses izvēlas piekļuvi vietai, kur dati tiek glabāti, ir jāatrisina vairāki jautājumi, arī par to, kā nodrošināt, ka netiek izpaustas datu saņēmēja uzņēmējdarbības idejas, un kādus datus datu saņēmējs drīkst nosūtīt uz datu nesēju, kas ir tā kontrolē (piemēram, no datu saņēmēja apstrādes darbībām atvasinātus vai izsecinātus datus).

Vispārīgi runājot, nosacījumi piekļuvei vietai, kur dati tiek glabāti, nedrīkst apdraudēt nekādas tiesības, kas pieprasošajam lietotājam vai datu saņēmējam piešķirtas saskaņā ar Datu aktu vai citiem piemērojamiem tiesību aktiem.

Piekļuve tur, kur dati tiek glabāti datu nesējā, kuru kontrolē uzticama trešā persona, bieži būs vēlamāka nekā piekļuve datu turētāja kontrolētam datu nesējam. Piekļuvei vietai, kur dati tiek glabāti, parasti joprojām vajadzētu nozīmēt attālinātu piekļuvi, un piekļuve uz vietas būtu jāierobežo līdz ārkārtējām situācijām ar visaugstāko sensitivitātes pakāpi.

Pusēm ir arī jānosaka laika grafiks piekļuvei datiem. Saskaņā ar Datu akta 5. panta 1. punktu dati pēc lietotāja pieprasījuma ir jādara pieejami bez nepamatotas kavēšanās un, ja tas ir būtiski un tehniski iespējams, pastāvīgi un reāllaikā.

Tomēr šāda piekļuve ne vienmēr ir vajadzīga, lai sasniegtu mērķus, par kuriem konkrētā gadījumā vienojušies datu saņēmējs un pieprasošais lietotājs. Tāpēc pusēm ir jāvienojas par jautājumiem, kas saistīti ar piekļuves datiem laiku, piemēram, par to, vai, ja tas ir būtiski un tehniski iespējams, piekļuve tiek nodrošināta reāllaikā, un, ja nevar, tad cik bieži var.

Pusēm ir jāapsver arī virkne citu jautājumu, piemēram, kādi piekļuves akreditācijas dati ir vajadzīgi, kuri lietotāja darbinieki var piekļūt datiem un cik šādu darbinieku ir.

3.2.4. Ja datus dara pieejamus saskaņā ar specifikācijām papildinājumā par datu raksturlielumiem un piekļuves kārtību un ja izrādās, ka saskaņotās specifikācijas nav pietiekamas, lai izpildītu 3.2.1. un 3.2.2. punktā minētās prasības, puses apņemas godprātīgi sākt sarunas un pielāgot specifikācijas tā, lai tās atbilstu saskaņotajām prasībām.

3.2.5. Datu turētājam ir jāsniedz datu saņēmējam informācija, kas nepieciešama, lai piekļūtu datiem vai tos saņemtu saskaņā ar Datu akta 5. pantu.

Tas īpaši ietver datu turētājam viegli pieejamas informācijas sniegšanu par datu izcelsmi un jebkādām tiesībām, kas trešām personām varētu būt attiecībā uz datiem, piemēram, datu subjektu tiesībām, kuras izriet no Regulas (ES) 2016/679 (VDAR), vai faktiem, kas var radīt šādas tiesības.

Datu turētājs precizē šo informāciju **2. papildinājumā**.

Puses var brīvi vienoties par jebkādu papildu atbalstu – bez maksas vai par maksu –, kas pārsniedz Datu akta prasības.

3.2.6. Datu turētājs apņemas neglabāt nekādu informāciju par datu saņēmēja piekļuvi pieprasītajiem datiem, izņemot informāciju, kas nepieciešama:

(a) i) pieprasošā lietotāja piekļuves pieprasījuma un ii) šā līguma pareizai izpildei;

(b) datu infrastruktūras drošībai un uzturēšanai; un

(c) datu turētāja juridisko pienākumu izpildei attiecībā uz šādas informācijas glabāšanu.

3.3. **Atgriezeniskā saite**

3.3.1. Ja datu saņēmējs konstatē incidentu, kas saistīts ar 3.1. punktu par datiem, uz kuriem attiecas līgums, vai ar 3.2. punktu par datu raksturlielumiem un piekļuves kārtību, un ja datu saņēmējs sniedz datu turētājam incidenta sīku aprakstu, datu turētājam un lietotājam ir godprātīgi jāsadarbojas, lai noteiktu incidenta iemeslu. Ja incidentu izraisīja datu turētāja pienākumu neizpilde, tam bez nepamatotas kavēšanās ir jānovērš pārkāpums. Ja datu turētājs to nedara, tas tiek uzskatīts par būtisku pārkāpumu un datu saņēmējs ir tiesīgs aktivizēt šā līguma 8. punktu (tiesiskās aizsardzības līdzekļi līguma pārkāpuma gadījumā).

3.3.2. Ja kāda specifikācija, par ko panākta vienošanās saskaņā ar 3.2. punktu, ir neiespējama vai pārmērīgi apgrūtinoša, jo pēc līguma noslēgšanas ir notikušas ārkārtējas apstākļu izmaiņas, datu turētājam ir jāsniedz datu saņēmējam sīks to apraksts un puses godprātīgi sāks sarunas un pielāgos specifikācijas tā, lai tās atbilstu šajos punktos noteiktajām prasībām. Proti, katrai pusei ir jāsniedz otrai pusei pietiekama informācija, lai novērtētu, apspriestu un atrisinātu konkrēto situāciju. Šis punkts neietekmē datu saņēmēja tiesības aktivizēt tiesiskās aizsardzības līdzekļus saskaņā ar 8. punktu.

3.4. **Datu turētāja veiktas vienpusējas izmaiņas**

3.4.1. Datu turētājs var vienpusēji mainīt sīkāku informāciju par datu raksturlielumu specifikācijām un piekļuves kārtību, ja to objektīvi pamato datu turētāja parastā uzņēmējdarbības prakse, piemēram, veicot tehniskas izmaiņas sakarā ar tūlītēju drošības ievainojamību datu turētāja piedāvāto produktu vai saistīto pakalpojumu līnijā vai izmaiņas datu turētāja infrastruktūrā. Visām izmaiņām ir jāatbilst 3.2. punkta prasībām.

3.4.2. Datu turētājam ir jāpaziņo par izmaiņām datu saņēmējam vismaz (norādīt saprātīgu laikposmu) pirms izmaiņu stāšanās spēkā.

Var pietikt ar īsāku paziņošanas termiņu:

(a) ja izmaiņas negatīvi neietekmē datu saņēmēja piekļuvi datiem un to lietošanu vai

(b) ja šāds paziņojums konkrētajos apstākļos būtu neiespējams vai nepamatots, piemēram, ja tikko atklātas drošības neaizsargātības dēļ ir vajadzīgas tūlītējas izmaiņas.

3.4.3. Ja izmaiņas negatīvi ietekmē datu saņēmēja piekļuvi datiem un to lietošanu, datu saņēmējs ir tiesīgs izbeigt līgumu (attiecīgo līguma daļu) bez jebkādas atlīdzības datu turētājam, neatkarīgi no jebkādām citām datu saņēmēja tiesībām vai tiesiskās aizsardzības līdzekļiem.

4. **(ja dati ir jāaizsargā kā komercnoslēpumi) Komercnoslēpumu aizsardzība**

1. **Komercnoslēpumu izpaušana** – datu turētāji principā nevar noraidīt Datu aktā paredzētu datu piekļuves pieprasījumu, pamatojoties vienīgi uz to, ka daži dati tiek uzskatīti par aizsargātiem kā komercnoslēpums, jo tas grautu Datu akta paredzēto ietekmi.

Sk. 4.1. punktu.

2. **Komercnoslēpumi** – tomēr, ja datu turētājs konstatē, ka daži dati, uz kuriem attiecas šis līgums, ir aizsargāti kā komercnoslēpumi, kā definēts Direktīvā (ES) 2016/943[8] (turpmāk – "Komercnoslēpumu direktīva"), tam ir konkrētas tiesības, galvenokārt, lai saglabātu attiecīgo noslēpumu konfidencialitāti.

Saskaņā ar Komercnoslēpumu direktīvas 2. panta 1. punktu "komercnoslēpums" ir informācija, kas atbilst trim prasībām: a) tā ir slepena tādā nozīmē, ka tā nav (kā veselums vai precīzs tās komponentu izkārtojums un salikums) vispārzināma vai pieejama gatavā veidā personām aprindās, kuras parasti izmanto minēto informācijas veidu; b) tai ir komerciāla vērtība tādēļ, ka tā ir slepena, un c) tā attiecīgajos apstākļos ir bijusi pakļauta saprātīgiem slepenības uzturēšanas pasākumiem, ko veic persona, kura likumīgi kontrolē informāciju.

"Komercnoslēpuma turētājs" ir jebkura fiziska vai juridiska persona, kas likumīgi kontrolē šādu komercnoslēpumu.

Datus var identificēt kā komercnoslēpumus tikai, ja tos laikā, kad tiek iesniegts datu piekļuves pieprasījums saskaņā ar Datu akta 5. pantu, kā komercnoslēpumus aizsargā datu turētājs vai komercnoslēpuma turētājs.

Sk. 4.1.1. punktu.

3. **Komercnoslēpumu sākotnēja identificēšana** – datu turētāju tiesības attiecībā uz komercnoslēpumiem sākotnēji ir piemērojamas tikai tad, ja un ciktāl dati, kas aizsargāti kā komercnoslēpumi, ir norādīti līgumā.

Sk. 4.1.2. punktu.

4. **Līguma darbības laikā** – datu turētāju tiesības attiecībā uz komercnoslēpumiem tomēr varētu piemērot arī līguma darbības laikā attiecībā uz jauniem datiem, kas ar to saskaņā jādara pieejami.

Sk. 4.1.3. punktu.

5. **Revīzijas tiesības** – lai saglabātu to datu konfidencialitāti, kas aizsargāti kā komercnoslēpumi, ir jāapsver konkrētas tiesības uz revīziju ar neatkarīgu trešo personu iesaisti (vienlaikus neiejaucoties datu turētāja vai datu saņēmēja darbībās), ietverot mehānismus domstarpību gadījumā saistībā ar revīzijas ziņojuma rezultātiem.

Sk. 4.2.3. punktu.

6. **Komercnoslēpuma turētāja tiesības (1/4)** – datu turētājs (vai trešās personas komercnoslēpuma turētājs) var vienoties ar datu saņēmēju par prasībām saglabāt komercnoslēpumu konfidencialitāti kā nosacījumu minēto identificēto komercnoslēpumu izpaušanai, piemēram, veikt konkrētus samērīgus tehniskus un organizatoriskus pasākumus.

Sk. 4.2. un 4.3. punktu,

7. **Komercnoslēpuma turētāja tiesības (2/4)** – ja sākotnējie pasākumi nav pietiekami, komercnoslēpuma turētājs, izskatot katru gadījumu atsevišķi, attiecībā uz konkrētiem un identificētiem datiem, kas aizsargāti kā komercnoslēpumi, var vai nu vienpusēji palielināt pasākumu līmeni, vai pieprasīt, lai ar datu saņēmēju tiktu panākta vienošanās par papildu pasākumiem. Ja nav vienošanās par nepieciešamajiem pasākumiem, datu turētājs var apturēt konkrētu datu, kas aizsargāti kā komercnoslēpumi, kopīgošanu saskaņā ar Datu aktā izklāstītajiem nosacījumiem.

Sk. 4.4.2. punktu.

8. **Komercnoslēpuma turētāja tiesības (3/4)** – komercnoslēpuma turētājs, izskatot katru gadījumu atsevišķi, var arī atteikties izpaust konkrētus, identificētus komercnoslēpumus tikai ārkārtas apstākļos un saskaņā ar Datu aktā izklāstītajiem nosacījumiem.

Sk. 4.4.3. punktu.

9. **Komercnoslēpuma turētāja tiesības (4/4)** – komercnoslēpuma turētājs var aizturēt vai pārtraukt datu kopīgošanu, ja datu saņēmējs nepilda savus pienākumus, kas saistīti ar komercnoslēpumu aizsardzību.

Sk. 4.4.4. punktu.

10. **Identificētus komercnoslēpumus saturošu datu saglabāšana** – ja datu turētājs aiztur vai pārtrauc datu kopīgošanu saskaņā ar 4.4.1., 4.4.2. vai 4.4.3. punktu, datu turētājam joprojām būs pienākums nodrošināt, ka saistītie dati, kas satur identificētu komercnoslēpumu, ir viegli pieejami, saglabājot tos līdz brīdim, kad tos var kopīgot līguma darbības jomā.

Sk. 4.5. punktu.

11. **Trešās personas identificētu komercnoslēpumu turētājs** – ja komercnoslēpuma turētājs ir trešā persona, datu turētājam ir jāpārliecinās, ka 4. punkts aizsargā arī tā komercnoslēpumus, un jāsaņem visas attiecīgās atļaujas no minētās trešās personas, kas ir komercnoslēpuma turētājs.

Sk. 4.1.2. punktu.

4.1. **Komercnoslēpuma noteikumu piemērojamība**

4.1.1. Aizsardzības pasākumi, par kuriem panākta vienošanās šā līguma 4.2. un 4.3. punktā, kā arī saistītās tiesības, par kurām panākta vienošanās 4.4. punktā, attiecas tikai uz datiem vai metadatiem, kas iekļauti datos, kuri datu turētājam jādara pieejami datu saņēmējam, un kas ir aizsargāti kā komercnoslēpumi (kā definēts Komercnoslēpumu direktīvas 2. panta 1. punktā), kurus tur datu turētājs vai cits komercnoslēpuma turētājs (kā definēts minētās direktīvas 2. panta 2. punktā).

4.1.2. To datu identifikācija, kas aizsargāti kā komercnoslēpumi, un komercnoslēpuma turētāja identitāte ir noteiktas 4. papildinājumā.

Datu turētājs apliecina datu saņēmējam, ka tam no jebkuras trešās personas, kas ir komercnoslēpuma turētāja, ir visas attiecīgās tiesības slēgt šo līgumu attiecībā uz datiem, kas aizsargāti kā komercnoslēpumi.

Saskaņā ar Datu akta 5. panta 9. punktu "[š]ādā gadījumā datu turētājs vai, ja tā nav viena un tā pati persona, komercnoslēpuma turētājs, identificē datus, kas ir aizsargāti kā komercnoslēpumi, tostarp attiecīgos metadatus".
Tāpēc datu turētājam dati, kas aizsargāti kā komercnoslēpumi, būtu jānorāda **4. papildinājumā**. Tomēr datu turētājam nevajadzētu būt pienākumam pašam aprakstīt komercnoslēpumu. Ir pietiekami identificēt datus, kas jāaizsargā, lai nodrošinātu komercnoslēpuma konfidencialitāti, ja šādu datu analīze varētu atklāt komercnoslēpumu.

4.1.3. Ja šā līguma darbības laikā datu saņēmējam tiek darīti pieejami jauni dati, kas ir aizsargāti kā komercnoslēpumi, kā noteikts 4.1.1. punktā, pēc datu turētāja pieprasījuma attiecīgi groza 4. papildinājumu.

Kamēr 4. papildinājums nav grozīts un puses par to nav vienojušās, datu turētājs var aizturēt vai uz laiku pārtraukt tādu jaunu datu kopīgošanu, kas aizsargāti kā komercnoslēpumi. Tādā gadījumā datu turētāja lēmumu pienācīgi pamato un bez liekas kavēšanās rakstveidā sniedz lietotājam. Datu turētājs arī paziņo kompetentajai iestādei, kas izraudzīta saskaņā ar Datu akta 37. pantu, ka tas ir aizturējis vai pārtraucis datu kopīgošanu, un norāda, par kuriem pasākumiem nav panākta vienošanās vai kuri pasākumi nav īstenoti.

4.1.4. Saistības, kas noteiktas 4.2. un 4.3. punktā, paliek spēkā pēc līguma izbeigšanas, ja vien puses nevienojas citādi.

4.2. **Datu saņēmēja veiktie aizsardzības pasākumi**

4.2.1. Datu saņēmējam jāveic **4. papildinājumā** noteiktie aizsardzības pasākumi (turpmāk – "datu saņēmēja aizsardzības pasākumi").

Pusēm atsevišķā papildinājumā būtu jāizklāsta visa informācija par šiem pasākumiem, arī par situācijām, kad datu saņēmējs kopīgo datus ar trešām personām. Pasākumi var būt gan tehniski (piemēram, šifrēšana, ugunsmūri, dalīta glabāšana utt.), gan organizatoriski (piemēram, iekšējā pārvaldība, pienācīga identitātes pārvaldība un piekļuves pārbaudes, uzticamas trešās personas iesaistīšana).

Tā kā pasākumiem ir jābūt samērīgiem, to saturs atšķirsies atkarībā no komercnoslēpuma veida. Pasākumi būs atkarīgi arī no tā, vai i) ir jānodrošina piekļuve vietai, kur dati tiek glabāti, vai ii) dati ir pilnībā jānosūta datu saņēmējam. Pirmajā gadījumā datu turētājam ir augstāka kontroles pakāpe un tas var pats piemērot daļu no aizsardzības pasākumiem, savukārt datu saņēmējam var būt zemāks datu lietošanas līmenis. Jebkurā gadījumā abām pusēm būs jākoncentrējas uz Datu akta iecerētās ietekmes sasniegšanu. Šā iemesla dēļ dažādās intereses ir jālīdzsvaro, vienlaikus nemazinot šo paredzēto ietekmi.

4.2.2. Ja datu saņēmējam šajā līgumā un līgumā, ko tas noslēdzis ar lietotāju, ir atļauts datus darīt pieejamus trešai personai, datu saņēmējs var kopīgot datus, kas aizsargāti kā komercnoslēpumi, ja:

(a) tie bez nepamatotas kavēšanās informē datu turētāju par to, ka dati, kas aizsargāti kā komercnoslēpumi, tiks darīti pieejami trešai personai, precizē attiecīgos datus un sniedz datu turētājam trešās personas identitāti, uzņēmējdarbības veikšanas vietu un kontaktinformāciju;

(b) trešā persona piemēro 4. papildinājumā noteiktos aizsardzības pasākumus.

4.2.3. [VARIANTS] [Lai pārbaudītu, vai un cik lielā mērā datu saņēmējs ir īstenojis un uztur datu saņēmēja aizsardzības pasākumus, datu saņēmējs piekrīt vai nu i) reizi gadā saņemt drošības atbilstības novērtējuma ziņojumu no neatkarīgas trešās personas, ko izvēlējies datu saņēmējs, vai ii) reizi gadā atļaut drošības atbilstības novērtējuma revīziju no neatkarīgas trešās personas, ko izvēlējies datu turētājs, ar nosacījumu, ka šāda neatkarīga trešā persona ir parakstījusi datu saņēmēja sniegtu konfidencialitātes līgumu. Šādā drošības revīzijas ziņojumā uzskatāmi jāparāda datu saņēmēja atbilstība tajā laikā spēkā esošajam 4. punktam un 4. papildinājumam. Revīzijas ziņojumu rezultāti bez liekas kavēšanās tiks iesniegti abām pusēm.

Datu saņēmējs izvēlēties vai nu i), vai ii) punktu. Ja puse uzskata, ka drošības revīzijas ziņojums ir nepareizs, tā patur tiesības saņemt drošības revīzijas ziņojumu no citas neatkarīgas trešās personas. Ja šīs tiesības tiek izmantotas, abi neatkarīgie trešo personu revidenti kopā ar pusēm apspriedīs visas atšķirības starp šiem diviem ziņojumiem un centīsies labticīgi atrisināt visus neatrisinātos jautājumus.]

Šādu revīzijas ziņojumu izmaksas tiks aprēķinātas šādi: (*precizēt šo izmaksu samaksas kārtību*).

Šis punkts ir atzīmēts kā variants, jo puses var vienoties par citiem pasākumiem, lai pārbaudītu, vai lietotājs pilda savus pienākumus īstenot un uzturēt datu saņēmēja aizsardzības pasākumus.

4.3. **Komercnoslēpuma turētāja veiktie aizsardzības pasākumi**

4.3.1. Datu turētājs var piemērot pasākumus, par kuriem panākta vienošanās **4. papildinājumā**, lai saglabātu to datu konfidencialitāti, kas aizsargāti kā komercnoslēpumi (turpmāk – "komercnoslēpuma turētāja aizsardzības pasākumi").

4.3.2. Datu turētājs var arī vienpusēji īstenot piemērotus tehniskus un organizatoriskus aizsardzības risinājumus, piemēram, programmatūras atjauninājumus, ja tie negatīvi neietekmē datu saņēmēju saskaņā ar šo līgumu.

4.3.3. Datu saņēmējs apņemas nemainīt vai neatcelt komercnoslēpuma turētāja aizsardzības pasākumus vai pasākumus, kas veikti saskaņā ar 4.3.2. punktu, ja vien puses nevienojas citādi.

4.4. **Pienākums kopīgot un tiesības atteikt, aizturēt vai izbeigt**

4.4.1. Ja datu saņēmēja un komercnoslēpuma turētāja aizsardzības pasākumi pēc būtības nav pietiekami, lai pienācīgi aizsargātu konkrētu datu elementu, kas aizsargāts kā komercnoslēpums, datu turētājs, paziņojot datu saņēmējam un sīki aprakstot pasākumu neatbilstību, var pieprasīt, lai tiktu panākta vienošanās par papildu nepieciešamiem tehniskiem vai organizatoriskiem pasākumiem; ja pēc saprātīga laikposma nav panākta vienošanās par šādiem pasākumiem un ja šādu pasākumu nepieciešamība ir pienācīgi pamatota, piemēram, drošības revīzijas ziņojumā, datu turētājs var aizturēt vai pārtraukt konkrēto datu kopīgošanu; šādā gadījumā datu turētājam par to jāpaziņo datu saņēmējam un kompetentajai iestādei, kas izraudzīta saskaņā ar Datu akta 37. pantu; paziņojumam ir jābūt pienācīgi pamatotam, tajā jānorāda pasākumi, par kuriem nav panākta vienošanās, attiecīgā gadījumā attiecīgie komercnoslēpumi, un tas jāsniedz rakstveidā bez liekas kavēšanās; datu turētājam ir jāturpina kopīgot visus datus, kas ir aizsargāti kā komercnoslēpumi un kas nav šie konkrētie dati.

4.4.2. Ja ārkārtējos apstākļos datu turētājs spēj pierādīt, ka, izpaužot datu saņēmējam konkrētus datus, kas aizsargāti kā komercnoslēpums, datu turētājam, visticamāk, tiks nodarīts nopietns ekonomisks kaitējums, pat ja ir īstenoti datu saņēmēja aizsardzības pasākumi un attiecīgā gadījumā komercnoslēpuma turētāja aizsardzības pasākumi, datu turētājs var apturēt attiecīgo konkrēto datu kopīgošanu.

Datu turētājs to var darīt tikai tad, ja sniedz pienācīgi pamatotu paziņojumu datu saņēmējam un kompetentajai iestādei, kas izraudzīta saskaņā ar Datu akta 37. pantu.

Tomēr datu turētājam ir jāturpina kopīgot visus datus, kas ir aizsargāti kā komercnoslēpums un kas nav šie konkrētie dati.

Datu kopīgošanas atteikums vai pārtraukšana saskaņā ar Datu akta 5. pantu attiecas tikai uz ārkārtējiem apstākļiem. Tāpēc paziņojumam ir jābūt pienācīgi pamatotam. Aspekti, kas jāņem vērā, var būt, piemēram, komercnoslēpuma aizsardzības nepiemērojamība trešās valstīs, attiecīgā komercnoslēpuma raksturs un konfidencialitātes līmenis vai attiecīgā savienotā produkta unikalitāte un novitāte.

4.4.3. Ja datu saņēmējs neīsteno un neuztur savus datu saņēmēja aizsardzības pasākumus un ja datu turētājs šo nepilnību pienācīgi pierāda, piemēram, drošības revīzijas ziņojumā, datu turētājs ir tiesīgs aizturēt vai pārtraukt konkrēta identificētā komercnoslēpuma kopīgošanu līdz brīdim, kad datu saņēmējs ir atrisinājis incidentu.

Šādā gadījumā datu turētājam bez nepamatotas kavēšanās ir jāsniedz pienācīgi pamatots rakstveida paziņojums datu saņēmējam un kompetentajai iestādei, kas izraudzīta saskaņā ar Datu akta 37. pantu.

4.4.4. 4.4.1. punkts nedod datu turētājam tiesības izbeigt līgumu. Saskaņā ar 4.4.2. vai 4.4.3. punktu datu turētājs ir tiesīgs izbeigt šo līgumu tikai attiecībā uz konkrētiem identificētiem komercnoslēpumiem un ja:

(a) ir izpildīti visi 4.4.2. vai 4.4.3. punkta nosacījumi;

(b) puses nav atradušas risinājumu samērīgā laikposmā, lai gan ir mēģināts rast izlīgumu, arī pēc saskaņā ar Datu akta 37. pantu izraudzītās kompetentās iestādes iejaukšanās, un

(c) kompetenta tiesa nav piešķīrusi datu saņēmējam tiesas lēmumu, ar ko datu turētājam uzliek pienākumu datus darīt pieejamus, un nav nepabeigtas tiesvedības par šādu lēmumu.

4.5. Tādu datu saglabāšana, kas aizsargāti kā identificēti komercnoslēpumi

4.5.1. Ja datu turētājs izmanto tiesības aizturēt vai pārtraukt datu kopīgošanu saskaņā ar 4.4.1., 4.4.2. un 4.4.3. punktu, tam būs jānodrošina, ka attiecīgie dati tiek saglabāti tā, lai minētie dati tiktu darīti pieejami datu saņēmējam:

(a) pēc tam, kad ir panākta vienošanās par attiecīgajiem aizsardzības pasākumiem un tie ir īstenoti, vai

(b) tiklīdz kompetentā iestāde vai tiesa ir izdevusi saistošu lēmumu, ar ko datu turētājam pieprasa sniegt datus datu saņēmējam.

Šis saglabāšanas pienākums beidzas, ja kompetentā iestāde vai tiesa ar saistošu lēmumu atļauj dzēst šādus saglabātos datus vai ja līgums tiek izbeigts saskaņā ar 4.4.4. punktu.

4.5.2. Datu turētājs sedz izmaksas, kas nepieciešamas datu saglabāšanai saskaņā ar 4.5.1. punktu. Tomēr datu saņēmējs segs šādas izmaksas, ciktāl datu kopīgošana tiek aizturēta vai pārtraukta saskaņā ar 4.4.3. punktu.

5. Datu izmantošana un kopīgošana ar trešām personām

5.1. Atļautā datu lietošana, ko veic datu saņēmējs

Datu saņēmējs apņemas apstrādāt datus, kas tam darīti pieejami saskaņā ar līgumu, tikai tiem mērķiem un saskaņā ar tiem nosacījumiem, par kuriem panākta vienošanās ar pieprasošo lietotāju.

Ja dati vairs nav vajadzīgi saskaņotajam nolūkam, datu saņēmējam tie ir jādzēš, ja vien attiecībā uz datiem, kas ir nepersondati, nav citādas vienošanās ar pieprasošo lietotāju.

5.2. Datu kopīgošana ar trešām personām

5.2.1. Datu saņēmējs nedrīkst datus darīt pieejamus citai trešai personai, izņemot, ja par to ir līgumiska vienošanās ar pieprasošo lietotāju un ja tas ir saderīgi ar aizsardzības pasākumiem, par kuriem panākta vienošanās ar datu turētāju, un saderīgi ar piemērojamiem ES vai valsts tiesību aktiem.

Datu saņēmējs nekādā gadījumā nedrīkst saņemtos datus darīt pieejamus uzņēmumam, kas izraudzīts par vārtzini saskaņā ar Regulas (ES) 2022/1925 (Digitālo tirgu akts) 3. pantu.

5.2.2. Ja datu saņēmējam ir atļauts datus darīt pieejamus trešai personai, datu saņēmējam ir jāveic atbilstoši līgumiski, tehniski un organizatoriski pasākumi, lai nodrošinātu, ka:

(a) *(attiecīgā gadījumā)* trešā persona piemēro vismaz tos pašus aizsardzības pasākumus, kas datu saņēmējam jāpiemēro saskaņā ar 4.2. punktu, un ievēro aizsardzības pasākumus, kurus datu turētājs veicis saskaņā ar 4.3. punktu;

(b) trešā persona lieto datus vienīgi tādā veidā, kas ir saderīgs ar 5.1 un 5.3. punktu;

(c) datu turētājam ir vismaz tādi paši tiesiskās aizsardzības līdzekļi pret trešo personu kā pret datu saņēmēju attiecībā uz datu lietošanu vai izpaušanu, kas aizliegta saskaņā ar 5.3. punktu.

5.2.3. Neatkarīgi no 5.2.1. un 5.2.2. punkta datu saņēmējs var izmantot apstrādes pakalpojumus, piemēram, mākoņdatošanas pakalpojumus (arī infrastruktūru kā pakalpojumu, platformu kā pakalpojumu un programmatūru kā pakalpojumu), mitināšanas pakalpojumus vai līdzīgus pakalpojumus, lai savā vārdā un uz savu atbildību sasniegtu 5.1. punktā noteiktos saskaņotos mērķus. Trešās personas var arī izmantot šādus pakalpojumus, lai savā vārdā un uz savu atbildību sasniegtu mērķus, kādiem dati tiek ar tām kopīgoti.

5.3. **Datu neatļauta lietošana vai kopīgošana**

5.3.1. Datu saņēmējs nedrīkst:

(a) (datu iegūšanas nolūkos) sniegt nepatiesu informāciju datu turētājam, izmantot maldinošus vai piespiedu līdzekļus vai ļaunprātīgi izmantot nepilnības datu turētāja tehniskajā infrastruktūrā, kas paredzēta datu aizsardzībai, vai

(b) neuzturēt līgumiskus tehniskos vai organizatoriskos pasākumus, par kuriem panākta vienošanās 4.2. un 4.3. punktā, vai

(c) bez datu turētāja piekrišanas mainīt vai atcelt tehniskos aizsardzības pasākumus, ko datu turētājs piemēro, lai novērstu neatļautu piekļuvi datiem un nodrošinātu atbilstību šim līgumam, vai

(d) saņemtos datus izmantot neatļautiem mērķiem, pārkāpjot 5.1. punktu, vai

(e) izmantot datus, lai izstrādātu produktu, kas konkurē ar produktu, un šajā nolūkā nekopīgot datus ar trešo personu;

(f) izmantot datus, lai gūtu ieskatu par datu turētāja ekonomisko situāciju, aktīviem un ražošanas metodēm vai datu lietošanu;

(g) izmantot datus tādā veidā, kas negatīvi ietekmē savienotā produkta vai ar to saistīta pakalpojuma drošību;

(h) izmantot datus fizisku personu profilēšanai, izņemot, ja tas ir nepieciešams pieprasošā lietotāja pieprasītā pakalpojuma sniegšanai;

(i) izpaust datus citai trešai personai nelikumīgi vai pretrunā 5.2.1. un 5.2.2. punktam.

Ja datu saņēmējs veic kādu no šīm darbībām, tā ir būtiska neizpilde, kā aprakstīts 8.1.1. punktā, un tai ir papildu sekas, kas aprakstītas 5.3.2. punktā.

5.3.2. Gadījumos, kas minēti 5.3.1. punktā, datu saņēmējam bez nepamatotas kavēšanās jāizpilda datu turētāja vai pieprasošā lietotāja pieprasījumi:

(a) informēt pieprasošo lietotāju par datu neatļautu lietošanu vai izpaušanu un par pasākumiem, kas veikti, lai to izbeigtu;

(b) dzēst datus, ko datu turētājs darījis pieejamus saskaņā ar šo līgumu vai kas iegūti neatļautā vai ļaunprātīgā veidā, un to kopijas;

(c) atlīdzināt datu turētājam, pieprasošajam lietotājam vai aizsargātai trešai personai jebkādu kaitējumu, kas nodarīts neatļautas lietošanas vai izpaušanas dēļ, un

(d) izbeigt tādu preču, atvasināto datu vai pakalpojumu ražošanu, piedāvāšanu, laišanu tirgū vai izmantošanu, kas radīti, pamatojoties uz zināšanām, kuras iegūtas, izmantojot šos datus, vai pārkāpuma preču importu, eksportu vai glabāšanu minētajos nolūkos un

(e) iznīcināt pārkāpuma preces, ja i) pastāv nopietns risks, ka datu nelikumīga izmantošana radīs būtisku kaitējumu datu turētājam, komercnoslēpuma turētājam vai lietotājam, vai ii) ja šis pasākums nebūtu nesamērīgs, ņemot vērā datu turētāja, komercnoslēpuma turētāja vai lietotāja intereses.

6. **Atlīdzība par piekļuves datiem nodrošināšanu**

Pusēm pašā līgumā vai atsevišķā papildinājumā būtu jānosaka sīkāki noteikumi par atlīdzību.

Tām būtu jāvienojas vismaz par šādiem jautājumiem:

— maksājamās atlīdzības summu un valūtu;

— brīdi, kad jāveic maksājums;

— maksājuma veikšanas kārtību.

Saskaņā ar Datu aktu šāda atlīdzība vienmēr var ietvert datu pieejamības nodrošināšanas izmaksu atlīdzināšanu. Tā var ietvert arī uzcenojumu, izņemot gadījumus, kad datu saņēmējs ir MVU vai bezpeļņas organizācija. Tai jebkurā gadījumā ir jābūt samērīgai.

Saskaņā ar Datu akta 9. panta 2. punktu, lai noteiktu atlīdzību, ņem vērā "izmaksas, kas radušās datu pieejamības nodrošināšanā, tostarp jo īpaši izmaksas, kas vajadzīgas datu formatēšanai, izplatīšanai ar elektroniskiem līdzekļiem un glabāšanai", kā arī, ja atlīdzība ietver uzcenojumu – "investīcijas datu vākšanā un sagatavošanā, attiecīgā gadījumā ņemot vērā to, vai citas puses ir sniegušas ieguldījumu attiecīgo datu iegūšanā, ģenerēšanā vai vākšanā".

Saskaņā ar Datu akta 9. panta 3. punktu atlīdzība var būt atkarīga arī no datu apjoma, formāta un rakstura. Saskaņā ar Datu akta 9. panta 7. punktu datu turētājam jebkurā gadījumā ir jāsniedz informācija, kurā pietiekami sīki izklāstīts atlīdzības aprēķina pamats, lai datu saņēmējs varētu novērtēt, vai ir izpildītas tiesību aktos noteiktās prasības.

6.1. **(Piemēro, ja datu saņēmējs kvalificējas kā MVU / bezpeļņas pētniecības organizācija)**

6.1.1. Datu saņēmējs apliecina, ka ir MVU, kā definēts Ieteikumā 2003/361/EK, *vai* bezpeļņas pētniecības organizācija. Tas arī apliecina, ka tam nav Ieteikuma 2003/361/EK pielikuma 3. pantā definēto partneruzņēmumu vai saistīto uzņēmumu ("uzņēmumi"), kas nav kvalificējami kā MVU.

[VARIANTS] [Pierādījumi par iepriekšminēto ir sniegti **3. papildinājumā**.]

6.1.2. Puses vienojas, ka datu saņēmējs atlīdzinās datu turētājam [1. VARIANTS] [šādi: (*precizēt*)] [2. VARIANTS] [kā precizēts **3. papildinājumā**].

6.1.3. Datu turētājs paziņo, ka atlīdzība, par kuru panākta vienošanās, nepārsniedz izmaksas, kas ir tieši saistītas ar datu pieejamības nodrošināšanu datu saņēmējam un ir attiecināmas uz pieprasījumu. Šīs izmaksas var ietvert, piemēram, datu reproducēšanas, izplatīšanas ar elektroniskiem līdzekļiem un glabāšanas izmaksas, bet ne datu vākšanas vai sagatavošanas izmaksas.

Informāciju, kurā izklāstīts atlīdzības aprēķināšanas pamats, kas ļauj datu saņēmējam pārbaudīt, vai šīs prasības ir izpildītas, datu turētājs sniedz **3. papildinājumā**.

6.1.4. Datu saņēmējs nekavējoties informē datu turētāju par visām izmaiņām, kas liek apšaubīt tā klasificēšanu par MVU.

Ja datu saņēmējs vairs nav uzskatāms par MVU, puses apņemas sākt sarunas par saprātīgas atlīdzības apmēru. Ja samērīgā laikposmā vienošanās nav panākta, datu turētājs var apturēt datu kopīgošanu, par to paziņojot datu saņēmējam.

Šādā gadījumā datu turētājam ir jānodrošina datu saglabāšana, lai minētie dati tiktu darīti pieejami datu saņēmējam, tiklīdz ir panākta vienošanās par atlīdzību vai kompetentā iestāde vai tiesa ir pieņēmusi saistošu lēmumu, ar ko datu turētājam pieprasa sniegt datus datu saņēmējam.

Datu turētājs sedz izmaksas, kas nepieciešamas datu saglabāšanai. Tomēr datu saņēmējam ir jāatlīdzina datu turētājam jebkāds ekonomiskais kaitējums, kas radies tāpēc, ka datu saņēmējs nav informējis datu turētāju.

6.2. **(Piemēro, ja datu saņēmējs nekvalificējas kā MVU / bezpeļņas pētniecības organizācija)**

6.2.1. Puses vienojas, ka datu saņēmējs atlīdzinās datu turētājam [1. VARIANTS] [šādi: (precizēt)] [2. VARIANTS] [kā precizēts **3. papildinājumā**].

Informāciju, kurā izklāstīts atlīdzības aprēķināšanas pamats, kas ļauj datu saņēmējam pārbaudīt, vai šīs prasības ir izpildītas, datu turētājs sniedz **3. papildinājumā**.

6.2.2. (*piemēro atlīdzībai naudā*) Ja atlīdzības maksājums kavējas, datu saņēmējam būtu jāmaksā datu turētājam procenti par nokavētu atlīdzību no brīža, kad maksājums ir jāveic, līdz maksājuma veikšanas brīdim, kā noteikts piemērojamos tiesību aktos.

6.2.3. Ja datu saņēmējs sāk kvalificēties kā MVU un attiecīgi informē datu turētāju, puses apņemas mainīt samērīgās atlīdzības summu saskaņā ar Datu akta 9. panta 4. punktu.

7. **Piemērošanas diena, līguma darbības ilgums un izbeigšana**

7.1. **Piemērošanas diena un darbības ilgums**

7.1.1. Šis līgums [1. VARIANTS] [stājas spēkā nekavējoties] [2. VARIANTS] [stājas spēkā no *(precizēt datumu)*].

7.1.2. [VARIANTS]Līgums ir noslēgts [1. VARIANTS] [uz nenoteiktu laiku] [2. VARIANTS] [uz noteiktu laiku (*precizēt)*] pakārtoti jebkādam šajā līgumā paredzētajam līguma izbeigšanās vai izbeigšanas pamatam.]

Apsverot līguma darbības ilgumu, pusēm galvenokārt būtu jāņem vērā lietotāja pieprasījums un līgums, kas noslēgts starp lietotāju un datu saņēmēju. Ja pieprasījums attiecas uz datu **vienreizēju sniegšanu**, ir pietiekami vienoties par piemērošanas dienu.

Ja pieprasījums attiecas uz datu **nepārtrauktu sniegšanu**, pusēm būs jāvienojas par līguma termiņu un jāizvēlas vai nu nenoteikts laikposms, vai arī noteikts laikposms atkarībā no tā, vai pieprasošais lietotājs ir noteicis konkrētu laikposmu.

7.1.3. [VARIANTS] [Datu turētājam jāsāk darīt datus pieejamus datu saņēmējam [1. VARIANTS] [bez liekas kavēšanās pēc līguma stāšanās spēkā] [2. VARIANTS] [datums *(precizēt datumu un attiecīgā gadījumā sīkāku informāciju par laiku)*].]

Parasti puses vēlas, lai izpilde sāktos uzreiz pēc līguma stāšanās spēkā. Taču tas ne vienmēr tā ir, piemēram, ja vienai vai abām pusēm vēl ir jāsagatavojas izpildei.

7.2. **Līguma izbeigšana**

7.2.1. Neatkarīgi no līguma termiņa, kas noteikts 7.1.1. punktā, un neskarot 2.4.3. punktu, šis līgums izbeidzas:

(a) pēc produkta iznīcināšanas vai saistītā pakalpojuma izbeigšanas, vai pēc tam, kad produkts vai saistītais pakalpojums neatgriezeniski zaudē spēju ģenerēt datus, vai

(b) ja abas puses par to vienojas.

7.2.2. Datu saņēmējs jebkurā brīdī līguma darbības laikā var izbeigt līgumu, par to paziņojot datu turētājam (*ierakstīt termiņu*). Datu saņēmējam jāpaziņo pieprasošajam lietotājam, ka līgums ir izbeigts.

[VARIANTS] Ja datu saņēmējs izbeidz līgumu saskaņā ar šo punktu pirms (*ierakstīt laiku vai minimālo līguma termiņu*), tam ir jāatlīdzina datu turētājam datu pieejamības nodrošināšanas izmaksas šādi: *(precizēt)*.

Var būt gadījumi, kad datu turētājam rodas izdevumi, lai datus darītu pieejamus datu saņēmējam, piemēram, pielāgojot savu digitālo infrastruktūru, uzticoties, ka šie izdevumi laika gaitā tiks amortizēti.

Šādā gadījumā datu turētājs var vēlēties būt drošs, ka viņš saņems atlīdzību no datu saņēmēja.

7.3. **Līguma izbeigšanās un izbeigšanas sekas**

7.3.1. Šā līguma termiņa izbeigšanās vai izbeigšana atbrīvo abas puses no to pienākuma veikt un saņemt turpmāku izpildi, bet neietekmē tiesības un saistības, kas uzkrājušās līdz brīdim, kad līgums ir izbeidzies vai izbeigts.

Līguma izbeigšanās vai izbeigšana neietekmē nevienu noteikumu, kas ir spēkā arī pēc tam, kad līgums ir beidzies, jo īpaši ierobežojumus attiecībā uz to, kā datu saņēmējs drīkst lietot un kopīgot datus saskaņā ar 5. punktu, 4. punktu par komercnoslēpumiem, 9.1. punktu par konfidencialitāti, 9.5. punktu par piemērojamiem tiesību aktiem un 9.7. punktu par strīdu izšķiršanu.

7.3.2. [1. VARIANTS] [Datu turētājam jāveic attiecīgi atteikšanās atbalsta pasākumi, ko datu saņēmējs var pamatoti gaidīt.] [2. VARIANTS] [Datu turētājam jāveic šādi atteikšanās atbalsta pasākumi: *(precizēt)*]

Puses var apsvērt, vai datu saņēmējam ir vajadzīgi atteikšanās atbalsta pasākumi.

Tas būs svarīgi, piemēram, ja datu saņēmējam bija atļauts izgūt datus no datu turētāja kontrolēta datu nesēja, bet tas vēl nebija izguvis datus, jo nebija plānojis līguma izbeigšanu.

8. **Tiesiskās aizsardzības līdzekļi līguma pārkāpuma gadījumā**

Puses var vēlēties vienoties ne tikai par tiesībām un pienākumiem, kas attiecas uz datiem (daudzi no tiem jau izriet no Datu akta), bet arī par vispārējo līgumtiesību jautājumiem, piemēram, līgumslēdzējas puses tiesībām un tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, ja otra līgumslēdzēja puse nepilda savas saistības.

Attiecībā uz šādiem vispārējo līgumtiesību jautājumiem puses var vēlēties izmantot tiesību aktos paredzētos noklusējuma noteikumus vai citas līgumu veidnes.

Ja viņi vēlas izmantot šos līguma paraugnoteikumus, viņiem jāpārliecinās, ka tie ir saderīgi ar visiem obligātajiem valsts tiesību aktiem, kas var būt piemērojami līgumam.

8.1. **Neizpildes gadījumi**

8.1.1. Puses saistību neizpilde ir būtiska, ja:

(a) neizpilde ievērojami liedz otrai pusei saņemt to, ko tai bija tiesības gaidīt saskaņā ar šo līgumu, izņemot, ja saistības nepildošā puse nav paredzējusi un nav varējusi pamatoti paredzēt šādu rezultātu, vai

(b) no apstākļiem ir skaidrs, ka nevar paļauties uz saistības nepildošās puses turpmāku izpildi.

8.1.2. Puses neizpilde ir attaisnota, ja tās iemesls ir šķērslis, ko tā nevar ietekmēt, un ja nav pamatoti gaidīt, ka minētā puse šo šķērsli būtu varējusi ņemt vērā šā līguma noslēgšanas brīdī vai būtu varējusi izvairīties no šķēršļa vai tā sekām vai tās pārvarējusi.

Ja šķērslis ir tikai īslaicīgs, attaisnojums par puses saistību neizpildi attiecas uz laikposmu, kurā šķērslis pastāv. Tomēr, ja kavēšanās ir uzskatāma par būtisku neizpildi, otra puse to var par tādu uzskatīt.

Saistības nepildošajai pusei ir jānodrošina, ka otra puse bez liekas kavēšanās saņem paziņojumu par šķērsli un tā ietekmi uz tās spēju pildīt saistības pēc tam, kad saistības nepildošā puse ir uzzinājusi par šiem apstākļiem vai ir pamats uzskatīt, ka tā ir uzzinājusi par šiem apstākļiem. Otrai pusei ir tiesības uz zaudējumu atlīdzību par ekonomiskiem zaudējumiem, kas radušies šāda paziņojuma nesaņemšanas dēļ.

8.2. **Tiesiskās aizsardzības līdzekļi neizpildes gadījumā**

8.2.1. Ja kāda puse nepilda saistības, otrai pusei ir tiesiskās aizsardzības līdzekļi, kas uzskaitīti turpmākajos punktos, neskarot tiesiskās aizsardzības līdzekļus, kuri pieejami saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem.

8.2.2. Tiesiskās aizsardzības līdzekļus, kuri nav nesaderīgi, var apvienot.

8.2.3. Puse nevar izmantot tiesiskās aizsardzības līdzekli, ciktāl tas izraisa otras puses neizpildi, piemēram, ja tās datu infrastruktūras nepilnības neļauj otrai pusei pienācīgi pildīt tās saistības. Puse nevar arī atsaukties uz prasību par nodarīto kaitējumu, ciktāl tā būtu varējusi samazināt kaitējumu, veicot samērīgus pasākumus.

8.2.4. Cietusī puse var:

(a) pieprasīt, lai saistības nepildošā puse bez liekas kavēšanās izpilda savas saistības saskaņā ar šo līgumu, izņemot, ja tas būtu nelikumīgi vai neiespējami vai ja konkrēta izpilde radītu saistības nepildošajai pusei izmaksas, kas ir nesamērīgas ar labumu, kuru būtu guvusi otra puse;

(b) apturēt savu izpildi saskaņā ar šo līgumu, izņemot, ja ir paredzams, ka tas radītu tādus zaudējumus saistības nepildošajai pusei, kuri ir acīmredzami nesamērīgi, ņemot vērā neizpildes smagumu (attiecīgā gadījumā) [ar noteikumu, ka ir izpildīti visi 4.4.4. punktā izklāstītie nosacījumi, ja datu saņēmējs neīsteno vai neuztur 4.2.1. punktā saskaņotos datu saņēmēja aizsardzības pasākumus];

(c) nekavējoties un bez soda izbeigt līgumu, par to paziņojot otrai pusei, ja:

i) otras puses neizpilde ir būtiska vai

ii) tādas neizpildes gadījumā, kas nav būtiska, cietusī puse ir sniegusi paziņojumu, kurā noteikts samērīgs termiņš neizpildes novēršanai, un šis termiņš ir beidzies, bet otra puse to nav izpildījusi;

iii) *(attiecīgā gadījumā)* [ar noteikumu, ka ir izpildīti visi 4.4.5. punktā izklāstītie nosacījumi gadījumos, kas aprakstīti 4.4.2. vai 4.4.3. punktā;]

(d) pieprasīt atlīdzināt ekonomisko kaitējumu, kas nodarīts otras puses neizpildes dēļ un kas nav attaisnots saskaņā ar 8.1.2. punktu; saistības nepildošā puse ir atbildīga tikai par kaitējumu, ko tā ir paredzējusi vai varēja pamatoti paredzēt šā līguma noslēgšanas laikā savas neizpildes dēļ, ja vien neizpilde nav bijusi tīša vai rupjas neuzmanības dēļ.

8.2.5. [VARIANTS] Ja puse nepilda savas saistības saskaņā ar šo līgumu, tā jebkurā gadījumā maksā soda naudas, kas sīki izklāstītas **5. papildinājumā** un ko puses uzskata par zaudējumu atlīdzību 8.2.4. punkta d) apakšpunkta nozīmē. Saistības nepildošajai pusei ir tiesības pieprasīt, lai sods tiek samazināts līdz saprātīgai summai, ja tā var pierādīt, ka sods ir ievērojami pārmērīgs salīdzinājumā ar kaitējumu, kas radies neizpildes dēļ.

Puses var vēlēties noteikt sodu par konkrētiem neizpildes veidiem, jo cietušajai pusei var būt pārāk apgrūtinoši pierādīt faktiskā kaitējuma apmēru, ko izraisījusi, piemēram, datu nesniegšana. Sodiem vajadzētu būt samērīgiem.

9. Vispārīgi noteikumi

9.1. Konfidencialitāte

9.1.1. Par konfidenciālu ir jāuzskata šāda informācija:

(a) informācija, kas attiecas uz kādas puses komercnoslēpumiem, finansiālo stāvokli vai jebkuru citu tās darbību aspektu, ja vien minētā puse šo informāciju nav publiskojusi;

(b) informācija, kurā izklāstīts samērīgas atlīdzības aprēķināšanas pamats;

(c) informācija, kas attiecas uz pieprasošo lietotāju un jebkuru trešo personu, ja vien tās šo informāciju jau nav publiskojušas.

9.1.2. Abas puses vienojas veikt visus saprātīgos pasākumus, lai droši glabātu konfidenciālu informāciju, un nedarīt šādu informāciju pieejamu nevienai trešai personai, izņemot ja:

(a) vienai no pusēm ir juridisks pienākums darīt pieejamu attiecīgo informāciju, piemēram, lai izpildītu pienākumu sniegt informāciju, kas apliecina, ka nav notikusi diskriminācija saskaņā ar Datu akta 8. panta 3. punktu, vai

(b) vienai no pusēm ir jādara pieejama attiecīgā informācija, lai izpildītu savas saistības saskaņā ar šo līgumu, vai

(c) viena puse ir saņēmusi otras puses vai tās puses iepriekšēju piekrišanu, kura sniedz konfidenciālo informāciju vai kuru skar tās izpaušana.

9.1.3. Jebkurā gadījumā datu turētājs var izpaust vai darīt pieejamu [1. VARIANTS] [pieprasošajam lietotājam līgumu] [2. VARIANTS] [pieprasošajam lietotājam tādu informāciju, kas nepieciešama, lai datu turētājs pierādītu savu pienākumu izpildi i) attiecībā uz datu saņēmēju saskaņā ar Datu akta 5. pantu vai ii) saskaņā ar līgumu, kurš noslēgts ar pieprasošo lietotāju saskaņā ar Datu akta 4. panta 6. punktu].

9.1.4. Šie konfidencialitātes pienākumi paliek spēkā pēc līguma izbeigšanas uz *(precizēt laikposmu)*.

9.1.5. Šie konfidencialitātes pienākumi neatceļ stingrākus pienākumus saskaņā ar i) VDAR, ii) noteikumiem, ar ko īsteno Direktīvu 2002/58/EK vai Direktīvu (ES) 2016/943, vai iii) citiem Savienības vai dalībvalsts tiesību aktiem.

9.2. **Diskriminācijas aizliegums**

Datu turētājs apliecina, ka, darot datus pieejamus, šā līguma noteikumi un jebkāda prakse, kas saistīta ar tā izpildi, nediskriminē salīdzināmas datu saņēmēju kategorijas, tai skaitā nevienu no to partneriem vai saistītajiem uzņēmumiem ("uzņēmumi"), kā definēts Ieteikuma 2003/361/EK pielikuma 3. pantā.

Ja datu saņēmējs uzskata, ka nosacījumi, ar kuriem dati tam ir darīti pieejami, ir diskriminējoši, datu turētājam pēc datu saņēmēja pieprasījuma bez liekas kavēšanās ir jāsniedz tam informācija, kas pierāda, ka nekāda diskriminācija nav notikusi.

9.3. **Saziņas līdzekļi**

Visiem paziņojumiem vai citiem paziņojumiem, kas paredzēti šajā līgumā, jābūt rakstveidā, un tos var iesniegt personīgi, nosūtīt pa pastu ar priekšapmaksu vai elektroniski, arī pa e-pastu, ar nosacījumu, ka sūtītājs saglabā pierādījumu par nosūtīšanu, uz turpmāk norādītajām adresēm:

Puse	Kontaktpersona	E-pasta adrese	Tālrunis	Adrese
Lietotājs	[Vārds, uzvārds vai nosaukums] / [amats]	[E-pasta adrese]	[Tālrunis]	[Adrese]
Datu saņēmējs	[Vārds, uzvārds vai nosaukums] / [amats]	[E-pasta adrese]	[Tālrunis]	[Adrese]

Jebkurš šāds paziņojums vai saziņa tiks uzskatīti par saņemtiem:

(a) ja piegādāti personīgi – piegādes dienā;

(b) ja nosūtīti pa priekšapmaksas pastu – trešajā darbdienā pēc nosūtīšanas;

(c) ja nosūtīti elektroniski – nosūtīšanas dienā ar nosacījumu, ka sūtītājs nav saņēmis kļūdas ziņojumu, kas liecina par nesekmīgu piegādi.

9.4. **Viss līgums, tā grozījumi un nodalāmība**

9.4.1. Šis Līgums (kopā ar tā **papildinājumiem**, kas minēti līgumā) ir viss līgums starp pusēm attiecībā uz šā līguma priekšmetu un aizstāj visus iepriekšējos līgumus un vienošanās starp pusēm – gan mutvārdos, gan rakstveidā – attiecībā uz šā līguma priekšmetu.

9.4.2. Jebkādi šā līguma grozījumi būs spēkā tikai tad, ja puses par tiem rakstveidā vienosies, arī jebkādā elektroniskā formā.

9.4.3. Ja kāds šā līguma noteikums tiek atzīts par spēkā neesošu, nederīgu, atceļamu vai neizpildāmu jebkāda iemesla dēļ un ja šis noteikums ir nodalāms no pārējiem līguma noteikumiem, šie pārējie noteikumi joprojām ir spēkā un izpildāmi. Visas no tā izrietošās nepilnības vai neskaidrības šajā līgumā ir jārisina saskaņā ar 9.6. punktu.

9.5. **Piemērojamie tiesību akti**

Šis līgums ir jāreglamentē *(precizēt dalībvalsti)* tiesību aktiem.

9.6. **Interpretācija**

9.6.1. Šo līgumu puses noslēdz, ņemot vērā pušu tiesības un pienākumus saskaņā ar Datu aktu. Jebkurš šā līguma noteikums ir jāinterpretē tā, lai tas atbilstu Datu aktam un citiem Savienības tiesību aktiem vai valsts tiesību aktiem, kas pieņemti saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, kā arī visiem piemērojamiem valsts tiesību aktiem, kuri ir saderīgi ar Savienības tiesību aktiem un no kuriem nevar atkāpties, savstarpēji vienojoties.

9.6.2. Ja kādu nepilnību vai neskaidrību šajā līgumā nevar novērst 9.6.1. punktā norādītajā veidā, šis līgums ir jāinterpretē, ņemot vērā piemērojamos tiesību aktos paredzētos interpretācijas noteikumus (sk. 9.5. punktu).

9.7. **Strīdu izšķiršana**

9.7.1. Puses vienojas darīt visu iespējamo, lai strīdus atrisinātu izlīguma ceļā, un pirms lietas iesniegšanas tiesā vai tribunālā iesniegt strīdu *(ierakstīt konkrētās strīdu izšķiršanas struktūras nosaukumu un kontaktinformāciju vai – attiecībā uz strīdiem tās kompetencē – norādi vērsties jebkurā strīdu izšķiršanas struktūrā dalībvalstī, kas atbilst Datu akta 10. panta nosacījumiem).*

[VARIANTS] [*(precizēt dalībvalsti)* tiesām būs ekskluzīva jurisdikcija izskatīt lietu saistībā ar šo līgumu.]

1. papildinājums

(pierādījumi pēc pieprasījuma un attiecīgā gadījumā pilnvaras)

[jāsagatavo pusēm]

2. papildinājums

(informācija par datiem, uz kuriem attiecas līgums, un par piekļuves kārtību)

Šajā papildinājumā pusēm būtu jāsniedz sīkāka informācija par datiem, uz kuriem attiecas šis līgums, par piekļuves kārtību un par līdzekļiem un informāciju, kas vajadzīga, lai piekļūtu datiem un tos izmantotu, kā saskaņots 3.1 un 3.2. punktā.

Šajā papildinājumā ir ietverts tikai to galveno elementu saraksts, par kuriem pusēm būtu jāvienojas. Gan tā forma, gan saturs pusēm ir jāpielāgo tā, lai tas atbilstu to vajadzībām. Puses var papildināt šo sarakstu.

A. **Datu satura specifikācija**

Papildinājumā jānodala un jāuzskaita produkta dati un saistītā(-o) pakalpojuma(-u) dati, uz kuriem attiecas līgums, norādot datu saturu un vākšanas biežumu (strukturēts datu punktu saraksts vai precīzas datu kategorijas).

B. **Saglabāšanas ilgums**

Papildinājumā būtu jānorāda saglabāšanas ilgums, lai lietotājs būtu informēts par datu pieejamības ilgumu. To var darīt detalizēti par katru datu punktu vai datu punktu grupu.

C. **Datu režīms**

Papildinājumā būtu jāprecizē, vai konkrētie dati, ko reglamentē īpašs režīms, ir visi dati vai daļa no tiem. Papildinājumā varētu, piemēram, norādīt, vai un kādi dati ir kvalificējami kā personas dati.

D. **Datu struktūra un formāts**

Papildinājumā būtu jāprecizē, kādā strukturētā, plaši izmantotā un mašīnlasāmā formātā dati tiek darīti pieejami.

E. **Nosūtīšana / piekļuves līdzeklis**

Papildinājumā būtu jāprecizē, ar kāda droša un ērta elektroniskā datu nesēja starpniecību datu turētājs datus darīs pieejamus datu saņēmējam, vai nu tos nosūtot, vai piešķirot piekļuvi tiem.

F. **Datu piekļuves laiks**

Papildinājumā būtu jāprecizē ātrums, biežums un citi ar laiku saistīti parametri piekļuvei datiem, piemēram, reāllaikā, gandrīz reāllaikā, pastāvīgi, bez liekas kavēšanās un noteiktā biežumā.

G. **Sākuma datums**

Papildinājumā būtu jānorāda jāprecizē datums, kurā datu turētājs datus darīs pieejamus datu saņēmējam.

H. **Informācija, kas nepieciešama datu saņēmēja piekļuves tiesību īstenošanai**

Papildinājumā var precizēt, kāda informācija vajadzīga, lai datu saņēmējs varētu izmantot savas piekļuves tiesības. Tas var ietvert kontaktpersonu tehnisku jautājumu risināšanai datu turētāja pusē, kā arī datu saņēmēja pusē.

3. papildinājums

(pierādījumi par datu saņēmēja lielumu un informācija par atlīdzības aprēķinu)

[jāsagatavo pusēm]

4. papildinājums

(Komercnoslēpumi)

[jāsagatavo pusēm]

V PIELIKUMS

LĪGUMA PARAUGNOTEIKUMI

līgumiem par datu brīvprātīgu kopīgošanu starp datu kopīgotājiem un datu saņēmējiem

Šie līguma paraugnoteikumi ir paredzēti līgumiem, kuros datu kopīgošana ir brīvprātīga starp datu kopīgotāju un datu saņēmēju, t. i., datu kopīgotājam nav pienākuma kopīgot datus saskaņā ar Regulu (ES) 2023/2854 (turpmāk – "Datu akts") vai saskaņā ar jebkuru citu juridisku pienākumu, kas ietverts Savienības tiesību aktos (piemēram, Digitālā tirgus akta 6. panta 9. un 10. punktā) vai valsts tiesību aktos.

Datu akta galvenais jauninājums attiecībā uz šādām attiecībām ir tas, ka tā 13. pantā ir ietverta negodīgu līguma noteikumu kontrole. Līguma noteikumi, kas attiecas uz piekļuvi datiem un to izmantošanu vai atbildību un tiesiskās aizsardzības līdzekļiem ar datiem saistītu pienākumu neizpildes vai izbeigšanas gadījumā un ko uzņēmums vienpusēji noteicis citam uzņēmumam, nav saistoši, ja tie ir negodīgi.

Lai gan šis līgums nav paredzēts, lai aizstātu jau esošos līgumus par datu brīvprātīgu kopīgošanu, to var izmantot kā kritēriju, lai novērtētu spēkā esošo līgumu punktu godīgumu.

Ja produkta datu un saistītā pakalpojuma datu kopīgošana ir obligāta saskaņā ar Datu aktu, izmantojiet vai nu "Līguma paraugnoteikumus līgumiem starp datu turētājiem un datu saņēmējiem par datu pieejamības nodrošināšanu pēc savienoto produktu un saistīto pakalpojumu lietotāju pieprasījuma" (Datu akta 5. pants), vai "Līguma paraugnoteikumus līgumiem par piekļuvi datiem un to izmantošanu starp datu turētājiem un savienoto produktu un saistīto pakalpojumu lietotājiem" (Datu akta 4. pants).

Citi obligātie datu kopīgošanas scenāriji pusēm būtu jāizskata atsevišķi, nodrošinot, ka tiek izpildīti gan pienākumi saskaņā ar konkrēto tiesību normu, gan pienākumi saskaņā ar Datu akta III nodaļu. Šāda veida obligātam datu kopīgošanas scenārijam var piemērot īpašus noteikumu kopumus, ko izstrādājusi Eiropas Komisija vai dalībvalsts.

1. **Līgumslēdzējas puses**

Šis līgums par piekļuvi datiem un to izmantošanu ir noslēgts starp

(ierakstīt vārdu, uzvārdu vai nosaukumu, kontaktinformāciju un citas norādes) ("datu kopīgotājs")

un

(*ierakstīt vārdu, uzvārdu vai nosaukumu, kontaktinformāciju un citas norādes*) ("datu saņēmējs"),

šajā līgumā kopā sauktas "puses" un atsevišķi "puse".

Datu kopīgotājs var būt jebkurš uzņēmums, kas:

— glabā datus un

— ir tiesīgs brīvprātīgi darīt pieejamus datus, un

— atkarībā no konkrētā gadījuma kontrolē datu raksturlielumus vai piekļuves līdzekļus datiem tā, lai varētu izpildīt šajos līguma paraugnoteikumos paredzētos pienākumus (ja tas tā nav, piemērotāks varētu būt cits līgums).

Ņemiet vērā, ka, kopīgojot personas datus, ir jāievēro piemērojamie datu aizsardzības tiesību akti (cita starpā ir vajadzīgs juridisks pamats un, ja dati tiek kopīgoti ar datu saņēmēju trešā valstī, ir jāievēro prasības par datu starptautisku nosūtīšanu).

Attiecībā uz lietojumgadījumiem, kas saistīti ar Datu aktu, datu kopīgotājs varētu būt, piemēram:

— datu turētājs saskaņā ar Regulas (ES) 2023/2854 2. panta 13. punktu, kuram ir tiesības kopīgot produktu datus un saistīto pakalpojumu datus vai kurš vēlas kopīgot atvasinātus vai izsecinātus datus;

— savienota produkta vai ar to saistīta pakalpojuma lietotājs, kuram datu turētājs ir nosūtījis datus (arī, piemēram, datus no virtuālā palīga, kas mijiedarbojas ar produktu vai ar to saistīto pakalpojumu);
— tāds bijušais datu saņēmējs saskaņā ar Regulas (ES) 2023/2854 2. panta 14. punktu, kuram tagad ir tiesības izmantot un darīt datus pieejamus saskaņā ar tā līgumiem ar lietotāju un datu turētāju.

Citos lietojumgadījumos datu kopīgotājs varētu būt, piemēram:

— lauksaimnieks, kas vēlas kopīgot augsnes datus, lai uzlabotu savus augu modeļus ar savu MI nodrošinātāju vai lai mācītu, uzlabotu vai izstrādātu jaunas MI sistēmas ar citu MI nodrošinātāju;

— uzņēmums, kas vēlas pārdot daļu no saviem uzņēmējdarbības datiem citam uzņēmumam;

— universitāte, kas vēlas pārdot datus socioloģiskās pētniecības institūtam, lai veidotu statistiku;

— IT uzņēmums, kas vēlas piedalīties kiberdrošības incidentu datu tīklā, lai optimizētu reaģēšanas uz incidentiem laiku.

Datu saņēmējs var būt jebkurš uzņēmums, kuram datu kopīgotājs dara pieejamus datus un kurš saņem un lieto datus saviem uzņēmējdarbības mērķiem šā līguma darbības jomā kā datu kopīgotāja darījumu partneris.

Datu saņēmēja definīcija šajā līgumā attiecas uz jebkāda veida kopīgotu datu jebkādu saņēmēju, ne tikai uz datu saņēmējiem obligātajos datu kopīgošanas scenārijos saskaņā ar Datu aktu.

2. **Dati, uz kuriem attiecas līgums**

Dati, uz kuriem attiecas šis līgums, sastāv no **1. papildinājumā** norādītajiem datiem ("dati"). Ja uz visiem datiem, kas sniegti saskaņā ar šo līgumu, vai daļu no tiem attiecas īpašs režīms (izņemot personas datus, kas īpaši minēti 3.2. punktā), datu kopīgotājs apņemas identificēt šādus datus **2. papildinājumā**, kā arī veikt atbilstošus pasākumus šādu datu aizsardzībai saskaņā ar piemērojamo režīmu.

Īpašu režīmu noteikšana

Tā kā šie noteikumi attiecas uz pilnīgi brīvprātīgu datu kopīgošanu, datu kopīgotājam nav pienākuma kopīgot datus, uz kuriem attiektos īpašs tiesiskais režīms (proti, atšķirībā no Datu aktā paredzētās obligātās datu kopīgošanas nav pienākuma kopīgot datus, kas aizsargāti kā komercnoslēpumi). Ja netiek kopīgoti dati, uz kuriem attiecas īpašs režīms, tie nav jāiekļauj 2. papildinājumā; tomēr, ja tādi dati tiek kopīgoti, tie ir attiecīgi jāuzskaita un jāaizsargā.

Dati, kas par tādiem atzīti 2. papildinājumā, var būt, piemēram:

— dati, ko datu kopīgotājs aizsargā kā komercnoslēpumu, un tādā gadījumā uz tiem attieksies punkts par "komercnoslēpumiem";

— dati, ko datu kopīgotājs uzskata par konfidenciāliem, un tādā gadījumā tie tiks aizsargāti saskaņā ar punktu par "konfidencialitāti";

— dati, ko aizsargā *sui generis* datubāzes tiesības vai jebkādas citas intelektuālā īpašuma tiesības, un tādā gadījumā piemēro punktu par "intelektuālo īpašumu";

— dati, uz ko attiecas nozarei specifiski noteikumi (piemēram, enerģētikas, aizsardzības, drošības, finanšu, klīnisko pētījumu u. c. jomā), arī noteikumi par kopīgām Eiropas datu telpām;

— dati, ko ietekmē konkurences tiesību ierobežojumi, vai

— dati, ko aizsargā ar jebkādu citu attiecīgu tiesisko režīmu, kuru puses vēlētos uzsvērt.

To datu apraksts, uz kuriem attiecas attiecīgais tiesiskais režīms, būtu jāpapildina ar informāciju, kas vajadzīga datu saņēmēja veiktai likumīgai un drošai datu izmantošanai (piemēram, intelektuālā īpašuma aizsardzības, licencēšanas informācijas un trešo personu autortiesību gadījumā).

Kopīgo Eiropas datu telpu īpašais gadījums

Dažās situācijās datus varētu kopīgot konkrētai jomai paredzētas kopīgas Eiropas datu telpas kontekstā. Šī datu kopīgošana būtu jāīsteno saskaņā ar attiecīgās regulas noteikumiem, kas piemērojami šādai datu telpai, ja runa ir par obligātu datu kopīgošanu saskaņā ar šādu regulu. Ārpus obligātās datu kopīgošanas tvēruma saskaņā ar attiecīgo regulu, kas piemērojama datu telpai, brīvprātīga datu kopīgošana joprojām ir iespējama. Šādā gadījumā var izmantot šo noteikumu kopumu.

3. **Līguma pamats**

3.1. **Datu izcelsme**

3.1.1. Datu kopīgotājs ar šo apliecina, ka saskaņā ar šo līgumu sniegtie dati ir iegūti no šādiem avotiem: *(Precizēt visus datu avotus un, ja iespējams, katra avota sniegtos datus)*

Puses var precizēt dažādus avotus, piemēram:

— produkta dati vai saistītā pakalpojuma dati saskaņā ar Datu aktu;

— citi dati no produkta vai ar to saistīta pakalpojuma, kas nav kvalificējami kā produkta dati vai ar to saistīta pakalpojuma dati saskaņā ar Datu aktu (piemēram, atvasināti dati vai dati no citas programmatūras, piemēram, demogrāfiskie dati, ko lietotnē ievadījis tās lietotājs);

— dati no ārējiem avotiem, piemēram, dati, ko datu kopīgotājam sniegusi trešā persona saistībā ar šādas trešās personas produktiem vai lietotājiem;

— dati, ko datu kopīgotājs izveidojis (autonomi), piemēram, klientu ieraksti, kurus datu kopīgotāja darbinieki izveidojuši savā klientu attiecību pārvaldības sistēmā, tabulas, apstrādātie dati, izsecinātie dati, atvasinātie dati, apvienotie dati utt.

Garantijas parasti ir sekas tam, ka datu kopīgotājs, kas sniedz datus, un datu saņēmējs nespēj pārbaudīt šādu datu likumību un izcelsmi. Šādos gadījumos datu saņēmējam ir jāpaļaujas uz datu kopīgotāju, un šajā sakarā tas var vēlēties iegūt konkrētas garantijas. Tomēr garantijas var nebūt būtiskas situācijā, kad datu saņēmējam ir lielāka iespēja pārbaudīt un/vai uzņemties risku attiecībā uz datiem, piemēram, tāpēc, ka datu kopīgotājs ir MVU un/vai dati tiek izgūti tieši no produkta.

3.1.2. Datu kopīgotājs apliecina, ka:

(a) *(Attiecīgā gadījumā)* tā kā dati satur produkta vai ar to saistīta pakalpojuma nepersondatus (kā definēts Regulā (ES) 2023/2854 par saskaņotiem noteikumiem par taisnīgu piekļuvi datiem un to lietošanu ("Datu akts")) un datu kopīgotājam saskaņā ar šo līgumu ir piekļuve datiem kā datu turētājam, šādu datu apstrāde un kopīgošana saskaņā ar Datu akta 4. panta 13. punktu ir atkarīga no līguma ar attiecīgo lietotāju, kā definēts Datu akta 2. panta 12. punktā ("lietotājs"), un tā, ka šis līgums ļauj datus kopīgot šajā līgumā aplūkotajos nolūkos;

(b) *(attiecīgā gadījumā)* tā kā dati satur produkta vai ar to saistīta pakalpojuma datus un datu kopīgotājs saskaņā ar šo līgumu ir ieguvis piekļuvi tiem kā datu saņēmējs saskaņā ar Datu akta 5. pantu, šis līgums nav pretrunā līgumsaistībām ar lietotāju un datu turētāju un pienākumiem saskaņā ar Datu aktu;

(c) tam pieder dati vai tam ir pietiekamas juridiskas un/vai līgumiskas tiesības uz datiem, nepārkāpjot vai neaizskarot citu personu tiesības, un pret datu kopīgotāju nav sākta neviena darbība, lieta vai tiesvedība, kuras nelabvēlīgs iznākums būtiski negatīvi ietekmētu tā spēju piešķirt tiesības, kuras tam piešķirtas saskaņā ar šo līgumu;

(d) ja vien **2. papildinājumā** nav noteikts citādi un neskarot 3.2. punktu, ir saņemtas un uz sava rēķina uz līguma laiku un līguma nolūkā tiks saglabātas visas atļaujas, licences un pilnvarojumi, kas vajadzīgi, lai datu saņēmējs varētu kopīgot un izmantot jebkurus datus, kuri iegūti no trešās personas vai kurus sniegusi trešā persona.

3.1.3. (*attiecīgā gadījumā*) Tā kā dati satur produkta vai ar to saistīta pakalpojuma datus (kā definēts Datu aktā) un datu kopīgotājs saskaņā ar šo līgumu ir ieguvis piekļuvi tiem kā lietotājs saskaņā ar Datu akta 4. pantu, datu saņēmējs apliecina, ka tam nav noteikts vārtziņa statuss saskaņā ar Regulas (ES) 2022/1925 ("Digitālo tirgu akts") 3. pantu.

3.1.4. [VARIANTS] [Katra puse nodrošina, ka visi dati, datnes vai programmatūra, kas nosūtītas otrai pusei saskaņā ar šo līgumu, nesatur vīrusus, ļaunprogrammatūru, izspiedējprogrammatūru vai citus kaitīgus kodus, kas varētu apdraudēt otras puses sistēmu integritāti, drošību vai funkcionalitāti.]

3.1.5. [VARIANTS] [Katra puse nodrošina, ka visi dati, datnes vai programmatūra, kas nosūtīti otrai pusei saskaņā ar šo līgumu, izriet no datu vākšanas darbībām, kuras atbilst piemērojamiem *(precizēt: profesionālie un ētiskie nozares, kiberdrošības, pētniecības un/vai MI)* standartiem.]

3.2. **Atbilstība datu un privātās dzīves aizsardzības tiesību aktiem**

3.2.1. Ciktāl dati ir kvalificējami kā personas dati, katra puse apliecina, ka tie atbilst Regulai (ES) 2016/679 ("VDAR") un attiecīgā gadījumā Direktīvai 2002/58/EK, kā arī visiem citiem piemērojamiem datu aizsardzības tiesību aktiem.

3.2.2. Pusēm **3. papildinājumā** ir jānorāda informācija par to, kuri dati uzskatāmi par personas datiem, kā arī pušu attiecīgie pienākumi attiecībā uz šādu personas datu apstrādi saskaņā ar šo līgumu.

Pušu uzdevumi un vienošanās saskaņā ar VDAR

Jēdziens "personas dati" saskaņā ar VDAR ir ļoti plašs. Tas aptver visus datus, kas attiecas uz identificētu vai identificējamu personu. Nepersondati var kļūt par personas datiem, piemēram, ja tie ir daļa no jauktas datu kopas, kurā tie ir apvienoti ar jauniem datiem, un šīs apvienošanas rezultāts ļauj sasaistīt datus ar identificētu vai identificējamu personu. Tas var notikt arī tad, ja rodas jaunas datu apstrādes spējas. Pusēm būtu jānovērtē savas lomas saskaņā ar VDAR.

VDAR pamatjēdzieni:

— "datu subjekts" ir identificēta vai identificējama fiziska persona, uz kuru attiecas informācija;

— "pārzinis" ir fiziska vai juridiska persona, publiska iestāde, aģentūra vai cita struktūra, kas viena pati vai kopīgi ar citām nosaka personas datu apstrādes nolūkus un līdzekļus;

— "apstrādātājs" ir fiziska vai juridiska persona, publiska iestāde, aģentūra vai cita struktūra, kura pārziņa vārdā apstrādā personas datus.

Šos punktus piemēro, ja datu kopīgotājs ir pārzinis vai kopīgs pārzinis ar citu pusi saskaņā ar VDAR. Lai noteiktu, kam ir kāda loma saskaņā ar VDAR, pusēm ir jāapsver, vai tās nolemj, kāpēc (kādam mērķim) un kā (kādi līdzekļi jāizmanto) personas dati tiek apstrādāti.

— Ja datu kopīgotājs kopīgo datus ar datu saņēmēju, kurš izmanto datus saviem mērķiem, abas puses ir atsevišķi pārziņi un uzņemas atbildību par VDAR ievērošanu.

— Ja datu kopīgotājs kopīgo datus ar datu saņēmēju, lai īstenotu kopīgu mērķi, datu kopīgotājs un datu saņēmējs ir kopīgi pārziņi saskaņā ar VDAR 26. pantu. Tiem kopīgi jāvienojas par to, kā tie ievēro VDAR.

— Ja ir vajadzīgi papildu līguma punkti, lai nodrošinātu atbilstību VDAR (piemēram, saskaņā ar 26. vai 46. pantu), šādus punktus var izmantot (un tie būtu jāizmanto) kopā ar šiem līguma paraugnoteikumiem. Puses uz tiem var atsaukties **3. papildinājumā**, kurā parasti būtu jāprecizē, kā tiek izpildītas VDAR noteiktās prasības, arī attiecībā uz pušu attiecīgajām lomām un pienākumiem saskaņā ar VDAR.

Derīgs juridiskais pamats

Datu kopīgošanai vajadzētu balstīties uz derīgu juridisko pamatu saskaņā ar VDAR 6. panta 1. punktu, un datu subjekts ir jāinformē par šo (turpmāko) apstrādi saskaņā ar VDAR 13. vai 14. pantu.

— Derīgs juridiskais pamats datu kopīgotājam un datu saņēmējam, kas darbojas kā divi atsevišķi vai kopīgi pārziņi, varētu būt attiecīgā datu subjekta piekrišana, līgums ar attiecīgo datu subjektu vai tā interesēs vai pārziņa(-u) vai trešās personas leģitīmās interesēs (ar noteikumu, ka attiecīgā datu subjekta intereses vai tiesības nav svarīgākas).

— Datus var kopīgot tikai konkrētam, skaidram un likumīgam mērķim. Tas varētu būt, piemēram, datu kopīgošana produkta uzlabošanas nolūkā, kad puses vienojas izmantot datus, lai kopīgi izstrādātu jaunu funkcionalitāti.

— Datu kopīgotājs, kas darbojas kā pārzinis, pamatojoties uz savām leģitīmajām interesēm nākotnē veiksmīgāk noturēt klientus, varētu arī kopīgot datus ar savu mātesuzņēmumu, kas darbojas arī kā neatkarīgs datu pārzinis un lieto datus globālas statistikas izveidei, pamatojoties uz savām leģitīmajām interesēm uzlabot grupas sniegtos pakalpojumus visā pasaulē.

Datu saņēmējam no datu kopīgotāja būtu jāsaņem pietiekama informācija, lai varētu pierādīt atbilstību VDAR. Piemēram, puses var vienoties **3. papildinājumā** minēt datu vākšanas sākotnējo nolūku. Tas var būt nepieciešams, lai noskaidrotu, vai kopīga pārziņa gadījumā apstrāde citā nolūkā ir saderīga ar nolūku, kādā personas dati sākotnēji tika vākti saskaņā ar VDAR 6. panta 4. punktu. Visa vajadzīgā informācija par pušu attiecīgajiem pienākumiem attiecībā uz šādu personas datu apstrādi saskaņā ar šo līgumu būtu jānorāda **3. papildinājumā**.

Plašāka informācija par VDAR.

— VDAR galveno jēdzienu skaidrojums:

https://commission.europa.eu/law/law-topic/data-protection/data-protection-explained_lv

— Datu aizsardzības rokasgrāmata mazajiem uzņēmumiem:

https://www.edpb.europa.eu/sme-data-protection-guide/home_lv

— Eiropas Datu aizsardzības kolēģijas pamatnostādnes, ieteikumi un paraugprakse:

https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/general-guidance/guidelines-recommendations-best-practices_lv

— Jūs varat atrast papildu norādījumus, ko sniedz valsts datu aizsardzības iestādes katrā dalībvalstī. Datu aizsardzības iestāžu saraksts:

https://www.edpb.europa.eu/about-edpb/about-edpb/members_lv

— Līguma standartklauzulas saskaņā ar VDAR 28. pantu:
https://commission.europa.eu/publications/publications-standard-contractual-clauses-sccs_lv

— Informācija, nosūtot personas datus ārpus ES / EEZ:
https://commission.europa.eu/law/law-topic/data-protection/international-dimension-data-protection_lv

3.3. **Apliecinājumu neprecizitāte**

3.3.1. Jebkura puse, kas uzzina, ka kāds no šajā punktā minētajiem apliecinājumiem nav vai vairs nav precīzs vai tuvākajā nākotnē vairs nebūs precīzs, bez liekas kavēšanās par to ziņo otrai pusei, izņemot, ja otra puse par to jau zina vai tai jau vajadzētu zināt.

3.3.2. Tiklīdz attiecīgā puse uzzina par šo situāciju, tai jāveic atbilstoši pasākumi un, ciktāl iespējams, jālabo apliecinājuma neprecizitāte. Ja situācija netiek labota un to nevar labot, šis līgums ir jāizbeidz ar rakstveida paziņojumu par izbeigšanu, kurā norādīti izbeigšanas iemesli, ko viena puse sniegusi otrai pusei. Izbeigšana stājas spēkā nekavējoties. Ja neprecizitāte skar tikai daļu no datiem, uz kuriem attiecas šis līgums, izbeigšana stājas spēkā tikai attiecībā uz konkrēto daļu.

3.3.3. Līguma izbeigšanas turpmākās sekas ir reglamentētas 9.3. punktā.

4. Datu pieejamības nodrošināšana

4.1. Datu raksturlielumi

Datu kopīgotājs var uzņemties dažādas saistības attiecībā uz sniegtajiem datiem, sākot ar pamatsaistībām, ka tie tiks nodrošināti kopā metadatiem, kas padarīs tos saprotamus, un beidzot ar visstingrākajām saistībām, ka tie atbildīs datu saņēmēja iecerētajiem mērķiem un/vai būs izsmeļoši un precīzi. Puses var izvēlēties kādu no turpmāk minētajām izvēlēm.

Turklāt puses var pievienot jebkādas papildu prasības, kas ir lietderīgas no konkrētās datu kopīgošanas situācijas viedokļa: piemēram, ja datus kopīgo pētniecības nolūkos, pētniecības reprodu cējamības nolūkā var būt jānorāda katras atjauninātās datu kopas versijas biežums un saglabāšanas periods, un tādā gadījumā šos elementus var pievienot turpmāk iedaļā "Īpašas kvalitātes prasības".

Datu kopīgotājs datus dara pieejamus datu saņēmējam:

(a) tādā pašā kvalitātē, kāda ir pieejama datu kopīgotājam, un

(b) kopā ar attiecīgajiem metadatiem, domēnu tabulām, semantiku, licencēšanas informāciju un citu informāciju, kas vajadzīga, lai dati būtu saprotami datu saņēmējam,

[VARIANTS] c) [un *(attiecīgā gadījumā izvēlēties vienu vai vairākas vajadzīgās izvēles*)

i) dati ir pieejami visaptverošā, strukturētā, plaši izmantotā un mašīnlasāmā formātā. Puses uzskata, ka šī prasība ir izpildīta ar šādām specifikācijām attiecībā uz datiem: *(precizēt)*

ii) datus dara pieejamus saskaņā ar *FAIR* (atrodami, piekļūstami, savietojami, atkalizmantojami) principiem, kas sīkāk aprakstīti www.go-fair.org/fair-principles: [VARIANTS] [(*aprakstīt, kā izpildīt FAIR kritērijus*)]

FAIR principu ievērošanu var panākt, izpildot vairākas izmērāmas prasības. *RDA FAIR* brieduma modelis (https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC140764) nodrošina sistēmu, ar kuru novērtēt, cik lielā mērā šie rādītāji ir izpildīti. Datu kopīgotājam sava datu kopīgošanas prakse būtu jāsaskaņo ar brieduma līmeni, kas atbilst tā konkrētajām vajadzībām.

Datu kopīgotājam ir jānodrošina vismaz tas, ka metadati ir pieejami un atbilst visiem rādītājiem, ko brieduma modelis apzīmējis kā "būtiskus". Turklāt datu kopīgotājs var izmantot kontekstam specifiskus rīkus, labu praksi un pamatnostādnes, piemēram, tās, kas pieejamas https://doi.org/10.2760/5646214, lai vienkāršotu un konkretizētu *FAIR* principu īstenošanu.

iii) datus pielāgo šādam datu kopīgotāja veiktās apstrādes kontekstam saskaņā ar parastajām gaidām: (*pievienot īsu aprakstu*)

iv) dati atbilst datu saņēmēja izvirzītajiem mērķiem: (*pievienot īsu aprakstu*)

v) datu kopīgotājs datu saņēmējam dara pieejamu šādu informāciju: (*pievienot/izņemt/papildināt konkrētas kvalitātes prasības*)

— izsmeļošu datu kopu, t. i., dati satur visus datus, kas ir datu kopīgotāja rīcībā šā līguma darbības jomā, un/vai

— atjauninātu datu kopu, t. i., dati atspoguļo datus, kas ir datu kopīgotāja rīcībā šā līguma parakstīšanas dienā, un/vai

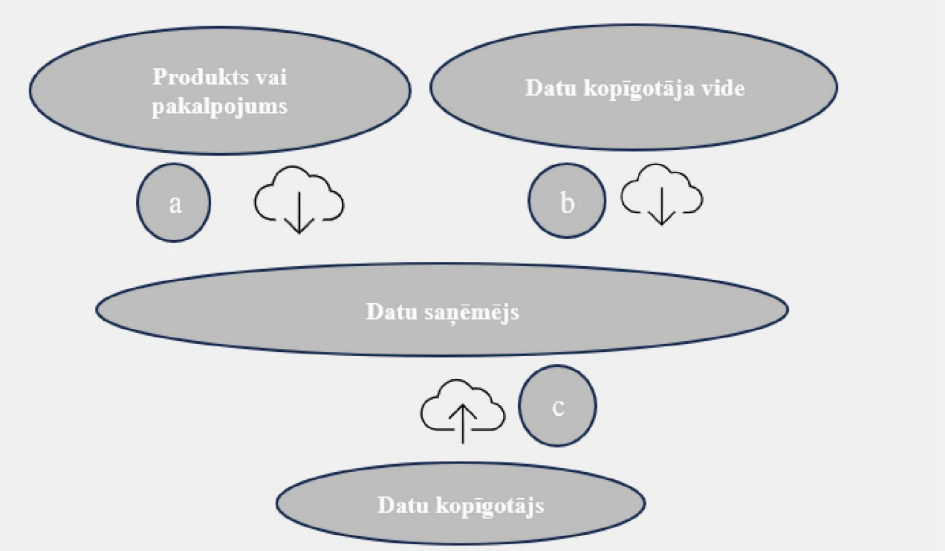
— precīzu datu kopu, t. i., datus ir izskatījis datu kopīgotājs, un, cik tam zināms, tie ir bez kļūdām, pareizi un uzticami, un/vai

— datu kopu, kas atbilst šādiem standartiem: *(precizēt, piemēram, sadarbspēju, piekļūstamību, drošību utt.)*

— datu kopu, kas pieejama atvērtā formātā, t. i., formātā, kurš nav patentēts un kuru var izmantot ikviens, proti: *(precizēt)*].

4.2. **Datu kopīgotāja pienākumi saistībā ar piekļuvi datiem**

Datu kopīgotājs var darīt datus pieejamus dažādos veidos, piešķirot vai saglabājot datu tehnisko kontroli (neskarot piešķirtās vai saglabātās intelektuālā īpašuma tiesības). Piemēram, puses var vienoties, ka datu saņēmējs izgūst datus no produkta vai pakalpojuma (a) variants) vai no datu kopīgotāja vides (b) variants) vai ka datu kopīgotājs nosūta datus uz datu saņēmēja vidi (c) variants).

Puses var arī vienoties, ka dati netiks nosūtīti datu saņēmējam, bet tiks darīti pieejami apstrādei datu kopīgošanas vidē. Tas būtu īpaši svarīgi situācijā, kas saistīta ar personas datiem (d) variants).

Darot datus pieejamus saskaņā ar vienu vai vairākām no šīm iespējām, pusēm ir jāīsteno dažādi datu drošības pasākumi, lai nodrošinātu datu sākotnējo un pastāvīgo konfidencialitāti, integritāti un pieejamību. Papildus 3.2. punktā aprakstītajām tiesiskajām garantijām attiecībā uz personas datiem (attiecīgi 3. papildinājumā) drošības pasākumiem (kā sīkāk aprakstīts 4. papildinājumā) būtu jāaptver arī tehniskie un organizatoriskie aspekti, piemēram, attiecībā uz:

— datu konfidencialitāti, izmantojot piekļuves kontroli un drošu datu plūsmu;

— datu saglabāšanas un dzēšanas noteikumiem;

— datu integritātes pasākumiem un uzraudzības pasākumiem;

— noteikumiem par datu aizsardzības pārkāpumiem.

4.2.1. Datu kopīgotājs dara datus pieejamus datu saņēmējam šādā veidā:

(a) [VARIANTS: datu saņēmējs tos izgūst no produktiem vai pakalpojumiem] [ļauj tiešā veidā izgūt no šādiem produktiem un/vai pakalpojumiem, ko datu kopīgotājs neuztur, cita starpā darot pieejamas visas nepieciešamās tehniskās specifikācijas (piemēram, saziņas protokolu) saskaņā ar šādiem tehniskajiem nosacījumiem: (*norādīt metodi un produktus/pakalpojumus, ko datu kopīgotājs nemitina*);]

(b) [VARIANTS: datu saņēmējs tos izgūst no datu kopīgotāja vides] [ļaujot tos izgūt no datu kopīgotāja vides, cita starpā darot pieejamas visas nepieciešamās tehniskās specifikācijas, saskaņā ar šādiem tehniskajiem nosacījumiem: (*norādīt metodi, piemēram, datnes lejupielāde vai lietojumprogrammas saskarnes (API) izmantošana, lai mijiedarbotos ar datu kopīgotāja pakalpojumiem*);]

(piemēro, ja izvēlas a vai b iespēju) [Datu kopīgotājs ar šo atļauj datu saņēmējam izmantot specifikācijas datu izgūšanai tikai tā, kā noteikts šajā līgumā. Izņemot iepriekšminētās tiesības, datu saņēmējs ar šo piekrīt un atzīst, ka tam nav citu tiesību, interešu vai licences attiecībā uz specifikācijām.]

(c) [VARIANTS: datu kopīgotājs tos nosūta uz datu saņēmēja vidi] [[nodrošina datu pilnīgu nosūtīšanu no datu kopīgotāja vides uz datu saņēmēja vidi, ievērojot šādus tehniskos nosacījumus: *(norādīt metodi, piemēram, ZIP datņu vienreizēju vai regulāru pārsūtīšanu datu saņēmējam)*;]

(d) [VARIANTS: datu saņēmējs piekļūst datu kopīgotāja videi] [nodrošina piekļuvi datiem datu kopīgotāja vidē, ievērojot šādus tehniskos nosacījumus: *(norādīt metodi, piemēram, pieteikšanos platformā, atļautās funkcijas, arī eksportēšanas funkcijas, atkarībā no konkrētā gadījuma)*;]

ar šo datu kopīgotājs piešķir datu saņēmējam nenodotamas un nelicencējamas tiesības piekļūt datiem iepriekš aprakstītajā vidē tikai šajā līgumā noteiktajam mērķim un tikai tik ilgi, cik noteikts šajā līgumā. Datu kopīgotājs patur tiesības apturēt piekļuvi videi, ja tiek konstatēta neatbilstīga izmantošana.

4.2.2. Šā 4.2.1. punkta nolūkā uzskata, ka datu kopīgotāja vide un datu saņēmēja vide ietver:

(a) jebkuras tādas trešās personas vidi, kuru attiecīgā puse izraudzījusies datu glabāšanai vai saņemšanai tās vārdā (attiecīgā gadījumā arī jebkādu drošu apstrādes vidi, kas definēta Regulas (ES) 2022/868 2. panta 20. punktā);

(b) jebkuru lietojumprogrammu vai programmatūru, ko attiecīgā puse mitina tieši vai izmantojot pakalpojumu sniedzējus.

Gadījumos, kad ir jāizstrādā mašīnmācīšanās vai MI lietotnes, var izmantot jaunas tehnoloģijas, piemēram, "Federed Learning" un "Differential Privacy", kā sīkāk aprakstīts https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC141298, lai nodrošinātu, ka datu saņēmējam ir piekļuve datiem privātumu aizsargājošā veidā.

"Federed Learning" gadījumā datus "apmeklē" datu saņēmēja algoritms, kas tiek izpildīts datu kopīgotāja vai trešās personas drošā apstrādes vidē. Šī pieeja liedz datu saņēmējam tiešu piekļuvi datiem un to redzamību. "Differential Privacy" gadījumā sākotnējiem datiem pievieno troksni, lai aizsargātu konkrētas sensitīvas iezīmes.

4.2.3. Datu kopīgotājs datus dara pieejamus datu saņēmējam saskaņā ar šādām laika prasībām/kalendāru: (*norādīt laiku (piemēram, dienu, konkrētu laiku, biežumu, reāllaiku) un/vai detalizētu kalendāru vai termiņu*)

[VARIANTS] [Ja šā līguma darbības laikā datu kopīgotāja rīcībā nonāk atjaunināta vai labota datu versija, tas apņemas bez liekas kavēšanās darīt šādu atjauninātu vai labotu versiju pieejamu datu saņēmējam, tiklīdz tā kļūst pieejama datu kopīgotājam. Ja dati tiek pastāvīgi atjaunināti un laboti, tie tiks darīti pieejami datu saņēmējam *(precizēt: dienā/nedēļā/mēnesī)*.]

[VARIANTS] Datu kopīgotājs nodrošina, ka katra jaunā datu kopas versija ir pareizi marķēta un ka iepriekšējās versijas saņēmējam ir pieejamas visu līguma darbības laiku un *(precizēt)* laikposmu pēc tam.

[VARIANTS] Datu kopīgotājs datus glabā *(precizēt laikposmu)* , pēc kura tie vairs nebūs pieejami datu saņēmējam.

4.2.4. Datu kopīgotājam jānodrošina datu saņēmējam līdzekļi un informācija, kas vajadzīga, lai piekļūtu datiem vai tos saņemtu saskaņā ar šo līgumu. Tas jo īpaši ietver:

(a) [VARIANTS, ja dati netiek sniegti standarta formātā] [programmatūras un tās licences nodrošināšanu, kas vajadzīga, lai datus izmantotu saskaņotajam mērķim un kas nav viegli pieejama tirgū, bet ko var nodrošināt datu kopīgotājs, un/vai kartēšanu no pieejamā formāta līdz atvērtai un plaši izmantotai specifikācijai/vārdnīcai;]

(b) datu kopīgotājam viegli pieejamas informācijas sniegšanu par datu izcelsmi un jebkādām tiesībām, kas trešām personām varētu būt attiecībā uz datiem, vai faktiem, kas var radīt šādas tiesības.

[VARIANTS] Puses ar šo vienojas, ka šie līdzekļi un informācija ietver: *(precizēt)*.

4.3. **Datu saņēmēja pienākumi attiecībā uz piekļuvi datiem**

4.3.1. Datu saņēmējs sniedz datu kopīgotājam tehnisko informāciju un attiecīgos datus, kas vajadzīgi, lai datu kopīgotājs izpildītu iepriekš izklāstītās prasības.

4.3.2. (Attiecīgā gadījumā attiecībā uz piekļuvi datiem datu kopīgotāja vidē) Datu saņēmējs:

(a) nodrošinās, ka datu kopīgotāja videi var piekļūt tikai tie darbinieki, kuri strādā datu saņēmēja labā vai kopā ar to un kuru pienākumu izpildei ir nepieciešama piekļuve šim līgumam ("princips "nepieciešamība zināt""), un ka šie darbinieki ievēros šo līgumu, tā papildinājumus un piemērojamos tiesību aktus;

(b)

i) neatļaus un nedos iespēju trešai personai piekļūt datu kopīgotāja videi;

ii) neradīs atvasinātus darbus un nepiekļūs datu kopīgotāja videi, lai izstrādātu kādu konkurējošu produktu vai pakalpojumu vai kopētu kādu elementu, funkciju vai grafiku datu kopīgotāja vidē;

iii) nekopēs, nereplicēs, neveiks reverso inženieriju, nedekompilēs, neizjauks un nemēģinās iegūt kādu pirmkodu, algoritmus, metodes vai paņēmienus, ko izmanto datu kopīgotāja vidē [VARIANTS] [izņemot tiktāl, ciktāl tas noteikti vajadzīgs saderības testēšanai vai integrēšanas optimizācijai];

iv) neapies nevienu datu kopīgotāja vides drošības mehānismu vai

v) neizmantos datu kopīgotāja tehnisko vidi, lai iegūtu piekļuvi datiem, kas nav dati, uz kuriem attiecas šis līgums, vai citos apstākļos, kā noteikts šajā līgumā.

4.4. **Drošības pasākumi**

4.4.1. Kad dati tiek darīti pieejami saskaņā ar 4.2.1. punktā noteikto piekļuves kārtību, katra puse nodrošina datu konfidencialitāti, integritāti un pieejamību, īstenojot atbilstošus drošības pasākumus, kas aprakstīti **4. papildinājumā**.

4.4.2. Ja izmaiņas datos vai to vidē var ietekmēt datu drošību, datu kopīgotājs un datu saņēmējs vienojas novērtēt drošības pasākumus (precizēt: regulāri / pēc otras puses pieprasījuma / pēc īpašiem pasākumiem) un godprātīgi risināt sarunas par visiem nepieciešamajiem pielāgojumiem.

4.4.3. Katra puse pēc pieprasījuma sniedz otrai pusei sīku informāciju par īstenošanas pasākumiem, kas veikti saskaņā ar šo 4.4. punktu un 4. papildinājumu.

4.4.4. Katra puse 24 stundu laikā pēc datu atklāšanas ziņo otrai pusei par visiem drošības pārkāpumiem, kuru rezultātā notikusi nejauša vai nelikumīga datu iznīcināšana, nozaudēšana, pārveidošana, neatļauta izpaušana vai piekļuve tiem.

4.4.5. [VARIANTS] [Datu kopīgotājs patur tiesības periodiski veikt revīzijas vai pieprasīt dokumentāciju, lai pārbaudītu atbilstību datu saņēmējam noteiktajām drošības prasībām.]

4.4.6. (attiecīgā gadījumā) Datu kopīgotājs apņemas neglabāt nekādu informāciju par datu saņēmēja piekļuvi pieprasītajiem datiem, izņemot informāciju, kas nepieciešama:

(a) lai piekļūtu datiem;

(b) (attiecīgā gadījumā) datu infrastruktūras drošībai un uzturēšanai un

(c) datu kopīgotāja juridisko pienākumu izpildei.

Datu kopīgotājs informēs datu saņēmēju par datu kopīgotāja glabāto informāciju saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem vai pēc datu saņēmēja pieprasījuma.

4.5. **Pienākums veikt atkārtotas sarunas, atgriezeniskā saite un vienpusējas izmaiņas**

4.5.1. Ja datus dara pieejamus saskaņā ar līgumisko vienošanos par datu raksturlielumiem, piekļuves procedūrām vai nepieciešamajiem līdzekļiem un informāciju, kas ļauj piekļūt datiem un tos lietot, un ja izrādās, ka ar saskaņoto līgumisko vienošanos nepietiek, lai piekļūtu datiem un tos lietotu, kā noteikts šajā līgumā, puses apņemas godprātīgi sākt sarunas un pielāgot līgumisko vienošanos.

4.5.2. Ja datu saņēmējs konstatē incidentu, kas saistīts ar 2. punktu par datiem, uz kuriem attiecas līgums, vai 4.1. un 4.2. punktu par datu raksturlielumiem un piekļuves kārtību, un ja datu saņēmējs sniedz datu kopīgotājam incidenta sīku aprakstu, datu kopīgotājam un datu saņēmējam ir godprātīgi jāsadarbojas, lai noteiktu incidenta iemeslu. Ja incidentu izraisīja datu kopīgotāja pienākumu neizpilde, tam bez nepamatotas kavēšanās ir jānovērš pārkāpums. Ja datu kopīgotājs to nedara, tas tiek uzskatīts par būtisku pārkāpumu un datu saņēmējs var aktivizēt šā līguma 10. punktu par tiesiskās aizsardzības līdzekļiem līguma pārkāpuma gadījumā.

4.5.3. Ja kāda līgumiskā vienošanās, par ko panākta vienošanās saskaņā ar 4.1.–4.2. punktu, ir neiespējama vai pārmērīgi apgrūtinoša, jo pēc līguma noslēgšanas ir notikušas ārkārtējas apstākļu izmaiņas, datu kopīgotājam ir jāsniedz datu saņēmējam sīks situācijas apraksts un puses godprātīgi sāks sarunas un pielāgos līgumisko vienošanos. Proti, katrai pusei ir jāsniedz otrai pusei pietiekama informācija, lai novērtētu, apspriestu un atrisinātu konkrēto situāciju. Šis punkts neietekmē datu saņēmēja tiesības aktivizēt tiesiskās aizsardzības līdzekļus saskaņā ar 10. punktu.

4.5.4. Datu kopīgotājs var labticīgi vienpusēji mainīt sīkāku informāciju par līgumisku vienošanos attiecībā uz datiem un piekļuves kārtību, ja to objektīvi pamato datu kopīgotāja parastā uzņēmējdarbības prakse, piemēram, veicot tehniskas izmaiņas sakarā ar tūlītēju drošības ievainojamību datu kopīgotāja piedāvāto produktu vai saistīto pakalpojumu līnijā vai izmaiņas datu kopīgotāja infrastruktūrā. Visām izmaiņām jāatbilst 4.1. un 4.2. punktā noteiktajām pamatprasībām.

4.5.5. Datu kopīgotājam ir jāpaziņo par izmaiņām datu saņēmējam vismaz (*norādīt samērīgu termiņu*) pirms izmaiņu stāšanās spēkā.

Var pietikt ar īsāku paziņošanas termiņu:

(a) ja izmaiņas negatīvi neietekmē datu saņēmēja piekļuvi datiem un to izmantošanu vai

(b) ja šāds paziņojums konkrētajos apstākļos būtu neiespējams vai nepamatots, piemēram, ja tikko atklātas drošības neaizsargātības dēļ ir vajadzīgas tūlītējas izmaiņas.

Ja izmaiņas negatīvi ietekmē datu saņēmēja piekļuvi datiem un to izmantošanu, puses apņemas sadarboties, lai mazinātu šādu ietekmi. Datu saņēmējs jebkurā gadījumā var izbeigt līgumu (attiecīgo līguma daļu) bez jebkādas atlīdzības datu kopīgotājam, neatkarīgi no jebkādām citām datu saņēmēja tiesībām vai tiesiskās aizsardzības līdzekļiem.

5. **Datu izmantošana un kopīgošana ar trešām personām**

5.1. **Datu izmantošana**

5.1.1. Atļautie nolūki (*atzīmēt tikai vienu izvēli*)

[IEROBEŽOJOŠS VARIANTS] [Datu saņēmējs var apstrādāt datus tikai šādos nolūkos: *(precizēt atļautos nolūkus)* ("atļautie nolūki")].

vai

[VISPĀRĪGS VARIANTS tikai attiecībā uz nepersondatiem] [Datu saņēmējs var apstrādāt datus jebkādā likumīgā nolūkā ("atļautie nolūki") [VARIANTS], [kas nav (*precizēt, piemēram, saņemto datu izmantošana, lai gūtu ieskatu par datu kopīgotāja ekonomisko situāciju, aktīviem un ražošanas metodēm vai datu kopīgotāja veikto datu izmantošanu*)].]

(*Attiecīgā gadījumā, ja dati satur produkta vai ar to saistīta pakalpojuma datus un datu kopīgotājs saskaņā ar šo līgumu ir ieguvis piekļuvi tiem kā lietotājs vai datu saņēmējs saskaņā ar Datu akta 4. vai 5. pantu*) Katrā ziņā datu saņēmējs saņemtos datus nedrīkst izmantot, lai izstrādātu produktu, kas konkurē ar produktu, no kura dati iegūti.

Vienojoties par atļautajiem mērķiem, pusēm būtu jāņem vērā visi ierobežojumi, kas izriet no piemērojamiem tiesību aktiem vai to līgumsaistībām pret trešām personām. Piemēram, ja dati ir produkta dati, kā definēts Datu aktā, un ja datu kopīgotājs ir produkta lietotājs vai datu saņēmējs Datu akta nozīmē, tam būtu jāievēro Datu akta 4. panta 10. punktā un 6. panta 2. punkta e) apakšpunktā paredzētais aizliegums izstrādāt konkurējošu produktu. Ja datu kopīgotājs ir šāda veida lietotājs un ir vienojies ar datu turētāju par īpašiem viņa likumīgo tiesību ierobežojumiem saskaņā ar Datu aktu, šim līgumam būtu jāatbilst šādiem ierobežojumiem.

5.1.2. Atļautās darbības ar datiem (*atzīmēt tikai vienu izvēli*)

[IEROBEŽOJOŠS VARIANTS] [Datu saņēmējs attiecībā uz datiem drīkst īstenot tikai šādas darbības: (*precizēt atļautās darbības, piemēram, piekļuve datiem un to kopēšana, lai izveidotu agregētu statistiku saistībā ar atļautajiem nolūkiem*) ("Atļautās darbības").]

vai

[VISPĀRĪGS VARIANTS tikai attiecībā uz nepersondatiem] [Datu saņēmējs var ar datiem īstenot jebkādu likumīgu darbību ("atļautās darbības") [VARIANTS], [bet ne (*precizēt, piemēram, mitināt vai citādi nosūtīt vai darīt pieejamus datus ārpus Eiropas Savienības vai mēģināt identificēt datu subjektus*)]

(*Attiecīgā gadījumā, ja dati satur produkta vai ar to saistīta pakalpojuma datus un datu kopīgotājs saskaņā ar šo līgumu ir ieguvis tiem piekļuvi saskaņā ar Regulas (ES) 2023/2854 4. vai 5. pantu kā lietotājs vai datu saņēmējs*) Katrā ziņā datu saņēmējs saņemtos datus nedrīkst izmantot tādā veidā, kas negatīvi ietekmē produkta vai ar to saistītā pakalpojuma drošību.]

5.1.3. Turklāt datu saņēmējs apņemas datu iegūšanas nolūkā:

(a) nesniegt nepatiesu informāciju datu kopīgotājam;

(b) neizmantot maldinošus vai piespiedu līdzekļus;

(c) ļaunprātīgi neizmantot nepilnības un neizmantot ievainojamības datu kopīgotāja tehniskajā infrastruktūrā, kas paredzēta datu aizsardzībai.

5.1.4. Tiesības izmantot datus saskaņā ar šo punktu piešķir datu saņēmējam *(precizēt: uz nenoteiktu laiku / līguma darbības laiku / uz (precizēt laiku))*.

5.1.5. (Attiecīgā gadījumā, ja datus izgūst datu saņēmējs vai ja tos nosūta datu saņēmējam un ja puses vienojas par datu izmantošanas laika ierobežojumu) Ja tiek izbeigtas vai izbeidzas tiesības izmantot datus, datu saņēmējs apņemas neatgriezeniski dzēst datus (arī visas to kopijas vai dublējumus) un nodrošināt, ka visas trešās personas, kurām dati ir izpausti, neatgriezeniski dzēš šādus datus. Datu saņēmējs pēc datu kopīgotāja pieprasījuma bez liekas kavēšanās sniedz rakstveida apliecinājumu par šādu dzēšanu.

5.2. **Datu kopīgošana ar trešām personām**

5.2.1. Datu saņēmējs nekopīgo datus un nenosūta tos nevienai trešai personai ne identificējamā, ne anonimizētā, ne pseidonimizētā, ne agregētā veidā [VARIANTS] [izņemot – datu saņēmējs var kopīgot datus tikai izmantošanai šādos nolūkos: *(precizēt)*. Trešā persona nekopīgo un nenosūta nekādus datus tālāk, [VARIANTS] [izņemot izmantošanai šādos nolūkos: *(precizēt)*]].

5.2.2. (attiecīgā gadījumā, ja dati satur produkta vai ar to saistīta pakalpojuma datus un datu kopīgotājs saskaņā ar šo līgumu ir ieguvis piekļuvi tiem kā lietotājs vai datu saņēmējs saskaņā ar Datu akta 4. vai 5. pantu) Datu saņēmējs saņemtos datus nedrīkst darīt pieejamus uzņēmumam, kas izraudzīts par vārtzini saskaņā ar Regulas (ES) 2022/1925 (Digitālo tirgu akts) 3. pantu.

5.2.3. Ja datu saņēmējam ir atļauts datus darīt pieejamus trešai personai, pamatojoties uz šo līgumu, datu saņēmējam ir:

(a) [VARIANTS] [jāinformē datu kopīgotājs par to, ka dati tiks darīti pieejami trešai personai, jāprecizē attiecīgie dati un jāsniedz datu kopīgotājam trešās personas identitāte un kontaktinformācija;]

(b) jāveic atbilstīgi līgumiski, tehniski un organizatoriski pasākumi, lai nodrošinātu, ka trešā persona pilda tādas pašas vai pēc būtības līdzvērtīgas saistības, kas datu saņēmējam izriet no šā līguma. Tas īpaši ietver datu saņēmēja pienākumus:

i) pārliecināties, ka trešā persona piemēro vismaz tos pašus drošības pasākumus un pienākumus, par kuriem datu saņēmējs ir vienojies saskaņā ar punktu "Drošības pasākumi", un

ii) pārliecināties, ka trešā persona izmanto datus tikai tādā veidā, kas ir saderīgs ar 5.1. punktu par datu izmantošanu, un

iii) [VARIANTS] [nodrošināt, ka datu kopīgotājam ir vismaz tādi paši tiesiskās aizsardzības līdzekļi pret trešo personu par datu neatļautu izmantošanu vai izpaušanu kā pret datu saņēmēju saskaņā ar šo līgumu; un]

iv) *(piemēro, ja trešā persona ir tiesīga datus darīt pieejamus citām personām saskaņā ar 5.2.1. punktu)* [pieprasīt trešai personai nodrošināt, ka visas turpmākās trešās personas, kas saņem datus, pilda šajā līgumā noteiktos pienākumus].

5.2.4. Neatkarīgi no 5.2.1.–5.2.3. punkta datu saņēmējs var izmantot apstrādes pakalpojumus, piemēram, mākoņdatošanas pakalpojumus (arī infrastruktūru kā pakalpojumu, platformu kā pakalpojumu un programmatūru kā pakalpojumu), mitināšanas pakalpojumus vai līdzīgus pakalpojumus, lai savā vārdā un uz savu atbildību izmantotu datus saskaņā ar 5.1.1. un 5.2.1. punktu. Arī trešās personas var izmantot šādus pakalpojumus, lai savā vārdā un uz savu atbildību izmantotu datus saskaņā ar 5.2.1. punktu.

6. **(ja dati ir aizsargāti kā komercnoslēpumi) Komercnoslēpumi**

Par komercnoslēpumiem

Komercnoslēpumi ir konfidenciāla informācija, kas uzņēmumam piešķir konkurences priekšrocības.

Saskaņā ar Direktīvas (ES) 2016/943 2. panta 1. punktu "komercnoslēpums" ir informācija, kas atbilst trim prasībām: a) tā ir slepena tādā nozīmē, ka tā nav (kā veselums vai precīzs tās komponentu izkārtojums un salikums) vispārzināma vai pieejama gatavā veidā personām aprindās, kuras parasti izmanto minēto informācijas veidu; b) tai ir komerciāla vērtība tādēļ, ka tā ir slepena, un c) tā attiecīgajos apstākļos ir bijusi pakļauta saprātīgiem slepenības uzturēšanas pasākumiem, ko veic persona, kura likumīgi kontrolē informāciju.

"Komercnoslēpuma turētājs" ir jebkura fiziska vai juridiska persona, kas likumīgi kontrolē šādu komercnoslēpumu.

Attiecībā uz datiem datu kopīgotājs ir tiesīgs uz komercnoslēpuma aizsardzību, jo īpaši, ja digitālā informācija ietver:

— tehnisku informāciju (produkta tehnoloģiju, pētniecības un izstrādes datus, tehnoloģisko zinātību, nepatentētas tehnoloģijas. u.c.);

— komercinformāciju (tirgus stratēģijas, finanšu informāciju u.c.).

Tādējādi attiecībā uz digitālo informāciju datu kopīgotājam ir jāidentificē potenciāls komercnoslēpums. Plašāku informāciju par komercnoslēpumiem digitālajā nozarē sk. *WIPO* Komercnoslēpumu un inovācijas rokasgrāmatā:

https://www.wipo.int/web-publications/wipo-guide-to-trade-secrets-and-innovation/en/part-vii-trade-secrets-and-digital-objects.html

Citu personu ierobežota piekļuve, šifrēšana vai konfidencialitātes līgums ir datu slepenības saglabāšanas metodes, kas nodrošina komercnoslēpumu aizsardzību.

Kā rīkoties saistībā ar komercnoslēpumiem?

Ja datu kopīgotājs identificē konkrētus komercnoslēpumus kā daļu no datiem, uz kuru kopīgošanu attiecas šis līgums, tam nav pienākuma kopīgot šādus datus atšķirībā no tā, kā tas ir saskaņā ar Datu akta 4. panta 6. punktu un 5. panta 9. punkta.

Ja datu kopīgotājs nolemj kopīgot šādus datus, tas var noteikt prasības un vienoties par tām ar datu saņēmēju kā nosacījumu tādu datu kopīgošanai, kas aizsargāti kā komercnoslēpumi, piemēram, veicot konkrētus papildu tehniskus un organizatoriskus pasākumus, lai saglabātu konfidencialitāti. Datu kopīgotājam un datu saņēmējam **2. papildinājumā** kā līguma daļā būtu jāiekļauj visa informācija par datiem, kas ir aizsargāti kā komercnoslēpumi.

6.1. **Komercnoslēpuma noteikumu piemērojamība**

6.1.1. Turpmāk saskaņotie aizsardzības pasākumi, kā arī saistītās tiesības attiecas tikai uz datiem vai metadatiem, kas iekļauti datos, kuri datu kopīgotājam jādara pieejami datu saņēmējam, un kas ir aizsargāti kā komercnoslēpumi (kā definēts Komercnoslēpumu direktīvas (ES) 2016/943 2. panta 1. punktā), kurus tur datu turētājs vai cits komercnoslēpuma turētājs (kā definēts minētās direktīvas 2. panta 2. punktā).

6.1.2. Dati, kas aizsargāti kā komercnoslēpumi, un komercnoslēpuma turētāja identitāte ir izklāstīti **2. papildinājumā**.

6.1.3. Saistības, kas noteiktas 6.2. un 6.3. punktā, paliek spēkā pēc līguma izbeigšanas, ja vien puses nevienojas citādi.

6.2. **Aizsardzības pasākumi, kas jāveic datu saņēmējam**

Datu saņēmējs piemēro **4. papildinājumā** noteiktos aizsardzības pasākumus (turpmāk – "datu saņēmēja aizsardzības pasākumi").

Pusēm **4. papildinājumā** būtu jāiekļauj visa informācija par aizsardzības pasākumiem. Pasākumi var būt gan tehniski (piemēram, šifrēšana, ugunsmūri, dalīta glabāšana utt.), gan organizatoriski (piemēram, iekšējā pārvaldība, pienācīga identitātes pārvaldība un piekļuves kontrole, uzticamas trešās personas iesaistīšana).

Tā kā pasākumiem ir jābūt samērīgiem, to saturs atšķirsies atkarībā no komercnoslēpuma veida. Pasākumi būs atkarīgi arī no tā, vai i) ir jānodrošina piekļuve vietai, kur dati tiek glabāti, vai ii) dati ir pilnībā jānosūta datu saņēmējam. Pirmajā gadījumā datu turētājam ir augstāka kontroles pakāpe un tas var pats piemērot daļu no aizsardzības pasākumiem, savukārt datu saņēmējam var būt zemāks datu lietošanas līmenis. Jebkurā gadījumā abām pusēm būs jākoncentrējas uz šā līguma iecerētās ietekmes sasniegšanu.

6.3. **Komercnoslēpuma turētāja veiktie aizsardzības pasākumi**

6.3.1. Datu kopīgotājs var piemērot pasākumus, par kuriem panākta vienošanās 4. papildinājumā, lai saglabātu to datu konfidencialitāti, kas aizsargāti kā komercnoslēpumi (turpmāk – "datu kopīgotāja aizsardzības pasākumi").

6.3.2. Datu kopīgotājs var arī vienpusēji pievienot atbilstošus tehniskus un organizatoriskus aizsardzības pasākumus, ja tie negatīvi neietekmē datu saņēmēja piekļuvi datiem un to izmantošanu saskaņā ar šo līgumu.

6.3.3. Datu saņēmējs apņemas nemainīt vai neatcelt ne datu kopīgotāja aizsardzības pasākumus, ne pasākumus, kas veikti saskaņā ar 6.3.2. punktu, ja vien puses nevienojas citādi.

6.4. **Trešās personas identificēti komercnoslēpumu turētāji**

6.4.1. Datu kopīgotājs apliecina datu saņēmējam, ka tam no jebkuras trešās personas, kas ir komercnoslēpuma turētāja, ir visas attiecīgās tiesības slēgt šo līgumu attiecībā uz datiem, kas aizsargāti kā komercnoslēpumi.

6.4.2. Datu saņēmēja aizsardzības pasākumi un datu kopīgotāja aizsardzības pasākumi atspoguļo datu kopīgotāja līgumsaistības pret sākotnējo datu turētāju. Ja šādas datu kopīgotāja saistības pret sākotnējo datu turētāju mainās, datu saņēmējs apņemas ievērot visus jaunos pasākumus, par kuriem datu kopīgotājs ir vienojies ar sākotnējo datu turētāju.

7. **Intelektuālā īpašuma tiesības**

"Intelektuālā īpašuma tiesības" ir autortiesības (arī autora tiesības ("droit d'auteur"), tiesības uz datoru programmatūru un citas blakustiesības), tiesības uz dizainparaugiem (arī reģistrētiem dizainparaugiem un dizainparauga tiesības), preču zīmes, pakalpojumu zīmes, tirdzniecības vai uzņēmumu nosaukumi, zīmolu nosaukumi, domēnu nosaukumi un *URL*, tiesības uz komercnoslēpumiem, zinātību un konfidenciālu un neizpaustu informāciju (piemēram, patentējamiem vai nepatentējamiem izgudrojumiem), tiesības uz logotipiem un patentiem, *sui generis* tiesības datubāzēs un jebkādas līdzīgas tiesības, kas atzītas saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem.

Dati, kas ietilpst šā līguma darbības jomā, un datu saņēmēja atļautā izmantošana ir jāreglamentē ar šo līgumu, lai aizsargātu datu kopīgotāja intelektuālā īpašuma tiesības, trešās personas vai datu saņēmēja jaunās intelektuālā īpašuma tiesības. Attiecībā uz datu kopīgošanu vissvarīgākās intelektuālā īpašuma tiesības, kas jāņem vērā, slēdzot līgumu, ir Datubāzu direktīvā paredzētās *sui generis* tiesības un autortiesības.

***Sui generis* tiesības**

Saskaņā ar Datu akta 43. pantu "*sui generis* tiesības, kas paredzētas Direktīvas 96/9/EK 7. pantā, nepiemēro, ja dati ir iegūti vai ģenerēti ar savienotu produktu vai ar to saistītu pakalpojumu, kas ietilpst šīs regulas darbības jomā, jo īpaši saistībā ar tās 4. un 5. pantu". Tomēr "[t]as neskar iespējamu Direktīvas 96/9/EK 7. pantā paredzēto *sui generis* tiesību piemērošanu datubāzēm, kurās ir dati, uz kuriem šī regula neattiecas, ar noteikumu, ka ir izpildītas aizsardzības prasības, ievērojot minētā panta 1. punktu" (112. apsvērums).

Datubāzu direktīvas *sui generis* tiesības aizsargā datubāzes veidotāju, jo tā ir persona, kas ir veikusi būtiskus ieguldījumus kvalitātes vai kvantitātes ziņā, lai iegūtu, pārbaudītu vai noformētu datubāzes saturu. Izgatavotājs var aizliegt visa datubāzes satura vai kvalitātes un/vai kvantitātes aspektā būtiskas tā daļas iegūšanu un atkalizmantošanu. Atsevišķi datubāzes darbi vai datu elementi, ja tie ir oriģināli, varētu būt atsevišķi aizsargāti ar autortiesībām, lai gan šī aizsardzība atšķiras no Datubāzu direktīvā paredzētās aizsardzības.

Autortiesības

Autortiesības ir intelektuālā īpašuma aizsardzības veids, kas ar likumu ir piešķirts oriģināldarbu autoriem. Šī aizsardzība attiecas uz plašu darbu klāstu, potenciāli arī uz datubāzes arhitektūru. Piezīme: autortiesību aizsardzība nav pilnībā harmonizēta, un tāpēc dažādās dalībvalstīs tā var atšķirties.

Patenti

Datu kopīgošana un izmantošana var radīt izgudrojumus, jo dati iedvesmo jaunas idejas, optimizē esošās tehnoloģijas un paātrina inovatīvu risinājumu izstrādi. Tehniska rakstura izgudrojumi, kas ir jauni un ietver izgudrojuma posmus, kurus var izmantot kādā nozarē, ir patentējami. Tādēļ pusēm būtu jāreglamentē izgudrojumi un tas, kam ir tiesības izmantot šos patentējamos rezultātus.

7.1. **Iepriekšējas intelektuālā īpašuma tiesības**

7.1.1. Ja vien līgumā nav skaidri noteikts citādi, katra puse saglabā īpašumtiesības uz intelektuālā īpašuma tiesībām, kas pieder pusēm vai ko tām licencējušas trešās personas, pirms līguma izpildes vai pilnīgi neatkarīgi no tās, ieskaitot visus tā grozījumus un/vai uzlabojumus ("iepriekšēji elementi"). Nekādos apstākļos nevar uzskatīt, ka ar līgumu kādai no pusēm tiek piešķirtas intelektuālā īpašuma tiesības uz otras puses iepriekšējiem elementiem, ja vien līgumā nav skaidri noteikts citādi.

7.1.2. *(piemēro, ja uz datiem attiecas intelektuālā īpašuma tiesības)* Ja ir samaksāta atlīdzība (piemēram, licences maksa) saskaņā ar šo līgumu, datu kopīgotājs ar šo piešķir datu saņēmējam uz līguma darbības laiku licenci, kas aptver šādus raksturlielumus: *(precizēt, piemēram, pasaules mēroga, neekskluzīvas, nenodotamas*, ietverot tiesības (*precizēt, piemēram, izmantot, kopēt, grozīt, uzlabot, uzturēt*) datus, uz kuriem attiektos intelektuālā īpašuma tiesības tikai tādā apmērā, kāds nepieciešams saskaņā ar līgumu. Apakšlicence datu saņēmēja apakšuzņēmējiem ir atļauta tikai apakšuzņēmuma līguma vajadzībām un tiktāl, ciktāl tā nav pretrunā šā līguma noteikumiem.

7.2. **Intelektuālā īpašuma tiesības uz rezultātiem**

7.2.1. Ja datu saņēmējs, izmantojot datus saskaņā ar šo līgumu, rada fiziskus darba produktus, kurus var aizsargāt ar intelektuālā īpašuma tiesībām ("rezultāti"), ar šo vienojas, ka:

7.2.2. [1. VARIANTS] [datu saņēmējs kļūst par visu ar rezultātiem saistīto intelektuālā īpašuma tiesību vienīgo īpašnieku; tikai datu saņēmējs pēc saviem ieskatiem var reģistrēt vai iegūt šādas intelektuālā īpašuma tiesības;

7.2.3. [2. VARIANTS] [pusēm būs kopīgas un vienlīdzīgas tiesības uz intelektuālā īpašuma tiesībām attiecībā uz rezultātiem, un tās slēdz atsevišķu līgumu, kurā aprakstīta šādu tiesību izmantošanas kārtība;

7.2.4. [3. VARIANTS] [datu saņēmējs piekrīt, ciktāl nepieciešams, piešķirt datu kopīgotājam visas likumīgās un faktiskās īpašumtiesības un visas intelektuālā īpašuma tiesības uz rezultātiem, pamatojoties uz ekskluzīviem nosacījumiem, par atlīdzību, par kuru puses vienojas visā pasaulē, uz visu intelektuālā īpašuma tiesību darbības laiku.

7.2.5. Turklāt puses vienojas, ka turpmāku licencēšanu attiecībā uz rezultātiem piešķir šādi:

[VARIANTS] [(*precizēt personu, kurai nepieder intelektuālā īpašuma tiesības uz rezultātiem*) ar šo piešķir (*precizēt intelektuālā īpašuma tiesību uz rezultātiem īpašnieku*) uz intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzības laiku pilnībā samaksātu pasaules mēroga neekskluzīvu, nenododamu licenci izmantot, kopēt, mainīt, uzlabot un uzturēt iepriekšējos elementus tikai tiktāl, ciktāl tas nepieciešams, lai īstenotu tiesības uz rezultātiem saskaņā ar šo punktu.]

[VARIANTS] [(*precizēt intelektuālā īpašuma tiesību uz rezultātiem īpašnieku*) ar šo piešķir (*precizēt personu, kurai nepieder intelektuālā īpašuma tiesības uz rezultātiem*) uz intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzības laiku pilnībā samaksātu pasaules mēroga neekskluzīvu, nenododamu licenci rezultātu izmantošanai, kopēšanai, grozīšanai, uzlabošanai un uzturēšanai tikai šādiem mērķiem: (*aizpildīt pēc vajadzības*).]

8. **Atlīdzība par piekļuves nodrošināšanu datiem**

Puses pašā līgumā vai atsevišķā papildinājumā var noteikt sīkāku informāciju par atlīdzību, arī par *API* (ko izmanto datu kopīgošanai) izveides izmaksām vai citām izmaksām, kas saistītas ar datu kopīgošanas atvieglošanu, attiecīgā gadījumā ietverot jebkādu autoratlīdzību vai licences maksu. Pusēm būtu jāvienojas vismaz par šādiem jautājumiem: maksājamās atlīdzības summu un attiecīgo valūtu; brīdi, kad jāsamaksā atlīdzība, un maksājumu procedūrām.

Tās attiecīgā gadījumā var vienoties par turpmāku atlīdzību par papildu pakalpojumiem, par kuriem tiks piemērota papildu maksa.

Puses vienojas, ka datu saņēmējs datu kopīgotājam atlīdzina šādi: *(aizpildīt pēc vajadzības)*

Pusēm būtu jāvienojas vismaz par šādiem jautājumiem: maksājamās atlīdzības summu un attiecīgo valūtu; brīdi, kad jāveic maksājums, un maksājumu procedūrām.

9. **Piemērošanas diena, līguma darbības ilgums un izbeigšana**

9.1. **Piemērošanas diena un darbības ilgums**

9.1.1. Šis līgums [1. VARIANTS] [stājas spēkā nekavējoties] [2. VARIANTS] [stājas spēkā no *(precizēt datumu)*].

9.1.2. [VARIANTS]Līgums ir noslēgts [1. VARIANTS] [uz nenoteiktu laiku] [2. VARIANTS] [uz noteiktu laiku (*precizēt*)] pakārtoti jebkādam šajā līgumā paredzētajam līguma izbeigšanās vai izbeigšanas pamatam.]

9.1.3. [VARIANTSVARIANTS] [Datu kopīgotājam jāsāk darīt datus pieejamus datu saņēmējam [1. VARIANTS] [bez liekas kavēšanās pēc līguma stāšanās spēkā] [2. VARIANTS] (*norādīt datumu un attiecīgā gadījumā sīkāku informāciju par laiku*)].]

Ja pieprasījums attiecas uz datu vienreizēju sniegšanu, ir pietiekami vienoties par piemērošanas dienu 9.1.1. punktā. Ja pieprasījums attiecas uz nepārtrauktu datu sniegšanu, pusēm būs jāvienojas par līguma termiņu un jāizvēlas vai nu pirmā, vai otrā iespēja 9.1.2. punktā.

9.2. **Līguma izbeigšana ērtības labad**

9.2.1. Datu saņēmējs jebkurā brīdī līguma darbības laikā var izbeigt līgumu, par to paziņojot datu kopīgotājam *(ierakstīt termiņu)*.

9.2.2. [VARIANTS] Ja datu saņēmējs izbeidz līgumu saskaņā ar 9.3.1. punktu pirms *(ierakstīt laiku vai minimālo līguma termiņu)*, tam ir jāatlīdzina datu kopīgotājam izmaksas, kas datu kopīgotājam radušās, darot datus pieejamus, cita starpā attiecīgā gadījumā sniedzot jebkādu papildu atbalstu, šādi: *(precizēt)*

Var būt gadījumi, kad datu kopīgotājam rodas izdevumi, lai datus darītu pieejamus datu saņēmējam, piemēram, pielāgojot savu digitālo infrastruktūru, uzticoties, ka šie izdevumi laika gaitā tiks amortizēti.

Šādā gadījumā datu kopīgotājs var vēlēties būt drošs, ka viņš saņem atlīdzību no datu saņēmēja.

9.3. **Līguma izbeigšanās vai izbeigšanas sekas**

9.3.1. Līguma izbeigšanās vai izbeigšana atbrīvo abas puses no to pienākuma veikt un saņemt turpmāku izpildi, bet neietekmē tiesības un saistības, kas uzkrājušās līdz līguma beigām.

Līguma izbeigšanās vai izbeigšana neietekmē nevienu šā līguma noteikumu par strīdu izšķiršanu saskaņā ar 11.6. punktu vai jebkuru citu noteikumu, kas ir spēkā arī pēc tam, kad līgums ir beidzies.

9.3.2. [1. VARIANTS] [Datu kopīgotājam ir jāveic attiecīgi atteikšanās atbalsta pasākumi, ko datu saņēmējs var pamatoti sagaidīt.] [2. VARIANTS] [Datu kopīgotājam jāveic šādi atteikšanās atbalsta pasākumi: (precizēt).]

Puses var apsvērt, vai datu saņēmējam ir vajadzīgi atteikšanās atbalsta pasākumi.

Tas būs svarīgi, piemēram, ja datu saņēmējam bija atļauts izgūt datus no datu kopīgotāja kontrolēta datu nesēja, bet tas vēl nebija izguvis datus, jo nebija plānojis līguma izbeigšanu.

10. **Tiesiskās aizsardzības līdzekļi līguma pārkāpuma gadījumā**

10.1. **Neizpildes gadījumi**

10.1.1. Saistību neizpilde ir būtiska, ja:

(a) neizpilde būtiski atņem otrai pusei to, ko tai bija tiesības gaidīt saskaņā ar šo līgumu, izņemot, ja saistības nepildošā puse nav paredzējusi un nav varējusi pamatoti paredzēt šādu rezultātu, vai

(b) no apstākļiem ir skaidrs, ka nevar paļauties uz saistības nepildošās puses turpmāku izpildi.

10.1.2. Puses neizpilde ir attaisnota, ja tās iemesls ir šķērslis, ko tā nevar ietekmēt, un ja nav pamatoti gaidīt, ka šī puse šo šķērsli būtu varējusi ņemt vērā šā līguma noslēgšanas brīdī vai būtu varējusi izvairīties no šķēršļa vai tā sekām vai tās pārvarējusi.

Ja šķērslis ir tikai īslaicīgs, attaisnojums par puses saistību neizpildi attiecas uz laikposmu, kurā šķērslis pastāv. Tomēr, ja kavēšanās ir uzskatāma par būtisku neizpildi, otra puse to var par tādu uzskatīt.

Saistības nepildošajai pusei ir jānodrošina, ka otra puse bez liekas kavēšanās saņem paziņojumu par šķērsli un tā ietekmi uz tās spēju pildīt saistības pēc tam, kad saistības nepildošā puse ir uzzinājusi par šiem apstākļiem vai ir pamats uzskatīt, ka tā ir uzzinājusi par šiem apstākļiem. Otrai pusei ir tiesības uz zaudējumu atlīdzību par ekonomiskiem zaudējumiem, kas radušies šāda paziņojuma nesaņemšanas dēļ.

10.2. **Tiesiskās aizsardzības līdzekļi pārkāpuma gadījumā**

10.2.1. Ja kāda puse nepilda saistības, otrai pusei ir tiesiskās aizsardzības līdzekļi, kas uzskaitīti turpmākajos punktos, neskarot tiesiskās aizsardzības līdzekļus, kuri pieejami saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem.

10.2.2. Tiesiskās aizsardzības līdzekļus, kuri nav nesaderīgi, var apvienot.

10.2.3. Puse nevar izmantot tiesiskās aizsardzības līdzekli, ciktāl tas izraisa otras puses neizpildi, piemēram, ja tās datu infrastruktūras trūkums neļauj otrai pusei pienācīgi pildīt tās saistības. Puse nevar arī atsaukties uz prasību par nodarīto kaitējumu, ciktāl tā būtu varējusi samazināt kaitējumu, veicot samērīgus pasākumus.

10.2.4. Cietusī puse var:

(a) nekavējoties un bez soda izbeigt šo līgumu, par to paziņojot otrai pusei, ja:

i) otras puses neizpilde ir būtiska neizpilde vai

ii) tādas neizpildes gadījumā, kas nav būtiska, cietusī puse ir iesniegusi paziņojumu, pieprasot bez liekas kavēšanās novērst neizpildi, un otra puse to nav izdarījusi;

(b) pieprasīt atlīdzināt ekonomisko kaitējumu, kas nodarīts otras puses neizpildes dēļ un kas nav attaisnots saskaņā ar 10.1.2. punktu; saistības nepildošā puse ir atbildīga tikai par to savas neizpildes dēļ nodarīto kaitējumu, ko tā bija paredzējusi vai varēja pamatoti paredzēt šā līguma noslēgšanas laikā, izņemot, ja neizpilde ir tīša vai rupjas neuzmanības dēļ;

(c) pieprasīt, lai saistības nepildošā puse bez liekas kavēšanās izpilda savas saistības saskaņā ar šo līgumu, izņemot, ja tas būtu nelikumīgi vai neiespējami vai ja konkrēta izpilde radītu saistības nepildošajai pusei izmaksas, kas ir nesamērīgas ar labumu, kuru būtu guvusi otra puse.

10.2.5. [VARIANTS] [Ja puse nepilda savas saistības saskaņā ar šo līgumu, tā jebkurā gadījumā maksā soda naudas, kas sīki izklāstītas 5. papildinājumā un ko puses uzskata par zaudējumu atlīdzību 10.2.4. punkta b) apakšpunkta nozīmē. saistības nepildošajai pusei ir tiesības pieprasīt, lai sods tiek samazināts līdz saprātīgai summai, ja tā var pierādīt, ka sods ir ievērojami pārmērīgs salīdzinājumā ar kaitējumu, kas radies neizpildes dēļ.]

11. **Vispārīgi noteikumi**

11.1. **Konfidencialitāte**

11.1.1. Par konfidenciālu ir jāuzskata šāda informācija:

(a) informācija, kas attiecas uz kādas puses komercnoslēpumiem, finansiālo stāvokli vai jebkuru citu otras puses darbības aspektu, ja vien minētā puse šo informāciju nav publiskojusi;

(b) informācija, kurā izklāstīts samērīgas atlīdzības aprēķināšanas pamats;

(c) informācija, kas attiecas uz jebkuru trešo personu, ja vien tās šo informāciju jau nav publiskojušas.

11.1.2. Abas puses vienojas veikt visus samērīgos pasākumus, lai droši un pilnīgi konfidenciāli uzglabātu 11.1.1. punktā minēto informāciju un neizpaustu vai nedarītu šādu informāciju pieejamu nevienai trešai personai, izņemot gadījumus, kad:

(a) vienai no pusēm ir juridisks pienākums izpaust vai darīt pieejamu attiecīgo informāciju vai

(b) vienai no pusēm ir jāizpauž vai jādara pieejama attiecīgā informācija, lai izpildītu savas saistības saskaņā ar šo līgumu, vai

(c) viena puse ir saņēmusi otras puses vai tās puses iepriekšēju piekrišanu, kura sniedz konfidenciālo informāciju vai kuru skar tās izpaušana.

11.1.3. Šie konfidencialitātes pienākumi paliek spēkā pēc līguma izbeigšanas uz (*precizēt laikposmu*).

11.1.4. Šie konfidencialitātes pienākumi neatceļ stingrākus pienākumus saskaņā ar i) Regulu (ES) 2016/679 (VDAR), ii) noteikumiem, ar ko īsteno Direktīvu 2002/58/EK vai Direktīvu (ES) 2016/943, vai iii) citiem ES vai dalībvalsts tiesību aktiem.

11.2. **Saziņas līdzekļi**

Visiem paziņojumiem vai citiem paziņojumiem, ko pieprasa vai atļauj sniegt saskaņā ar šo līgumu, jābūt rakstveidā, un tos var iesniegt personīgi, nosūtīt pa pastu ar priekšapmaksu vai elektroniski, arī pa e-pastu, ar nosacījumu, ka sūtītājs saglabā pierādījumu par nosūtīšanu, uz turpmāk norādītajām adresēm:

Puse	Kontaktpersona	E-pasta adrese	Tālrunis	Adrese
Lietotājs	[Vārds, uzvārds vai nosaukums] / [amats]	[E-pasta adrese]	[Tālrunis]	[Adrese]
Datu saņēmējs	[Vārds, uzvārds vai nosaukums] / [amats]	[E-pasta adrese]	[Tālrunis]	[Adrese]

Jebkurš šāds paziņojums vai saziņa tiks uzskatīti par saņemtiem:

(a) ja piegādāti personīgi – piegādes dienā;

(b) ja nosūtīti pa priekšapmaksas pastu – trešajā darbdienā pēc nosūtīšanas;

(c) ja nosūtīti elektroniski – nosūtīšanas dienā ar nosacījumu, ka sūtītājs nav saņēmis kļūdas ziņojumu, kas liecina par nesekmīgu piegādi.

11.3. **Viss līgums, tā grozījumi un nodalāmība**

11.3.1. Šis līgums (kopā ar tā papildinājumiem, kas minēti līgumā) ir viss līgums starp pusēm attiecībā uz šā līguma priekšmetu un aizstāj visus iepriekšējos līgumus vai vienošanās un saprašanās memorandus starp pusēm – gan mutvārdos, gan rakstveidā – attiecībā uz šā līguma priekšmetu.

11.3.2. Jebkādi šā līguma grozījumi būs spēkā tikai tad, ja puses par tiem rakstveidā vienosies, arī jebkādā elektroniskā formā.

11.3.3. Ja kāds šā līguma noteikums tiek atzīts par spēkā neesošu, nederīgu, atceļamu vai neizpildāmu jebkāda iemesla dēļ un ja šis noteikums ir nodalāms no pārējiem līguma noteikumiem, tas neietekmē šos pārējos noteikumus un tie joprojām ir spēkā un izpildāmi, izņemot, ja noteikums nav nodalāms no pārējiem šā līguma noteikumiem. Visas no tā izrietošās nepilnības vai neskaidrības šajā līgumā ir jārisina saskaņā ar 11.5. punktu.

11.4. **Piemērojamie tiesību akti**

Šo līgumu reglamentē (*precizēt dalībvalsti*) tiesību akti.

11.5. **Interpretācija**

11.5.1. Jebkurš šā līguma noteikums ir jāinterpretē tā, lai tas atbilstu Savienības tiesību aktiem vai valsts tiesību aktiem, kas pieņemti saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, kā arī visiem piemērojamiem valsts tiesību aktiem, kuri ir saderīgi ar Savienības tiesību aktiem un no kuriem nevar atkāpties, savstarpēji vienojoties.

11.5.2. Ja kādu nepilnību vai neskaidrību šajā līgumā nevar novērst 11.5.1. punktā norādītajā veidā, šis līgums ir jāinterpretē, ņemot vērā piemērojamos tiesību aktos paredzētos interpretācijas noteikumus (sk. 11.4. punktu).

11.6. **Strīdu izšķiršana**

11.6.1. Puses vienojas darīt visu iespējamo, lai strīdus atrisinātu izlīguma ceļā, un pirms lietas iesniegšanas tiesā vai tribunālā iesniegt strīdu [ierakstīt konkrētas strīdu izšķiršanas struktūras nosaukumu un kontaktinformāciju].

11.6.2. [VARIANTS] [(*precizēt dalībvalsti*) tiesām būs ekskluzīva jurisdikcija izskatīt lietu saistībā ar šo līgumu.]

1. papildinājums ietver datu aprakstu

[jāsagatavo pusēm]

2. papildinājums ietver sīkāku informāciju par datiem, uz kuriem attiecas režīms, kam nepieciešami īpaši pasākumi

[jāsagatavo pusēm]

3. papildinājums ietver informāciju par personas datiem un pušu attiecīgajiem pienākumiem

[jāsagatavo pusēm]

4. papildinājums ietver piemērojamos drošības pasākumus datu kopīgošanai

[jāsagatavo pusēm]

[IESPĒJA] 5. papildinājumā ir iekļauta informācija par sodiem

[jāsagatavo pusēm]

VI PIELIKUMS

LĪGUMA STANDARTKLAUZULAS

par maiņu un atteikšanos

Regulas (ES) 2023/2854 (turpmāk – "Datu akts") galvenie mērķi attiecībā uz mākoņpakalpojumu sniedzēju maiņu ietver iespēju datu apstrādes pakalpojumu (mākoņdatošanas un perifērdatošanas pakalpojumu) klientiem: i) mainīt pakalpojumu sniedzējus, kas piedāvā vienu un to pašu pakalpojuma veidu, ii) pāriet uz IKT infrastruktūru, kas atrodas uz vietas, vai iii) vienlaikus izmantot vairākus pakalpojumus no dažādiem pakalpojumu sniedzējiem. Tāpēc Datu aktā ir noteiktas pakalpojumu sniedzēju un klientu tiesības un pienākumi attiecībā uz šo procesu. Šajā kontekstā klientiem būtu arī jānovērtē savi mērķi, kas saistīti ar maiņu, proti, īpašās vajadzības, papildu izdevumi vai termiņi. Gan sākotnējam pakalpojumu sniedzējam, gan klientam, gan jaunajam pakalpojumu sniedzējam ir godprātīgi jāsadarbojas, lai maiņas procesu padarītu rezultatīvu, nodrošinātu datu laicīgu nosūtīšanu un saglabātu datu apstrādes pakalpojuma nepārtrauktību (Datu akta 27. pants).

Ar šīm līguma standartklauzulām jaunās tiesības un pienākumi, kas ieviesti ar Datu aktu attiecībā uz maiņas un atteikšanās procesu, tiek iestrādāti līguma noteikumos. Datu aktā ir noteikts, ka pakalpojumu sniedzējiem ir jāiesniedz klientiem rakstveida līgums, kurā izklāstīta maiņas procesa kārtība. Līgumā ir jāprecizē arī maiņas termiņi (maksimālais pārejas periods ir 30 dienas) un sīka informācija par visām saistītajām izmaksām (arī pirmstermiņa izbeigšanas sodi, standarta pakalpojumu maksas (Datu likuma 29. panta 4. punkts un pārneses maksas). Ir arī pienākumi attiecībā uz pašu maiņas procesu, kas būtu jānorāda līgumā: pienācīgas palīdzības sniegšana klientam (un visām klienta pilnvarotām trešām personām), darbības nepārtrauktības saglabāšana un augsta drošības līmeņa nodrošināšana visā maiņas procesā.

Maiņas maksas

Saskaņā ar Datu akta 29. pantu pakalpojumu sniedzējs var saglabāt maiņas maksu līdz 2027. gada 12. janvārim, bet tā nedrīkst pārsniegt pakalpojumu sniedzējam radušās izmaksas, kas ir tieši saistītas ar maiņas procesu. Ja maiņa tiek veikta pēc 2027. gada 12. janvāra, pakalpojumu sniedzējam nav atļauts noteikt maiņas maksu. Maiņas maksa ietver pārneses maksas un citas izmaksas par darbībām, kas pakalpojumu sniedzējam jāveic maiņas procesa ietvaros. Tā ietver, piemēram, izmaksas par automatizētu maiņas rīku vai testēšanas rīku izmantošanu, ja pakalpojumu sniedzējs tos izmanto, lai izpildītu savus pienākumus saskaņā ar Datu aktu.

Ja datu apstrādes pakalpojumu izmanto paralēli citam datu apstrādes pakalpojumam, pakalpojumu sniedzēji var – pat pēc 2027. gada 12. janvāra – turpināt pārvirzīt ar datu pārnesi saistītās izmaksas uz klientu (Datu akta 34. pants).

Datu aktā "maiņas maksas" ir definētas kā maksas, ko "ko datu apstrādes pakalpojumu sniedzējs piemēro klientam par darbībām, kuras paredzētas šajā regulā, saistībā ar nomaiņu uz cita pakalpojumu sniedzēja sistēmu vai uz IKT infrastruktūru, kas atrodas uz vietas (..)", savukārt Datu akta 25. panta 2. punkta a) apakšpunkta i) punktā ir arī noteikts, ka pakalpojumu sniedzējs "maiņas procesā sniedz saprātīgu palīdzību klientam un klienta pilnvarotām trešām personām". Visas maksas, kas saistītas ar šādas "saprātīgas palīdzības" sniegšanu, laika gaitā būtu jāatceļ, kā minēts 29. pantā.

Datu aktā ir precizēti gadījumi, kad standarta pieeja nav iespējama:

— 29. panta 5. punkts: "Attiecīgā gadījumā datu apstrādes pakalpojumu sniedzēji nodrošina klientam informāciju par datu apstrādes pakalpojumiem, kas ietver ļoti sarežģītu vai dārgu maiņu vai ko nav iespējams mainīt bez būtiskas iejaukšanās datos, digitālajos aktīvos vai pakalpojumu arhitektūrā"

— un 29. panta 6. punkts: "Attiecīgā gadījumā (..) pakalpojumu sniedzēji (..) informāciju dara publiski pieejamu (..)."

Citas Komisijas ieteiktās līguma standartklauzulas ir pievienotas pielikumā, un tās attiecas uz konkrētiem jautājumiem, kas nav saistīti ar maiņu un atteikšanos. Puses tiek mudinātas apsvērt iespēju izmantot arī šīs citas klauzulas, jo tās tika izstrādātas, lai būtu saskaņotas un cita citu pastiprinātu.

Īpašs režīms

Ir vērts atzīmēt, ka Datu akta 31. pantā ir paredzēti konkrēti izņēmumi attiecībā uz dažiem pienākumiem, kas saistīti ar līguma standartklauzulām par maiņu un atteikšanos. Piemēram, datu apstrādes pakalpojumu maiņai piemēro īpašu režīmu, ja:

(a) lielākā daļa datu apstrādes pakalpojuma galveno iezīmju ir īpaši izstrādāta, lai apmierinātu atsevišķa klienta konkrētās vajadzības, VAI visas sastāvdaļas ir izstrādātas atsevišķa klienta vajadzībām un

(b) datu apstrādes pakalpojumi netiek piedāvāti plašā komerciālā mērogā, izmantojot datu apstrādes pakalpojumu sniedzēja pakalpojumu katalogu, un
(c) ja pakalpojumu sniedzējs ir pienācīgi informējis klientu, ka pienākumi saistībā ar maiņu neattiecas uz šo konkrēto pakalpojumu.

Atkarībā no konkrētā izņēmuma daži juridiskie pienākumi var nebūt piemērojami. Tomēr klienta un pakalpojumu sniedzēja ziņā ir vienoties par to iekļaušanu līgumā. Lai gan šīs līguma standartklauzulas netika izstrādātas, lai aptvertu šādas situācijas, tās joprojām var kalpot par iedvesmu līgumslēdzējām pusēm attiecībā uz šādiem pakalpojumiem.

Pakalpojumu sniedzējam laikus pirms līguma slēgšanas būtu jāinformē potenciālie klienti par konkrētiem pakalpojumiem, uz kuriem attiecas Datu akta 31. pantā noteiktais īpašais režīms.

Nekas neliedz pakalpojumu sniedzējam beigu beigās izvērst šādus pakalpojumus plašā mērogā, un tādā gadījumā minētajam pakalpojumu sniedzējam būtu jāizpilda visi ar maiņu saistītie pienākumi, kas noteikti Datu aktā.

Pieejas maiņai

Arvien lielāks skaits pakalpojumu sniedzēju piedāvā pašapkalpošanās maiņas rīkus gan datu ingresam, kad klienti sāk izmantot pakalpojumu, gan datu pārnesei, kad klienti pārtrauc izmantot pakalpojumu un pāriet vai nu uz sistēmu, kas atrodas uz vietas, vai uz jaunu pakalpojumu sniedzēju. Dažiem datu apstrādes pakalpojumiem šādu rīku var nebūt vai tie var neļaut veikt pilnīgu maiņu.

Šajās līguma standartklauzulās ir paredzētas divas pieejas maiņas procesa plānošanai un izpildei:
(a) maiņa, pamatojoties uz maiņas un atteikšanās plānu (A variants), un
(b) maiņa, izmantojot automatizētus rīkus (B variants).

Šos variantus var apvienot. Piemēram, **1. papildinājumā** "Maiņas un atteikšanās plāns" puses var paredzēt arī automatizētu rīku izmantošanu, kas var attiekties uz dažiem pakalpojumu veidiem vai dažiem datiem.

Saskaņā ar abām pieejām pakalpojumu sniedzējiem ir pienākums novērst šķēršļus efektīvai maiņai, kā noteikts Regulā (ES) 2023/2854, saskaņā ar kuru pakalpojumu sniedzēji "sniedz klientam: informāciju par pieejamajām procedūrām saistībā ar maiņu un pārnešanu uz datu apstrādes pakalpojumu, ieskaitot informāciju par pieejamajām maiņas un pārnešanas metodēm un formātiem, kā arī ierobežojumiem un tehniskajiem limitiem, kas datu apstrādes pakalpojumu sniedzējam ir zināmi" (26. panta a) punkts); un "[s]ākotnējais datu apstrādes pakalpojumu sniedzējs atvieglo maiņas procesu, nodrošinot jaudas, adekvātu informāciju, dokumentāciju, tehnisku atbalstu un attiecīgā gadījumā nepieciešamos rīkus" (30. pants).

Ir svarīgi arī norādīt, ka no pakalpojumu sniedzēja netiek gaidīts, ka tas kopīgos vai uzskaitīs jebkādus datus, kas attiecas uz pakalpojumu sniedzēja datu apstrādes pakalpojuma iekšējo darbību, ja pastāv pakalpojumu sniedzēja komercnoslēpumu pārkāpuma risks. Saskaņā ar līgumsaistībām, kas noteiktas 25. panta 2. punkta f) apakšpunktā, pakalpojumu sniedzējam ir jāsniedz tikai izsmeļoša šādu datu kategoriju specifikācija.

Līguma standartklauzulu piemērojamība mākoņpakalpojumu modeļiem (piemēram, *IaaS*, *PaaS* vai *SaaS* līgumiem)

Šīs līguma standartklauzulas ir piemērojamas visu veidu mākoņpakalpojumu līgumu modeļiem, ja attiecīgais mākoņpakalpojums atbilst 2. panta 8. punktā noteiktajai datu apstrādes pakalpojuma definīcijai. Saskaņā ar minēto pantu datu apstrādes pakalpojums "ir digitāls pakalpojums, ko sniedz klientam un kas nodrošina visuresošu un pēc pieprasījuma pieejamu tīkla piekļuvi kopīgam tādu centralizētu, izklaidu vai ļoti izklaidu konfigurējamu, mērogojamu un elastīgu datošanas resursu pūlam, kurus var ātri nodrošināt un atbrīvot ar minimālām pārvaldības darbībām vai minimālu pakalpojumu sniedzēja mijiedarbību". Tādējādi Datu akta noteikumi attiecas uz pakalpojumu veidiem, kam ir datu apstrādes pakalpojumu definīcijā uzskaitītie raksturlielumi:

— tie nodrošina piekļuvi datošanas resursiem, arī tīkliem, serveriem, uzglabāšanai, lietojumprogrammām un pakalpojumiem;

— tie nodrošina piekļuvi tīklam pēc pieprasījuma, kas nozīmē, ka klients var vienpusēji nodrošināt šos datošanas resursus, kas ir pieejami tīklā, kā arī izmantojot standarta mehānismus, piemēram, mobilos tālruņus, klēpjdatorus vai darbstacijas;

— tos var ātri nodrošināt un izlaist ar minimālu pārvaldības darbu vai pakalpojumu sniedzēja mijiedarbību, kas nozīmē, ka vienpusēju nodrošināšanu var veikt bez būtiskas pakalpojumu sniedzēja iejaukšanās un to var ātri izvērst, ļaujot organizācijām sākt izmantot resursus gandrīz nekavējoties;

— tie ir elastīgi, un tos var ātri nodrošināt, kas nozīmē, ka risinājumus var viegli pielāgot mainīgajām vajadzībām un ka lietotāji var palielināt vai samazināt pieprasījumu, pamatojoties uz savām prasībām.

Pakalpojumu sniedzējam, kura piedāvātajam pakalpojumam ir šie raksturlielumi, ir jāatbilst Datu akta noteikumiem, lai būtu iespējams mainīt datu apstrādes pakalpojumus. Tas ietver, piemēram, pakalpojumu līgumu saskaņošanu ar 25. pantu, maiņas un atteikšanās maksu samazināšanu un atcelšanu saskaņā ar 29. pantu un atbilstību maiņas tehniskajiem aspektiem, kas noteikti 30. pantā. Tomēr ne visas prasības, kas datu apstrādes pakalpojumiem noteiktas saskaņā ar Datu akta VI nodaļu, attiecas uz *SaaS*. Proti, 30. panta 1. punktā noteiktais funkcionālās līdzvērtības jēdziens attiecas tikai uz *IaaS* pakalpojumu sniedzējiem, savukārt 30. panta 1. un 3. punkts attiecas uz *PaaS* un *SaaS* pakalpojumu sniedzējiem. Pēdējie divi minētie noteikumi paredz, ka *PaaS* un *SaaS* sniedzējiem ir jādara pieejamas atvērtas saskarnes un jāievēro atklātās sadarbspējas specifikācijas un saskaņotie standarti, kas publicēti ES repozitorijā.

Datu akta 30. pantā ir nošķirti:
1. *IaaS*, kas definēti kā "datu apstrādes [pakalpojumi], kuri saistīti ar mērogojamiem un elastīgiem datošanas resursiem, kas ir tikai infrastruktūras elementi, piemēram, infrastruktūras darbībai nepieciešamie serveri, tīkli un virtuālie resursi, bet kuri nenodrošina piekļuvi ekspluatācijas pakalpojumiem, programmatūrai un lietotnēm, kas tiek glabātas, citādi apstrādātas vai ieviestas minētajos infrastruktūras elementos",

un
2. citi mākoņdatošanas pakalpojumu veidi.

Turklāt Datu akta 81. apsvērumā ir noteikts, ka vispārīgais jēdziens "datu apstrādes pakalpojumi" aptver ievērojamu skaitu pakalpojumu ar ļoti plašu dažādu nolūku, funkciju un tehnisko iestatījumu klāstu, un parasti tiek uzskatīts, ka tie ietilpst vienā vai vairākos no trim datu apstrādes pakalpojumu sniegšanas modeļiem, t. i., *IaaS*, *PaaS* un *SaaS*.

Pušu spējas

Datu akta 24. pantā ir precizēts, ka "[d]atu apstrādes pakalpojumu sniedzēju pienākumi, kas noteikti 23., 25., 29., 30. un 34. pantā, attiecas tikai uz sākotnējā datu apstrādes pakalpojumu sniedzēja pakalpojumiem, līgumiem vai komercpraksi".

Lai noteiktu eksportējamo datu eksportēšanas darbību secību, cita starpā ir nepieciešamas zināšanas par datu struktūru un saistību starp datiem. Tāpēc sarakstā turpmāk ir sniegti vispārīgi norādījumi pusēm, lai palīdzētu tām izprast vienai otras spējas, kas ir dažādu maiņas procesa daļu pamatā. Tomēr saraksts ir tikai indikatīvs, un ir svarīgas nianses, kas var atšķirties starp turpmāk minētajām pakalpojumu modeļu kategorijām un to ietvaros atkarībā no konkrētā datu apstrādes pakalpojuma. Pusēm būtu jāpievērš īpaša uzmanība šādām atšķirībām.

IaaS

— Klients zina datubāzes struktūru, ko tas ir definējis. *IaaS* sniedzējs nezina datubāzes struktūru. *IaaS* sniedzējs var sniegt sīkāku informāciju par pārnešanas metodēm un attiecīgā gadījumā par nepieciešamajiem rīkiem.

— Klients var noteikt darbību secību, laika intervālu un nepieciešamos IT resursus.

— Pakalpojumu sniedzējs var apstiprināt vajadzīgo IT resursu pieejamību laika periodā.

— Klients var iniciēt maiņu norunātajā laikā.

— Klients ir atbildīgs par datu importēšanu galamērķa vidē un to īstenošanu tur.

PaaS

— Klients zina datubāzes struktūru, ko tas ir definējis.

— Arī *PaaS* sniedzējs pārzina datubāzes īpašības, jo klients tam lūdza sniegt tādus pakalpojumus kā vietas piešķiršana, optimizācija, reorganizācija un rezerves kopijas.

— *PaaS* sniedzējam ir praktiska pieredze tādu darbību procedūrās kā rezerves kopiju veidošana. Tas zina, kādi resursi ir vajadzīgi un cik ilgs laiks ir pagājis. *PaaS* sniedzējs var sniegt sīkāku informāciju par pārnešanas metodēm un attiecīgā gadījumā par nepieciešamajiem rīkiem un informāciju par laiku un nepieciešamajiem IT resursiem.

— Klients var noteikt darbību secību, laika intervālu (laikposmu, piemēram, nedēļas nogali, kurā klients plāno padarīt savas sistēmas nepieejamas lietotājiem un nenotiek atjaunināšana, lai dati tiktu iesaldēti un klients varētu veikt maiņu) un nepieciešamos IT resursus.

— Pakalpojumu sniedzējs var apstiprināt vajadzīgo IT resursu pieejamību laika periodā.

— Klients iniciē maiņu norunātajā laikā.

SaaS

— Klients nezina datubāzes struktūru.

— *SaaS* pakalpojumu sniedzējs zina, kāda ir tā definētās datubāzes struktūra.

— *SaaS* sniedzējs zina procedūras un laiku, kas nepieciešams tādām darbībām kā rezerves kopiju veidošana, optimizācija un reorganizācija.

— Ja tiek uzstādīta jauna *SaaS* programmatūras versija ar jaunu datubāzes struktūras versiju, nav nekas neparasts, ka tiek veikts pilnīgs eksports no vecās struktūras, kam seko pilnīgs imports jaunajā struktūrā. Šī procedūra sniedz *SaaS* sniedzējam praktisku priekšstatu par datu eksportēšanas procedūru, resursiem un laiku.

— *SaaS* sniedzējs var sniegt sīkāku informāciju par pārnešanas metodēm un attiecīgā gadījumā par nepieciešamajiem rīkiem

— un informāciju par termiņiem un nepieciešamajiem IT resursiem,

— kā arī ierosināt eksportēšanas metodes un formātus un darbību secību.

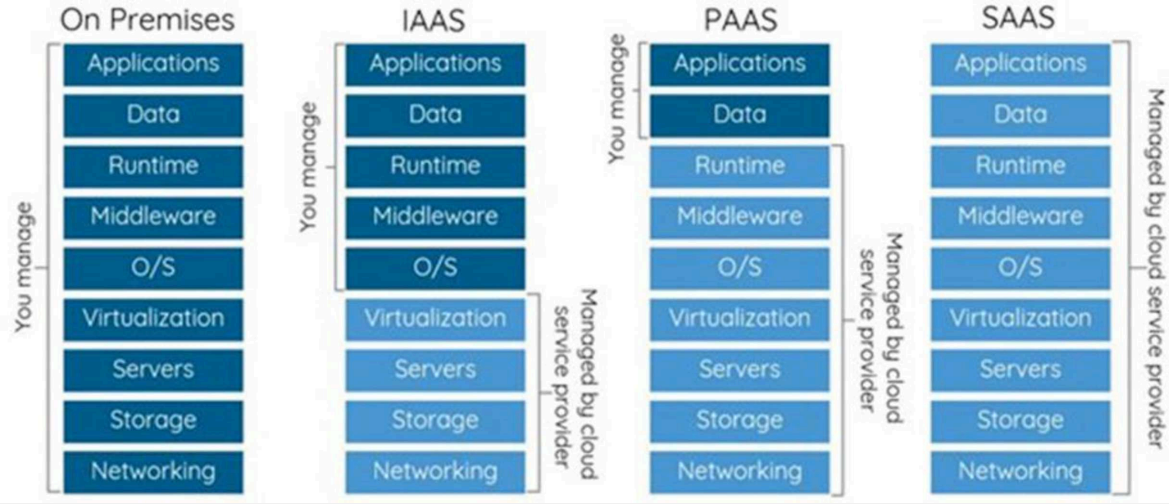
— Klients ir atbildīgs par datu importēšanu galamērķa vidē, un viņam var būt prasības un piezīmes par ierosināto secību.

— *SaaS* sniedzējs un klients var vienoties par darbību secību, laika intervālu un nepieciešamajiem IT resursiem

— Pakalpojumu sniedzējs var apstiprināt vajadzīgo IT resursu pieejamību laika periodā.

— Atkarībā no rīka un secības, par kuru panākta vienošanās, pakalpojumu sniedzējs vai klients sāk maiņu saskaņotajā laikā.

— Klients ir atbildīgs par datu importēšanu galamērķa vidē.

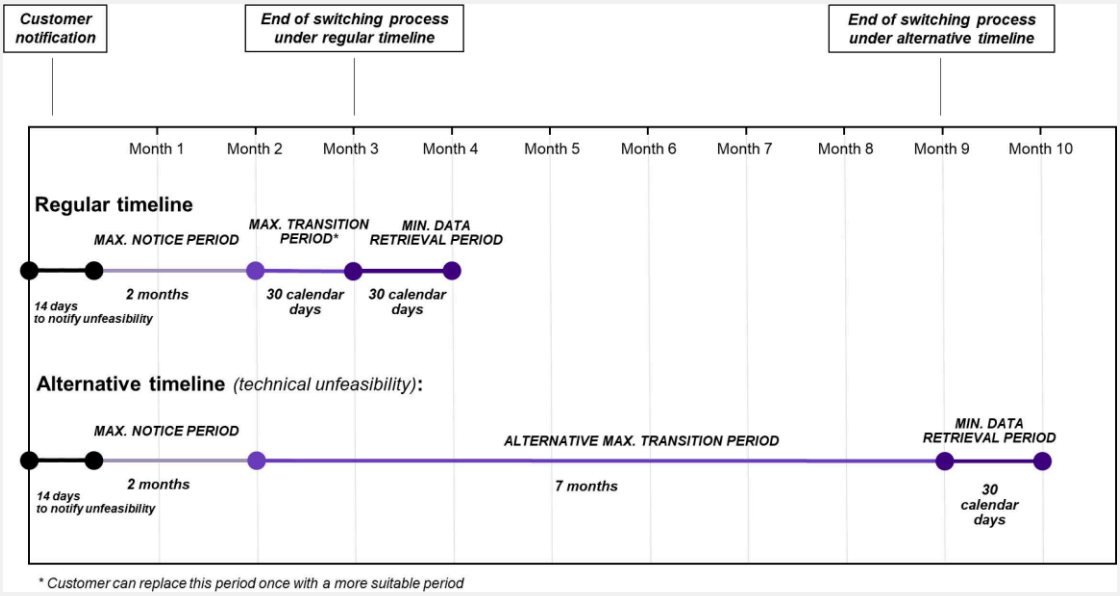
Darbības maksimālajā paziņošanas termiņā un pārejas periodā

Maiņas sākšana: Datu akta 25. panta 2. punkta d) apakšpunktā ir noteikts, ka līgumos ir jāparedz maksimālais paziņošanas termiņš maiņas procesa sākšanai, kas nedrīkst pārsniegt divus mēnešus. Šajā punktā ir noteikts, kāda informācija pakalpojumu sniedzējam būtu jāsniedz klientam minētajā laikposmā un kādas darbības pakalpojumu sniedzējs veiks pēc maiņas procesa sākšanas.

Pārejas periods: Datu akta 25. panta 2. punkta a) apakšpunktā ir noteikts, ka līgumos ir jāiekļauj noteikumi, lai klients pēc pieprasījuma varētu pāriet uz citu datu apstrādes pakalpojumu vai nosūtīt visus eksportējamos datus uz IKT infrastruktūru, kas atrodas uz vietas, bez nepamatotas kavēšanās un jebkurā gadījumā ne vēlāk kā obligātajā maksimālajā 30 kalendāra dienu pārejas periodā, kas sākas maksimālā paziņošanas termiņa beigās.

Datu akta 25. panta 2. punkta g) apakšpunktā arī noteikts, ka līgumā jāparedz vismaz 30 kalendāra dienu minimālais datu izguves periods, kas sākas pēc pārejas perioda beigām, par kuru puses vienojušās.

Ja obligātais maksimālais 30 dienu pārejas periods attiecībā uz maiņu nav tehniski iespējams, pakalpojumu sniedzējam par to jāpaziņo klientam 14 darbdienu laikā pēc maiņas pieprasījuma iesniegšanas, jāpaskaidro tehniskā neiespējamība un jānorāda alternatīvs pārejas periods, kas nedrīkst pārsniegt septiņus mēnešus (Datu akta 25. panta 4. punkts). Klientam ir tiesības vienu reizi pagarināt obligāto maksimālo pārejas periodu par laikposmu, ko klients uzskata par piemērotāku (Datu akta 25. panta 5. punkts).

Datu apstrādes līgumu uzskata par izbeigtu pēc sekmīgas maiņas pabeigšanas vai pēc maksimālā paziņošanas termiņa beigām, ja klients vēlas nevis maiņu, bet pēc pakalpojuma izbeigšanas dzēst savus eksportējamos datus un digitālos aktīvus. Paziņojums par izbeigšanu no klienta nav vajadzīgs, jo līgums tiks izbeigts automātiski. Tomēr juridiskās noteiktības labad, kā arī lai nodrošinātu pušu interešu aizsardzību, pakalpojumu sniedzējam ir pienākums informēt klientu par līguma izbeigšanu (Datu akta 25. panta 2. punkta c) apakšpunkts).

A variants. Maiņas un atteikšanās plāns kā līguma pielikums

Pirms līguma slēgšanas puses varētu apsvērt iespēju sīki izstrādāt maiņas un atteikšanās plānu. Tas var būt noderīgi, jo īpaši sarežģītu datu apstrādes pakalpojumu gadījumā. Šeit iekļautais maiņas un atteikšanās plāns jau no līgumattiecību sākuma sniedz pusēm skaidru redzējumu par maiņas procesu, arī par to, ar kāda veida informāciju, datiem un procesiem pusēm būs jāapmainās, lai veiktu maiņu bez jebkādas kavēšanās vai ietekmes uz klienta pakalpojumiem vai uzņēmējdarbību.

Veidne "maiņas un atteikšanās plāns" **1. papildinājumā** ir tikai šāda plāna piemērs, kas sniedz klientam priekšstatu par jautājumiem, kuri viņam būs jāuzdod savam pakalpojumu sniedzējam, un par šo diskusiju struktūru.

Pienākumu sadalījums maiņas procesa izpildes laikā ir piemērs, kas attiecīgā gadījumā ir saskaņots ar Datu aktā noteiktajām tiesībām un pienākumiem. Ievērojot šādas tiesības un pienākumus, puses var vienoties par citu dalījumu vai iekļaut sīkāku informāciju.

Šā iemesla dēļ plāns nav tas pats, kas līguma standartklauzula. Viena iespēja ir saglabāt to kā atsevišķu tehnisku līguma pielikumu, ko puses var grozīt/atjaunināt atsevišķi. Alternatīvi puses var vēlēties iekļaut pielikumu pašā līgumā.

Šis pielikums varētu būt piegādātāja maiņas un atteikšanās standarta plāns, ko ierosinājis pakalpojumu sniedzējs un apstiprinājis klients, vai arī tas varētu būt pielāgots piegādātāja maiņas un atteikšanās plāns, ko pakalpojumu sniedzējs ierosinājis klientam.

Puses var atjaunināt maiņas un atteikšanās plānu līguma darbības laikā, kā to prasa datu apstrādes pakalpojumu un līgumā ietverto datu attīstība, laikposmos, par kuriem puses vienojas. Šis atjauninājums varētu ietekmēt arī saskaņoto pārejas periodu, piemēram, Datu aktā noteiktajās robežās.

Maiņas un atteikšanās plānu piemēro tikai tad, ja klients maina pakalpojumu sniedzējus vai IKT infrastruktūru, kas atrodas uz vietas, nevis tad, ja klients plāno dzēst savus datus paziņošanas termiņa beigās.

B variants. Pašapkalpošanās automatizētas maiņas rīki

Lai gan pašapkalpošanās automatizētu maiņas rīku izmantošana ir izplatīta, tā var radīt konkrētas problēmas. Īpašas bažas rada, piemēram, tas, ka *SaaS* gadījumā dažas datubāzes un to uzstādījumi var nebūt pienācīgi un/vai pilnībā migrēti, tāpēc pakalpojumu sniedzējam varētu būt manuāli jāiejaucas. Ja pakalpojumu sniedzējs paļaujas uz šādu pašapkalpošanās risinājumu, B varianta klauzulas ļauj klientam nodrošināt, ka līgumā ir ietverta pietiekama informācija par procesu un rīku. Iedvesmai var kalpot elementi, kas iekļauti A variantā (maiņas un atteikšanās plāns kā līguma pielikums).

Ja pakalpojumu sniedzējs izmanto maiņas rīkus, lai veiktu Datu aktā noteiktās darbības maiņai uz cita pakalpojumu sniedzēja sistēmu vai uz IKT infrastruktūru, kas atrodas uz vietas, maksu par šo maiņas rīku izmantošanu klientam uzskatītu par maiņas maksu.

Ko darīt, ja maiņa ir nesekmīga? A varianta 1.7. punkts un B varianta 2.6. punkts attiecas uz situāciju, kad maiņa nav sekmīga, un nosaka pasākumus, kas klientam (un tā jaunajam pakalpojumu sniedzējam) un sākotnējam pakalpojumu sniedzējam būs godprātīgi jāveic, lai panāktu sekmīgu maiņu un/vai veicinātu Datu aktā paredzēto datu dzēšanas iespēju.

Piemērs. Sākotnējais pakalpojumu sniedzējs piedāvā *SaaS* A variantu, un jaunais pakalpojumu sniedzējs piedāvā *SaaS* B variantu. Klients lūdz sākotnējo pakalpojumu sniedzēju palīdzēt tam pāriet pie jaunā pakalpojumu sniedzēja, eksportējot un pārsūtot eksportējamos datus uz konkrētu serveri. Rezultātā var veidoties šādi scenāriji:
1. sākotnējais pakalpojumu sniedzējs neierosina efektīvus rīkus un procedūras visu eksportējamo datu eksportēšanai un pārsūtīšanai uz konkrēto serveri;
2. dati ir piegādāti uz konkrēto serveri, bet klients vai jaunais pakalpojumu sniedzējs nevar pienācīgi augšupielādēt datus.

1. **A variants. Maiņas un atteikšanās plāns kā līguma pielikums**

1.1. **Informācija**

1.1.1. Puses apstiprina, ka pakalpojumu sniedzējs līguma pielikumā vai savā tīmekļvietnē ir darījis pieejamu klientam skaidru informāciju par:

(a) standarta pakalpojumu maksām un attiecīgā gadījumā sodiem par līguma pirmstermiņa izbeigšanu;

(b) maiņas maksām;

(c) pakalpojumiem, kas ietver ļoti sarežģītu vai dārgu maiņu vai ko nav iespējams mainīt bez būtiskas iejaukšanās datos, digitālajos aktīvos vai pakalpojumu arhitektūrā (attiecīgā gadījumā);

(d) īpašiem pakalpojumiem, uz kuriem neattiecas saistības par maiņu un atteikšanos (attiecīgā gadījumā).

Datu akta 31. pantā ir noteikts īpašs režīms konkrētiem datu apstrādes pakalpojumiem. Attiecībā uz individuāli izstrādātiem vai ļoti individualizētiem pakalpojumiem daži maiņas pienākumi nav piemērojami. Pusēm ir jāvienojas par to, kā šāda maiņa varētu notikt (ieskaitot izmaksas). Attiecībā uz datu apstrādes pakalpojumiem, ko testēšanas un izvērtēšanas nolūkos uz ierobežotu laiku sniedz neražošanas versijā, maiņas pienākumus nepiemēro. Lai gan šīs līguma standartklauzulas netika izstrādātas, lai aptvertu šādas situācijas, tās joprojām var kalpot par iedvesmu līgumslēdzējām pusēm attiecībā uz šādiem pakalpojumiem.

Saskaņā ar Datu akta 30. panta 6. punktu pakalpojumu sniedzējiem nepieprasa izstrādāt jaunas tehnoloģijas vai pakalpojumus. Tiem arī nepieprasa izpaust vai nosūtīt klientam vai citam datu apstrādes pakalpojumu sniedzējam digitālos aktīvus, kas: i) ir aizsargāti ar intelektuālā īpašuma tiesībām vai ii) ir komercnoslēpums, vai iii) apdraud klienta vai pakalpojumu sniedzēja drošību un pakalpojuma integritāti.

1.2. **Maiņa un atteikšanās**

1.2.1. Puses vienojas par "maiņas un atteikšanās plānu" ("plāns"), izmantojot 1. papildinājumā norādīto veidlapu, kas ir līguma neatņemama daļa un ko puses īstenos. Plāns ietver:

(a) visu to datu un digitālo aktīvu kategoriju izsmeļošu specifikāciju, kurus var nosūtīt, ietverot vismaz visus eksportējamos datus (Datu akta 25. panta 2. punkta e) apakšpunkts);

(b) to datu kategoriju izsmeļošu specifikāciju, kas ir specifiskas pakalpojumu sniedzēja datu apstrādes pakalpojuma iekšējai darbībai un kas tiks atbrīvotas no eksportējamiem datiem, ja pastāv pakalpojumu sniedzēja komercnoslēpumu pārkāpuma risks (Datu akta 25. panta 2. punkta f) apakšpunkts);

(c) skaidru informāciju par zināmajiem riskiem, kas apdraud funkciju vai pakalpojumu sniegšanas nepārtrauktību no sākotnējā pakalpojumu sniedzēja puses (Datu akta 25. panta 2. punkta a) apakšpunkta iii) punkts);

(d) sīku informāciju par maiņas un atteikšanās palīdzību, arī par pārnešanas metodēm un formātiem, un pasākumiem, kas vajadzīgi maiņas procesa veikšanai;

(e) klienta un pakalpojumu sniedzēja plāna īstenošanai ieceltā pārstāvja vārdu, uzvārdu un kontaktinformāciju;

(f) aplēsi par laiku, kas vajadzīgs, lai eksportētu un nosūtītu datus un digitālos aktīvus ārpus sākotnējā pakalpojumu sniedzēja vides;

Sākotnējais pakalpojumu sniedzējs var atbalstīt klientu maiņas procesā, sniedzot aplēsi par laiku, kas nepieciešams eksportējamo datu eksportēšanai un transportēšanai ārpus tā vides, pamatojoties uz laiku, kas vajadzīgs datu importēšanai, aplēsto apjomu, tīkla jaudu un iepriekšējo pieredzi vai testiem. Tāpat klients var aplēst laiku, kas vajadzīgs, lai importētu un ieviestu datus galamērķa vidē. Abām pusēm būtu jāizmanto šāda informācija, lai noskaidrotu, vai ir vajadzīgs alternatīvs pārejas periods.

(g) ierobežojumus un tehniskus ierobežojumus, arī tos, kas izriet no datu glabāšanas ārpus Eiropas Savienības;

(h) pakalpojumu sniedzēja piedāvāto maiņas darbību secības aprakstu;

(i) pakalpojumu sniedzēja ierosinātās testēšanas metodes aprakstu, ja tiek veikti testi.

1.2.2. Pakalpojumu sniedzējs sniedz klientam atsauci uz tiešsaistes reģistru ar datu struktūrām un formātiem, attiecīgajiem standartiem un atklātām sadarbspējas specifikācijām, ja eksportējamie dati ir pieejami [*precizēt saiti uz atrašanās vietu*] (Datu akta 26. panta b) punkts).

1.2.3. Ja to pieprasa klients, pakalpojumu sniedzējam, izmantojot piemērotus elektroniskos saziņas līdzekļus, ir jādara pieejama informācija, kurā klienta norīkotajam personālam (vai pilnvarotām trešām personām) ir izskaidrotas attiecīgās procedūras.

1.2.4. Ja klients to pieprasa, pakalpojumu sniedzējs vai nu organizē testu, vai palīdz klientam veikt testu, par ko panākta vienošanās 1. papildinājumā, lai pārbaudītu, vai plāns praksē darbojas attiecībā uz eksportējamiem datiem un digitālajiem aktīviem. Ja pārbaudes laikā rodas problēmas, puses godprātīgi analizē cēloņus un vienojas par risinājumiem.

1.2.5. Pakalpojumu sniedzējam un klientam plāns būtu jāatjaunina pēc vajadzības vai pēc klienta pieprasījuma, pievienojot nepieciešamo izmaiņu pamatojumu.

1.3. **Maiņas procesa sākšana**

1.3.1. Klients sāk maiņu, nosūtot pakalpojumu sniedzējam paziņojumu par maiņu, kā norādīts 1.10. punktā, ievērojot paziņošanas termiņu [*puses norāda saskaņoto paziņošanas termiņu, kas nedrīkst pārsniegt divus mēnešus*]. Ja klients vēlas veikt maiņu tikai attiecībā uz konkrētiem pakalpojumiem un attiecīgajiem datiem vai digitālajiem aktīviem, tas jānorāda paziņojumā par maiņu. [VARIANTS] [Klients sniedz paziņojumu, izmantojot **3. papildinājumā** iekļauto veidlapu].

Ievērojot līguma noteikumus, klients var izvēlēties mainīt tikai noteiktu pakalpojumu apakškopu, ko mitina sākotnējais pakalpojumu sniedzējs. Šādā gadījumā maiņas pienākumi attiecas tikai uz šādiem pakalpojumiem un attiecīgajiem datiem un digitālajiem aktīviem; pārējai daļai joprojām ir piemērojami iepriekš saskaņotie līguma noteikumi.

1.3.2. Paziņojumā par maiņu klients informē pakalpojumu sniedzēju par to, vai tas plāno:

(a) veikt maiņu uz citu datu apstrādes pakalpojumu sniedzēju. Šajā gadījumā klients sniedz nepieciešamo informāciju par jauno pakalpojumu sniedzēju (Datu akta 25. panta 3. punkta a) apakšpunkts);

(b) veikt maiņu uz klienta IKT infrastruktūru, kas atrodas uz vietas (Datu akta 25. panta 3. punkta b) apakšpunkts), vai

(c) neveikt maiņu, bet tikai dzēst savus eksportējamos datus un digitālos aktīvus (Datu akta 25. panta 3. punkta c) apakšpunkts);

(d) [VARIANTS] [Klients sniedz paziņojumu, izmantojot **4. papildinājumā** iekļauto veidlapu].

1.3.3. Pakalpojumu sniedzējs apstiprina klientam maiņas paziņojuma saņemšanu ne vēlāk kā [trīs darbdienu laikā], izmantojot tos pašus saziņas līdzekļus, ko izmantojis klients.

1.4. **Pārejas periods**

1.4.1. Klientam ir tiesības bez liekas kavēšanās mainīt pakalpojumu sniedzēju maksimālajā 30 dienu pārejas periodā. Klients var vienoties ar pakalpojumu sniedzēju par pārejas periodu (*puses norāda saskaņoto pārejas periodu, kas var būt ne vairāk kā 30 kalendāra dienas*) (Datu akta 25. panta 2. punkta a) apakšpunkts).

1.4.2. Ja pakalpojumu sniedzējs nevar ievērot [obligāto maksimālo] pārejas periodu, jo tas nav tehniski iespējams, pakalpojumu sniedzējs (Datu akta 25. panta 4. punkts):

(a) informē klientu 14 darbdienu laikā no [paziņojuma par maiņu datums];

(b) norāda alternatīvu pārejas periodu, kas nedrīkst pārsniegt septiņus (7) mēnešus no dienas, kad klients paziņojis par maiņu, un

(c) pienācīgi pamato tehnisko neiespējamību.

1.4.3. Klients apstiprina, ka ir saņēmis paziņojumu par alternatīvu pārejas periodu [trīs darbdienu laikā].

1.4.4. Klients var pagarināt pārejas periodu vienu reizi uz laiku, ko tas uzskata par piemērotāku savam mērķim, ne ilgāk kā [*precizēt mēnešu skaitu*] (Datu akta 25. panta 5. punkts). Šādā gadījumā klients paziņo pakalpojumu sniedzējam par savu nodomu saskaņā ar 1.11. punktu pirms sākotnējā pārejas perioda beigām un norāda alternatīvo pārejas periodu. Pakalpojumu sniedzējs apstiprina šāda pagarinājuma paziņojuma saņemšanu [trīs darbdienu laikā].

1.4.5. [VARIANTS] Klients paziņo par alternatīvu pārejas periodu, izmantojot 5. papildinājumā iekļauto veidlapu.

1.5. **Pakalpojumu sniedzēja pienākumi maiņas procesā**

1.5.1. Pakalpojumu sniedzējs apņemas sniegt saprātīgu palīdzību klientam un klienta pilnvarotām trešām personām maiņas procesā, tiklīdz maiņas process sākas un visā tā laikā, lai klients varētu veikt maiņu pārejas periodā. Šajā nolūkā pakalpojumu sniedzējam jo īpaši:

(a) ir jānodrošina spējas, pietiekama informācija (arī dokumentācija, kas vajadzīga, lai pabeigtu maiņu) un tehniskais atbalsts. Ja tiek konstatētas problēmas, pakalpojumu sniedzējs un klients godprātīgi analizē cēloņus un vienojas par risinājumiem;

(b) jārīkojas ar pienācīgu rūpību, lai saglabātu darbības nepārtrauktību un turpinātu nodrošināt funkcijas vai pakalpojumus saskaņā ar līgumu (Datu akta 25. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) punkts);

(c) jāsaglabā augsts drošības līmenis visā maiņas procesā, jo īpaši attiecībā uz datu drošību to nosūtīšanas laikā (Datu akta 25. panta 2. punkta a) apakšpunkta iv) punkts).

1.6. **Klienta pienākumi maiņas procesā**

1.6.1. Klients apņemas veikt visus saprātīgos pasākumus, lai panāktu efektīvu maiņu. Klients ir atbildīgs par datu un digitālo aktīvu importēšanu savās sistēmās vai jaunā pakalpojumu sniedzēja sistēmās un šo datu un digitālo aktīvu ieviešanu šajās sistēmās, arī gadījumos, kad klients šīm darbībām izmanto trešās personas pakalpojumus.

1.6.2. Attiecīgā gadījumā, kā arī neskarot Datu akta 30. panta 6. punktu, klients un pakalpojumu sniedzējs vai to pilnvarotas trešās personas apņemas ievērot visu pakalpojumu sniedzēja maiņas procesā nodrošināto materiālu intelektuālā īpašuma tiesības, kā arī pakalpojumu sniedzēja komercnoslēpumus. Klients apņemas nodrošināt piekļuvi šiem materiāliem un ļaut tos izmantot tā pilnvarotām trešām personām tikai tiktāl, ciktāl tas ir nepieciešams, lai pabeigtu maiņas procesu, un tikai ar pakalpojumu sniedzēja nepārprotamu atļauju. Piekļuve pakalpojumu sniedzēja materiāliem, kas saistīti ar maiņas procesu un ko aizsargā intelektuālā īpašuma tiesības un/vai komercnoslēpumi, kuri saistīti ar maiņas procesu, un to izmantošana tiks izbeigta ne vēlāk kā saskaņotā pārejas perioda, arī alternatīvā pārejas perioda, beigās, pilnībā ievērojot pakalpojumu sniedzēja piešķirtās konfidencialitātes saistības un intelektuālā īpašuma tiesības.

1.6.3. Klients rīkojas godprātīgi, īstenojot visus pakalpojumu sniedzēja kopīgotos norādījumus, kas saistīti ar maiņas procesu.

1.6.4. Klients var vienoties ar sākotnējo pakalpojumu sniedzēju par sekmīgas maiņas rādītājiem, kā arī par maiņas atskaites punktiem, un informē sākotnējo pakalpojumu sniedzēju par to, cik lielā mērā šie atskaites punkti ir sasniegti maiņas procesā. Jebkurā gadījumā klientam būtu jāinformē pakalpojumu sniedzējs, ka tas ir sekmīgi pabeidzis maiņu.

Papildus šajā līgumā noteiktajiem pienākumiem visām iesaistītajām pusēm, arī jaunajiem datu apstrādes pakalpojumu sniedzējiem, ir Datu akta 27. pantā noteikts juridisks pienākums godprātīgi sadarboties, lai maiņas process būtu efektīvs, ļautu savlaicīgi nosūtīt datus un saglabātu datu apstrādes pakalpojumu nepārtrauktību.

1.7. **Nesekmīga maiņa**

1.7.1. Ja maiņas process nav sekmīgi pabeigts, pusēm ir godprātīgi jāsadarbojas, lai noteiktu cēloni un panāktu sekmīgu pabeigšanu, nodrošinātu datu savlaicīgu nosūtīšanu un saglabātu pakalpojumu nepārtrauktību. Proti, pēc klienta pieprasījuma pakalpojumu sniedzējs palīdz klientam noteikt nesekmīgas maiņas iemeslus un, ciktāl konstatētie iemesli attiecas uz pakalpojumu sniedzēja vidi vai maiņas procesiem, sniedz ieteikumus par to, kā var risināt konstatētās tehniskās problēmas. Noteikumi, kas piemērojami maiņas maksām, attiecas uz pakalpojumu sniedzēja sniegto atbalstu un citiem šajā iedaļā minētajiem pakalpojumu sniedzēja pakalpojumiem.

1.7.2. Klients var pilnvarot jauno pakalpojumu sniedzēju rīkoties tā vārdā.

1.8. **Datu izguve un datu dzēšana**

1.8.1. Klients var izgūt vai dzēst savus datus saskaņotajā datu izguves periodā, kas ir [...] dienas.

1.8.2. Datu izguves saskaņotā perioda beigās, kā arī ja maiņas process ir sekmīgi pabeigts, pakalpojumu sniedzējs dzēš visus eksportējamos datus un digitālos aktīvus, ko ģenerējis klients vai kas ir tieši saistīti ar klientu. Pakalpojumu sniedzējs [x darbdienu laikā] apstiprina, ka šāda dzēšana ir pabeigta, izņemot eksportējamos personas datus, kas pakalpojumu sniedzējam ir jāglabā saskaņā ar ES vai valsts tiesību aktiem.

Datu izgūšana sākas pēc tam, kad ir beidzies saskaņotais pārejas periods, un tai jābūt vismaz 30 kalendāra dienas pēc pārejas perioda beigām, par ko klients un pakalpojumu sniedzējs ir vienojušies. Klients var nolemt neizmantot savas tiesības izgūt datus. Šādā gadījumā tas vai nu pats dzēš datus (un var par to informēt pakalpojumu sniedzēju, kā noteikts Datu akta 25. panta 3. punkta c) apakšpunktā), vai arī pakalpojumu sniedzējs dzēš šādus neatgūtus datus, kā noteikts A varianta 1.8.2. punktā un B varianta 2.7.2. punktā.

1.9. **Maiņas maksas**

1.9.1. Maksas, kas klientam jāmaksā par maiņu, ir šādas [...]

Ja paralēli tiek izmantoti vairāki datu apstrādes pakalpojumi (daudzmākoņu ieviešanas scenārijs), datu pārneses maksas neuzskata par maiņas maksām un tās var piemērot klientam, lai novirzītu šādas izmaksas, kas radušās pakalpojumu sniedzējam, nepārsniedzot faktiskās izmaksas. Jebkurā citā gadījumā pēc 2027. gada 12. janvāra klientam nevar piemērot maiņas maksu (sk. maiņas maksas skaidrojumus, kas iekļauti šo līguma standartklauzulu ievada informācijā).

1.10. **Maiņas procesa izbeigšana**

[Sk. līguma standartklauzulas par izbeigšanu]

1.11. **Paziņojumi**

Puses vienojas, ka jebkādi savstarpēji paziņojumi attiecībā uz maiņu un atteikšanos ir jāveic, izmantojot (*puses ievada izvēlētos saziņas līdzekļus, ietverot atbilstīgus elektroniskos līdzekļus*).

1.12. **Prioritātes secība**

Ja rodas pretrunas vai nekonsekvence starp šīm klauzulām par maiņu un atteikšanos un jebkādiem citiem piemērojamiem līgumisko vienošanos dokumentiem, noteikumiem, nosacījumiem vai citiem piemērojamiem līgumiem, kas saistīti ar datu apstrādes pakalpojuma maiņu, šīm klauzulām ir prioritāte.

2. **B variants. Maiņa un atteikšanās ar pašapkalpošanās automatizētiem maiņas rīkiem**

2.1. **Informācija**

2.1.1. Pirms datu apstrādes pakalpojumu pasūtījuma pakalpojumu sniedzējs ir sniedzis klientam skaidru informāciju par:

(a) pieejamiem pašapkalpošanās automatizētiem maiņas rīkiem šādiem pakalpojumiem ("maiņas rīki") un to izmantošanas nosacījumiem;

(b) standarta pakalpojumu maksām un attiecīgā gadījumā sodiem par līguma pirmstermiņa izbeigšanu;

(c) maiņas maksām, arī maksām par maiņas rīku izmantošanu.

Datu akta 31. pantā ir noteikts īpašs režīms konkrētiem datu apstrādes pakalpojumiem. Attiecībā uz individuāli izstrādātiem vai ļoti individualizētiem pakalpojumiem daži maiņas pienākumi nav piemērojami. Pusēm ir jāvienojas par to, kā šāda maiņa varētu notikt (ieskaitot izmaksas). Attiecībā uz datu apstrādes pakalpojumiem, ko testēšanas un izvērtēšanas nolūkos uz ierobežotu laiku sniedz neražošanas versijā, maiņas pienākumus nepiemēro. Lai gan šīs līguma standartklauzulas netika izstrādātas, lai aptvertu šādas situācijas, tās joprojām var kalpot par iedvesmu līguma pusēm attiecībā uz šādiem pakalpojumiem.

Saskaņā ar Datu akta 30. panta 6. punktu pakalpojumu sniedzējiem nepieprasa izstrādāt jaunas tehnoloģijas vai pakalpojumus. Tiem arī nepieprasa izpaust vai nosūtīt klientam vai citam datu apstrādes pakalpojumu sniedzējam digitālos aktīvus, kas: i) ir aizsargāti ar intelektuālā īpašuma tiesībām vai ii) ir komercnoslēpums, vai iii) apdraud klienta vai pakalpojumu sniedzēja drošību un pakalpojuma integritāti.

2.1.2. Maiņas kontrolsaraksts **2. papildinājumā**, kas ir līguma neatņemama daļa, ietver:

(a) visu to datu un digitālo aktīvu kategoriju izsmeļošu specifikāciju, kurus var nosūtīt ar maiņas rīkiem, ietverot vismaz visus eksportējamos datus (Datu akta 25. panta 2. punkta e) apakšpunkts);

(b) to datu kategoriju izsmeļošu specifikāciju, kas ir specifiskas pakalpojumu sniedzēja datu apstrādes pakalpojuma iekšējai darbībai un kas tiks atbrīvotas no eksportējamiem datiem, ja pastāv pakalpojumu sniedzēja komercnoslēpumu pārkāpuma risks (Datu akta 25. panta 2. punkta f) apakšpunkts);

(c) informāciju par maiņas un pārnešanas procedūrām, izmantojot maiņas rīkus, ietverot metodes un formātus, ierobežojumus un tehniskos ierobežojumus (arī tos, kas izriet no datu glabāšanas ārpus ES), procedūras, dokumentāciju, kā arī attiecīgā gadījumā paraugpraksi, spējas, tehnisko atbalstu, ko pakalpojumu sniedzējs darīs pieejamu klientam (jo īpaši testēšanas laikā, gatavojoties maiņai, kā arī maiņas laikā), arī jebkādas palīdzības līnijas, kas pieejamas klientiem maiņas laikā, vai alternatīvus saziņas kanālus un testa scenārijus. Šajā informācijā ir jāpaskaidro, kā saskaņoti un konsekventi pārnest visus eksportējamos datus un digitālos aktīvus pietiekami ātri, lai maiņa būtu efektīva;

(d) aplēsi par laiku, kas vajadzīgs, lai eksportētu un nosūtītu datus un digitālos aktīvus ārpus sākotnējā pakalpojumu sniedzēja vides, ja maiņas rīkus izmanto saskaņā ar pakalpojumu sniedzēja dokumentāciju;

(e) skaidru informāciju par zināmajiem riskiem, kas apdraud funkciju vai pakalpojumu sniegšanas nepārtrauktību no sākotnējā pakalpojumu sniedzēja puses (Datu akta 25. panta 2. punkta a) apakšpunkta iii) punkts);

(f) resursus, arī IT resursus (piemēram, serverus, *CPU*, atmiņu, *I/O*, joslas platumu), ko nodrošinās pakalpojumu sniedzējs, lai garantētu efektīvu maiņu un procedūru papildu IT resursu iegūšanai.

2.1.3. Pakalpojumu sniedzējs sniedz klientam atsauci uz tiešsaistes reģistru ar datu struktūrām un formātiem, attiecīgajiem standartiem un atklātām sadarbspējas specifikācijām, ja eksportējamie dati ir pieejami [*precizēt saiti uz atrašanās vietu*] (Datu akta 26. panta b) punkts).

2.2. **Maiņas procesa sākšana**

2.2.1. Klients sāk maiņu, nosūtot pakalpojumu sniedzējam paziņojumu par maiņu, kā saskaņots 2.10. punktā, ievērojot paziņošanas termiņu [*puses norāda saskaņoto paziņošanas termiņu, kas nedrīkst pārsniegt divus mēnešus*]. Ja klients vēlas veikt maiņu tikai attiecībā uz konkrētiem pakalpojumiem un attiecīgajiem datiem vai digitālajiem aktīviem, tas jānorāda paziņojumā par maiņu. [VARIANTS] [Klients sniedz paziņojumu, izmantojot **3. papildinājumā** iekļauto veidlapu].

Paziņojums par maiņu ir instruments, kas atšķiras no paziņojuma par līguma izbeigšanu. Ievērojot līguma noteikumus, klients var izvēlēties mainīt tikai noteiktu pakalpojumu apakškopu, ko nodrošina sākotnējais pakalpojumu sniedzējs. Šādā gadījumā maiņas pienākumi attiecas tikai uz šādiem pakalpojumiem un attiecīgajiem datiem un digitālajiem aktīviem; pārējai daļai joprojām ir piemērojami iepriekš saskaņotie līguma noteikumi.

2.2.2. Paziņojumā par maiņu klients informē pakalpojumu sniedzēju par to, vai tas plāno:

(a) veikt maiņu uz citu datu apstrādes pakalpojumu sniedzēju. Šādā gadījumā klientam būtu jāsniedz vajadzīgā informācija par jauno pakalpojumu sniedzēju;

(b) pāriet uz klienta IKT infrastruktūru, kas atrodas uz vietas, vai

(c) neveikt maiņu, bet tikai dzēst savus eksportējamos datus un digitālos aktīvus.

(d) [VARIANTS] [Klients sniedz paziņojumu, izmantojot **4. papildinājumā** iekļauto veidlapu].

2.2.3. Klients paziņojumā par maiņu var arī norādīt maiņas laika logu(-s) un papildu IT resursus, kas klientam vajadzīgi šādos laika logos. Ja pakalpojumu sniedzējs nespēj nodrošināt šādus IT resursus norādītajos laika logos, tam ne vēlāk kā [trīs darbdienās] no maiņas paziņojuma saņemšanas būtu jāiebilst, sniedzot pienācīgu pamatojumu, un jāpiedāvā klientam vairāki alternatīvi "laika logi", vienlaikus ievērojot maksimālo pārejas periodu.

Maiņas laika logs(-i) ir, piemēram, nedēļas nogale, kurā klients plāno padarīt savas sistēmas nepieejamas lietotājiem un nenotiek atjaunināšana, lai dati tiktu iesaldēti un klients varētu veikt maiņu.

2.2.4. Pakalpojumu sniedzējs apstiprina klientam maiņas paziņojuma saņemšanu [trīs darbdienu laikā], izmantojot tos pašus saziņas līdzekļus, ko izmantojis klients.

Klientam maiņa var būt jāveic konkrētā laikposmā, lai līdz minimumam samazinātu uzņēmējdarbības traucējumus. Turklāt maiņai var būt vajadzīgi papildu resursi sākotnējā pakalpojumu sniedzēja pusē. Tāpēc vajadzības gadījumā klientam būtu jānorāda laika logi, kuros tas plāno veikt maiņu, un papildu resursi (saskaņā ar sākotnējā pakalpojumu sniedzēja sniegto informāciju). Ja sākotnējais pakalpojumu sniedzējs pamatotu iemeslu dēļ nespēj nodrošināt šādus resursus šajos laika logos (piemēram, plānota pakalpojumu uzturēšana, kas būtiski ietekmētu resursu pieejamību minētajā laikposmā), tam būtu jānodrošina klientam alternatīvas, kas nodrošinātu efektīvu maiņu līdz maksimālā pārejas perioda beigām.

2.3. **Pārejas periods**

2.3.1. Ja pakalpojumu sniedzējs nevar ievērot [obligāto maksimālo] pārejas periodu, jo tas nav tehniski iespējams, pakalpojumu sniedzējs apņemas:

(a) rakstveidā, arī izmantojot piemērotus elektroniskos līdzekļus, informēt klientu 14 darbdienu laikā no [paziņojuma par maiņu datums];

(b) norādīt alternatīvu pārejas periodu, kas nedrīkst pārsniegt septiņus (7) mēnešus no dienas, kad klients paziņojis par maiņu, un

(c) pienācīgi pamatot tehnisko neiespējamību.

Klients apstiprina šāda pagarinājuma paziņojuma saņemšanu [trīs darbdienu laikā].

2.3.2. Klients var pagarināt pārejas periodu vienu reizi uz laiku, ko tas uzskata par piemērotāku savam mērķim, ne ilgāk kā [*precizēt mēnešu skaitu*]. Šādā gadījumā klients rakstveidā, arī izmantojot atbilstošus elektroniskos līdzekļus, paziņo pakalpojumu sniedzējam par savu nodomu līdz sākotnējā pārejas perioda beigām un norāda alternatīvo pārejas periodu. Pakalpojumu sniedzējs apstiprina šāda pagarinājuma paziņojuma saņemšanu [trīs darbdienu laikā].

[VARIANTS] [Klients sniedz paziņojumu, izmantojot **5. papildinājumā** iekļauto veidlapu].

2.4. **Pakalpojumu sniedzēja pienākumi maiņas procesā**

2.4.1. Pakalpojumu sniedzējs apņemas sniegt saprātīgu palīdzību klientam un klienta pilnvarotām trešām personām maiņas procesā, tiklīdz maiņas process sākas un visā tā laikā, lai klients varētu veikt maiņu pārejas periodā. Šajā nolūkā pakalpojumu sniedzējam jo īpaši:

(a) jārīkojas ar pienācīgu rūpību, lai saglabātu darbības nepārtrauktību, un jāturpina sniegt līgumā paredzētās funkcijas vai pakalpojumus;

(b) jāsaglabā augsts drošības līmenis visā maiņas procesā, jo īpaši attiecībā uz datu drošību to nosūtīšanas laikā, un

(c) ja maiņas laikā tiek konstatētas problēmas un tās nevar atrisināt, izmantojot tehnisko atbalstu, kopā ar klientu jāanalizē cēloņi un jāvienojas par risinājumiem.

Pat B varianta "pašapkalpošanās automatizēto maiņas rīku" gadījumā pakalpojumu sniedzējs ir līdzatbildīgs par maiņas laiku, piemēram, ja rīki ir pārāk lēni, lai nodrošinātu sekmīgu maiņu, vai ja pakalpojumu sniedzējs reaģē ar nepamatotu kavēšanos, kad klients konstatē problēmu, kurai nepieciešama pakalpojumu sniedzēja palīdzība.

2.5. **Klienta pienākumi maiņas procesā**

2.5.1. Klients apņemas veikt visus saprātīgos pasākumus, lai panāktu efektīvu maiņu. Klients uzņemas atbildību par datu un digitālo aktīvu importēšanu savās sistēmās vai jaunā pakalpojumu sniedzēja sistēmās un šo datu un digitālo aktīvu ieviešanu, arī gadījumos, kad klients šīm darbībām izmanto trešās personas pakalpojumus.

2.5.2. Attiecīgā gadījumā, kā arī neskarot Datu akta 30. panta 6. punktu, klients un pakalpojumu sniedzējs vai to pilnvarotas trešās personas apņemas ievērot visu pakalpojumu sniedzēja maiņas procesā nodrošināto materiālu intelektuālā īpašuma tiesības, kā arī pakalpojumu sniedzēja komercnoslēpumus. Klients apņemas nodrošināt piekļuvi šiem materiāliem un ļaut tos izmantot tā pilnvarotām trešām personām tikai tiktāl, ciktāl tas ir nepieciešams, lai pabeigtu maiņas procesu, un tikai ar pakalpojumu sniedzēja nepārprotamu atļauju. Piekļuve pakalpojumu sniedzēja materiāliem, kas saistīti ar maiņas procesu un ko aizsargā intelektuālā īpašuma tiesības un/vai komercnoslēpumi, kuri saistīti ar maiņas procesu, un to izmantošana tiks izbeigta ne vēlāk kā saskaņotā pārejas perioda, arī alternatīvā pārejas perioda, beigās, pilnībā ievērojot pakalpojumu sniedzēja piešķirtās konfidencialitātes saistības un intelektuālā īpašuma tiesības.

2.5.3. Klients var vienoties ar sākotnējo pakalpojumu sniedzēju par sekmīgas maiņas rādītājiem, kā arī par maiņas atskaites punktiem, un informē sākotnējo pakalpojumu sniedzēju par to, cik lielā mērā šie atskaites punkti ir sasniegti maiņas procesā. Jebkurā gadījumā klientam būtu jāinformē pakalpojumu sniedzējs, ka tas ir sekmīgi pabeidzis maiņu.

2.5.4. Klients rīkojas godprātīgi, īstenojot visus pakalpojumu sniedzēja kopīgotos norādījumus, kas saistīti ar maiņas procesu.

Papildus šajā līgumā noteiktajiem pienākumiem visām iesaistītajām pusēm, arī jaunajiem datu apstrādes pakalpojumu sniedzējiem, ir Datu akta 27. pantā noteikts juridisks pienākums godprātīgi sadarboties, lai maiņas process būtu efektīvs, ļautu savlaicīgi nosūtīt datus un saglabātu datu apstrādes pakalpojumu nepārtrauktību.

Saprātīgie pasākumi, lai panāktu efektīvu maiņu klienta pusē, citstarp ir šādi:

— maiņas procesa iekšējā sagatavošana (piemēram, jebkādas piekļuves datiem apturēšana un lietotāju informēšana par sistēmas nepieejamību; ja trešai personai ir uzticēts veikt maiņu – atbilstīgu norādījumu sniegšana šādai trešai personai, lai tā ievērotu līgumu starp klientu un pakalpojumu sniedzēju);

— maiņas procesa uzraudzība (piemēram, eksportēto datu un digitālo aktīvu pārbaude maiņas laikā, lai nekavējoties konstatētu jebkādas problēmas);

— atbilstošas līgumiskas vienošanās ar jauno pakalpojumu sniedzēju vai atbilstošu resursu nodrošināšana maiņas veikšanai, pārejot uz pakalpojumiem uz vietas.

2.6. **Nesekmīga maiņa**

2.6.1. Ja maiņas process nav sekmīgi pabeigts, pusēm ir godprātīgi jāsadarbojas, lai noteiktu cēloni un panāktu sekmīgu pabeigšanu, nodrošinātu datu savlaicīgu nosūtīšanu un saglabātu pakalpojumu nepārtrauktību. Proti, pēc klienta pieprasījuma pakalpojumu sniedzējs palīdz klientam noteikt nesekmīgas maiņas iemeslus un, ciktāl konstatētie iemesli attiecas uz pakalpojumu sniedzēja vidi vai maiņas procesiem, sniedz ieteikumus par to, kā var risināt konstatētās tehniskās problēmas. Noteikumi, kas piemērojami maiņas maksām, attiecas uz pakalpojumu sniedzēja sniegto atbalstu un citiem šajā iedaļā minētajiem pakalpojumu sniedzēja pakalpojumiem.

2.6.2. Klients var pilnvarot jauno pakalpojumu sniedzēju rīkoties tā vārdā.

2.7. **Datu izguve un datu dzēšana**

2.7.1. Puses vienojas, ka klients izgūst vai dzēš savus datus saskaņotajā datu izguves periodā, kas ir [...] dienas.

2.7.2. Datu izguves saskaņotā perioda beigās, kā arī ja maiņas process ir sekmīgi pabeigts, pakalpojumu sniedzējs apņemas dzēst visus eksportējamos datus un digitālos aktīvus, ko ģenerējis klients vai kas tieši saistīti ar klientu, un apstiprina klientam, ka tas ir izdarīts, izņemot eksportējamos datus, kurus pakalpojumu sniedzējam ir pienākums glabāt saskaņā ar obligātajiem ES vai ES dalībvalstu tiesību aktiem, ja vien pakalpojumu sniedzējs informē klientu, kādus eksportējamos datus tas glabās, cik ilgi un uz kāda pamata.

Datu izgūšana sākas pēc tam, kad ir beidzies saskaņotais pārejas periods, un tai jābūt vismaz 30 kalendāra dienas pēc pārejas perioda beigām, par ko klients un pakalpojumu sniedzējs ir vienojušies. Klients var nolemt neizmantot savas tiesības izgūt datus. Šādā gadījumā tas vai nu pats dzēš datus (un var par to informēt pakalpojumu sniedzēju, kā noteikts Datu akta 25. panta 3. punkta c) apakšpunktā), vai arī pakalpojumu sniedzējs dzēš šādus neatgūtus datus, kā noteikts A varianta 1.8. punktā un B varianta 2.7. punktā.

2.8. **Maiņas maksas**

Maksas, kas klientam jāmaksā par maiņu, ir šādas [...]

Ja paralēli tiek izmantoti vairāki datu apstrādes pakalpojumi (daudzmākoņu ieviešanas scenārijs), datu pārneses maksas netiek uzskatītas par maiņas maksām un tās var piemērot klientam, lai novirzītu šādas izmaksas, kas radušās pakalpojumu sniedzējam, nepārsniedzot faktiskās izmaksas. Maiņas testēšanas rīki un pakalpojumu sniedzēja saprātīgs atbalsts klientam testēšanā, par ko panākta vienošanās plānā, būtu jāuzskata par maiņas procesa daļu, un tādējādi maksa par šādiem pakalpojumiem būtu pakāpeniski jāatceļ saskaņā ar Datu akta 29. pantu.

2.9. **Maiņas procesa izbeigšana**

Sk. līguma standartklauzulu 1. punktu

2.10. **Paziņojumi**

Puses vienojas, ka jebkādi savstarpēji paziņojumi attiecībā uz maiņu un atteikšanos ir jāveic, izmantojot [*puses ievada izvēlētos saziņas līdzekļus, ietverot atbilstīgus elektroniskos līdzekļus*].

2.11. **Prioritātes secība**

Ja rodas pretrunas vai nekonsekvence starp šīm klauzulām par maiņu un atteikšanos un jebkādiem citiem piemērojamiem līgumisko vienošanos dokumentiem, noteikumiem, nosacījumiem vai citiem piemērojamiem līgumiem, kas saistīti ar datu apstrādes pakalpojuma maiņu, šīm klauzulām ir prioritāte.

1. papildinājums.

Maiņas un atteikšanās plāns

1. **Kontaktinformācija**

(a) Pakalpojumu sniedzēja kontaktinformācija maiņas un atteikšanās nolūkā: …

(b) Klienta kontaktinformācija maiņas un atteikšanās nolūkā: …

2. **Klientam rakstveida paziņojumā jāsniedz šāda informācija:**

(a) dati, uz kuriem attiecas paziņojums, atbilstoši saskaņotajai identifikācijai **2. papildinājumā**;

(b) datu galamērķis – klienta IKT infrastruktūra, kas atrodas uz vietas, vai jaunais pakalpojumu sniedzējs, ietverot attiecīgās tehniskās specifikācijas par galamērķa vietu;

(c) vieta, uz kur dati būtu jāeksportē un jātransportē.

3. **Pakalpojumu sniedzēja pienākumi reaģēt uz rakstveida paziņojumu**

Pakalpojumu sniedzējs …. dienu laikā sniedz klientam rakstveida atbildi ar turpmāk norādīto informāciju.

(a) Visu maiņas procesā nosūtāmo datu kategoriju izsmeļoša specifikācija:

i) eksportējamie dati:

— visi dati, ko klients importējis pakalpojuma līguma sākumā, ietverot metadatus (*ievaddati*):

— A, ar metadatiem: ….. formātā ….

— B, ar metadatiem: ….. formātā ….

— C, ar metadatiem: ….. formātā ….

— visi dati, kas tieši vai netieši līdzģenerēti, klientam izmantojot datu apstrādes pakalpojumu:

— D, ar metadatiem: ….. formātā ….

— E, ar metadatiem: ….. formātā ….

— F, ar metadatiem: ….. formātā ….

ii) digitālie aktīvi:

— L, formātā …

— M, formātā …

(b) to datu kategoriju izsmeļoša specifikācija, kas ir specifiskas pakalpojumu sniedzēja datu apstrādes pakalpojuma iekšējai darbībai un kas tiks atbrīvotas no eksportējamo datu kategorijām, ja pastāv pakalpojumu sniedzēja komercnoslēpumu pārkāpuma risks: ...

4. **To datu apstiprinājums, uz kuriem attiecas maiņa**

Klients norādīs, kurus datus un digitālos aktīvus tas vēlas saņemt saskaņotajā (vai alternatīvajā) pārejas periodā.

5. **Secība, laiks un testēšana**

Pārejas periodā:

(a) datu un digitālo aktīvu eksportēšanas un nosūtīšanas saskaņotā kārtība un grafiks ir šādi: …

(b) pakalpojumu sniedzēja piedāvātās testēšanas metodes apraksts: ....

(c) pakalpojumu sniedzējs vai klients, izmantojot pakalpojumu sniedzēja rīkus un procesus, pārbaudīs eksportēšanu un nosūtīšanu uz saskaņoto vietu ar daļu no saskaņotajiem datiem un digitālajiem aktīviem, lai apstiprinātu vai pielāgotu kārtību un grafiku;

(d) klients testēs saskaņoto datu un digitālo aktīvu importēšanu un īstenošanu savās sistēmās vai jaunā pakalpojumu sniedzēja sistēmās;

(e) ja rodas problēmas ar testēšanu vai testēšanas rezultātiem, sākotnējais pakalpojumu sniedzējs un klients noteiks, vai tās rodas no saskaņoto datu un digitālo aktīvu eksportēšanas un nodošanas procesiem, par kuriem atbild pakalpojumu sniedzējs, vai no to importēšanas un īstenošanas procesiem, par kuriem atbild klients.

6. **Maiņas procesa izpilde**

(a) Pakalpojumu sniedzējam ir elektroniski vai fiziski jāeksportē un jātransportē dati vai digitālie aktīvi uz vietu, ko norādījis klients, un klientam (vai jebkurai trešai personai, kuru klients ir pilnvarojis) ir jāimportē dati vai digitālie aktīvi savās sistēmās vai jaunā pakalpojumu sniedzēja sistēmās un jāievieš šie dati vai digitālie aktīvi šajās sistēmās.

(b) Klientam (vai jebkādai trešai personai, ko klients ir pilnvarojis) funkcionalitāte ir jātestē savā vidē vai jaunā pakalpojumu sniedzēja vidē *[puses norāda saskaņoto laikposmu testa veikšanai]* un jādokumentē pakalpoju sniedzēja vajadzībām visas problēmas, kas rodas i) eksportēto datu vai digitālo aktīvu kvalitātes dēļ vai ii) pakalpojumu sniedzēja nepilnīgi sniegtas informācijas dēļ.

(c) Pakalpojumu sniedzējam ir jāreaģē bez nepamatotas kavēšanās, lai klients varētu mainīt pakalpojumu sniedzēju obligātajā pārejas periodā.

7. **Sekmīga maiņa**

Tiklīdz klients paziņo pakalpojumu sniedzējam, ka maiņas process ir sekmīgi pabeigts, pakalpojumu sniedzējs apņemas bez liekas kavēšanās informēt klientu par līguma izbeigšanu. Ja klients nepaziņo pakalpojumu sniedzējam par sekmīgu maiņu vai tās neveikšanu, bet pakalpojumu sniedzējam ir pamats uzskatīt, ka klients ir sekmīgi pabeidzis maiņu, pakalpojumu sniedzējs var nosūtīt klientam pieprasījumu apstiprināt, vai ir notikusi sekmīga maiņa. Ja klients 30 kalendāra dienu laikā pēc šāda pieprasījuma neapstiprina sekmīgu maiņu, uzskata, ka maiņa nav bijusi sekmīga, un līgums netiek izbeigts.

2. papildinājums.

Maiņas kontrolsaraksts

Vai nu prasītā informācija ir skaidri minēta turpmāk, vai arī prasītā informācija ir pieejama […]

(a) Visu to datu un digitālo aktīvu kategoriju izsmeļoša specifikācija, kurus var nosūtīt, ietverot vismaz visus eksportējamos datus: ...

(b) To datu un digitālo aktīvu kategoriju izsmeļoša specifikācija, kas ir specifiskas pakalpojumu sniedzēja datu apstrādes pakalpojuma iekšējai darbībai un rada risku, ka tiks pārkāpti pakalpojumu sniedzēja komercnoslēpumi, kuri ir atbrīvoti no maiņas: ...

(c) Informācija par maiņas un pārnešanas procedūrām, izmantojot maiņas rīkus: ...

(d) Aplēse par laiku, kas vajadzīgs, lai eksportētu un nosūtītu datus un digitālos aktīvus: ...

(e) Zināmie riski, kas apdraud sākotnējā pakalpojumu sniedzēja funkciju vai pakalpojumu sniegšanas nepārtrauktību: …

(f) IT resursi, ko pakalpojumu sniedzējs nodrošinās efektīvai maiņai: ...

3. papildinājums.

Paziņojums par maiņu

[Pakalpojumu sniedzēja nosaukums un adrese saziņai]

[Datums]

Paziņojums par maiņu

Klienta vārds, uzvārds / nosaukums: […]

Līgums: (*līguma nosaukums un informācija, piemēram, līguma nosaukums, numurs, parakstīšanas datums, kā noteikts līgumā)*

Pakalpojumi, uz kuriem attiecas maiņa: [*visi, uz kuriem attiecas līgums*] vai [*skaidri norāda pakalpojumus vai digitālos aktīvus, uz kuriem attiecas maiņa, ja maiņa attiecas tikai uz daļu no pakalpojumiem*]

[VARIANTS] [Klienta vārdā es/mēs informēju/informējam jūs, ka klients sāk to pakalpojumu maiņu, uz kuriem attiecas maiņa, no (*precizēt sākuma datumu*). Paziņošanas termiņš ir (*norādījis klients: ne vairāk kā divi mēneši; var būt īsāks pēc klienta ieskatiem.*]

[VARIANTS] Klienta vārdā es/mēs informēju/informējam, ka klients sāk šādu pakalpojumu, datu vai digitālo aktīvu maiņu: …

[VARIANTS] Klients jūs informē, ka plāno veikt maiņu uz [*informācija par jaunu pakalpojumu sniedzēju/klienta infrastruktūru, kas atrodas uz vietas*].

[VARIANTS] [*(Piemērojams automatizētai maiņai)* Klients vēlas veikt maiņu šādā(-os) laika logā(-os): (*precizēt datumus un sīkāku informāciju*). Klients pieprasa, lai šādos laika logos būtu pieejami šādi IT resursi (*aizpilda klients*).]

Par maiņu atbildīgās personas kontaktinformācija: (*informācija par klienta pārstāvi, kas atbild par maiņas procesu*).

_____

[klienta pilnvarotā pārstāvja paraksts]

4. papildinājums.

Paziņojums par atteikšanos

Šo veidlapu izmanto, ja klients nevēlas mainīt pakalpojumu sniedzēju, bet tikai dzēst savus eksportējamos datus vai digitālos aktīvus gan saskaņā ar A, gan B variantu.

[Pakalpojumu sniedzēja nosaukums un adrese saziņai]

[Datums]

Paziņojums par atteikšanos

Klienta vārds, uzvārds / nosaukums: […]

Līgums: [*līguma nosaukums un informācija, piemēram, līguma nosaukums, numurs, parakstīšanas datums, kā noteikts līgumā]*

Dzēstie dati / digitālie aktīvi: [(*Visi, uz kuriem attiecas līgums]* vai [*skaidri norāda datus vai digitālos aktīvus, uz kuriem attiecas dzēšana]*

[VARIANTS] [Klienta vārdā es/mēs informēju/informējam, ka klients sāk maiņu, kas ietver tikai to datu/digitālo aktīvu dzēšanu, uz kuriem attiecas dzēšana, no (*sākuma datums*). Paziņošanas termiņš ir (*norādījis klients: ne vairāk kā divi mēneši; var būt īsāks pēc klienta ieskatiem)*].

[VARIANTS] [Par maiņu atbildīgās personas kontaktinformācija: (*informācija par klienta pārstāvi, kas atbild par maiņas procesu)*.]

_____

[klienta pilnvarotā pārstāvja paraksts]

5. papildinājums.

Paziņojums par alternatīvu pārejas periodu

[Pakalpojumu sniedzēja nosaukums un adrese saziņai]

[Datums]

Paziņojums par alternatīvu pārejas periodu

Klienta vārds, uzvārds / nosaukums: […]

Līgums: [*līguma nosaukums un informācija, piemēram, līguma nosaukums, numurs, parakstīšanas datums, kā noteikts līgumā]*

Dzēstie dati / digitālie aktīvi: [*Visi, uz kuriem attiecas līgums*] vai [*skaidri norāda datus vai digitālos aktīvus, uz kuriem attiecas dzēšana]*

[VARIANTS] [Klienta vārdā es/mēs informēju/informējam, ka klients vēlas pagarināt pārejas periodu līdz ne vēlāk kā (*datums*).]

[VARIANTS] [Par maiņu atbildīgās personas kontaktinformācija: (*informācija par klienta pārstāvi, kas atbild par maiņas procesu*).]

_____

[klienta pilnvarotā pārstāvja paraksts]

VII PIELIKUMS

LĪGUMA STANDARTKLAUZULAS

par izbeigšanu

Regula (ES) 2023/2854 (turpmāk – "Datu akts") ļauj datu apstrādes pakalpojumu (t. i., mākoņdatošanas un perifērdatošanas pakalpojumu) klientiem mainīt pakalpojumu sniedzējus vai nosūtīt savus datus uz savu IKT infrastruktūru, kas atrodas uz vietas. Maiņa ietekmēs to, vai līgums starp pusēm turpināsies vai tiks izbeigts.

Šīs līguma standartklauzulas attiecas uz līguma izbeigšanu starp klientu un pakalpojumu sniedzēju saistībā ar konkrētu pakalpojumu maiņas kontekstā. Šīs līguma standartklauzulas attiecas uz pakalpojumu līguma izbeigšanas procesu. Tās ir tieši saistītas ar līguma standartklauzulām par maiņu un atteikšanos un paredz dažādas izbeigšanas iespējas un saistītos nosacījumus. Datu apstrādes līgums parasti tiek izbeigts (pilnībā vai daļēji), tiklīdz maiņas process ir sekmīgi pabeigts vai ja klients nevēlas pāriet pie cita pakalpojumu sniedzēja, bet pieprasa dzēst visus datus un šāda dzēšana ir sekmīga. Šajās līguma standartklauzulās ir iekļautas dažas papildu iespējas, lai palīdzētu pusēm scenārijos, uz kuriem neattiecas Datu akts.

Līgums ar pakalpojumu sniedzēju var attiekties uz vairākiem pakalpojumiem. Ja šīs līguma standartklauzulas tiek pievienotas līgumam un pēc tam klients veic viena pakalpojuma maiņu uz jaunu pakalpojumu sniedzēju, bet pārējie pakalpojumi paliek pie sākotnējā pakalpojumu sniedzēja, līgums tiek izbeigts tikai attiecībā uz šo konkrēto pakalpojumu, ja vien puses nevienojas citādi.

Papildus izbeigšanai, kas saistīta ar maiņu, uz kuru attiecas šīs līguma standartklauzulas, līgumu varētu izbeigt arī jebkādu citu izbeigšanas iemeslu dēļ, kas iekļauti pamatlīgumā vai paredzēti piemērojamos tiesību aktos. Pakalpojumu sniedzējs var nolemt izbeigt līgumu, ja klients nepilda savus pienākumus, un iesniegt paziņojumu par izbeigšanu. Šādā gadījumā klients var sniegt paziņojumu par maiņu, kā rezultātā līgums tiktu pagarināts līdz maiņas procesa sekmīgai pabeigšanai.

Citas Komisijas ieteiktās līguma standartklauzulas ir pievienotas pielikumā, un tās attiecas uz konkrētiem tematiem, kas nav līguma izbeigšana. Puses tiek mudinātas apsvērt iespēju izmantot arī šīs citas klauzulas, jo tās tika izstrādātas, lai būtu saskaņotas un cita citu pastiprinātu.

Kas ir iekļauts līguma standartklauzulās par izbeigšanu?

Datu aktā paredzētie scenāriji: īpašos apstākļos līgums tiks izbeigts, tiklīdz maiņa būs sekmīgi pabeigta (*A notikums*) vai ja klients nevēlas maiņu, bet pieprasa dzēst visus datus un šāda dzēšana ir sekmīga (*B notikums*). Līgums tiks uzskatīts par izbeigtu pēc maiņas sekmīgas pabeigšanas (*A notikums*) vai pēc maksimālā paziņošanas termiņa beigām (*B notikums*). Nav nepieciešams paziņot par izbeigšanu vai ievērot izbeigšanas procedūru saskaņā ar līgumu, jo līgums tiks izbeigts automātiski. Tomēr pakalpojumu sniedzējam ir pienākums informēt klientu, ka līgums tiek uzskatīts par izbeigtu (Datu akta 25. panta 2. punkta c) apakšpunkts). Šim paziņojumam ir informatīvs raksturs, jo līgums jau ir izbeigts. Tādējādi, pat ja pakalpojumu sniedzējs kavējas ar paziņojumu, tas nevar iekasēt nekādu maksu saskaņā ar izbeigto līgumu.

Tomēr klientam būtu jāinformē pakalpojumu sniedzējs, ka maiņas process ir sekmīgi pabeigts, jo pakalpojumu sniedzējs var nezināt šo faktu. Ja pakalpojumu sniedzējam ir pamats aizdomām, ka klients jau ir veicis sekmīgu maiņu (piemēram, klients nepiesakās pakalpojumā vai arī pakalpojumā netiek glabāti nekādi dati), pakalpojumu sniedzējs var sazināties ar klientu un pieprasīt apstiprinājumu par sekmīgu maiņu. Ja klients nesniedz atbildi, tiek uzskatīts, ka maiņa nav sekmīgi pabeigta un līgums turpinās (t. i., nav izbeigts) saskaņā ar tā esošajiem noteikumiem.

Datu aktā nav definēta sekmīga maiņa. Principā klienta ziņā ir izlemt, vai maiņa ir bijusi sekmīga. Tomēr klients vai klients un pakalpojumu sniedzējs var vienoties noteikt konkrētus kritērijus, lai novērtētu, vai maiņa ir bijusi sekmīga, jo īpaši:

(a) datu nosūtīšanas pabeigšana, t. i., vai visi eksportējamie dati un attiecīgā gadījumā digitālie aktīvi ir nosūtīti uz jaunā pakalpojumu sniedzēja vidi, kā arī vai ir saglabāta to precizitāte, integritāte un pilnīgums; eksportējamiem datiem un digitālajiem aktīviem būtu jāatbilst sākotnējiem datiem un digitālajiem aktīviem bez jebkādiem zaudējumiem vai bojājumiem;

(b) digitālo aktīvu ieviešana (attiecīgā gadījumā); ja maiņa ietver digitālo aktīvu nosūtīšanu, piemēram, paša klienta vai licencētas lietotnes, klientam būtu jāpārbauda, vai šādi digitālie aktīvi ir uzstādīti, konfigurēti un darbojas jaunā pakalpojumu sniedzēja vidē;

(c) jauna pakalpojuma testēšana – šajā posmā klientam pirms maiņas būtu jāpārbauda, vai jaunā pakalpojumu sniedzēja piedāvātie pakalpojumi darbojas, kā plānots. Proti, klientam būtu jātestē jaunā pakalpojumu sniedzēja pakalpojuma, arī tādu datu vai digitālo aktīvu, uz ko attiecas maiņa, veiktspēja, funkcionalitāte un darbība, lai novērtētu, vai ir izpildīti tā maiņas pārbaudes kritēriji.

Ja līgums ir noslēgts uz noteiktu laiku, maiņa var beigties pirms līguma beigām vai pēc tam (attiecībā uz pēdējo sk. D notikumu). Ja pakalpojumu sniedzēja maiņa beidzas pirms līguma beigām, arī līgums izbeidzas. Šādā gadījumā var būt jāmaksā pirmstermiņa izbeigšanas sodi (Datu akta 23. panta a) punkts, 25. panta 2. punkta c) apakšpunkts un 29. panta 4. punkts).

Ko darīt, ja maiņa ir nesekmīga?

Sk. līguma standartklauzulas par maiņu un atteikšanos

Lai atrisinātu situāciju, kad maiņa ir nesekmīga un līgumu nevar izbeigt, puses var iesniegt sūdzību kompetentajai iestādei saskaņā ar Datu aktu, lai iestāde pieņemtu lēmumu. Tomēr būtu jāsaprot, ka puses var izmantot arī visus to jurisdikcijā pieejamos tiesiskos līdzekļus (piemēram, prasības iesniegšanu, rīkojumu pieprasīšanu civiltiesās utt.).

Vēl divi scenāriji. 1.4. un 1.5. punkts ir fakultatīvi, un tajos ir izklāstīti vēl divi scenāriji, ko puses var apsvērt. Lai gan Datu aktā tas nav skaidri minēts, praksē tie var notikt un ir iekļauti punktos, lai palīdzētu pusēm atrisināt šādas situācijas. Šie scenāriji ir izklāstīti turpmāk.

— Klients vēlas paplašināt savu datu pieejamību no sākotnējā pakalpojumu sniedzēja vai saglabāt līgumu ar sākotnējo pakalpojumu sniedzēju, izmantojot iespēju iegādāties jaunu pakalpojumu uz ilgāku laiku, neatkarīgi no tā, vai pirms tam notiek pakalpojuma maiņa vai vienkārša pakalpojuma izbeigšana bez jebkādas maiņas. Klientam var būt vajadzīgs tikai ierobežotas funkcionalitātes pakalpojums no sākotnējā pakalpojumu sniedzēja, t. i., viņa datu pieejamības nodrošināšana šajā ilgākajā laikposmā vai līguma slēgšana, lai būtu iespējams pasūtīt jauno pakalpojumu (*C notikums*).

Šajā gadījumā, tā kā dati būs pieejami, izmantojot ierobežotas funkcionalitātes pakalpojumu, sākotnējam pakalpojumu sniedzējam un klientam būtu jāslēdz jauns līgums par šo papildu pakalpojumu vai jāgroza spēkā esošais līgums (sk. 1.4.2. punktu). Proti, pusēm būtu jāvienojas par jaunu datu izguves periodu. Vispārēju (pamat)līgumu gadījumā klients var vēlēties saglabāt līgumattiecības ar sākotnējo pakalpojumu sniedzēju, lai varētu ātri iegādāties jaunus pakalpojumus, nenoslēdzot jaunu līgumu, kas lielākās organizācijās var būt ilgs un sarežģīts process.

C notikuma piemērs: klients ir sekmīgi eksportējis un nosūtījis savus datus no sākotnējā pakalpojumu sniedzēja jaunajam pakalpojumu sniedzējam, kura vidē dati tika sekmīgi ieviesti. Vēl viens piemērs varētu būt tas, ka klients var nolemt izbeigt pakalpojumu ar sākotnējo pakalpojumu sniedzēju, pēc tam nepārejot pie cita pakalpojumu sniedzēja. Tomēr abos piemēros klients nevēlas, lai viņa dati tiktu dzēsti, un drīzāk vēlas, lai pie sākotnējā pakalpojumu sniedzēja tiktu glabāta to droša rezerves kopija periodā, kas ir ilgāks par saskaņoto datu izguves periodu. Jebkurš šāds papildu pakalpojums, ko nodrošina sākotnējais pakalpojumu sniedzējs, neliedz izbeigt sākotnējo līgumu, un pakalpojuma sniegšanas pamatā būtu jauns vai grozīts līgums.

— Noteikta laika līgums beidzas, pirms maiņas process ir noticis vai pabeigts (D notikums)

D notikuma piemērs: šādas situācijas piemērs var būt gadījums, kad klients nesniedz paziņojumu pietiekami savlaicīgi. Šajā gadījumā dati nav nosūtīti jaunajam pakalpojumu sniedzējam dienā, kad beidzas ar sākotnējo pakalpojumu sniedzēju noslēgtā līguma termiņš.

Pusēm būtu jāapzinās, ka maiņas procesā var notikt pakalpojumu apturēšana. Šajā gadījumā piemēro līgumā iekļauto vispārējo punktu par pakalpojumu apturēšanu.
Pastāv atbrīvojumi attiecībā uz dažiem īpaši izstrādātiem pakalpojumiem. Sk. skaidrojumu, kas pievienots līguma standartklauzulām par maiņu un atteikšanos.

1. **Līguma izbeigšana**

1.1. **Izbeigšanas process**

1.1.1. Līgumu uzskata par izbeigtu starp pusēm, ja ir noticis viens no šādiem notikumiem:

(a) attiecīgā gadījumā – kad ir sekmīgi pabeigts maiņas process. Ja maiņas process tiek sekmīgi pabeigts pirms līguma saskaņotā termiņa beigām, piemēro šajā līgumā noteikto priekšlaicīgas izbeigšanas maksu, vai

(b) beidzoties maksimālajam paziņošanas termiņam, ja klients nevēlas veikt maiņu, bet gan dzēst savus eksportējamos datus un digitālos aktīvus pēc pakalpojuma izbeigšanas.

1.1.2. Ja līgumā ir ietverti jebkādi noteikumi par izbeigšanu saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem, piemēram:

(a) puse iesniedz pieteikumu par maksājumu apturēšanu vai puse ir atzīta par bankrotējušu;

(b) puse nav laikus izpildījusi no līguma izrietošās saistības, kas izraisa vai varētu izraisīt līguma (līgumisku vai likumisku) izbeigšanu;

(c) puse ir saskārusies ar īpašumtiesību vai kontroles maiņu, kas saskaņā ar līgumu vai tiesību aktiem izraisa vai varētu izraisīt līguma izbeigšanu;

(d) līgums tiek atzīts par spēkā neesošu piemērojamo obligāto tiesību pārkāpuma vai izmaiņu dēļ vai

(e) jebkādas citas situācijas, kas saskaņā ar līgumu vai tiesību aktiem izraisa vai varētu izraisīt šā līguma izbeigšanu,

un, pat ja kāds no līguma izbeigšanas iemesliem iestājas maiņas procesa laikā, līgums un saskaņotie pakalpojumi un funkcijas netiks izbeigti vai nebeigsies pirms maiņas procesa sekmīgas pabeigšanas (sk. 1.1.1. punkta a) apakšpunktu) vai maksimālā paziņošanas termiņa beigās, ja klients vēlas dzēst savus eksportējamos datus un digitālos aktīvus tikai pēc pakalpojuma izbeigšanas (sk. 1.1.1. punkta b) apakšpunktu), izņemot, ja obligātajos tiesību aktos ir noteikts citādi. Tas neietekmē citas tiesības vai tiesiskās aizsardzības līdzekļus, kas pusei ir pieejami pret otru pusi. Tas attiecas arī uz gadījumiem, kad maiņas process sākas pēc tam, kad pakalpojumu sniedzējs ir iesniedzis paziņojumu par līguma izbeigšanu.

1.1.3. Neskarot citus tiesiskās aizsardzības līdzekļus, kas pieejami saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem, līgums netiks izbeigts vai nezaudēs spēku pirms maiņas procesa sekmīgas pabeigšanas vai attiecīga lēmuma, ko pieņēmusi kompetenta tiesa, vai vienošanās starp pusēm.

1.2. **Izbeigšana pēc maiņas pabeigšanas**

1.2.1. Līgums netiek izbeigts, kamēr maiņas process nav sekmīgi pabeigts. Tiklīdz klients paziņo pakalpojumu sniedzējam, ka maiņas process ir sekmīgi pabeigts, pakalpojumu sniedzējs bez liekas kavēšanās informē klientu par līguma izbeigšanu.

1.2.2. Ja klients nepaziņo pakalpojumu sniedzējam par sekmīgu vai nesekmīgu maiņu, bet pakalpojumu sniedzējam ir pamatots iemesls uzskatīt, ka klients ir sekmīgi pabeidzis maiņu, pakalpojumu sniedzējs var nosūtīt klientam pieprasījumu apstiprināt, vai maiņa ir sekmīgi pabeigta. Ja klients 30 darbdienu laikā pēc šāda pieprasījuma saņemšanas neapstiprina sekmīgu maiņu, maiņu uzskata par nesekmīgu un līgums netiek izbeigts, bet turpinās saskaņā ar tā noteikumiem.

1.3. **Izbeigšana bez maiņas**

1.3.1. Ja klients nevēlas veikt maiņu, bet gan dzēst savus eksportējamos datus un digitālos aktīvus pēc pakalpojuma beigām, kā noteikts 1.1.1. punkta b) apakšpunktā, tas var notikt un tiks uzskatīts par pabeigtu tikai tad, ja:

(a) ir beidzies [maksimālais] saskaņotais paziņošanas termiņš un

(b) klients ir skaidri lūdzis pakalpojumu sniedzējam veikt datu dzēšanu, un, atbildot uz to, dati ir sekmīgi dzēsti, un pakalpojumu sniedzējs to ir apstiprinājis;

(c) saskaņotā paziņošanas termiņa beigās pakalpojumu sniedzējs ir paziņojis klientam par līguma izbeigšanu.

Citi scenāriji [fakultatīvi punkti, ko var apsvērt]

1.4. **Pagarināta datu saglabāšana**

1.4.1. Pārejas perioda beigās klients var nolemt nedzēst visus savus eksportējamos datus un digitālos aktīvus [minimālā]/ saskaņotā datu izguves perioda beigās un nodrošināt, ka tie būs pieejami, arī ierobežotas funkcionalitātes pakalpojuma sniegšanas nolūkā, uz noteiktu pagarinātu periodu.

1.4.2. Šajā gadījumā klients un pakalpojumu sniedzējs vai nu vienojas i) grozīt spēkā esošo līgumu, lai aptvertu pagarināto datu izguves periodu, vai ii) slēgt jaunu līgumu par ierobežotas funkcionalitātes pakalpojumu.

1.5. **Uz noteiktu laiku noslēgta līguma izbeigšanās pirms maiņas**

1.5.1. Ja līgums ir noslēgts uz noteiktu laiku un i) pirms maiņas procesa pabeigšanas ir sasniegtas tā termiņa beigas, bet ii) klients nav pieprasījis dzēst savus eksportējamos datus un digitālos aktīvus:

(a) pārejas periods sākas līguma termiņa beigu datumā; pakalpojumu sniedzējs sniedz saprātīgu palīdzību, kā noteikts līguma standartklauzulās par maiņu un atteikšanos;

(b) ja maiņas process ir sekmīgi pabeigts, piemēro 1.2. punktu, un

(c) ja maiņas process netiek sekmīgi pabeigts, piemēro līguma standartklauzulu par maiņu un atteikšanos – A varianta 1.7. punktu vai B varianta 2.6. punktu.

1.6. **Paziņojumi**

Puses vienojas, ka visi to savstarpējie paziņojumi attiecībā uz šīm izbeigšanas klauzulām ir jāveic, izmantojot [*puses ievada izvēlētos saziņas līdzekļus, ietverot atbilstīgus elektroniskos līdzekļus*].

1.7. **Prioritātes secība**

Ja rodas pretrunas vai nekonsekvence starp šīm klauzulām par izbeigšanu un jebkādiem citiem piemērojamiem līgumisko vienošanos dokumentiem, noteikumiem, nosacījumiem vai citiem piemērojamiem līgumiem, kas saistīti ar tā līguma izbeigšanu, kurš ir datu apstrādes pakalpojumu sniegšanas pamatā, šīm klauzulām ir prioritāte.

VIII PIELIKUMS

LĪGUMA STANDARTKLAUZULAS

par drošību un darbības nepārtrauktību

Regulas (ES) 2023/285 (turpmāk – "Datu akts") 94. apsvērumā ir noteikts, ka visā maiņas procesā būtu jāsaglabā augsts drošības līmenis un ka pakalpojumu sniedzējam būtu jārīkojas ar pienācīgu rūpību, lai saglabātu darbības nepārtrauktību un nodrošinātu funkciju vai pakalpojumu sniegšanu saskaņā ar līgumu, kā arī lai sniegtu skaidru informāciju par zināmajiem riskiem nepārtrauktībai.

Datu aktā ir noteikti pakalpojumu sniedzēja pienākumi nodrošināt augstu drošības un darbības nepārtrauktības līmeni attiecībā uz maiņas procesu. Tas īpaši attiecas uz datu drošību to nosūtīšanas laikā un datu pastāvīgu drošību izguves periodā (Datu akta 25. panta 2. punkta a) apakšpunkta iv) punkts). Lai gan drošības un darbības nepārtrauktības jautājumi parasti ir iekļauti datu apstrādes līgumā un citos līguma dokumentos, šīs līguma standartklauzulas ir vērstas uz drošību un darbības nepārtrauktību saistībā ar maiņas un atteikšanās procesu saskaņā ar tiesībām un pienākumiem, kas ieviesti ar Datu aktu.

Šīs līguma standartklauzulas apvieno klauzulas par konkrētiem drošības un darbības nepārtrauktības jautājumiem visā maiņas procesā, jo gan drošības, gan darbības nepārtrauktības konteksts un būtība ir līdzīgi. Lai gan pakalpojumu līgumā ir iekļauti noteikumi par drošību un darbības nepārtrauktību, ir jāņem vērā dažas īpatnības, kas saistītas ar maiņas procesu.

Maiņas process var radīt īpašus drošības riskus, kas var materializēties dažādos maiņas procesa posmos attiecībā uz tā dažādajiem aspektiem, kuriem jāpievērš īpaša uzmanība, piemēram:

i. datu apstrādi;
ii. identitātes pārvaldību un piekļuves kontroli;
iii. datu nosūtīšanu:
iv. datu izguvi;
v. datu pastāvīgu konfidencialitāti, integritāti un pieejamību un
vi. citiem riskiem, kas saistīti ar efektīva maiņas procesa sagatavošanu un izpildi.

Tāpat īpaša uzmanība ir jāpievērš konkrētiem darbības nepārtrauktības riskiem saistībā ar maiņas procesu. Tie var būt šādi:

i. darbības nepārtrauktības saglabāšana, lai nodrošinātu augstu pakalpojumu drošības līmeni;
ii. pakalpojumu sniegšanas turpināšana saskaņā ar līgumu;
iii. skaidras informācijas sniegšana par zināmajiem riskiem, kas apdraud pakalpojumu sniegšanas nepārtrauktību.

Saskaņā ar Datu akta 25. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) punktu datu saņēmējs var izmantot datus tikai saskaņā ar līgumu, kas noslēgts ar lietotāju, un tikai mērķiem, par kuriem panākta vienošanās ar lietotāju. Pakalpojumu sniedzējam ir arī pienākums sniegt skaidru informāciju par zināmajiem riskiem, kas apdraud funkciju vai pakalpojumu sniegšanas nepārtrauktību no sākotnējā datu apstrādes pakalpojumu sniedzēja puses (Datu akta 25. panta 2. punkta a) apakšpunkta iii) punkts).

Uz risku balstīta drošība un darbības nepārtrauktība. Ja līguma standartklauzulās ir paredzētas līgumiskas vienošanās, uz risku balstīta un visu apdraudējumu pieeja attiecībā uz drošību nozīmē dinamisku un kontekstuālu pieeju piemērojamiem pakalpojumiem un ieviešanas modeļiem, kā arī saistītajam lietojumam, vajadzībām un riskiem. Klienta un pakalpojumu sniedzēja ziņā ir kopīgi noteikt, vienoties, īstenot un uzraudzīt saistītos pasākumus un kontroles, lai nodrošinātu vispārējo pakalpojuma labāku noturību un integritāti.

Piemēram, īpaša uzmanība būs jāpievērš pastāvīgi piemērotiem un atbildīgiem līmeņiem šādās jomās:

i. datu integritāte;
ii. noturība pret visām zināmajām ievainojamībām, kad dati tiek darīti pieejami izgūšanai;
iii. šifrēšanas paraksti;
iv. īpaša daudzfaktoru piekļuves pārvaldība;
v. identitātes pārbaude, tai skaitā autorizācija;

vi. tīmekļvietnes, portāla, platformas un saistīto lietojumprogrammu saskarņu (*API*) drošība;
vii. pakalpojumu sniedzēja puses drošība;
viii. klienta puses nodrošināšana un garantijas, tai skaitā attiecīgā(-o) jaunā(-o) pakalpojumu sniedzēja(-u) drošība;
ix. tīkla darbība;
x. pārlases uzbrukuma reģistrēšana;
xi. transporta slāņa drošība (*TLS*) un iekšējā tranzīta drošība;
xii. izkliedētās pakalpojumatteices (*DDOS*) aizsardzība un
xiii. stingra datu dzēšanas politika un prakse.

Pakalpojumu sniedzējam būtu jāspēj pierādīt, ka tehniskie, operatīvie un organizatoriskie pasākumi drošības un datu aizsardzības jomā tiek klienta labā nodrošināti pastāvīgi un pienācīgi.

Tas ir līdzīgi struktūrai un pieejai attiecīgi i) VDAR 25. pantā un VDAR [Regula (ES) 2016/679] 32. pantā; ii) TID 2 direktīvā [EUR-Lex]; iii) kiberdrošības sertifikācijas shēmā saskaņā ar Kiberdrošības aktu (ES) 2019/881.

Piemēri tam, kas pakalpojumu sniedzējam būtu jāpierāda, ietver:
i. iekšējo drošību, ticamības uzraudzību un drošības pārkāpumu vai citu incidentu risināšanas politiku;
ii. atbilstību noteiktiem atvērtiem, nepatentētiem standartiem, ko parasti izmanto attiecīgajā nozarē;
iii. sertifikāciju vai citu apliecinājumu saskaņā ar attiecīgajiem piemērojamiem valsts tiesību aktiem vai attiecīgajām Eiropas kiberdrošības sertifikācijas shēmām, kas izstrādātas saskaņā ar Regulu (ES) 2019/881 (Kiberdrošības akts), vai cita veida atbilstību tiem vai
iv. regulatīvos tehniskos standartus, ja un kad tie piemērojami attiecīgajā(-s) nozarē(-s).

Uz risku balstīti noteikumi. Uz daudziem pakalpojumu sniedzējiem, kas darbojas ES, kā arī uz dažiem klientiem var attiekties konkrēti uz risku balstīti noteikumi. Tas parasti palielina drošības pienākumu un atbildības līmeni, un pārkāpumi un citi incidenti rada smagākas juridiskās, reputācijas un citas sekas. Tāpēc pirms pakalpojumu līguma slēgšanas un tā izpildes laikā ir ļoti ieteicams ņemt vērā šos uz risku balstītos noteikumus.

Daži uz risku balstītu noteikumu piemēri, kas var tikt piemēroti, ir šādi: TID 2 direktīva (TID 2), Kritisko vienību noturības direktīva (KVN), Digitālās darbības noturības akts (*DORA*), Kibernoturības akts (*CRA*), Kiberdrošības akts un Vispārīgā datu aizsardzības regula (VDAR), kā arī iespējamie noteikumi saskaņā ar valstu tiesību aktiem.

Šajās līguma standartklauzulās tiek izmantots termins "incidents" gan attiecībā uz drošību, gan darbības nepārtrauktību (*sk. sadaļu "Definīcijas"*).

Piemēram, 1.4. punktā ir ietverti arī paziņojumi saskaņā ar VDAR 33. pantu un TID 2 23. pantu.

Citas Komisijas ieteiktās līguma standartklauzulas ir pievienotas pielikumā, un tās aptver citus specifiskus jautājumus, ne tikai drošību un darbības nepārtrauktību. Puses tiek mudinātas apsvērt iespēju izmantot arī šīs citas klauzulas, jo tās tika izstrādātas, lai būtu saskanīgas un cita citu pastiprinātu.

1. **Drošība un darbības nepārtrauktība**

1.1. **Vispārīgi**

1.1.1. Pakalpojumu sniedzējs apņemas veikt vispiemērotākos tehniskos un organizatoriskos pasākumus, lai garantētu, ka drošības un noturības līmenis ir samērīgs ar pakalpojumu radītajiem riskiem un to paredzēto un pamatoti paredzamo lietojumu maiņas procesā.

1.1.2. Turklāt pakalpojumu sniedzējs apņemas novērst pakalpojumu pārtraukumus un maiņas procesa laikā saglabāt pakalpojumu nepārtrauktību. Tas ietver pienācīgas darbības nepārtrauktības pārvaldības nodrošināšanu un uzturēšanu, kas ietver ārkārtas rīcības plānošanu un negadījuma seku novēršanas pasākumus, pamatojoties uz iedibināto paraugpraksi un tirgus standartiem. Šie pasākumi ir regulāri jāatjaunina, un pakalpojumu sniedzējam tie ir periodiski jāpārskata un jātestē.

1.2. **Drošība**

1.2.1. Papildus 1.1.1. punktam pakalpojumu sniedzējam ir jāīsteno atbilstoši tehniskie un organizatoriskie pasākumi, lai nodrošinātu, ka maiņas procesā tiek saglabāts augsts drošības līmenis. Tas īpaši attiecas uz datu drošību to nosūtīšanas laikā un datu pastāvīgu drošību datu izguves periodā.

1.2.2. Pakalpojumu sniedzējam ir jāīsteno atbilstoši tehniskie un organizatoriskie pasākumi, lai maiņas procesa laikā uzturētu drošības līmeni, kas ir samērīgs ar riska līmeni. Tie ietver: attiecīgos riskus, kas saistīti ar datu apstrādes drošību, identitātes pārvaldību un piekļuves kontroli, datu pārnesamību, datu izguvi, pastāvīgu datu konfidencialitāti, integritāti un pieejamību, kā arī visus citus riskus, kuri saistīti ar efektīvu maiņu.

1.2.3. Pasākumos, uz kuriem attiecas 1.1.1. un 1.2.1. punkts, ir bez ierobežojumiem jānodrošina vismaz:

(a) pastāvīga konfidencialitāte, integritāte, datu pieejamība un pakalpojumu, eksportējamo un digitālo aktīvu noturība;

(b) datu pieejamības un integritātes atjaunošana un piekļuve tiem pietiekami savlaicīgi incidenta gadījumā un

(c) tehnisko un organizatorisko pasākumu efektivitātes pastāvīga uzraudzība, kā arī regulāra testēšana, novērtēšana un izvērtēšana, lai nodrošinātu pakalpojumu, eksportējamo datu un digitālo aktīvu drošību.

1.3. **Darbības nepārtrauktība**

1.3.1. Papildus 1.1.2. punktam pakalpojumu sniedzējam:

(a) ir jārīkojas ar pienācīgu rūpību, lai saglabātu darbības nepārtrauktību, un jāturpina sniegt līgumā paredzētos pakalpojumus, un

(b) jāsniedz skaidra informācija par zināmajiem riskiem, kas apdraud pakalpojumu sniegšanas nepārtrauktību.

1.4. **Paziņojumi**

1.4.1. Puses vienojas, ka visi to savstarpējie paziņojumi attiecībā uz šīm klauzulām par drošību un darbības nepārtrauktību ir jāveic, izmantojot [*puses ievada izvēlētos saziņas līdzekļus, ietverot atbilstīgus elektroniskos līdzekļus*].

1.4.2. Pakalpojumu sniedzējam ir jāinformē klients par visiem incidentiem. Pakalpojumu sniedzējam ir jāpaziņo bez nepamatotas kavēšanās un jebkurā gadījumā 72 (septiņdesmit divu) stundu laikā pēc tam, kad tas uzzinājis par incidentu, ja vien regulatīvajos pienākumos nav paredzēts brīdinājums vai līdzīgs paziņojums īsākā laikposmā.

1.4.3. Pakalpojumu sniedzēja paziņojumā ir jāiekļauj informācija, kas nepieciešama klientam, lai novērtētu incidenta sekas. Pakalpojumu sniedzējam nekavējoties, efektīvi, saprātīgi un bez papildu maksas ir jāpalīdz klientam un jāsadarbojas ar to (arī ar klienta pilnvarotām trešām personām) attiecībā uz visām izmeklēšanas darbībām, ko klients ir tiesīgs veikt saskaņā ar piemērojamiem ES un valsts tiesību aktiem.

1.4.4. Ja incidents skar vai varētu skart pakalpojumu sniedzēju, pakalpojumu sniedzējam ir jāveic vispiemērotākie pasākumi, kas vajadzīgi, lai līdz minimumam samazinātu incidenta ietekmi un novērstu tā atkārtošanos. Tas neietekmē citas tiesības, kas klientam var būt saskaņā ar līgumu vai piemērojamiem ES vai valsts tiesību aktiem.

1.5. **Citi jautājumi**

1.5.1. Pēc klienta pieprasījuma pakalpojumu sniedzējam bez nepamatotas kavēšanās ir jāsniedz klientam kopsavilkums par pakalpojumu sniedzēja drošības pasākumu un ar tiem saistītās drošības pārvaldības galvenajiem elementiem, kā arī par tā darbības nepārtrauktību un ar to saistīto ārkārtējo situāciju pārvaldību, un par jebkādām būtiskām izmaiņām attiecībā uz jebkuru no iepriekš minētajiem elementiem.

1.5.2. Pēc klienta pieprasījuma pakalpojumu sniedzējam bez liekas kavēšanās ir jāsniedz klientam papildu informācija, kas papildina iepriekšminēto kopsavilkumu, piemēram, testu rezultāti un apliecinājuma pierādījumi. Šādā gadījumā pakalpojumu sniedzējs pirms šādas informācijas kopīgošanas var pieprasīt klientam parakstīt vienošanos par informācijas neizpaušanu. Tomēr šajā informācijas neizpaušanas vienošanās dokumentā ir jāiekļauj parastie izņēmumi, un tā nekādi neietekmē citus šā punkta noteikumus, līgumu vai piemērojamos ES vai valsts tiesību aktus. Pakalpojumu sniedzējam ir tiesības pieprasīt, lai informācija tiek kopīgota, tikai pamatojoties uz vajadzību pēc informācijas, arī ar tā izraudzīto(-ajiem) pakalpojumu sniedzēju(-iem) vai citām attiecīgām trešām personām, kas ir klienta piegādātāji.

Šādi ierasti izņēmumi ietver jebkuru informāciju (tās attiecīgo daļu), i) kas jau ir publiski pieejama, ii) ko klientam ir pienākums atklāt, ja tas ir obligāti a) saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem vai b) saskaņā ar jebkuras valdības vai citas regulatīvās iestādes pieprasījumu (pēdējie divi bez ierobežojuma ietver tiesas rīkojumu, VDAR, TID 2).

1.6. **Prioritātes secība**

Neskarot līguma standartklauzulas saskaņā ar VDAR, ja rodas pretrunas vai nekonsekvence starp šīm klauzulām par drošību un darbības nepārtrauktību un jebkādiem citiem piemērojamiem līgumisko vienošanos dokumentiem, noteikumiem, nosacījumiem vai citiem piemērojamiem līgumiem, kas saistīti ar drošību un darbības nepārtrauktību, šīm klauzulām ir prioritāte.

IX PIELIKUMS

LĪGUMA STANDARTKLAUZULAS

par neizkliedētību

Datu apstrādes nolīgumi bieži vien ietver dažādus papildu dokumentus, kas attiecas uz papildu materiāliem un informāciju, kuru var plaši izplatīt dažādos repozitorijos. Tāpēc potenciālajiem klientiem ir grūti atrast visu informāciju, kas tiem vajadzīga, lai novērtētu pušu līgumsaistības, juridiskās saistības un to ietekmi.

Maiņas procesa kontekstā ļoti svarīga ir pārredzamība. Potenciālajam klientam ir vajadzīga viegla piekļuve attiecīgajai atjauninātajai informācijai, dokumentiem, materiāliem un kontaktinformācijai pat pirms līguma slēgšanas ar pakalpojumu sniedzēju. Līguma standartklauzulas par neizkliedētību paredz informācijas un saziņas simetriju.

Šīs līguma standartklauzulas palīdz gan klientam, gan pakalpojumu sniedzējam viegli un praktiski piekļūt attiecīgajai atjauninātajai informācijai, dokumentiem, materiāliem un kontaktinformācijai. To mērķis ir radīt pārredzamības vidi starp pusēm un nodrošināt, ka nav līgumisku šķēršļu maiņai, ļaujot klientam atrast visu būtisko un atjaunināto informāciju par savām tiesībām un pienākumiem līgumā. Tas veicinās taisnīgas un līdzsvarotas tiesiskās attiecības starp klientu un pakalpojumu sniedzēju un kopumā līgumisko taisnīgumu, kā paredzēts Regulā (ES) 2023/285 (turpmāk – "Datu akts").

Citas Komisijas ieteiktās līguma standartklauzulas ir pievienotas pielikumā, un tās attiecas uz konkrētiem tematiem, kas nav saistīti ar neizkliedētību. Puses tiek mudinātas apsvērt iespēju izmantot arī šīs citas klauzulas, jo tās tika izstrādātas, lai būtu saskaņotas un cita citu pastiprinātu.

1. **Neizkliedētība**

1.1. **Ievada nosacījumi un kārtība**

1.1.1. Pakalpojumu sniedzējs nodrošina, ka visas līgumiskās vienošanās ir viegli, vienkārši un pastāvīgi pieejamas un piekļūstamas klientam a) vienā īpašā drošā tiešsaistes vietā un b) saprotamā, cilvēklasāmā, kā arī mašīnlasāmā formātā. Turklāt pakalpojumu sniedzējs nodrošina, ka klients līgumiskās vienošanās var pilnībā un strukturēti lejupielādēt vai citādi eksportēt.

1.1.2. Līgumisko vienošanos dokumentos ir jāietver vismaz:

(a) **nosaukums un adrese** – pakalpojumu sniedzēja kā juridiskas personas pilns oficiālais korporatīvais nosaukums, tai skaitā, bet ne tikai tā oficiālā juridiskā forma, valsts reģistrācijas numurs, pilna oficiālā adrese un PVN reģistrācijas numurs;

(b) **atjaunināts līgums** – pašreizējais līgums ar laika zīmogu (un, ja iespējams, tā parakstītie eksemplāri), arī visi noteikumi, pieņemtie piedāvājumi, nosacījumi, politika, informācija, dokumentācija, grafiki, pierādījumi un pielikumi, kas piemērojami starp pakalpojumu sniedzēju un klientu;

(c) **vēsturiski ieraksti** – vēsturiski dati par līgumiem ar laika zīmogu, ja iespējams, kopā ar jebkādiem papildu noteikumiem, arī jebkādu politiku, informāciju, dokumentāciju, grafikiem, pierādījumiem, pielikumiem vai citiem noteikumiem, kas bijuši piemērojami starp pakalpojumu sniedzēju un klientu:

i) ietverot pierādījumus par atļautajām vienpusējām izmaiņām un attiecīgajiem atļauto vienpusējo izmaiņu spēkā stāšanās datumiem, kā noteikts līguma standartklauzulās par grozījumu neveikšanu;

Attiecībā uz atļautajām vienpusējām izmaiņām un attiecīgajiem atļauto vienpusējo izmaiņu spēkā stāšanās datumiem sk. līguma standartklauzulas par grozījumu neveikšanu.

(d) **datu apstrādes un piegādes ekosistēma** – atjaunināti vēsturiskie ieraksti un sīki izstrādāts saraksts ar pakalpojumu sniedzēja apakšuzņēmējiem, datu apstrādātājiem un/vai citām attiecīgajām piegādes ķēdes ekosistēmā ieinteresētajām personām, arī nosaukumi un adreses, kā norādīts iepriekš 1.1.2. punkta a) apakšpunktā;

(e) **kontaktinformācija** – pakalpojumu sniedzēja pašreizējā kontaktinformācija, arī informācija par galvenās kontaktpersonas funkcijām, primāro tehnisko kontaktinformāciju un primāro līgumu un administratīvo kontaktinformāciju, ietverot attiecīgos funkciju nosaukumus, tālruņa numurus un e-pasta adreses, par ko puses vienojušās;

(f) **ziņojumi par darbības rezultātiem** – ja tas ir tehniski iespējams, atjaunināts, kā arī vēsturisks pārskats par to, kā pakalpojumu sniedzējs ziņo par darbības rezultātiem saistībā ar sniegto pakalpojumu un citiem pienākumiem saskaņā ar līgumu, un

(g) **paziņojumi** – jebkādi juridiskie un citi attiecīgie ar laika zīmogu apzīmogotie paziņojumi starp pusēm vai kādai no pusēm saistībā ar tādu līgumisko vienošanos dokumentiem, kas minētas 1.1.2. punkta a) un b) apakšpunktā.

Vairākās situācijās Datu akts uzliek pakalpojumu sniedzējam pienākumu sniegt klientam prasīto informāciju. Šie pienākumi ir atspoguļoti attiecīgajās līguma standartklauzulās. Piemēram, informācija par pieejamām maiņas un datu nosūtīšanas procedūrām (Datu akta 26. pants) ir iekļauta līguma standartklauzulās par maiņu un atteikšanos; pienākums sniegt skaidru informāciju par zināmajiem riskiem, kas apdraud funkciju/pakalpojumu nepārtrauktu nodrošināšanu, ir atspoguļots līguma standartklauzulās par drošību un darbības nepārtrauktību un līguma standartklauzulās par maiņu un atteikšanos.

1.2. **Prioritātes secība**

Ja rodas pretrunas vai nekonsekvence starp šīm klauzulām par piemērojamās līguma dokumentācijas neizkliedētību un jebkādiem citiem piemērojamiem līgumisko vienošanos dokumentiem, noteikumiem, nosacījumiem vai citiem piemērojamiem līgumiem, kas saistīti ar šo punktu tematu, šīm klauzulām ir prioritāte.

X PIELIKUMS

LĪGUMA STANDARTKLAUZULAS

par atbildību

Lai gan vispārējā līgumā starp klientu un pakalpojumu sniedzēju parasti ir iekļauta klauzula par atbildību, šo līguma standartklauzulu noteikumi par atbildību atspoguļo Regulas (ES) 2023/2854 (turpmāk – "Datu akts") būtību attiecībā uz taisnīgu, saprātīgu un nediskriminējošu tiesību un pienākumu nozīmi, un tādējādi tie var būt noderīgs papildinājums līguma standarta noteikumiem par atbildību.

Tāpēc ir ieteicams iekļaut šādu klauzulu, jo tā ir būtiska pušu līgumattiecību līdzsvaram un nodrošina stimulus ievērot tiesības un pienākumus, par kuriem puses vienojušās. Proti, mazi un vidēji uzņēmumi un citas organizācijas var uzskatīt, ka šīs līguma standartklauzulas ir noderīgas, kad tie savos līgumos vienojas par atbildības noteikumiem. Klients un pakalpojumu sniedzējs var brīvi vienoties par papildu tiesībām un pienākumiem savā līgumā. Šīs klauzulas izmantošana neatbrīvo puses no pienākuma nodrošināt atbilstību piemērojamiem obligātajiem ES vai valsts tiesību aktu noteikumiem un to attiecīgi pielāgot.

Pirms līguma slēgšanas klients var pārbaudīt apdrošināšanas tirgu, lai noteiktu savām vajadzībām vispiemērotāko apdrošināšanas produktu. Ir ieteicams konsultēties ar ekspertu, kas specializējies apdrošināšanas jomā.

Citas Komisijas ieteiktās līguma standartklauzulas ir pievienotas pielikumā, un tās attiecas uz konkrētiem tematiem, kas nav saistīti ar atbildību. Puses tiek mudinātas apsvērt iespēju izmantot arī šīs citas klauzulas, jo tās tika izstrādātas, lai būtu saskaņotas un cita citu pastiprinātu.

Neierobežota atbildība

Parasti katrai līguma pusei būtu jāuzņemas neierobežota atbildība par tīšu nodomu, tīšu pārkāpumu vai rupju neuzmanību, arī par to, ka viena puse ir pārkāpusi pienākumu ievērot otras puses datu konfidencialitāti vai pienākumu neizmantot datus mērķiem, par kuriem puses nav skaidri vienojušās.

Līguma standartklauzulas iesaka nošķirt gadījumus, kad pārkāpums veikts ar tīšu nodomu, un gadījumus, kad tā iemesls ir tīšs pārkāpums, un skaidri norādīt, ka ir aptvertas visas tīšās darbības neatkarīgi no tiesību aktiem, kas reglamentē līgumu. Dažās jurisdikcijās tīšs pārkāpums var būt sinonīms nodomam. Šādos gadījumos puses var nolemt nenošķirt tīšu pārkāpumu un nodomu.

Atbrīvojumi no neierobežotas atbildības

Datu apstrādes pakalpojumi, ko testēšanas un izvērtēšanas nolūkos uz ierobežotu laiku sniedz neražošanas versijā (Datu akta 31. panta 2. punkts), parasti nav paredzēti sensitīvu datu (piemēram, komercnoslēpumu, personas datu vai faktisko ražošanas datu) apstrādei. Šādas neražošanas versijas parasti arī nav pietiekami izstrādātas šādai apstrādei, un tām trūkst spēju, kontroles un konfigurācijas, ko varētu pamatoti gaidīt ražošanas versijā. Klients tiek stingri mudināts neapstrādāt faktiskos ražošanas datus šādās neražošanas versijās. Šīs līguma standartklauzulas ierosina, ka gadījumā, ja klients nolemj to darīt, tas pats uzņemas risku un pakalpojumu sniedzējs nav atbildīgs, ja šādos gadījumos tiek pārkāpta datu konfidencialitāte. Šādā situācijā var piemērot īpašus atbildības noteikumus, par kuriem puses ir vienojušās.

Tāpat Datu aktā ir paredzētas situācijas, kad daži pienākumi neattiecas uz pakalpojumiem, kuru lielākā daļa galveno iezīmju ir īpaši izstrādātas, ja visi komponenti ir izstrādāti atsevišķam klientam vai sniegti neražošanas vidē. Tādējādi būtu arī skaidri jāvienojas par atbildību šādos gadījumos.

Ierobežota atbildība

Pašreizējā uzņēmējdarbības prakse ir tāda, ka puses vienojas dažos gadījumos ierobežot savu (jo īpaši pakalpojumu sniedzēja) atbildību. Šajās līguma standartklauzulās ir ierosināti trīs galvenās iespējas atbildības ierobežošanai.

— **A variants.** Atbildība ir ierobežota līdz summai, ko puses noteikušas, pamatojoties uz riska novērtējumu. Saskaņā ar šo iespēju abas puses veic riska novērtējumu un sniedz savus konstatējumus otrai pusei pirmslīguma posmā. Otra puse var noraidīt saņemto riska novērtējumu. Ja riska novērtējums tiek noraidīts, puses var piemērot kādu no pārējām atbildības ierobežošanas iespējām.

Var mainīties no pakalpojumu sniedzēja saņemto pakalpojumu apjoms, kā arī darbības joma (pievienojot jaunus pakalpojumus vai izņemot dažus pakalpojumus). Tam var būt nepieciešamas izmaiņas riska novērtējumā, un pusēm būtu jāpielāgo atbildības ierobežojums, lai atspoguļotu faktisko riska situāciju. Puses tiek mudinātas skatīt riska novērtējuma veidnes piemēru A variantā, lai būtu informētas par riskiem, kas saistīti ar datu apstrādes pakalpojumiem to konkrētajai uzņēmējdarbībai.

— **B variants.** Atbildība attiecas tikai uz tiešiem zaudējumiem. Nav iekļauti izrietošie zaudējumi, piemēram, negūtā peļņa vai negūtie uzkrājumi. Šo iespēju var arī apvienot ar A un C iespēju (t. i., ierobežot atbildību, attiecinot to tikai uz tiešajiem zaudējumiem, bet nepārsniedzot summu, ko puses noteikušas vai nu pēc riska novērtējuma, vai arī saskaņā ar citu principu).

— **C iespēja.** Pušu atbildība ir ierobežota līdz iepriekš saskaņotai maksimālajai summai, ko var aprēķināt, piemēram, pamatojoties uz i) vienreizēju/vairākkārtēju gada maksu (kas ir samaksātas un maksājamas) ekvivalentu, ko klients maksā pakalpojumu sniedzējam; ii) apdrošināšanas segumu, ko pakalpojumu sniedzējs ir ņēmis saistībā ar pakalpojumiem; iii) maksimālo summu, ko sedz pakalpojumu sniedzēja vispārējā profesionālās atbildības apdrošināšana, vai iv) dažādu formulu kombināciju, piemēram, formulu, kas saistīta ar pakalpojumu monetāro vērtību, reizināta ar summu, kura vienāda ar gada kopējām maksām (kas vai nu samaksātas, vai (vēl nav) maksājamas saskaņā ar līgumu) par pakalpojumiem.

Atlīdzināšana – šajās līguma standartklauzulās nav iekļauti noteikumi par atlīdzināšanu. Puses tiek mudinātas apsvērt, vai un kādā mērā pusei var būt nepieciešams atlīdzināt otrai pusei zaudējumus un nodrošināt tai aizsardzību pret jebkādiem trešo personu prasījumiem, kas radušies vai ir saistīti ar līgumā paredzēto pienākumu būtisku pārkāpumu atbildīgās puses, tās darbinieku, pārstāvju vai apakšuzņēmēju darbības vai bezdarbības dēļ. Klientu gadījumā atlīdzība var attiekties, piemēram, uz pakalpojumu sniedzēja konfidencialitātes pienākumu neievērošanu, trešo personu intelektuālā īpašuma tiesību neīstenošanu vai pārkāpšanu. Attiecībā uz pakalpojumu sniedzējiem atlīdzināšana var attiekties uz klienta izdarītu trešo personu intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu vai trešo personu prasījumiem pakalpojumu sniedzējam saistībā ar nelikumīga satura mitināšanu, ko veic klients.

1. **Atbildība**

1.1. **Neierobežota atbildība**

1.1.1. Ja šajā līgumā noteikto pienākumu pārkāpums izdarīts ar nodomu vai to izraisījis tīšs pārkāpums vai rupja neuzmanība, pārkāpēja puse ir atbildīga par visiem zaudējumiem, ievērojot 1.2. punktu. [VARIANTS] [Izņemot 1.2. punktā noteikto, pakalpojumu sniedzējs ir neierobežoti atbildīgs par visiem zaudējumiem, kas nodarīti klientam, pārkāpjot saskaņā ar šo līgumu apstrādāto klienta datu konfidencialitāti.]

1.1.2. Ja tiek pārkāpts pienākums neizmantot puses datus mērķiem, par kuriem puses nav skaidri vienojušās, pārkāpēja puse ir bez ierobežojumiem atbildīga par visiem zaudējumiem.

1.1.1. punktā iekļautās iespējas mērķis ir garantēt visu klienta datu konfidencialitāti saskaņā ar konfidencialitātes tiesībām un pienākumiem un tādā apmērā, par kādu panākta vienošanās līgumā. Saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem (piemēram, VDAR, TID 2 utt.) konfidenciālas informācijas saņēmējam var būt noteikti pienākumi atklāt konkrētu informāciju konkrētām personām/organizācijām nolūkos, par kuriem panākta vienošanās un kuri ir skaidri aprakstīti līgumā.

1.2. **Atbrīvojumi no neierobežotas atbildības**

1.2.1. Ja puses vienojas par neierobežotu atbildību saskaņā ar 1.1.1. punktu, pakalpojumu sniedzēja neierobežota atbildība neattiecas uz klienta datiem pakalpojumu sniedzēja datu apstrādes pakalpojumu neražošanas versijā.

Sk. Datu akta 31. panta 2. punktu un šo līguma standartklauzulu skaidrojumu “Atbrīvojumi no neierobežotas atbildības”.

1.2.2. Pakalpojumu sniedzējs nav atbildīgs par:

(a) pienākumiem, kas neattiecas uz datu apstrādes pakalpojumiem saskaņā ar i) Datu akta 23. panta d) punktu (funkcionālās līdzvērtības panākšana); ii) 29. pantu (Maiņas maksas pakāpeniska atcelšana) vai iii) Datu akta 30. panta 1. un 3. punktu (maiņas tehniskie aspekti), ja lielākā daļa pakalpojumu sniedzēja datu apstrādes pakalpojumu galveno iezīmju ir īpaši izstrādātas tā, lai atbilstu klienta īpašajām vajadzībām, vai ja visi komponenti ir izstrādāti klienta vajadzībām un ja minētie datu apstrādes pakalpojumi netiek piedāvāti plašā komerciālā mērogā, izmantojot datu apstrādes pakalpojumu katalogu. Atbrīvojumu piemēro, ja pakalpojumu sniedzējs pirms līguma par datu apstrādes pakalpojumiem slēgšanas ir informējis klientu, ka iepriekš minētie Datu akta noteikumi uz minētajiem pakalpojumiem neattiecas;

(b) tādu pienākumu pārkāpumu, kurš attiecas uz maiņu no datu apstrādes pakalpojumiem uz datu apstrādes pakalpojumiem, ko testēšanas un izvērtēšanas nolūkos uz ierobežotu laiku sniedz neražošanas versijā.

1.3. **Ierobežota atbildība**

A variants. Riska novērtējumā noteiktā summa

1.3.1. Puses vienojas ierobežot savu atbildību nolaidīgas saistību neizpildes gadījumā saskaņā ar šo līgumu līdz summai [...] par katru notikumu, arī ja virkne saistītu notikumu ir viens notikums. Summu godprātīgi nosaka cietusī puse, pamatojoties uz riska novērtējumu vai citām aplēsēm, par kurām puses vienojušās 1. pielikumā (Riska novērtējuma veidne). Riska novērtējumu veic un iesniedz otrai pusei [.... dienas] pirms līguma slēgšanas. Ja otra puse nenoraida riska novērtējumu, līgumu slēdz uz šāda pamata.

Puses jebkurā laikā var vienoties atkārtoti novērtēt riskus, lai atspoguļotu izmaiņas riska situācijā attiecībā uz pakalpojumiem. Šim nolūkam tās var izmantot veidni, kas iekļauta piemērā [Riska novērtējuma veidne]. Ja atkārtotā novērtējuma rezultātā palielinās vai samazinās risks pusei, minētā puse var lūgt vienoties par pakalpojumu saistību maksimālo robežvērtību, lai atspoguļotu ar tiem saistītā riska izmaiņas vai papildu nosacījumus, kas būtu jāizpilda, un tas var ietvert cenu noteikšanu vai saskaņotā pakalpojumu līguma grozījumus. Puses varētu vienoties, ka gadījumā, ja [trīs mēnešu laikā pēc puses pieprasījuma] vienošanās netiek panākta, sākotnēji noteiktais atbildības maksimālais apjoms paliek nemainīgs.

B variants. Tiešie zaudējumi

1.3.2. Puses vienojas ierobežot savu atbildību gadījumā, ja nolaidības dēļ netiek pildītas saistības saskaņā ar šo līgumu, attiecinot to tikai uz visiem radītajiem tiešajiem zaudējumiem.

1.3.3. Tiešie zaudējumi ietver arī: i) izmaksas, kas radušās, lai noteiktu zaudējumu cēloni un apmēru; ii) izmaksas, kas radušās cietušajai pusei, lai novērstu vai ierobežotu tiešos zaudējumus, ar noteikumu, ka minēto izmaksu rezultātā tie faktiski tika novērsti vai ierobežoti; iii) zaudējumus bojātu, nepieejamu vai nozaudētu datu dēļ un iv) izmaksas, kas radušās vienai pusei, lai nodrošinātu, ka pakalpojumi atbilst lietojumiem, par kuriem panākta vienošanās nolīgumā, ja otra puse noteiktajā laikā nav novērsusi šādu pārkāpumu.

1.3.4. Ja saistītu notikumu virkne ir viens notikums, vienas puses kopējā atbildība pret otru pusi par šādiem tiešiem zaudējumiem, kā noteikts iepriekšējā teikumā, nepārsniedz summu […].

C iespēja. Maksimālā summa

1.3.5. Puses vienojas ierobežot savu atbildību gadījumā, ja nolaidības dēļ netiek pildītas saistības saskaņā ar šo līgumu, arī ja vairāki saistīti notikumi tiek piemēroti kā viens notikums, līdz maksimālajai summai […].

1.4. **Paziņojumi**

Puses vienojas, ka visi to savstarpējie paziņojumi attiecībā uz šīm atbildības klauzulām ir jāveic, izmantojot (*puses ievada izvēlētos saziņas līdzekļus, ietverot atbilstīgus elektroniskos*).

1.5. **Prioritātes secība**

Ja rodas pretrunas vai nekonsekvence starp šīm atbildības klauzulām un jebkādiem citiem piemērojamiem līgumisko vienošanos dokumentiem, noteikumiem, nosacījumiem vai citiem piemērojamiem līgumiem, kas saistīti ar atbildību šo klauzulu darbības jomā, šīm klauzulām ir prioritāte.

1. papildinājums.

Riska novērtējuma veidne

Lai noteiktu ar pakalpojumu saistītos riskus, puse veic novērtējumu, ņemot vērā konkrētos riskus, kas saistīti ar otras puses nolaidīgu neizpildi šā līguma ietvaros.

Šis riska novērtējums jāveic godprātīgi. Tajā būtu reāli jāatspoguļo iespējamie zaudējumi. Ja aplēstās summas ir pārāk mazas, atbildība par lielākiem zaudējumiem tiks izslēgta. Ja aplēstās summas ir pārāk lielas, otra puse var atteikties uzņemties atbildību vai pieprasīt lielākas izmaksas.

Vajadzības gadījumā var iekļaut papildu riskus.

Riska apraksts		Zaudējumu aplēse
Darbības pārtraukums Apgrozījuma zaudējums, kas radies līguma laušanas dēļ. Var apsvērt iespējamu pakalpojuma pārtraukumu un tā ietekmi uz puses uzņēmējdarbību vai darbībām.	EUR	
Datu atgūšana Pieņemtās izmaksas zaudētu, nepieejamu vai bojātu datu atgūšanai. Pusēm var pieprasīt īstenot pasākumus, lai mazinātu to riskus, piemēram, nodrošināt datu rezerves kopijas pie cita pakalpojumu sniedzēja vai telpās.	EUR	
Valdības uzliktie naudas sodi Valdības naudas sodi uzņēmumiem ir, piemēram, naudas sodi par datu aizsardzības tiesību aktu vai regulatīvo noteikumu pārkāpumiem, kas izriet no pakalpojuma sniedzēja darbības.	EUR	
Komercnoslēpuma zaudēšana Komercnoslēpumu izpaušana var izraisīt uzņēmējdarbības iespēju zaudēšanu. Šādi zaudējumi var būt atgūstami saskaņā ar tiesību aktiem.	EUR	
Personas datu aizsardzības pārkāpums un remediācijas darbības Personas datu aizsardzības pārkāpums var radīt vairāku veidu tiešās izmaksas, kas saistītas ar juridiskajām maksām, tiesvedības izmaksām, kā arī datu remediācijas centieniem, lai novērstu jebkādas ar pārkāpumu saistītas datu kvalitātes problēmas.	EUR	
Reputācijas zaudēšana Puses var apsvērt ietekmi uz uzņēmuma reputāciju un to, kādi pasākumi būs nepieciešami (piemēram, reklāma un kampaņas, lai kompensētu ietekmi uz reputāciju). Šādas izmaksas var būt grūti pilnībā atgūt tiesas procesā.	EUR	
Civiltiesiskā atbildība Civiltiesiskā atbildība ietver iespējamo atbildību, piemēram, pret piegādātājiem, klientiem, apakšuzņēmējiem un trešām personām.	EUR	
Kopējais iespējamo zaudējumu risks (summa)	**EUR**	

Tā kā datu apstrādes pakalpojumi tiek sniegti mērogojamā un elastīgā veidā, gan pakalpojumu sniedzēja sniegtā pakalpojuma izmantošana, gan atbildības risks līguma darbības laikā var atšķirties, bieži vien pakalpojumu līgumu ietvaros. Novērtējot riskus līguma slēgšanas brīdī vai regulāri, pusēm tiek ieteikts papildus iespējamajam maksimālajam teorētiskajam kaitējumam atspoguļot pakalpojumu mainīgo raksturu un apjomu. Tas ļautu noteikt reālistiskāku vērtību vidējam vai paredzamajam pakalpojuma izmantojumam. Pusēm novērtējums būtu arī jāsaskaņo ar savu iekšējo plānošanu. Ne visas uzskaitītās risku kategorijas var vienādi attiekties uz klientu un pakalpojumu sniedzēju vai uz klienta konkrēto uzņēmējdarbības virzienu.

XI PIELIKUMS

LĪGUMA STANDARTKLAUZULAS

par grozījumu neveikšanu

Ir svarīgi, lai puses varētu paļauties uz līgumā noteiktajām tiesībām un pienākumiem un lai šīs tiesības un pienākumi netiktu vienpusēji mainīti, ja vien nepastāv skaidri un savstarpēji saskaņoti nosacījumi. Tas īpaši attiecas uz maziem un vidējiem uzņēmumiem vai citām organizācijām, kam var nebūt pietiekamu resursu, lai novērtētu šo vienpusējo izmaiņu iespējamo ietekmi uz to darbību un misiju. Līguma standartklauzulu par grozījumu neveikšanu mērķis ir nodrošināt lielāku skaidrību un uzticēšanos starp pusēm, kad tās vienojas par noteikumiem, kas attiecas uz vienpusējiem grozījumiem. Šīs līguma standartklauzulas attiecas uz attiecīgiem scenārijiem un iespējamiem līgumisko vienošanos dokumentiem, kas ar tiem saistītas. To mērķis ir nodrošināt, ka šādi vienpusēji grozījumi nekaitē nevienas puses interesēm.

Pieeja vienpusējiem grozījumiem

Parasti neviena puse nevar vienpusēji grozīt līgumu (tai skaitā līguma standartklauzulas), un par grozījumiem ir savstarpēji jāvienojas. Daži vienpusēji grozījumi ir atļauti tikai saskaņā ar stingriem nosacījumiem, kas paredzēti šajās līguma standartklauzulās. Tas ir atspoguļots šo līguma standartklauzulu 1.1.1.–1.1.3. punktā.

Šīs līguma standartklauzulas atzīst, ka noteiktos apstākļos pakalpojumu sniedzējam vajadzētu būt iespējai ierosināt vienpusējus grozījumus sniegtajos pakalpojumos. Tos sauc par atļautiem vienpusējiem grozījumiem, un tie ir izklāstīti šo līguma standartklauzulu 1.1.3.–1.1.6. punktā. Atļautus vienpusējus grozījumus var ierosināt tikai vienu reizi, un tiem būtu jāatbilst šādiem nosacījumiem:

(1) tie uzlabo klienta stāvokli attiecībā uz pakalpojuma izmantošanu no līgumiskā, finansiālā, organizatoriskā, darbības, pakalpojumu līmeņa, juridiskās atbilstības vai cita viedokļa, un

(2) tie ir paziņoti klientam ne vēlāk kā 30 kalendāra dienas pirms tam, kad šādi ierosinātie atļautie vienpusējie grozījumi būs spēkā attiecībā uz klientu.

Paziņošanas periods ļaus klientam novērtēt informāciju, kā arī iespējamību un ietekmi uz klientu un klienta ieinteresētajām personām, sistēmām un pakalpojumiem.

Citas Komisijas ieteiktās līguma standartklauzulas ir pievienotas pielikumā, un tās attiecas uz konkrētiem tematiem, kas nav saistīti ar grozījumu neveikšanu. Puses tiek mudinātas apsvērt iespēju izmantot arī šīs citas klauzulas, jo tās tika izstrādātas, lai būtu saskanīgas un cita citu pastiprinātu.

1. **Grozījumu neveikšana**

1.1. **Grozījums**

1.1.1. Visi nolīguma grozījumi (“grozījumi”) ir jāizdara rakstveidā, arī ar atbilstīgiem elektroniskiem līdzekļiem, un tiem ir vajadzīga iepriekšēja savstarpēja piekrišana, arī ar atbilstīgiem elektroniskiem līdzekļiem.

1.1.2. Neatkarīgi no 1.1.1. punkta pakalpojumu sniedzējam ir tiesības grozīt līgumu, ja tas ir nepieciešams, lai nodrošinātu atbilstību obligāti piemērojamiem tiesību aktiem, kas nebija stājušies spēkā pirms līguma spēkā stāšanās dienas.

1.1.3. Izņemot 1.1.2. punktā paredzētos gadījumus, pakalpojumu sniedzējs ir tiesīgs ierosināt pakalpojumu vienpusēju grozījumu tikai tad, ja:

(a) šāds grozījums ir labvēlīgs tam, kā klients izmanto datu apstrādes pakalpojumus, piemēram, tas ietver pakalpojuma būtiskas uzlabošanas atjauninājumus vai ir nepieciešams drošības apsvērumu dēļ, un

(b) ir izpildīti visi nosacījumi, kas izklāstīti 1.1.4.–1.1.6. punktā (“Atļauti vienpusēji grozījumi”).

1.1.4. Pakalpojumu sniedzējs nevar izmantot nevienu ierosinātu vienpusēju grozījumu saskaņā ar 1.1.3. punktu, lai tieši vai netieši īstenotu vai ieviestu izmaiņas ar atpakaļejošu spēku vai grozītu līguma noteikumus, kas attiecas uz vienu vai vairākiem šādiem aspektiem:

(a) tiesību aktu izvēle un tiesas izvēle;

(b) līguma grozījumi vai grozīšanas procedūra;

(c) termiņš un izbeigšana;

(d) atbildība;

(e) konfidencialitāte;

(f) metodes apakšlīgumu slēgšanai un metodes apakšuzņēmēju nomaiņai;

(g) piekļuves un informācijas tiesības;

(h) kvalitatīvi pakalpojumu līmeņa mērķi;

Izmaiņas attiecībā uz jau saskaņotajiem kvantitatīvajiem un kvalitatīvajiem pakalpojumu izpildes mērķiem saskaņotajos pakalpojumu līmeņos un ar tiem saistītajiem sodiem un/vai pakalpojumu kredītiem var ierosināt kā atļautu vienpusēju grozījumu saskaņā ar 1.1.3. punktu.

(i) cenu noteikšanas noteikumi vai citi finanšu noteikumi;

Izmaiņas saskaņotajās maksās var ierosināt kā atļautu vienpusēju grozījumu saskaņā ar 1.1.3. punktu, bet pusēm ir savstarpēji jāvienojas par pamatnoteikumiem, piemēram, cenu indeksācijas metodiku.

(j) vieta, kur dati tiek apstrādāti vai glabāti, ja šī vieta atrodas ārpus ES.

Puses var vienoties par izmaiņām starp ES atrašanās vietām jau no līgumattiecību sākuma, vai arī pakalpojumu sniedzējs tās var ierosināt kā atļautu vienpusēju grozījumu. Tomēr, ja vieta, kur dati tiek apstrādāti vai glabāti, mainās no vietas ES uz vietu ārpus ES vai no vietas ārpus ES uz citu vietu ārpus ES, pusēm būtu savstarpēji jāvienojas par šo maiņu.

1.1.5. Ierosinātā atļauta vienpusēja grozījuma gadījumā pakalpojumu sniedzējam ir:

(a) jāinformē klients ne vēlāk kā 30 kalendāra dienas pirms ierosinātais atļautais vienpusējais grozījums stājas spēkā, ja vien piemērojamos tiesību aktos nav noteikts citādi;

(b) skaidrā un saprotamā veidā jāsniedz klientam informācija, arī par:

i) ierosinātā atļautā vienpusējā grozījuma darbības jomu, sīkāku informāciju un termiņiem;

ii) to, kāpēc ir vajadzīgs ierosinātais atļautais vienpusējais grozījums, arī attiecībā uz tā sniegto labumu tam, kā klients izmanto datu apstrādes pakalpojumus;

iii) atšķirību starp pastāvošo situāciju un situāciju pēc ierosinātā atļautā vienpusējā grozījuma. Tas īpaši ietver jebkādas līgumiskas, finansiālas, organizatoriskas, darbības, pakalpojumu līmeņa un ar atbilstību tiesību aktiem saistītas sekas klientam, ja tādas ir;

Šādas atšķirības aprakstā būtu jāaplūko paredzamā situācija saistībā ar attiecīgajiem esošo klientu veidiem, ņemot vērā 1.1.5. punkta b) apakšpunkta iii) punktā norādītās kategorijas. Tas nepieciešams, lai nodrošinātu, ka paziņotā vienpusējā grozījuma visticamākās sekas ir klientam redzamas un saprotamas. Šajā ziņā šī klauzula neprasa, lai pakalpojumu sniedzējs paziņotu novērtējumu, kas pielāgots individuāliem klientiem.

iv) paredzēto izvēršanas un īstenošanas grafiku un ar to saistītā ierosinātā atļautā vienpusējā grozījuma spēkā stāšanās datumu.

1.1.6. Ja pakalpojumu sniedzējs atbilst 1.1.5. punkta nosacījumiem, tiks uzskatīts, ka klients ir pieņēmis ierosināto atļauto vienpusējo grozījumu atļautā vienpusējā grozījuma spēkā stāšanās dienā.

1.1.7. Ja pakalpojumu sniedzējs pārkāpj 1.1.2.–1.1.5. punktu attiecībā uz līguma grozīšanu, klientam būs tiesības izbeigt līgumu bez papildu izmaksām un saņemt atlīdzību par nodarīto kaitējumu (arī par izmaksām, kas saistītas ar maiņu uz citu datu apstrādes pakalpojumu sniedzēju). Tas neietekmē citas klienta tiesības un tiesiskās aizsardzības līdzekļus, arī attiecībā uz pagaidu tiesiskās aizsardzības līdzekļu pieprasīšanu jebkurā piemērojamā kompetentajā tiesā, lai uzdotu pakalpojumu sniedzējam turpināt sniegt pakalpojumus saskaņā ar vienošanos un saņemt atlīdzību par nodarīto kaitējumu, ja tāds ir.

Ja pakalpojumu sniedzēja ieviestais līguma grozījums neatbilst līguma noteikumiem, klientam vajadzētu būt tiesībām izbeigt līgumu, un praksē tam būtu jāietver arī paziņojuma par maiņu nosūtīšana, lai sāktu maiņas procesu (sk. līguma standartklauzulu par maiņu un atteikšanos A variantu, ja puses ir vienojušās par maiņas un atteikšanās plānu, un B variantu pašapkalpošanās automatizētas maiņas gadījumā). Tomēr šādos gadījumos klientam vajadzētu būt tiesībām atgūt zaudējumus, kas tam radušies, "piespiedu kārtā" veicot maiņu uz citu pakalpojumu sniedzēju, ietverot tam radušās izmaksas un citus saistītus zaudējumus (sk. līguma standartklauzulas par atbildību).

1.2. **Paziņojumi**

Puses vienojas, ka visi to savstarpējie paziņojumi attiecībā uz šīm klauzulām par grozījumu neveikšanu ir jāveic, izmantojot (*puses ievada izvēlētos saziņas līdzekļus, ietverot atbilstīgus elektroniskos*).

1.3. **Prioritātes secība**

Ja rodas pretrunas vai nekonsekvence starp šīm klauzulām par grozījumu neveikšanu un jebkādiem citiem piemērojamiem līgumisko vienošanos dokumentiem, noteikumiem, nosacījumiem vai citiem piemērojamiem līgumiem, kas saistīti ar izmaiņām līgumā šo klauzulu darbības jomā, šīm klauzulām ir prioritāte.

XII PIELIKUMS

LĪGUMA STANDARTKLAUZULAS

Definīcijas

Līguma standartklauzulās izmantotas šādas terminu definīcijas:

“līgums” ir rakstveida līgums starp pusēm attiecībā uz pakalpojumu sniegšanu, visi tā grozījumi vai papildinājumi, kā arī visas darbības, kas saistītas ar līguma(-iem), jo īpaši papildinājumu, izpildi;

“papildinājums” ir papildinājums, grafiks vai pierādījums, uz ko ir skaidra atsauce līgumā;

“datu apstrādes pakalpojumu klients (“klients”)”, kā definēts Datu akta 2. panta 30. punktā, ir fiziska vai juridiska persona, kas ir stājusies līgumattiecībās ar datu apstrādes pakalpojumu sniedzēju nolūkā izmantot vienu vai vairākus datu apstrādes pakalpojumus;

“dati”, kā definēts Datu akta 2. panta 1. punktā, ir digitāls aktu, faktu vai informācijas un šādu aktu, faktu vai informācijas apkopojuma atspoguļojums, arī skaņas, vizuāla vai audiovizuāla ieraksta veidā;

“Datu akts” ir Regula (ES) 2023/2854;

“datu pārneses maksas”, kā definēts Datu akta 2. panta 35. punktā, ir datu pārsūtīšanas maksas, ko iekasē no klientiem par to datu izgūšanu datu apstrādes pakalpojumu sniedzēja IKT infrastruktūras tīklā uz cita pakalpojumu sniedzēja sistēmu vai uz IKT infrastruktūru, kas atrodas uz vietas;

“datu apstrādes pakalpojums”, kā definēts Datu akta 2. panta 8. punktā, ir digitāls pakalpojums, ko sniedz klientam un kas nodrošina visuresošu un pēc pieprasījuma pieejamu tīkla piekļuvi kopīgam tādu centralizētu, izklaidu vai ļoti izklaidu konfigurējamu, mērogojamu un elastīgu datošanas resursu pūlam, kurus var ātri nodrošināt un atbrīvot ar minimālām pārvaldības darbībām vai minimālu pakalpojumu sniedzēja mijiedarbību. Šajā līgumā minētie datu apstrādes pakalpojumi attiecas uz pakalpojumiem, ko saskaņā ar līgumu pakalpojumu sniedzējs sniedz vai sniegs klientam;

“jaunais pakalpojumu sniedzējs”, kā minēts Datu akta 2. panta 34. punktā, ir jaunais datu apstrādes pakalpojumu sniedzējs, pie kura pāriet datu apstrādes pakalpojumu klients, lai izmantotu citu tā paša pakalpojuma veida datu apstrādes pakalpojumu vai citus pakalpojumus;

“sākotnējais pakalpojumu sniedzējs”, kā minēts Datu akta 2. panta 34. punktā, ir juridiska persona, ar kuru klients ir stājies līgumattiecībās par datu apstrādes pakalpojumu un citu pakalpojumu sniegšanu, ko veic pakalpojumu sniedzējs saskaņā ar līgumu, un no kuras klients tagad plāno pāriet pie cita pakalpojumu sniedzēja;

“digitāli aktīvi”, kā definēts Datu akta 2. panta 32. punktā, ir elementi digitālā formā, tostarp lietojumprogrammas, ko klientam ir tiesības lietot neatkarīgi no līgumattiecībām ar datu apstrādes pakalpojumu, kuru tas plāno mainīt;

“eksportējami dati”, kā definēts Datu akta 2. panta 38. punktā, ir ievaddati un izvaddati, tostarp metadati, kas tieši vai netieši ģenerēti vai koģenerēti, klientam izmantojot datu apstrādes pakalpojumu, izņemot jebkādus datu apstrādes pakalpojuma sniedzēja vai trešo personu aktīvus vai datus, kas ir aizsargāti ar intelektuālā īpašuma tiesībām vai kas ir komercnoslēpums;

“incidents” ir fizisks, tehnisks vai organizatorisks drošības pārkāpums, incidents vai līdzīgs notikums, kam var būt būtiska ietekme uz drošību un darbības nepārtrauktību, jo tas ir izraisījis vai spēj izraisīt nopietnus traucējumus jebkurās piemērojamās IT sistēmās un darbībās, ko pakalpojumu sniedzējs un klients izmanto maiņas procesā vai attiecībā uz to, kā klients izmanto pakalpojumus, klienta eksportējamos datus un digitālos aktīvus. Sk. līguma standartklauzulas par drošību un darbības nepārtrauktību;

“sadarbspēja”, kā definēts Datu akta 2. panta 40. punktā, ir divu vai vairāku datu telpu vai sakaru tīklu, sistēmu, savienotu produktu, lietotņu, datu apstrādes pakalpojumu vai komponentu spēja apmainīties ar datiem un izmantot tos, lai veiktu savas funkcijas;

“metadati”, kā definēts Datu akta 2. panta 2. punktā, ir strukturēts datu satura vai izmantošanas apraksts, kas vienkāršo minēto datu atrašanu un izmantošanu;

“nepersondati”, kā definēts Datu akta 2. panta 4. punktā, ir dati, kas nav personas dati;

“IKT infrastruktūra, kas atrodas uz vietas”, kā definēts Datu akta 2. panta 33. punktā, ir klientam piederoša, tā īrēta vai nomāta IKT infrastruktūra un datošanas resursi, kas atrodas paša klienta datu centrā un ko darbina klients vai trešā persona;

“citi pakalpojumi” ir visi jebkāda veida profesionālie pakalpojumi, ko pakalpojumu sniedzējs sniedz klientam saskaņā ar līgumu, kā tajā definēts, un kas nav datu apstrādes pakalpojumi;

“puse” ir vai nu klients, vai pakalpojumu sniedzējs;

“puses” ir gan klients, gan pakalpojumu sniedzējs;

“personas dati”, kā definēts Regulas (ES) 2016/679 (Vispārīgā datu aizsardzības regula (“VDAR”)) 4. panta 1. punktā;

“plāns” ir maiņas un atteikšanās plāns, kas minēts līguma standartklauzulu par maiņu un atteikšanos A variantā un par ko puses vienojušās saskaņā ar līgumu;

“apstrāde”, kā definēts Datu akta 2. panta 7. punktā, ir jebkura operācija vai operāciju kopums, ko ar datiem vai datu kopām veic ar vai bez automatizētiem līdzekļiem, piemēram, vākšana, reģistrācija, organizēšana, strukturēšana, glabāšana, pielāgošana vai pārveidošana, izguve, aplūkošana, izmantošana, atklāšana nosūtot, izplatot vai citādiem līdzekļiem darot datus pieejamus, saskaņošana vai kombinēšana, ierobežošana, dzēšana vai iznīcināšana;

“datu apstrādes pakalpojumu sniedzējs (“pakalpojumu sniedzējs”)” ir fiziska vai juridiska persona, kas ir stājusies līgumattiecībās ar klientu nolūkā sniegt vienu vai vairākus datu apstrādes pakalpojumus;

“tas pats pakalpojuma veids”, kā definēts Datu akta 2. panta 9. punktā, ir tādu datu apstrādes pakalpojumu kopums, kam ir viens un tas pats primārais mērķis, datu apstrādes pakalpojumu modelis un galvenās funkcionalitātes;

“pakalpojumi” ir gan datu apstrādes pakalpojumi, gan visi citi pakalpojumi, par kuriem puses vienojušās saskaņā ar līgumu;

“pakalpojuma maksa” ir maksas, kas klientam jāmaksā pakalpojumu sniedzējam kā atlīdzība par pakalpojumu sniegšanu un par ko puses vienojušās saskaņā ar līgumu;

“maiņa”, kā definēts Datu akta 2. panta 34. punktā, ir process, kurā iesaistīts sākotnējais datu apstrādes pakalpojumu sniedzējs, datu apstrādes pakalpojuma klients un attiecīgā gadījumā jaunais datu apstrādes pakalpojumu sniedzējs un kurā datu apstrādes pakalpojuma klients pāriet no viena datu apstrādes pakalpojuma izmantošanas uz cita tāda paša pakalpojumu veida datu apstrādes pakalpojuma izmantošanu vai cita pakalpojuma, ko sniedz cits datu apstrādes pakalpojumu sniedzējs, vai uz IKT infrastruktūras, kas atrodas uz vietas, izmantošanu, tostarp izgūstot, pārveidojot un augšupielādējot datus;

“maiņas maksas”, kā definēts Datu akta 2. panta 36. punktā, ir maksas, kas nav standarta pakalpojumu maksa vai sodi par līguma pirmstermiņa izbeigšanu, ko datu apstrādes pakalpojumu sniedzējs piemēro klientam par darbībām, kuras paredzētas šajā regulā, saistībā ar nomaiņu uz cita pakalpojumu sniedzēja sistēmu vai uz IKT infrastruktūru, kas atrodas uz vietas, tostarp datu pārneses maksas.